

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BELLEK - MEKAN İLİŞKİSİ : KUZGUNCUK EVLERİNDE TİPOLOJİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Gülden AKINCI

Anabilim Dalı: İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
Program: İç Mimarlık

Dr. Öğr. Üyesi Vehbi TOSUN

Ağustos 2020

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BELLEK - MEKAN İLİŞKİSİ : KUZGUNCUK EVLERİNDE TİPOLOJİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Güliden AKINCI

1810100853

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 04.08.2020

Tezin Savunulduğu Tarih : 13.08.2020

Anabilim Dalı: İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı

Program: İç Mimarlık

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Vehbi TOSUN

Jüri Üyeleri : Doç. Osman ARAYICI (MSGSÜ)

Dr. Öğr. Üyesi Arzu Erçetin

Ağustos 2020

KABUL VE ONAY SAYFASI

Gülden AKINCI tarafından hazırlanan “**Bellek-Mekan İlişkisi: Kuzguncuk Evlerinde Tipoloji**” adlı tez çalışması 13 /08/2020 Tarihinde aşağıda belirtilen jüri yeleri önünde başarı ile savunularak, İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eēitim Enstitüsü İç Mimarlık ve evre Tasarımı Anabilim Dalı’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Vehbi TOSUN

İstanbul Kültür Üniversitesi

Jüri yesi

Doç. Osman ARAYICI

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Jüri yesi

Dr. Öğr. Üyesi Arzu ERÇETİN

İstanbul Kültür Üniversitesi

Onay Tarihi:

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Remzi Tunç MISIRLIOēLU

AKADEMİK VE ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI

İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başka eserlerden yararlanılması durumunda, ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum bütün eserleri kaynak listesinde gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahribat yapmadığımı,
- Ve bu tezin herhangi bir bölümünü veya tamamını bu üniversitede veya başka bir üniversitede tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

13 /08 /2020

Gülden AKINCI

ÖNSÖZ

Öncelikle, 'Bellek-Mekan İlişkisi : Kuzguncuk Evlerinde Tipoloji' adlı bu çalışmanın gerçekleştirilmesi sürecinde değerli zamanını ve bilgilerini benimle paylaşan, sabrı ve ilgisi ile her daim yanımda olan ve konuya hakimiyeti ile katkılarını esirgemeyerek bu teze hayat veren saygıdeğer danışmanın Dr. Öğr. Üyesi Vehbi TOSUN'a en içten sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Meslek eğitimimin temelini atarak bugünlere gelmemde emeği olan ve bizleri meslek hayatımıza nitelikli birer İç Mimar olarak uğurlayan başta çok sevdiğim hocam Ergin ÖZTEKİN olmak üzere, Kocaeli Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün tüm öğretim elemanlarına; yüksek lisans eğitimim boyunca yolum kesiştiği için her gün daha şanslı hissettiğim, gösterdikleri yol ve katkıları ile akademik hayatımı şekillendiren bir diğer jüri üyem Dr. Öğr. Üyesi Arzu ERÇETİN ve İstanbul Kültür Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü öğretim elemanlarına saygı, sevgi ve teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Gerek özel hayatım gerekse kariyer ve eğitim hayatımda sevgi ve emeklerini esirgmeden her koşulda yanımda olan, maddi-manevi desteklerini her daim hissettiğim annem, babam ve ağabeyime; her zaman yanımda olan, tez çalışmam süresince beni maddi-manevi destekleyen, en az benim kadar yorulan hayat arkadaşım Emin KURTULDU' ya ve emeği geçen herkese sonsuz teşekkürler.

İyi ki varsınız.

İç Mimar Gülden AKINCI

2020

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
KISALTMALAR	iv
TABLO LİSTESİ.....	v
ŞEKİL LİSTESİ	vi
GÖRSEL LİSTESİ	vii
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
1.GİRİŞ.....	1
1.1.Çalışmanın Amacı	3
1.2.Çalışmanın Kapsamı	4
1.3.Çalışmanın Metodolojisi	5
2.BELLEK KAVRAMI	9
2.1.Kişisel Bellek	11
2.2.Toplumsal (Kolektif) Bellek	12
2.3.Kültürel Bellek	14
3.BELLEK - MEKAN İLİŞKİSİ	15
3.1.Mekan/Yer Kavramı ve Yerin Ruhu	15
3.2.Kültür - Mekan - Kimlik Etkileşimi	17
3.3.Bellek Mekanları.....	21
4.MEKANSAL BELLEĞE İLİŞKİN PARAMETRELER	22
4.1.Algı Kavramı ve Mekan Algısı	22
4.1.1. Mekan Algısına Etki Eden Faktörler	24
4.2. Mekansal Belleğin Oluşum Süreci	26
4.3. Mekanın Kalıcı Belleğe Kodlanması	27
5.KUZGUNCUK SEMTİ TİPOLOJİK ALAN ÇALIŞMASI	29
5.1.Kuzguncuk Semti Konumu, Tarihçesi ve Genel özellikleri	29
5.2.Geleneksel Kuzguncuk Konutları.....	33
5.2.1.Yapısal Özellikler	36
5.2.1.1.Yapım Şekline Göre Yapı Tipleri	36
5.2.1.2.Plan Tiplerine Göre Yapı Tipleri.....	36
5.2.1.3.Çatı Tiplerine Göre Yapılar	41
5.2.2.Cephe Özellikleri.....	45

5.2.2.1. Cephe-Giriş İlişkisine Göre Yapılar	46
5.2.2.2. Çıkımların Cephedeki Durumu	49
5.2.2.3. Cumba ve Girişin Cephedeki Konumu	51
5.2.2.4. Balkonların Yapıdaki Konumlanış Şekli	52
5.2.2.5. Yapı Destek Elemanları (Payanda, Konsol ve Fûruşlar)	53
5.2.2.6. Kapı-Pencere Tipleri.....	57
5.2.2.7. Bezeme Elemanları	64
5.2.3. İç Mekan Özellikleri.....	73
5.2.3.1. Mekan Organizasyonu.....	73
5.2.3.2. Merdivenler	79
5.2.3.3. Zemin Döşemeleri	85
5.2.3.4. Tavan Bezemeleri ve Tavan Silmeleri.....	87
5.2.3.5. Duvar Bordürleri	90
5.2.3.6. İç Mekan Kapıları	90
6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	94
KAYNAKÇA.....	113
EKLER.....	119

KISALTMALAR

G.A : Gülden Akıncı Arşivi,

S.A : Salt Araştırma Arşivi,

S.A.C : Salt Araştırma Cengiz Bektaş Arşivi,

S.A.N : Salt Araştırma Nevzat Sayın Arşivi,

TABLO LİSTESİ

Tablo 4.1: Mekansal Belleğin Aşamaları	22
Tablo 5.1: Yapı Envanter Bilgisi	34
Tablo 5.2: Yapım Şekline Göre Yapı Tipleri	36
Tablo 5.3: Plan Şemalarına Göre Yapı Tipleri	40
Tablo 5.4: Çatı Tiplerine Göre Yapılar	45
Tablo 5.5: Cephe – Giriş İlişkisine Göre Yapılar	48
Tablo 5.6: Çıkmanın Cephedeki Durumuna Göre Yapı Tipleri	51
Tablo 5.7: Cumba ve Girişin Cephedeki Konumuna Göre Yapı Tipleri	52
Tablo 5.8: Balkonun Yapıdaki Konumlanış Şekline Göre Yapı Tipleri	53
Tablo 5.9: Yapı Destek Elemanları (Payanda, Konsol ve Fûruş)	57
Tablo 5.10: Tabla Oluşum Şekillerine Göre Kapılar	59
Tablo 5.11: Pencere Tiplerine Göre Yapılar	64
Tablo 5.12: Yapı Bezeme Elemanları (Kat - Saçak Silmeleri ve Saçak Profili)	67
Tablo 5.13: Yapı Bezeme Elemanları (Söveler)	70
Tablo 5.14: Yapı Bezeme Elemanları (Korkuluklar)	71
Tablo 5.15: Merdiven Tiplerine Göre Yapılar	85
Tablo 6.1: İşlev Değiştiren Yapılara Uygulanan Kimliksel Müdahaleler	102
Tablo 6.2: Kullanıcı Müdahalesi İle Meydana Gelen Kimliksel Değişimler	105
Tablo 6.3: Kuzguncuk Konutlarında Meydana Gelen Kimliksel Değişimler	110

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1.1: Araştırma Metodolojisi.....	5
Şekil 4.1: Mekan Algısını Etkileyen Faktörler	25
Şekil 5.1: İncelenen Yapıların Harita Üzerinde Gösterimi	35
Şekil 5.2: Dikdörtgen Planlı Cumbalı Yapı Tipi Örneği	37
Şekil 5.3: Bir Cephesi Açılı Dikdörtgen Planlı Yapı Tipi Örneği	38
Şekil 5.4: Kare Plan Tipli Yapı Örneği	39
Şekil 5.5: Serbest Planlı Yapı Tipi Örneği	39
Şekil 5.6: İnceleme Grubunda Yer Alan Yapılara Ait Çatılar.....	43
Şekil 5.7:Çıkma/Cumbalı Yapıların Kendi İçinde Kurgulanan Çatı Birleşimleri	44
Şekil 5.8: İncelenen Yapıların Payanda Örnekleri	55
Şekil 5.9: İncelenen Yapıların Konsol Örnekleri	56
Şekil 5.10: İncelenen Yapıların Furuş Örnekleri	56
Şekil 5.11: İnceleme Grubuna Ait Kapı Çizimleri	61
Şekil 5.12: Sabit, Kanatlı, Giyotin ve Vasistas Pencere Açılış Yönleri	62
Şekil 5.13: İnceleme Grubundaki Pencere Ait Çizimler	63
Şekil 5.14: İnceleme Grubuna Ait Alınlık Tipleri	68
Şekil 5.15: Kuzguncuk Konutlarının Mekanların Birbirleri İle İlişkisinin Gözlemlendiği Kat Planları	75
Şekil 5.16a: 2 No'lu Yapının Kat Organizasyonu.....	76
Şekil 5.16b: 4 No'lu Yapının Kat Organizasyonu.....	76
Şekil 5.17a: 13 No'lu Yapıda Ön Cephe Tek Oda Kullanımı.....	77
Şekil 5.17b: 7 No'lu Yapıda Ön Cephe Çift Oda Kullanımı	77
Şekil 5.18: 25 No'lu Yapıda Ön Cephe Çift Oda Kullanımı	77
Şekil 5.19a:7 No'lu Yapıda Arka Odaların İçerisinde Kalan Wc ve Banyo Alanları ..	78
Şekil 5.19b:10 No'lu Yapıda Arka Odaların İçerisinde Kalan Wc ve Banyo Alanları	78
Şekil 5.20a: 24 No'lu Yapıda Orta Aksta Yer Alan Merdiven ve Üst Katta Ulaştığı Alan	79
Şekil 5.20b: 27 No'lu Yapıda Orta Aksta Yer Alan Merdiven ve Üst Katta Ulaştığı Alan	79
Şekil 5.21: Düz Kollu Merdiven,L Merdiven,U Merdiven ve Dönel Merdiven Tipleri	80
Şekil 5.22: Kuzguncuk Konutları Ahşap Merdivenlerine Ait Planlar	81
Şekil 5.23a: Basamakları Dönel Formda Dengelenen Merdiven Örnekleri	82
Şekil 5.23b: Basamakları Dönel Formda Dengelenen Merdiven Örnekleri	82
Şekil 5.24: 15 No'lu Yapı Dönel Merdiveni	83
Şekil 5.25: 4 No'lu Yapı L Merdiveni	83
Şekil 5.26a: 24 No'lu Yapıya Ait U Merdiven Örneği	83
Şekil 5.26b: 25 No'lu Yapıya Ait U Merdiven Örneği	84

GÖRSEL LİSTESİ

Görsel 1.1: Ateş Etrafında Gerçekleşen Eylemler ve Barınaklar	1
Görsel 2.1: Bellek ile İlişkili Kavramlar	9
Görsel 2.2: Bellek Aşamaları.....	11
Görsel 2.3: Kişisel Belleğin Depolama Alanı	12
Görsel 2.4: Bireylerin Bir Araya Gelerek Oluşturdukları Toplumsal Bellek.....	13
Görsel 4.1: Algısal Örgütlenme Yasaları	23
Görsel 4.2: Mekansal Belleğin Oluşum Süreci	27
Görsel 4.3: Kalıcı Bellekte Mekansal Öğelerin Oluşumu	28
Görsel 5.1: İstanbul Boğazı'nda Kuzguncuk Semtinin Konumu.....	29
Görsel 5.2: Kuzguncuk Genel Bakış (Üstte Ayios Pantelemion Rum Kilisesi, Sol altta Kuzguncuk Camii ve Surp Krikor Ermeni Kilisesi, Sağ altta Büyük Sinagog).....	31
Görsel 5.3: 1786 Tarihli Kauffer Haritası ve 1909 Tarihli Ottoman Haritası	31
Görsel 5.4: Yapı ve Parsellerin Sigorta Amaçlı Detaylıca Gösterildiği (1932) Pervititch Haritası.....	33
Görsel 5.5: Çatının Maruz Kaldığı Atmosfer Etkileri	41
Görsel 5.6: Çeşitli Parametrelerle Biçimlenen Çatı Tipleri	42
Görsel 5.7: Çeşitli Parametrelerle Biçimlenen Çatı Tipleri	42
Görsel 5.8: Oluklu Alaturka Kiremit Detayı ve Marsilya Kiremidi Detayı	44
Görsel 5.9: Düz Girişli Yapı Örnekleri (2 No'lu, 15 No'lu ve 16 No'lu Yapılar)	47
Görsel 5.10: Nişli Girişli Yapı Örnekleri (4 No'lu, 21 No'lu, 25 No'lu ve 26 No'lu Yapılar).....	47
Görsel 5.11: Dış Sahanlıklı Yapı Örnekleri (5 No'lu ve 6 No'lu Yapılar).....	48
Görsel 5.12: Cepheyi Bölen Çıkma Örnekleri (10 No'lu, 14 No'lu, 18 No'lu ve 25 No'lu Yapılar).....	49
Görsel 5.13: Düz Hat Boyunca Devam Eden Çıkma Örnekleri (5, 7, 9 ve 20 No'lu Yapılar).....	50
Görsel 5.14: Payanda.....	68
Görsel 5.15: Konsol Örnekleri.....	68
Görsel 5.16: Furuş	53
Görsel 5.17: Köşe Çıkma Konsolun Diyagonal Yerleşimi	54
Görsel 5.18: Payanda ile Desteklenen Çıkma ve Payandaların Hatıl ile İlişkisi	54
Görsel 5.19: 17 No'lu Yapıya Ait Eski Görsel ve Burak Özçalkan'ın 2008 Tarihli II. Üsküdar Fotoğraf Yarışması'nda Ödül Kazanan Fotoğrafı	55
Görsel 5.20: Yatayda 1, Düşeyde 3 Tablalı Kapılar (15, 17, 25 No'lu) ve 2 Tablalı 2 No'lu Yapı	58
Görsel 5.21: 1. Grup (21 No'lu Yapı), 2. Grup (16 No'lu Yapı), 3. Grup (26 No'lu Yapı) Kapı Örneği)	59
Görsel 5.22: Aydınlatma Pencere Kapı Örnekleri (2, 6, 19 ve 28 No'lu Yapılar)	60
Görsel 5.23: Kat ve Saçak Silmesinin Bir Arada Görüldüğü 14 ve 21 No'lu Yapılarda Saçak Profili.....	65
Görsel 5.24: 2 No'lu Yapıda Kısmi Kat Silmesi ve 4 No'lu Yapıda Kısmi Ahşap Kat Silmesi.....	66

Görsel 5.25:Farklı Formlarda Kat (26-27 No'lu Yapılar) ve Saçak Silmeleri(4-22 No'lu Yapılar).....	66
Görsel 5.26:10 No'lu Yapıya Ait Alınlık Örneği ve Pencere Üstü Alınlık Örneği.....	67
Görsel 5.27: 12 No'lu Yapı Girişi ve Çıkmaya Destek Sağlayan Konsollar Etrafındaki Sütunceler	69
Görsel 5.28: Farklı Formlarda Söve Örnekleri (20 No'lu, 27 No'lu, 22 No'lu, 14 No'lu Yapılar).....	69
Görsel 5.29: 9 ve 13 No'lu Yapıların Kapı ve Pencerelerinde Yer Alan Kilit Taşları.....	70
Görsel 5.30: 4, 27, 25 ve 14 No'lu Yapı Balkonlarında Yer Alan Korkuluklar.....	71
Görsel 5.31:4,7,10,14 ve 27 No'lu Yapıların Pencerelerinde Yer Alan Parmaklıklar.....	72
Görsel 5.32: 3, 15 ve 1 No'lu Yapılarda Yer Alan Pencere Altı Panolar.....	72
Görsel 5.33: Merdiveni Oluşturan Elemanlar.....	80
Görsel 5.34: 3, 16, 17, 18, 19, 21, 22 ve 24 ve 14 No'lu Yapılara Ait Merdiven Korkulukları.....	84
Görsel 5.35: 2 No'lu Yapıda Döşeme Kirişlerini Gösteren Kesit Çizimi ve 16, 17, 18, 19 No'lu Yapıların Kirişli Döşeme Detayı	86
Görsel 5.36: 3 ve 4 No'lu Yapılarda Giriş ve Mutfakta Görülen Döşeme Farklılığı ve 7 No'lu Yapıya Ait Seramik Döşeme	86
Görsel 5.37: 3 ve 4 No'lu Yapılarda Boyut ve Yönlerde Görülen Farklar	87
Görsel 5.38: 4 No'lu Yapıya Ait Tavan Planları	88
Görsel 5.39: 3 No'lu Yapıya Ait Tavan Planları ve 21-22 No'lu Yapılara Ait Ahşap Çıtalı Tavan	88
Görsel 5.40: 4 No'lu Yapıda Bulunan Altı Köşeli Yıldız ve 14 No'lu Yapıda Bulunan Sekiz Köşeli Yıldız Formu	89
Görsel 5.41: 26, 27 ve 28 No'lu Yapıların Farklı Bezeme Düzeylerindeki Tavan Örnekleri.....	89
Görsel 5.42: 4 ve 7 No'lu Yapı Mekanlarında Görülen Bezeme Farklılıkları	89
Görsel 5.43: 14 ve 24 No'lu Yapılarda Görülen Tavan Silmeleri.....	90
Görsel 5.44: 3, 12, 21 ve 22 No'lu Yapılarda Görülen Duvar Bordürleri	90
Görsel 5.45: 3, 8, 9, 21, 22, 27 ve 28 No'lu Yapı Kapıları.....	91
Görsel 5.46a: 2 No'lu Yapıda Ortak Alandaki Çift, Diğer Mekanlarda Görülen Tek Kanatlı Kapılar	91
Görsel 5.46b 10 No'lu Yapıda Tamamı Tek Kanatlı Olan İç Kapılar	91
Görsel 5.47a: 4 No'lu Yapıda Görülen Mekan Sıkıntısı Nedeni İle Dışarıya Açılan İç Kapılar	92
Görsel 5.47b: 10 No'lu Yapıda Görülen Mekan Sıkıntısı Nedeni İle Dışarıya Açılan İç Kapılar	92
Görsel 5.48: 24 No'lu Yapıda Köşeden Açılan Tek Kanatlı, Ortadan Açılan Çift Kanatlı Kapılar	93
Görsel 5.49: 10-11 No'lu Yapıda Görülen Odaya Geçiş Alanının Mekan Kurgusu Nedeni İle Ortadan Açılan Tek Kanatlı Kapı.....	93
Görsel 6.1: Mimar Cengiz Bektaş'ın Kuzguncuk'ta Onardığı İlk Ev–5 No'lu Yapı ..	95
Görsel 6.2: 8,10,13,23 ve 27 No'lu Dikdörtgen Plan Tipli Yapıların Benzer Özelliklere Sahip Taban Alanı	96
Görsel 6.3: Kuzguncuk Madam Agavni Muratyan Yalısı.....	96
Görsel 6.4: Fener ve Balat Semtlerinde Yer Alan Sıra Evler	97
Görsel 6.5: Kuzguncuk Konutları Tek Elden Değil Herbiri Kendine Özgü Özelliklerle Tasarlanmışlardır.....	97
Görsel 6.6:Kuzguncuk'ta Benzer Tipolojideki Sıra Ev Özelliğinde 16,17,18 ve 19No'lu Yapılar	97

Görsel 6.7: Balat'ta Bulunan Harman Tuğla Yapı ve Kuzguncuk'ta Bulunan 7 No'lu Ahşap Yapı	98
Görsel 6.8: Ortaköy 18 Akaretler ve Kuzguncuk 13 No'lu Yapı	98
Görsel 6.9: Ana Cadde Üzerinde Yer Alan Kagir Yapılar ve Arka Sokaklarda Yer Alan Ahşap Yapılar	99
Görsel 6.10: Popüler Kültürün Kuzguncuk Sokakları Üzerindeki Etkisi ve Semt Sakinlerinin Duruma Tepkisi	100
Görsel 6.11: Kuzguncuk Yeni Yapı, Kafe ve sanat galerileri	101
Görsel 6.12: Kuzguncuk'ta Hala Varlık Gösteren Mahalle Esnaflar	101
Görsel 6.13: İşlev Değişimi Sonrası Mekan Kullanım Özelliğine Göre Hacimlerin Birleştirilmesi	103
Görsel 6.14: İşlev Değişimi Sonrası Kullanılmayan Mahallerin Ortadan Kaldırılması	103
Görsel 6.15: Yapıların Kullanım Alanının Arttırılması Amacıyla Eklenen / Genişletilen Çatı Katları.....	104
Görsel 6.16: Düşey Sirkülasyon Elemanlarının Plan Düzlemindeki Değişimi	104
Görsel 6.17: Yapıda Gerçekleşen Modern Müdahaleler	105
Görsel 6.18: Kullanıcı Müdahalesiyle Plan Yapısında Gerçekleşen Farklılıklar	106
Görsel 6.19: Düşey Sirkülasyon Elemanlarının Form ve Planlama Değişiklikleri ...	106
Görsel 6.20: Güncel Malzemeler İle Değiştirilen Özgün Yapı Malzemeleri	106
Görsel 6.21: Kimliksele Değerini Kaybeden İç Mekan Öğeleri	107
Görsel 6.22: Kimliksele Veriler Üzerinde Gerçekleştirilen Modern Dokunuşlar	107
Görsel 6.23: Özgün Durumunu Koruyan 21 ve 27 No'lu Yapıların Tavan Bezemeleri	107
Görsel 6.24: 19. Yy Yapılarında Görülen Yüklük/Dolap Elemanları, Sedir Elemanları, Niş Elemanları ve Ocak Örnekleri	108
Görsel 6.25: Özgün Durumunu Kaybeden ve Koruyan Depolama Elemanları	108
Görsel 6.26: Yapıyla Birlikte İnşa Edilen ve Dolap ya da Raf İşlevi İle Kullanılan Duvar Nişleri	109
Görsel 6.27: Güncel Durumda Yapılarda Tercih Edilen Oturma Elemanları	109
Görsel 6.28: Yapılarda Rastlanılan Isıtma ve Pişirme Elemanları (G.A.)	110

ÖZET

İnsanlığın var oluşundan beri süregelen barınma ihtiyacı, bireyleri sürekli bir barınak ve korunak arayışına yöneltmiş, dönemin şartları doğrultusunda çözüm bulmaya zorlamıştır. Başlangıçta hayatta kalmak amacı ile zorunlu bir barınak oluşturma çabasına giren insanoğlu, zamanla gelişen bilim ve teknolojinin de etkisi ile hayatta kalma mücadelesini, yaşam şartlarını iyileştirme mücadelesine dönüştürmüştür. Bu nedenle bireyler, ait olduğu toplum ve coğrafyanın imkan tanıdığı şekillerde konut üretme yoluna gitmiş; iklim, coğrafya ve çevre özellikleri doğrultusunda inşa ettiği konutlara kültürel bir değer de katmıştır. Ortaya çıkan bu yapı türü söz konusu coğrafya ile özdeşleşmiş, zaman içerisinde ortak bir dil (mimari kimlik) oluşturmuş ve bireyler, bulundukları mekana çeşitli anlamlar yüklemeye başlamışlardır. Üç boyut ile ifade edilen mekan kavramı, bu sayede yer statüsü kazanmıştır.

Günümüzde insan gücünün yerini alan bilgisayar ve makineler, tarımsal faaliyetlerin azlığı ve köyden kente göçün etkisi ile büyük kentlerde artan nüfus ve konut ihtiyacı nedeni ile mimari kimliğe sahip yapılar yerini, günümüzde inşaat teknolojisindeki gelişmelerle çok katlı yapılara bırakmıştır. Yalnızca temel barınma ihtiyacının karşılanabilmesi amacı ile iletişim ve etkileşimden yoksun, bireylerin birbirlerini tanımadığı, mahalle kültüründen uzak kentler inşa edilmiştir. Toplumlar, bu yeni düzen içerisinde zamanla kültürel değerlerini kaybetmiş, bellek yitimine uğrayarak geçmişle bağını koparmıştır. Bu nedenle, kültürel sürdürülebilirliğin sağlanması ve toplumların devamlılığı için; çeşitli anılar ve olaylar aracılığı ile bellekte yer edinmiş ancak kaybolmak üzere olan değerlerin anımsatılması ve yaşatılmasına aracılık sağlayan, geçmişin somut temsilcileri olan bellek mekanları önem kazanmaktadır. Bireyler, belleklerinde yer alan geçmiş bu mekanlar üzerinden yeniden üretmekte ve mekanda yer alan tekrarlayan öğeler, mekanın belleğe kaydolması ve anımsanmasında büyük önem taşımaktadır.

Bellek-mekan ilişkisinin, bellek mekanı olarak kabul edilen Kuzguncuk üzerinden incelendiği bu çalışmada; mekan kimliği üzerinde durulmuş, mekan kimliğini oluşturan ve Kuzguncuk'un bellekte yer edinmesi sağlayan tekrarlayan öğeler detaylıca incelenerek, ilgi durumlarına göre gruplamalar yapılmıştır. Bu gruplamalar aracılığı ile mekanın tekrarlayan öğeleri belirlenmiş, yapıların güncel durum tespiti yapılmış ve bireyler ile yapılan planlanmamış görüşmelerle bu öğelerin bellek ve anımsama üzerindeki etkileri incelenmiştir. Aynı zamanda, çalışmanın Kuzguncuk'un mimari kimliğinin belgelenerek, geleceğe aktarımı için bir kaynak oluşturmaları ve gelecek çalışmalara referans olması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bellek, Mekan, Kültür, Mekan Kimliği, Kuzguncuk.

ABSTRACT

The need for shelter that has been going on since the existence of humanity has directed individuals to search for a shelter constantly and forced to find solutions according to conditions of the period. In the beginning, mankind who attempted to establish a compulsory shelter with the aim of survive later was transformed to a struggle to improve conditions of the living with the influence of scientific and technological developments over time. For this reason, individuals started producing houses in ways that society and geography allowed. They also added a cultural value to the houses they built in accordance with the climate, geography and environmental characteristics. The new type of building that emerged has become identified with geography, create a common language (architectural identity) over time and individuals have started to impose various meanings on their place.

Nowadays, because of the computers and machines replacing manpower, the decrease of agricultural activities and the migrations from the villages to cities have increased the population and increased the need for new housing in big cities. And for this reason, buildings with architectural identity have been replaced by the multi-storey buildings with the developments in construction technology today. With multi-storey buildings, cities were built lacking communication and interaction, and far from neighborhood culture, only for shelter needs of individuals. In this new order, societies have lost their cultural values and their connection with the past over time. So; memory places, which are concrete representatives of the past, which have mediated in memory through various memories and events, which helped to remind and sustain the values that are about to disappear, gain importance. Individuals reproduce the past in their memory through these places and the repetitive elements in the place. Therefore such places, have great importance for recording to the memory and recalling from memory.

In this study, the relationship between memory and place is examined with reference to Kuzguncuk. Kuzguncuk still has many characteristics as a place for memory recalling. The research also focused on the 'place identity', using the repetitive elements that make up the environmental identity. The environmental characteristics were examined in detail and groupings and typologies were made according to their features. Using these groupings and repetitive elements of the buildings, unplanned interviews with individuals were made to examine the effects of these items on memory and recall. Finally, it is aimed to document the architectural identity of Kuzguncuk and create a resource for its transfer to the future and to be a reference for future studies.

Key Words: Memory, Place, Culture, Place Identity, Kuzguncuk.

1.GİRİŞ

İnsanoğlu, tarih öncesi çağlardan beri hayatının devamlılığını sağlamak için çeşitli yollar ve yöntemler denemiştir; olumsuz çevre ve hava şartları, vahşi doğa gibi tehditlerden korunmak amacı ile barınak oluşturma çabasına girmiştir. İlk zamanlarda doğada var olan mağara ve ağaç kovuklarına sığınan insanlar, ateşi keşfetmeleri ve günlük hayatta kullanmaya başlamaları ile beraber çevrelerinde buldukları malzemeleri işlemeyi ve kendilerine yeni barınaklar oluşturmayı öğrenmişlerdir. Gerek pişirme, ısınma, haberleşme gibi eylemler, gerek ise kendi mahremiyetlerini sağlamak amacı ile bölücü olarak ateşi hayatın her alanında kullanmışlardır. Yayılan ısıdan yararlanmak amacı ile ateş etrafında toplanmaları sonucunda da iletişim kurmaya ve topluluklar halinde yaşamaya başlamışlar, barınak grupları oluşturmuşlardır. (Görsel 1.1) Başlangıçta zorunlu bir hayatta kalma mücadelesi olarak başlayan bu süreç, zaman içerisinde evrimleşerek iyi bir hayat sürme çabasına dönüşmüştür. (Akın, 2018)

Görsel 1.1: Ateş Etrafında Gerçekleşen Eylemler ve Barınaklar (URL 01)

Daha iyi bir hayat amacı ile üretilen barınaklar, inşa edildiği dönemin kültürel, sosyal, ekonomik, siyasi, teknolojik durum ve gelişmelerinin yanında; inşa edildiği bölgenin coğrafi, jeolojik, çevresel ve iklimsel özelliklerinden de etkilenmiş ve bu etki ile

şekillenmiştir. Bu nedenle yapılar, her dönemin ve bölgenin kendine özgü parametreleri doğrultusunda farklılaşarak, farklı fiziksel ve sosyokültürel kalıplara oturtulmuş, farklı kimliklere bürünmüşlerdir. Kendine özgü özellikler ile inşa edilen yapılar zamanla ortak bir dil oluşturmuş, herkes tarafından tanınan ve kabul gören bir kimliğe sahip olmuşlardır. Günümüz yapı uygulamalarına baktığımızda ise, tasarımların daha önceki dönemlerin aksine sosyal, kültürel ve ekonomik birtakım gelişmelerden olumsuz yönde etkilendiği ve farklı çevresel, iklimsel ve kültürel değerlere sahip bölgelerde inşa edilen konutların birbirleri ile benzer yapılarda oldukları görülmektedir. Özellikle tarihi yapılarda var olan kimlik kavramından, eski tip konut tasarımlarında var olan ve tekrarlanarak kimliğe vurgu yapan imgelerden ve iletişim temelli mahalle hayatından yoksun, tek tipten uyarlanmış ve seri üretime imkân tanıyan yapı gruplarının varlığı, mimaride tasarımın daha çok ekonomik koşullar ile şekillendiği çıkarımı yaptırmaktadır. Her konutta benzer planlama ve tasarım ölçütlerinin uygulandığı, mekânı tanımlayan ve bellekte yer edinmesine katkıda bulunan öğelerin göz ardı edildiği konut tasarımları, yalnızca fiziksel özellikler ile ifade edilmekte ve sonuç olarak kimliksiz, yere bağlılık ve aidiyet duygularını güçlendiren elemanlardan yoksun mimari ürünler ortaya çıkmaktadır. Oysaki yapılan araştırmalar da desteklemektedir ki; geçmişe gönderme yapan ve geleneksel yaşamı yansıtan imgeler bireylerin geçmiş ile bağını güçlendirmekte ve tekrarlanan öğelerin fazlalığı geçmişe ait bir olguyu anımsamayı kolaylaştırmaktadır. (Özak, 2008) Bu noktada bireylerin yaşamını devam ettirdiği mekânlar ile kurdukları bağ ve bu bağın oluşturduğu mekân imgelerinin anımsamaya olan yadsınamaz katkısı da bellek ile mekân ilişkisinin önemine dikkat çekmektedir. Bu bağlamda; çalışma kapsamında incelenen geleneksel mahalle hayatının sürdürüldüğü Kuzguncuk semtinde, Kuzguncuk'un bellekte yer edinmesini sağlayan kimliksel özellikler, tekrarlanarak semtin mimari kimliğinin oluşumuna katkı sağlayan öğeler, bu öğelerin anıların bellekten geri çağırımı üzerindeki etkileri ve hangi öğelerin kimlik üzerinde daha önemli olduğu konuları araştırılacaktır. Çalışma altı bölümden oluşmakta ve çalışma sürecince izlenecek yol aşağıda yer aldığı şekilde özetlenebilmektedir:

İlk olarak, giriş bölümünde konuya genel bir giriş yapılmakta, çalışmanın amacı, kapsamı ve yönteminden bahsedilmektedir.

Çalışmanın ikinci bölümünde; tezin temel bileşenlerinden biri olan bellek kavramının tanımı yapılmakta ve farklı disiplinlerin belleği ele alış şekilleri irdelenmektedir. Belleğin yalnızca bireylere ait olmadığı kanısından yola çıkarak bellek çeşitlerinden bahsedilmekte ve bellek, kişisel, toplumsal ve kültürel bellek başlıkları altında detaylı bir şekilde incelenmektedir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde; bellek-mekân ilişkisi mekân ve yer kavramları üzerinden incelenmekte, birbirleri ile aynı anlamda kullanılan bu iki kavramın arasındaki farklılıklar anlatılmakta ve aralarındaki bağ ise Norberg-Schulz' u referans göstererek 'Yerin Ruhu' şeklinde açıklanmaktadır. Yerin Ruhu'nu meydana getiren öğelerin mekanın karakteristiğini oluşturduğu, bu karakteristik özelliklerin kültür ile şekillendiği ve kültür ile mekan arasındaki etkileşimin kimlik denilen olguyu doğurduğu konusu üzerinde durulmaktadır. Mekanların ayırt edici özelliğini meydana getiren ve mekan ile belleğin birleşiminden oluşan ruhun, mekan algısı ve anımsama üzerindeki etkileri tartışılırken; yaşanmışlıkların mekanlar üzerinde oluşturduğu referans noktalarının algılanması ile bireyler arasındaki bağ güçlendiren ortak alanlar da 'Bellek Mekanları' olarak değerlendirilmektedir.

Çalışmanın dördüncü bölümünde; mekânsal belleğin oluşumundan ve mekânsal belleğe ilişkin parametrelerden bahsedilmektedir. Algı ve mekan algısı tanımları yapılmakta, mekan algısına etki eden faktörler fiziksel, sosyal ve bireysel özellikler olarak üç başlık altında ele alınmaktadır. Algı süreci ile birlikte özellikleri tanımlanan mekanın, zihinde ilişkili konular ile bağdaştırılması ile geçici belleğe alınması ve gerçekleşen tekrarlarla kalıcı belleğe kodlanması süreci açıklanmaktadır.

Çalışmanın beşinci bölümü; bellek-mekan ilişkisinin sınanmasının hedeflendiği çalışmaya veri oluşturabilecek mekânsal öğelerin Kuzguncuk semti üzerinden ele alındığı bölümdür. Kuzguncuk'un tarihi, yapısı, yerleşim düzeni ve genel özellikleri hakkında verilen bilgilerin ardından, geleneksel Kuzguncuk Evleri'nden bahsedilmekte; Kuzguncuk semti, yapısal özellikler, cephe özellikleri ve iç mekan özellikleri olarak detaylıca incelenmektedir. Yapısal özellikler başlığı altında yapıların; yapım şekli, plan ve çatı tipleri incelenmektedir. Cephe özellikleri başlığı altında yapıların; yapı girişleri, çıkmaları, balkon ve cumbaları, kapı-pencere tipleri, yapı destek elemanları ve bezeme elemanları incelemekte, bunların cephe ile ilişkisi üzerinde durulmaktadır. İç mekan özellikleri başlığı altında ise yapıların iç mekanına ait mekan organizasyonu, kapı, merdiven, zemin, duvar ve tavanlar üzerinde durulmaktadır. Tüm başlıklar detaylıca incelenmekte ve incelenmek üzere seçilen 28 adet yapı için değerlendirilerek, gruplamalar yapılmaktadır. Bu sayede Kuzguncuk Evleri'nin kimliğini oluşturan tekrarlayan öğeler tespit edilmekte ve yapıların ait oldukları gruplar, her yapı için oluşturulan envanter fişlerine işlenerek arşiv kolaylığı sağlamaktadır.

Altıncı bölüm ise çalışmanın son bölümünü oluşturmakta ve değerlendirme ve sonuç kısmını içermektedir. Bu bölümde Kuzguncuk semti, dönem koşulları ve toplum yapısının mekana etkisinin anlaşılabilmesi için benzer özellikteki diğer semtler (Fener-Balat, Ortaköy...) ile karşılaştırılarak analiz edilmekte, yapılar bu yöntemle kurulan benzerlikler ve farklılıklar yoluyla anlamlandırılmaktadır. Beşinci bölümde belirlenen kimliksel öğelerin gerek toplum yapısı gerekse popüler kültürün etkisi ile zaman içerisinde gerçekleşen değişimler ile uğradığı kimlik kaybının, bölge sakinleri ya da Kuzguncuk'u daha önce deneyimlemiş olan kişiler ile gerçekleştirilen planlanmamış (serbest) görüşmeler yardımı ile anıların bellekten geri çağırımı üzerindeki etkisi değerlendirilmektedir. Değerlendirme kısmının tamamlanmasından sonra son olarak, çalışma ile varılmak istenen hedefler, bundan sonrası için yapılması öngörülen çalışmalar ve öneriler belirtilmektedir.

1.1.Çalışmanın Amacı

Bellekte yer alan her olgu bir 'yer' de gerçekleşir. Bu bağlamda bellek, mekan ile ilişkilidir ve olguların anımsanması zaman ve mekana bağlıdır. Çünkü mekanlar, yaşanmışlıkların hem soyut hem de somut olarak algılanabilmesine ve tekrar gün yüzüne çıkmasına fırsat vermesinin yanı sıra geçmişin zihinde yeniden canlandırılmasına da katkı sağlamaktadır. Bu nedenle bellek kavramı mekan ile birlikte ele alınması gereken bir olgudur ve bu iki kavram arasındaki ilişki, günümüzde mekanı konu edinen çalışmaların da temelini oluşturmaktadır.

Bellek ile mekan arasındaki ilişkinin irdelendiği bu çalışmada, tezin strüktürünü bireylerin mekan algısının belirleyicileri olan tekrarlanan öğeler, mekansal öğelerin temsilleri ve bu öğelerin bireyler üzerindeki etki durumu oluşturmaktadır. Mekan ve bellek ilişkisi, İstanbul'un kozmopolit yapısının gözlemlendiği, farklı din ve kökenlere sahip bireylerin yıllarca hoşgörü ile yaşadığı Kuzguncuk semti üzerinden incelenmektedir.

Çalışmanın amacı; ilk bölümlerde işlenen teorik bilgiler ışığında incelenen örnek alan (Kuzguncuk) üzerinden, belirlenmiş olan tekrarlanan yapısal öğelerin (mekan kimliği) mekanın kalıcı belleğe aktarımı üzerindeki etkilerinin incelenmesi, bu öğelerin bellek ya da anımsama ile bağlantısının ve bireylerle gerçekleştirilen serbest görüşmeler yardımı ile kimliğin korunmasının kalıcı bellekte yer alan anıların geri çağırımı üzerindeki öneminin belirlenmesidir. Bu bağlamda, çalışma sürecince elde edilen veri ve incelemeler doğrultusunda gerçekleştirilen gruplamalar ve her bir yapı için oluşturulan envanter fişleri, Kuzguncuk'un orta sınıf evleri için bir belge niteliği taşımaktadır. Kültürel miras özelliği taşıyan bu yapıların belgelenmesi ve arşivlenmesinin, mirasın gelecek nesillere aktarımı için önemli bir kaynak olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda, yapılan bu çalışmanın gelecekte Kuzguncuk semti ile alakalı olarak yapılması öngörülen çalışmalara bir referans oluşturması da hedeflenmektedir.

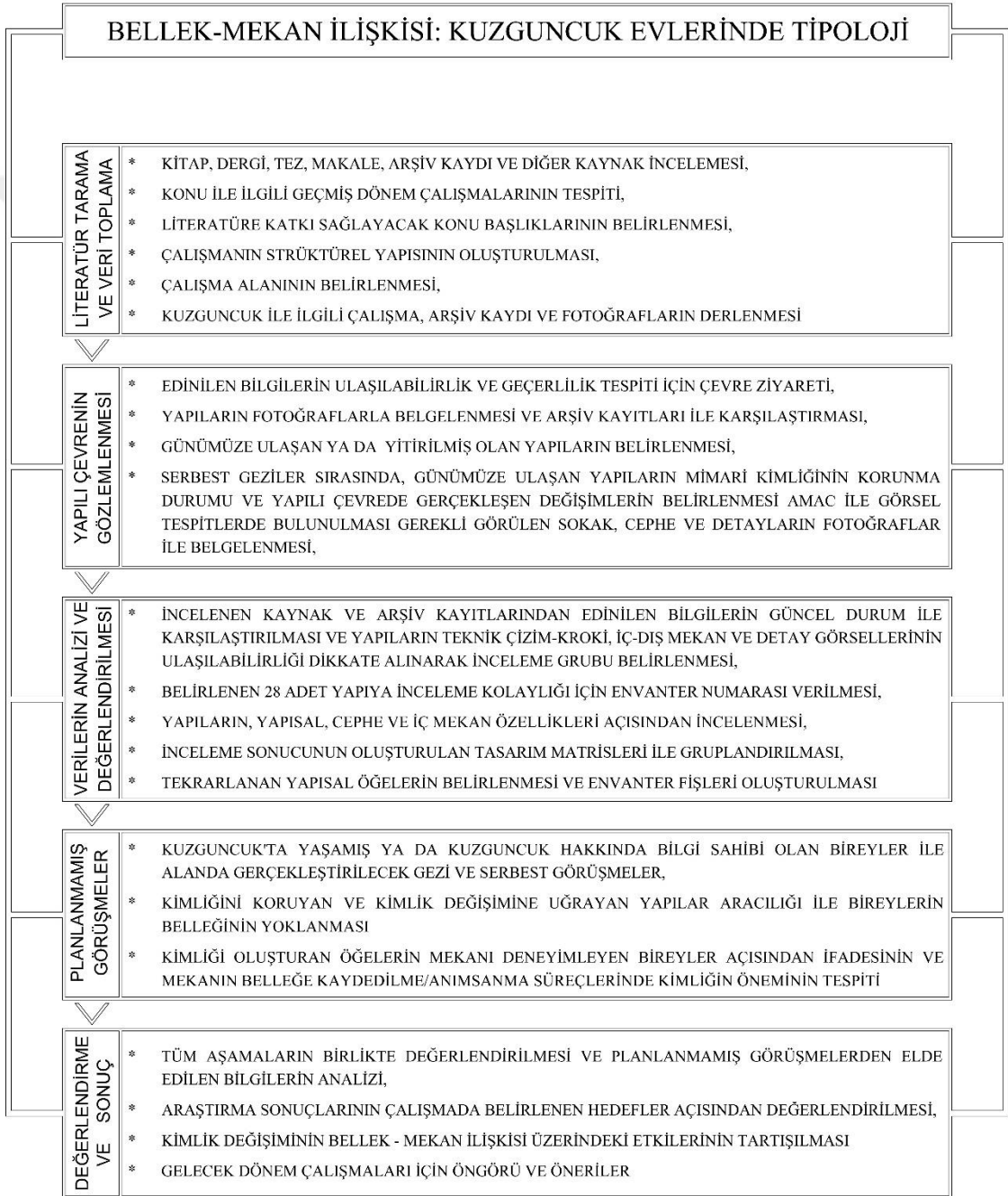
1.2.Çalışmanın Kapsamı

Çalışma kapsamında incelenmek üzere seçilen Kuzguncuk semti, bireyler arası iletişim ve etkileşimin, komşuluk ilişkilerinin, yardımlaşma ve dayanışmanın minimum seviyelere gerilediği günümüzde, bu durumun aksine İstanbul'da kozmopolit mahalle hayatının ve komşuluk ilişkilerinin nispeten gözlemlenebildiği, kimliği olan bir semt olması neden ile seçilmiştir. Bu özelliklere sahip, Ermeni, Yahudi ve Hristiyan azınlıkların bir arada yaşadığı (Fener, Balat, Galata, Ortaköy gibi) semtler arasından Kuzguncuk semtinin seçilmesinin nedeni ise; günümüze diğer semtlere oranla daha iyi bir şekilde korunarak ulaşması ve konu ile ilgili (bellek-mekan ve tipoloji) daha önce incelenmemiş bir bölge olmasıdır.

Bellek-mekan ilişkisinin irdelendiği çalışmada kozmopolit özellikte bir semtin tercih edilme sebebi; -yukarıda belirtilen çalışma amacının dışında- kimliği oluşturan mekânsal öğelerin kozmopolit yapıya rağmen ortak özelliklerle tekrarlanıyor olmasının, mekanın anımsatıcı etkisinin din, inanç ve köken farklılıkları ile değil; bireylerin mekan ile kurduğu yakın temas, mekanda geçirilen süre ve geçmişi yansıtan öğelerin tekrar sayısı ile doğru orantılı olarak belirlendiğini kanıtlar nitelik göstermesidir. Bu bağlamda inceleme yapılan konutların tamamı, kozmopolit yaşama en yoğun şekilde tanıklık eden bir dönemde, 19.yy sonunda inşa edilmiş tescilli yapılar arasından 28 tanesinin seçilmesi ile belirlenmiştir. Çalışma alanı içerisindeki örneklem grubu (28 adet yapı) seçilirken; yapılarda iç mekan ve cephe özelliklerinin belirlenmesi sürecinde çalışmanın devamlılığı açısından plan çizim ya da krokilerinin, yapı iç mekanını gösterir orijinal görsellerin, cephe görsellerinin ve detay fotoğraflarının ulaşılabilirliği göz önünde bulundurulmuştur.

1.3.Çalışmanın Metodolojisi

Bellek-mekan ilişkisinin Kuzguncuk Evleri üzerinden irdelendiği ve tipoloji çalışması ile tekrarlanan öğelerin belirlenerek, bu öğelerin bireyler üzerindeki etkilerinin araştırılmasının hedeflendiği çalışma teorik arka plan ve alan alışıması olmak üzere iki koldan oluşmaktadır. Söz konusu hedefe ulaşmak amacı ile araştırma kapsamında uygulanması planlanan aşamalar sırası ile literatür tarama ve veri toplama, yapı çevrenin gözlemlenmesi, fotoğraf ile belgeleme, veri analizi ve verilerin derlenmesi, planlanmamış görüşmeler ve çalışmanın başından sonuna kadar elde edilen tüm verilerin analizi şeklindedir. Çalışma beş aşamadan oluşmaktadır. (Şekil 1.1)

Şekil 1.1: Araştırma Metodolojisi (G.A)

Çalışmanın **ilk aşaması**, literatür tarama ve veri toplama aşamasıdır. Bireyler ile sürekli ve doğrudan ilişki içerisinde olan mekanın yalnızca geometrik bir kavram olarak görülmesi ve fiziksel ihtiyaçlara cevap vermek üzere kurgulanması, bu nedenle bireylerin çevreye yüklediği anlamın ve algılama biçimlerinin, kısacası birey- mekan etkileşiminin psikolojik boyutunun ihmal edildiği düşüncesi tezin konusunun belirleyicisi olmuştur. Bu aşamada incelenen kitap, dergi, tez, makale, arşiv kayıtları ve diğer kaynaklar aracılığıyla konu ile alakalı gerçekleştirilmiş olan çalışmalar belirlenmiş ve literatüre katkı sağlamak amacı ile tez kapsamında irdelenmesi gereken konu başlıkları belirlenerek tezin strüktürel yapısı oluşturulmuştur. Bellek- mekan ilişkisi kapsamında kozmopolit özelliğine rağmen mimari açıdan ortak dil oluşturan ve o bölgeyi deneyimleyen bireyler için aynı anlamı taşıyan semtler incelenmiş olup, Kuzguncuk ve kozmopolit semtler bazında yapılan çalışmaların derlenmesi ile çalışma alanı Kuzguncuk olarak belirlenmiştir. Söz konusu kaynaklardan derlenen bilgiler, tezin teorik kısmının oluşturulmasına, alan çalışmasında üzerinde durulacak olan özelliklerin belirlenmesine ve arşivlerden toplanan belgeler ise Kuzguncuk konutlarının yapısal özellikleri ve geçmiş dönem fotoğraflarına ulaşılmasına katkı sağlamıştır.

İkinci aşama, literatür araştırmasının sonuçlandırılması ile elde edilen bilgilerin ulaşılabilirliğinin ve geçerliliğinin belirlenmesi amacı ile yapıyı çevreye gerçekleştirilen ziyaret ve yapıyı çevrenin gözlemlenmesidir. Belirli dönemlerde semtte incelemelerde bulunulmuş, fotoğraflama yöntemi ile söz konusu dönemde inşa edilen yapılar belgelenmiş ve arşiv kayıtlarında ulaşılan ancak günümüzde var olmayan yapılar belirlenmiştir. Gerçekleştirilen gözlem ve semtteki serbest gezintiler esnasında günümüze ulaşabilmiş yapıların görsel tespitinde bulunulmuş, semtin mimari kimliğini kaybetmemiş, orijinal özelliklerini büyük ölçüde koruyan yapılarını ve yapıyı çevrenin değişen özelliklerini belirlemek amacı ile tarihi yapılara ait cephe ve gerekli görülen yapısal detaylar fotoğraflar ile belgelenmiştir. Ancak çalışma alanı içerisinde yer alan yapıların tamamının içerisine girilememiş, yalnızca 19 adet yapıya ait güncel iç mekan fotoğraflarına ulaşılabilmiştir. Çalışma kapsamında değerlendirilmek amacı ile toplam 1473 adet fotoğraf çekilmiştir.

Üçüncü aşama, birinci ve ikinci aşamada elde edilen tüm verilerin detaylı analizini ve verilerin sınıflandırılması sürecini kapsamaktadır. Çeşitli kaynak ve arşivlerden mimari özellikleri derlenen yapılar ve güncel durumlarının karşılaştırılması sonucu bilgiler eşleştirilmiş ve incelemeye alınacak tescilli konut yapıları belirlenmiştir. Eşleştirme esnasında, incelenmek üzere belirlenen yapılarda yapısal özellikler, iç mekân kurgusu ve mekânsal öğelerin irdelenebilmesi amacı ile karşılaştırmaya imkân tanıyacak yapı teknik çizim ya da krokileri ile iç-dış mekan ve detay fotoğraflarının ulaşılabilir olmasına dikkat edilmiştir. Bu bağlamda, çalışma kapsamında ortak özelliklerinin tespiti amacı ile incelenmek üzere 28 adet yapı belirlenmiş ve bu yapılara çalışmanın ilerleyen aşamalarında kolaylık sağlaması amacı ile envanter numaraları verilmiştir. Belirlenen 28 adet yapı, yapısal özellikleri, cephe özellikleri ve iç mekan özellikleri olmak üzere üç başlık altında irdelenmiş ve kendi içerisinde de alt başlıklara ayrılarak belirlenen parametreler her bir yapı için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. İnceleme sonucunda bir tasarım matrisi oluşturulmuş ve elde edilen bilgiler bu doğrultuda düzenlenmiştir. Tasarım matrisi, incelenen parametrelerin sayısı ve çeşitlenmelerine göre yatay ve düşey sıralardan oluşmakta ve bu parametrelerin keşişiminde yer alan bölgelere ilgili yapılar envanter numaraları ile birlikte

işlenmektedir. Söz konusu başlık altında yalnızca bir parametre üzerinden gerçekleştirilen değerlendirmelerde ise parametreler yatay ekseninde sıralanmakta ve ait olduğu gruplara göre envanter numaraları ilgili parametrelerin altında yer almaktadır. Yapılan bu çalışma ile Kuzguncuk Evleri'ne ait tekrarlanan öğeler belirlenmiş ve çalışmanın bellek-mekan ilişkisi bağlamında değerlendirilmesi açısından veri oluşturmuştur. Aynı zamanda, incelenen her bir yapı için envanter fişleri oluşturulmuş ve tüm bu özellikler oluşturulan envanter fişlerine işlenerek arşiv kolaylığı sağlamıştır.

Çalışmanın **dördüncü aşamasının** Kuzguncuklu bireyler ile gerçekleştirilecek planlanmış görüşmeler ve buna eşlik eden anket çalışması olması öngörülmüştür. Planlanmış görüşmeler ile hedeflenen amaç, yapılan araştırmalar sonucunda anıların geri çağırımı üzerinde etkin olduğu belirlenen mekanların kimliksel öğelerinin korunmuşluk durumunun bireyler için neler ifade ettiği ve mekanın belleğe kaydedilmesi ve geçmişin anımsanması sürecinde hangi ölçüde etkin olduğu sorularının cevaplandırılmasıdır. Kuzguncuklu bireylerle yapılacak olan görüşmeler sırasında veri oluşturması amacı ile iki farklı yöntem düşünülmüştür. Belirlenen yöntemlere geçilmeden önce deneklerden öncelikle mahalle kavramı, mahalleli-şehirli olma durumu, semt-semt sakinleri ve yapılar hakkındaki bilgilerini açıklamaları istenecek, sonrasında yöntemlerin uygulamasına geçilecektir. Birinci yöntem, tipolojik çalışma aracılığı ile tespit edilen tekrarlanan öğelerin kolaylıkla gözlemlenebildiği sokak ve yapıların genel görünüm ve detay fotoğrafları ile gerçekleştirilecek olan görüşmelerdir. Bu yöntemin iki kolda yürütülmesi düşünülmüştür. Birinci kolda, Kuzguncuk semti ve benzer ortak özelliklere sahip semtlerden derlenecek sokak görünümleri deneklere sunulacak, deneklerden sunulan fotoğrafların Kuzguncuk'a ait olabilme durumunu 1 ile 3 arasında (Evet, Hayır, Olabilir) numaralandırmaları ve fotoğraflar hakkındaki görüşleri (konumu, yapısal öğeleri, sokak hakkındaki düşünceleri ve deneklere hissettirdikleri) istenecektir. Bu çalışma ile sokak yapısının, yapıların birbirlerine göre konumunun ve bir kare içerisinde seçilebilen tekrarlanan öğelerin sayısının söz konusu mekanın algılanması ve benzerlerinden ayrılması üzerindeki etkisinin belirlenmesi ve mekana yüklenen anlamların ortaya çıkarılması sürecinde hangi ortak özelliklerin etkin olduğu durumlarının belirlenmesi hedeflenmektedir. İkinci kolda ise yapılar, bitişik ya da ayırık olma durumu da gözlemlenebilecek şekilde tek tek kullanılacak, genel sokak görünümünde olduğu gibi Kuzguncuk ve benzer semtlerden yapı örnekleri derlenecektir. Deneklerden kendilerine sunulacak olan cephe fotoğraflarını Kuzguncuk'ta olma durumuna göre 1 ile 3 arasında numaralandırmaları ve fotoğrafları yapısal öğeleri, bireylere anımsattıkları, hissettirdikleri ve yapılar hakkındaki görüşleri bakımından değerlendirmeleri istenecektir. Bu çalışma ile yapısal öğelerin deneklerin mekan algısını ne şekilde etkilediği, denekler için ifadesinin ne olduğu ve yapı sahibi hakkındaki varsayımlar üzerindeki etkilerinin neler olduğunun belirlenmesi hedeflenmektedir.

Planlanmış görüşmeler sırasında uygulanacak bir diğer yöntem ise üç boyutlu çizim programları aracılığı ile elde edilen render kareleri ve el çizimleri ile elde edilen rötuşlu sokak ve yapı alternatiflerinin deneklere sunulmasıdır. Kuzguncuk'a ait sokak ve yapı görsellerine ait çevresel ipuçları 3D programlar ve serbest el perspektifleri ile farklılaştırılacak, yapıların orijinal durumuna yapılacak olan ekleme ve çıkarmalar ile elde edilecek olan yeni görseller, orijinal sokak ve yapı görselleri ile harmanlanarak deneklere sunulacaktır. Deneklerden, sunulan görselleri Kuzguncuk'ta olma ve

beğeni durumlarına göre 1 ile 3 arasında numaralandırmaları ve görselleri yapısal öğeleri ve cephelerin göze çarpan özellikleri açısından yorumlamaları istenecektir. Bu sayede, deneklerin semti ve yapısal öğeleri ayırt etme ve kabullenme durumları ölçülecek, değiştirilen yapısal öğelerin denekler üzerindeki etkileri gözlemlenecek ve hangi yapısal öğe ya da çevresel ipucunun Kuzguncuk'u Kuzguncuk yapan önemli elemanlardan olduğu belirlenebilecektir.

Çalışma için yerli halk ile gerçekleştirilmesi düşünülen iki yöntemden ikincisi, 3D programlar ve serbest el çizim teknikleri ile elde edilen görsellerin her birey için anlaşılır olmaması ve sağlıklı bir sonuç elde edilemeyecek olması nedeni ile çalışmanın en başında değerlendirme dışı bırakılmıştır. İlk yöntem ise çalışmanın ilerleyen aşamalarında hem yaş hem de ikamet değişikliği nedeni ile Kuzguncuk'un geçmişine tanıklık etmiş yerli halk bulunamaması nedeni ile devre dışı bırakılmıştır. Bu sayede Kuzguncuk'ta yapısal öğelerin ve bu öğeler üzerinde gerçekleşen değişikliklerin bireyler için ifadesinin tespiti için planlanmış görüşmeler (anket çalışması) yapılamamış; yeni yöntem, bölge sakinleri ya da semtte en az bir kez bulunmuş, semti deneyimlemiş olan bireyler ile gerçekleştirilecek olan planlanmamış serbest görüşmeler olarak belirlenmiştir. Bu sayede bireyler ile yapılan görüşmeler esnasında yapıların anımsatıcı etkisi ve yapılarda cephe ya da iç mekan bazında gerçekleşen kimlik değişikliklerinin anımsamaya etkisi irdelenecektir.

Çalışmanın **son aşamasında** ise, tüm aşamalar bir arada değerlendirilecek, planlanmamış görüşmeler sırasında elde edilen bilgiler analiz edilecek ve varılan ortak görüşler çalışmanın başında varılması hedeflenen amaçlar açısından irdelenecektir. Teorik bölümde açıklanan bilgiler, alan çalışmasında gerçekleştirilen görüşmeler ile desteklenerek çalışma sonucunda varılan sonuç ve varsa öneriler belirtilecektir.

Görsel 2.1: Bellek ile İlişkili Kavramlar (URL 04)

Bellek kavramı, Türk Dil Kurumu Sözlüğünde; ‘Yaşananları, öğrenilen konuları, bunların geçmiş ile ilişkisini bilinçli olarak zihinde saklama gücü, dağarcık, akıl, hafıza, zihin’ şeklinde tanımlanmaktadır. (URL 05)

Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü’ne göre bellek; ‘Bireylerin toplumsal bir varlık olmasını sağlayan, çevresi ile etkileşiminin sonucunu saklayabilme ve sonraki etkinliklerde anımsayabilme yeteneğidir.’ (Eser, 2017)

Webster Sözlüğü’nde bellek (memory); ‘ bir canlı etkinliği ya da deneyimi sırasında öğrenilen ya da akılda tutulan olguların depolanması, tanınması ve hatırlanması durumudur.’ (URL 06)

Cambridge Sözlüğü’ne göre ise bellek (memory); ‘bilgileri, deneyimleri ve insanları hatırlama yeteneği, geçmişten hatırlanan şey’ olarak tanımlanmaktadır. (URL 07)

Farklı disiplinlerde yer alan bellek kavramının boyutlarına bakıldığında;

Belleğin psikolojik boyutu: Öğrenilen, deneyimlenen her olgu zihinde iz bırakmaktadır ve zihinde yer edinen bu izler aracılığı ile daha önce görülmüş, algılanmış, yaşanmış ya da deneyimlenmiş herhangi bir olay ile karşılaşıldığında, daha önce karşılaşıldığı anımsanmaktadır. Bu olaya da dejavu denmektedir. (URL 08)

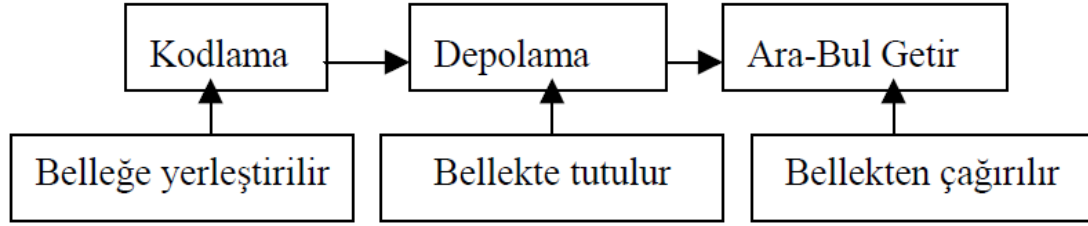
Belleğin nörolojik boyutu: Temelini uyanıklığın oluşturduğu bilinç sisteminde algı, dikkat, uyum ve anlama yetisi sayesinde oluşan kalıcı ya da kalıcı olma eğilimindeki davranış ve öğrenme eylemlerini oluşturan beyin aktivitesidir. (Özak, 2008)

Belleğin sosyolojik boyutu: Sosyolojide bellek olgusunun yalnızca bireylere ait olmadığını, bireyin ve ait olduğu topluma dahil olan bireylerin birlikte oluşturduğu bir geçmiş olduğu ve belleğin toplumsal bir olgu olduğu savunulur. (Halbwachs, 2018)

Belleğin felsefi yanı incelendiğinde ise: Bellek, geçmişte yaşanan olguları şu an somut olarak var olmamalarına rağmen imgeler ve görüntüler aracılığı ile şimdiki zamana çağırın zihinsel bir işlemdir. Deneyim ve yaşanan anları, olayları, izlenimleri yeniden canlandırma amacı ile saklamaktadır. Anımsama olayını gerçekleştiren bireyin, geçmişte yaşadığı ya da algıladığı olay ve nesnelere ait bilgiye dönüşmemiş bilinç durumu, farkındalıktır. (Eser, 2017)

Tüm bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere bellek, yaşanmışlıklar ve bu yaşanmışlıkların yeri geldiğinde hatırlanmak üzere zihinde depolanması süreci ile ilgilidir. Bu nedenle bellek; geçmişe ait bir olgu, olgunun yer edinebileceği bir saklama alanı ve çeşitli tetikleyiciler aracılığı ile hatırlanması kavramlarından (Görsel 2.2) oluşan çok yönlü bir süreç olarak açıklanabilmektedir. (Keskin, 2014) Bu süreç, anıların bellekte depolanması ve yeri geldiğinde hatırlanması ile hayat boyu devam etmekte ve istemsizce işlemektedir. Kişilerin farkında olmadan zihninde depoladığı hiçbir bilgi ya da olay zamanla silinip, kaybolmamakta; yalnızca hafızada yer edinen olgular çoğaldıkça anımsama zorlaşmaktadır. Belleğin derinliklerine gönderilen her

olgu ise, uygun koşul ve tetikleyiciler ile karşılaşıldığında tekrar ortaya çıkmaktadır. (Turgut, 2013)

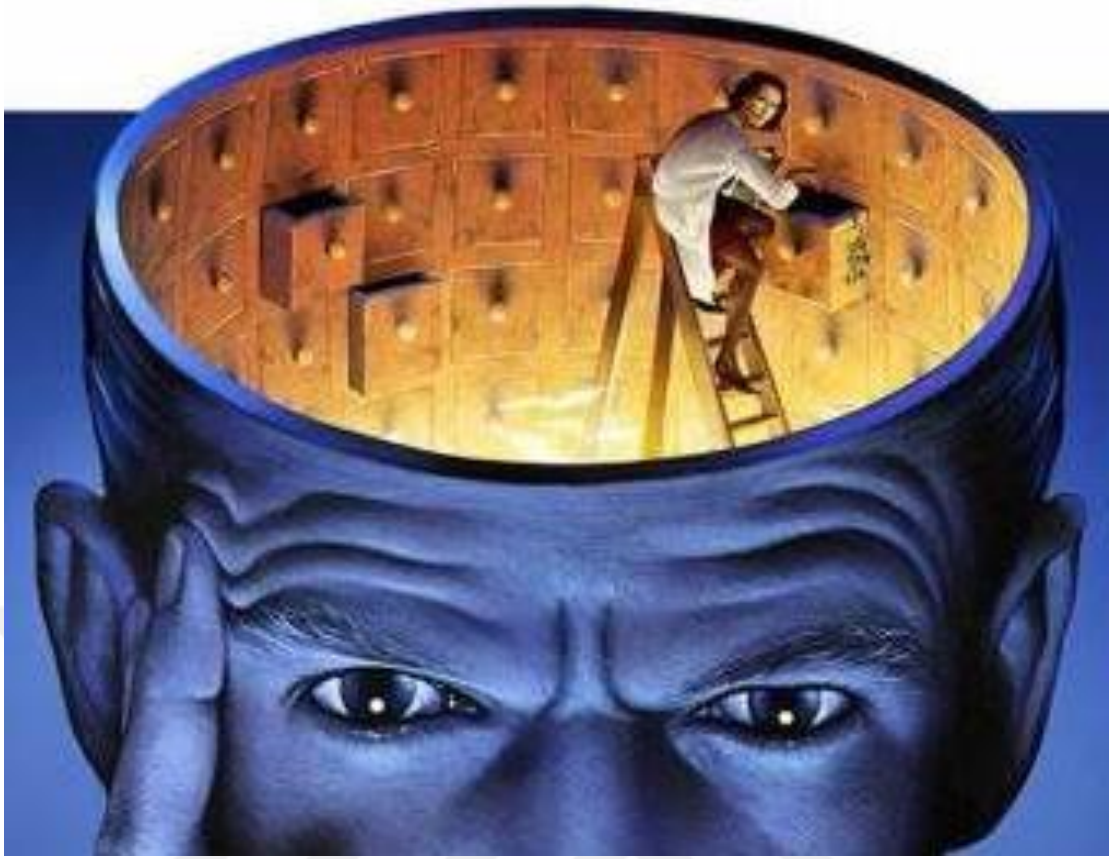

Görsel 2.2: Bellek Aşamaları (Özak, 2008)

Bellek, bireyler tarafından oluşturulan bir olgudur ve bireylerin yaşadığı, öğrendiği, duyduğu ya da gördüğü her olay ya da olgu belleğe kaydolur ve depolanır. Ancak kaydedilen tüm bu olgular yalnızca bireyin kendisi ile değil, aynı zamanda bireyin çevresi ile de ilişkilidir. Çünkü bireylerin anılarını tek başına inşa etmesi mümkün değildir ve bir şekilde diğer bireyler ile karşılıklı etkileşim halindedir. Diğer bir deyişle, bellek yalnızca birey tarafından oluşturulsa dahi içerisinde bulunduğu topluma göre şekillenir ve anlamlandırılır. (Turgut, 2013) Öyleyse bellek kavramı yalnızca bireyler için değil, aynı zamanda toplum içinde var olan bir kavramdır. Bu açıdan değerlendirildiğinde depolama ve yeri geldiğinde hatırlama olarak tanımladığımız bellek kavramını, 'kişisel bellek' ve 'toplumsal bellek' olarak iki şekilde incelemek mümkündür. (Halbwachs, 2018)

2.1. Kişisel Bellek

Kişisel bellek, depolama alanının bireyin beyni olduğu (Görsel 2.3), içerisinde kişinin kendi geçmişinin, kendi yaşamışlıklarının, kendi deneyim ve hatıralarının yer aldığı bellek çeşididir. Diğer bir deyişle; bellekte yer edinmiş olan her bir olay ya da durum kişinin bizzat kendi hatıralarıdır. (Keskin, 2014) Ancak bireysel bellek tamamı ile izole edilmiş ve etkileşime kapalı bir kavram değildir. Her ne kadar bireyin kendi hatıralarıdır şeklinde tanımlanıyor olsa da yalnızca bireyin değil toplumun etkisiyle de şekillenmektedir. Bellek kavramında bireysel olan olgu algılananlardır, anımsanan hatıralar ise toplumsal bir olgudur ve bireyler kendi yaşamışlıklarından bahsederken dahi diğer bireylerin alanına girmekte ve onların anılarından da yararlanmaktadırlar. Çünkü nasıl ki her olay ya da olgu bir yerde gerçekleşiyorsa ve mekandan bağımsız bir şekilde değerlendirilemiyorsa, anıları da diğer bireylerden bağımsız değerlendirmek olası değildir. Sonuçları ve anımsanma durumu yalnızca bireyi bağliyor olsa bile bir şekilde karşılıklı etkileşimin ürünüdür. (Yıldırım, 2018) Bu nedenle bellek kavramı insan beyni tarafından yönetiliyor olması nedeni ile bireysel bir kavram olarak düşünülüyor olsa da, bireyler de toplumun bir parçasıdır ve bireysel bellek aynı zamanda toplumsal (kolektif) bellek kavramının da bir parçasını oluşturmaktadır. (Öksüz, Karakaş, Seymen, 2018)

Görsel 2.3: Kişisel Belleğin Depolama Alanı (URL 09)

2.2.Toplumsal (Kolektif) Bellek

Bellek olgusunun yalnızca bireye ait olmadığı ve bireyin dahil olduğu toplumun da etkisi ile şekillendiği düşüncesi ile ortaya çıkan toplumsal (kolektif) bellek kavramı, ilk olarak Fransız filozof ve sosyolog Maurice Halbwachs tarafından 1920'lerde ortaya atılmıştır. (Turgut, 2013) Zihinde saklama yetisi olarak nitelendirilen bu kavram, bireylerin toplum içerisindeki varlığını ve etkileşimini biçimlendiren en önemli unsurlardan biridir ve yaşanılanların ve anıların yeniden üretimi sayesinde bireylerin sosyal bir varlık olmasına katkı sağlamaktadır. (Özak, 2008)

Toplumların ortak bir geçmişte, karşılıklı iletişimde bulunarak, birlikte inşa ettikleri anılar, değerler toplamı, (Görsel 2.4) toplumsal kimlik kazanma süreci şeklinde tanımlanmakta olan 'Toplumsal Bellek', aynı zamanda 'kolektif bellek' olarak da isimlendirilebilmektedir. Toplumsal ya da kolektif bellek, yalnızca geçmiş ve geçmişte var olan olayları yansıtmakla kalmamakta, bireylerin bugünü anlamlandırmasını sağlayan gelenek, görenek, örf ve adetlerin aktarımında da aracı işlev görmektedir. (Bilgin, 2013) Zaman ve mekana dayanan toplumsal bellek içerisinde belleğin aktarım görevini ise kişinin çevresinde yer alan mekan, eşya, araç ve gereç gibi unsurlar üstlenmektedir. (Demirarslan, 2018)

Toplumsal belleğe verilebilecek en güzel örneklerden biri de Mustafa Kemal Atatürk'ün ölüm yıldönümüdür. Her yıl 10 Kasım günü, saat 09:05'te tüm ülke

tarafından, başta Anıtkabir ve Atatürk'ün vefat ettiği Dolmabahçe Sarayı olmak üzere, sirenlerle ve tüm okul ve meydanlarda gerçekleştirilen törenlerle anılan bu gün, Türk Toplumunu için önemli bir toplumsal bellek örneğidir. Bu örnek ile aynı zamanda toplumsal belleğin mekan üzerinden bellekte yeniden üretimi de gözlemlenmektedir. (Çakır, 2015)

Görsel 2.4: Bireylerin Bir Araya Gelerek Oluşturdukları Toplumsal Bellek (URL 10)

Toplumsal belleğe verilebilecek bir diğer örnek ise toplumsal bağları güçlendirmeye imkan tanıyan bayramlardır. Bireyler, bayram sabahları en güzel kıyafetlerini giymekte ve başta aile fertleri olmak üzere büyük, küçük tüm eş, dost ve tanıdıkları ile bayramlaşarak geçmişten getirdikleri gelenek ve göreneklerin gelecek nesillere aktarımına aracılık etmektedirler. Bireyler aynı zamanda 'Nerede o eski bayramlar?' serzenişi ile geçmişe olan özlemlerini dile getirirken, her bayram günü zihnin derinliklerindeki anılarını yeniden canlandırmakta, kültürel bir takım değerleri yeni nesillere iletmekte ve önemine dikkat çekmektedirler.

Yukarıda bireysel ve toplumsal bellek üzerine yapılan tanımlardan yola çıkılarak bu iki bellek türünün birbirine karşılıklı olarak bağlı olduğunu ve birbirlerinin oluşumuna katkı sağladıklarını söylemek mümkündür. Bireylerin beyinlerinde meydana gelen bir oluşum olmasına rağmen bellek toplum olmaksızın tek başına bir anlam ifade etmemekte, aynı şekilde kişisel belleklerin bir araya gelmesi ile oluşan toplumsal bellek de bireysel bellek olmaksızın varlık gösterememektedir. Çünkü toplum, birbirinden farklı bireyler ve bu bireylere ait farklı geçmişlerin bir araya gelmesi ile oluşmaktadır. (Turgut, 2013)

Halbwachs'a (2018) göre ise bireyler iki farklı bellek türüne de dahil olmaktadır. Kişisel bellekte kişi, toplum içinde katıldığı anı, olay ve durumların içerisinde kendini bulmakta, kendini diğer bireylerden öne çıkarmaktadır. Her ne kadar aynı toplum ve olay örgüsü içerisinde yer alsalar da her bireyin olaylara yüklediği anlamlar farklı

olmakta ve olayları kendi açısından değerlendirmektedir. Toplumsal bellekte ise kişi, ait olduğu grubun ilgilendiği anı ve olaylarda kendi belleğini canlandırarak toplumsal anımsamaya katkı sağlamakta ve kişisel davranıştan uzaklaşarak toplumsal bir bütünlük ve ortak bir çalışma içerisinde varlık göstermektedir. (Halbwachs, 2018)

Bu iki bellek türüne ait yapılan açıklamalardan yola çıkılarak; Walter Benjamin'in tanımlaması ile kişisel bellek 'yaşanmış deney', toplumsal bellek ise 'aktarılan deney' kavramları ile karşılanabilmektedir. (Bayraktar, 2017)

Toplumsal belleğin aktarımında aracılık ettiği olgulara bakıldığında ise toplumların kültürel değerlerinin söz konusu olduğu görülmektedir. Bu nedenle toplumsal bellek, zihinlerde kültür kavramı ile bir bütün olarak değerlendirilmektedir. Çünkü toplum ve kültürü birbirinden bağımsız bir şekilde düşünmek olası değildir. Toplumsal belleğin içerisinde yer alan gelenek ve görenekler, bireylerin yaşam şekilleri, toplum kuralları, kullanılan araç-gereçler ve ikamet ettikleri konutlar vb. aynı zamanda kültürel birer unsurdur ve toplumdan beslenmektedir. (Pazarcı, 2018) Bu noktadan hareketle, kolektif bellek içerisinde kültürel bellek adı altında yeni bir kavram ortaya çıkmaktadır.

2.3.Kültürel Bellek

Kültürel bellek, bireyleri ortak paydada birleştiren, toplumların kendine özgü yaşayış ve alışkanlıklarının aktarıldığı, geçmiş ile gelecek arasında köprü vazifesi gören canlı bir kavramdır. Kültürel belleğin canlı tutulması bir taraftan bireylerin ait olduğu toplum ile bağlarını güçlendirirken, diğer taraftan kültürel değerlerin sürdürülebilirliğini sağlamaktadır. Kültürel değerlerin sürdürülebilirliği ise ancak hatırlama eylemi ile mümkün olabilmektedir. (Gülbetekin, Öztürk, 2016) Hatırlama eylemi kimi zaman danslar, oyunlar, gelenekler, resimler, fotoğraflar, kıyafetler, olaylar vb. aracılığı ile gerçekleşirken kimi zaman ise aracı, bir mekandır. Çünkü mekanlar, kültürel değerlere göre şekillenen ve yaşanmışlıkları içerisinde barındıran, bir nevi bellek görevi gören ve içerisinde gezinme imkanı sunarak hatırlamayı tetikleyici etkiye sahip olan somut kavramlardır.

3.BELLEK - MEKAN İLİŞKİSİ

Farklı disiplinlerin inceleme alanına dahil olan bellek kavramı mimarlık disiplininde mekan üzerinden irdelenmekte ve bireylerin mekan ile etkileşiminin, mekanı algılama ve anımsama biçimlerinin bellek ile ilişkisi ortaya konmaktadır. Algılanan mekan ve mekana ait imgelerin, o mekanın birey için ifadesine sağladığı katkının ortaya konması ve söz konusu imgelerin üstlendiği tetikleyici etki ile bireylerin yaşamışlıklarının mekan aracılığı ile gün yüzüne çıkması gibi durumlar ise; birey-bellek-mekan ilişkisinin esas konusunu oluşturmaktadır. Aynı zamanda, bireylerin içerisinde yaşadıkları mekanı ne şekilde anlamlandırdığı, zihinlerinde geçmiş mekana ait hangi öğelerin yer aldığı, bu öğelerin mekanın anımsanmasında ne boyutta etkin olduğu ve bireylerin söz konusu mekan ile arasında ne tür bir bağ bulunduğu gibi soruların cevaplandırılması birey-bellek-mekan ilişkisinin açıklanabilmesi hususunda büyük öneme sahiptir. (Göregenli, 2010) Bu ilişkinin irdelenmesi açısından bahsi geçen sorulara cevap aranması amacı ile ilk olarak mekan kavramı ve mekan ile ilişkili kavramlar üzerinde durulması gerekmektedir.

3.1.Mekan/Yer Kavramı ve Yerin Ruhü

Gündelik yaşamın gerçekleştiği mekanlar, yaşama dair tüm süreçlerin gözlemlendiği, bireylere ait algı ve deneyimlerin birer anıya evrimleştiği 'yer'ler olarak inşa edilmesinin yanında, bireylerin o mekana yüklediği farklı anlam ve kimlikler ile birlikte şekillenmektedirler. (Solak, 2017) Mekanın yalnızca geometrik bir kavram ve fiziksel sınırlardan ibaret olmadığı, zihinsel olarak da varlık gösterdiği görüşü, mekanın birey ile doğrudan ilişkide olduğunu kanıtlar niteliktedir. (Gürkaş, Barkul,2012) Yeryüzünün herhangi bir noktasında yaşamını devam ettiren bireylerin her biri kültür olarak adlandırılan farklı yaşam biçimlerine ve standartlarına sahiptir ve dahil oldukları kültür sistemi doğrultusunda yaşamlarını şekillendirme eğilimindedirler. Bu eğilim kendisini çeşitli semboller aracılığı ile göstermektedir. Bireylerin sahip olduğu kültürel öğelerin etkisi ile biçimlenen sembollerin başında ise mimari mekanlar ve bu mekanların kullanım alışkanlıkları gelmektedir. Söz konusu semboller, bireylerin mekanlar ile yalnızca bedensel olarak ilişkide olmadığını, bunun yanı sıra duygu, düşünce ve değerler açısından da birbirlerine bağlı olduğunu göstermektedir. Kant'ın da dile getirdiği üzere, insan bilinci mekana bağlı olarak gelişmektedir ve ona çeşitli anlamlar yüklemektedir. (Altan, 2015)

Kant gibi Heidegger de mekan üzerine birçok çalışma gerçekleştirmiş ve önceleri felsefenin konusunu oluşturan mekan kavramı zaman içerisinde fizik, coğrafya, ekonomi, politika, toplumbilimi gibi birçok disiplinin ilgi alanına girmiştir. Mekanı çok yönlü ele alış biçimi göz önünde bulundurulduğunda ise, tüm bu disiplinler arasında mekanın sahip olduğu en özel yerin mimarlık alanında olduğu söylenebilmektedir. Öyledir ki, mimarlığın esas uğraşısını da mekan kavramı oluşturmaktadır. Mimarlıkta mekan fikri ise ilk olarak 19. Yüzyılın sonlarında Kübizm hareketi manifestolarında ve en açık şekilde Modernizm' de görülmektedir. (Altan, 2015) Christian Norberg-

Schulz'un 'Genius Loci' (1980) adlı kitabında ise mekan kavramının, yer kavramına bağlı olarak incelenmesinin gerekliliği anlatılmaktadır.

Mimarlığın esas uğraşısı olan mekan kavramı dilimizde ev, yurt, yer, bulunulan yer şeklinde karşılık bulurken; İngilizce' de ise place ve space kelimeleri ile karşılanmaktadır. (URL 11-12) Ancak mekan kavramı, Türkçe' de boşluktan daha derin bir anlam içermektedir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde ise dilimizde mekan kavramı yerine 'uzam' kavramının kullanılması daha doğru olacağını da belirtmek gerekmektedir. Tanımlarda olduğu gibi günlük hayatta ve yazı dilinde de mekan kavramı, çoğu kez yer kavramı ile aynı anlamda kullanılmaktadır. Mekan ve yer kavramı arasındaki anlam farkını gündelik dilde ayırt etmek pek de kolay olmamakla birlikte, Türkçe'de de yer kavramı kullanım açısından 'mekan'dan çok fazla ayrılamamaktadır. Oysa ki bu iki kavram, benzerlikleri ve yakınlıklarına rağmen farklı anlamları çağrıştırmakta ve ufak farklılıklarla da olsa birbirlerinden ayrılmaktadırlar. (Gürkaş, Barkul, 2012) Schulz'a göre mekanlar topolojik ilişkilerle, yerler isimler ile belirtilmektedir. Mekan, sahip olduğu fiziksel özelliklere göre tanımlanırken, yer; tektir, yaşanılan mekandır. Yer; aidiyet, deneyim ve hatıralar ile ilişkilidir. (Norberg-Schulz, 1980)

Yer kavramı, gerek sözlük anlamı olarak, gerekse gündelik dilde ve farklı disiplinlerde geniş bir kapsama sahiptir. Mekan, konum, bölge gibi kelimeler ile aynı anlamda kullanılması yanında; felsefede ise yer, bireylerin yaşamına dair izlerin gözlemlenebildiği ve bireylerin yaşam içerisinde yer tutma hali şeklinde açıklanmaktadır. Auge'ye (2016) göre insan, beden olarak bir yerde bulunmaya zorunlu bırakılmıştır ve bulunduğu yerde bir yaşam belirtisi göstermektedir. Bir mekanın yer statüsü kazanabilmesi için ise, o mekanda bireyler arası tekrarlanan karşılaşmalar ve ilişkiler kuruluyor olması ve çeşitli bağlantılar yolu ile zihinde yer edinmiş olması gerekmektedir. Bu da 'yer'in, zaman ve bellek ile ilişkili bir kavram olmasından kaynaklanmaktadır. Mimarlık disiplini içerisinde ise yer, mimari mekan ya da mekanlar topluluğunun anlam kazanmış halidir. (Auge, 2016)

Mekan kavramı, yer kavramına göre daha soyut olmakla birlikte, bir düzlüğü, iki nokta arasındaki mesafeyi ya da zamansal bir büyüklüğü tanımlayabiliyorken; yer, bir olayı, bir durumu ya da geçmişini ve geçmişte bir olguyu ifade edebilmektedir. O mekan üzerinde gerçekleşen bireysel etkileşimler, yaşanmışlıklar ve hatıralar, yeri tanımlayan parametreleri oluşturmaktadırlar. Bu parametreler mekanı bireyler açısından tanıtır kılmakta ve dış dünyanın bilinmezliğine karşın güven ve aidiyet hissi oluşturmakta, yabancı olduğu dış dünyadan kopma ve yuvaya dönüş duygularını tetiklemektedir. Bu sayede birey, kendisini ait hissettiği yerde tüm içsel duyguları ile mekanı deneyimleyerek ona dahil olmakta ve fiziksel, sosyal, kültürel birtakım etkileşimler sonucu şekillendirdiği yapıyı çevrede kimlik sahibi bir yer inşa etmekte ve ona anlamlar yüklemektedir. Bahsi geçen anlam ise, '**Yerin Ruh**' şeklinde tanımlanmaktadır. (Schulz, 1980)

Christian Norberg-Schulz, Genius Loci (1980) adlı yapıtta somut ve soyut olarak nitelendirdiği ve çeşitli yaklaşımlarla sıklıkla ayırmaya çalıştığı mekan ve yer kavramlarını ve bu iki zıt kavram üzerinden yarattığı, yer hissini uyandıran yerin ruhunu karşıt kavramların birleşimi olarak açıklamaktadır. Schulz'a göre bireyler, koordinat eksenini ile tanımlanan mekana bireysel ve toplumsal etkileşimleri aracılığı ile yer statüsü kazandırmakta, bu etkileşimler sonucunda içerisinde yer aldıkları

mekanı kendi deneyimleri doğrultusunda anlamlandırmakta, sahip oldukları kültürel değerleri ile birlikte şekillendirmekte ve bunun sonucunda yaşayan, ruhu olan bir yer elde etmektedirler. Bu sayede canlı bir nitelik kazandırılan yer, zaman içerisinde pek çok kez ait olduğu toplumun deneyim ve kültürel değerleri ile yeniden üretilmekte, sürekli değişen ve gelişen bir kavram olarak varlığını devam ettirmektedir. (Schulz, 1980) Bu doğrultuda, mekan ve yer arasındaki bağın da yerin ruhundan kaynaklandığı ve yerin ruhunun, mekan ve yaşanmışlıkların bileşimi olduğu söylenebilmektedir. Bir yerin ruhu olabilmesi için deneyimlenebiliyor olması ve bir yaşanmışlık ve aidiyet duygusuna sahip olması gerekmektedir. Deneyimlenemeyen bir yerin ruhundan, ruhu olmayan bir yerin ise mekânsal belleğinden bahsetmek mümkün değildir. Bu nedenle yer, zaman içerisinde, yaşam süreci ile belirlenerek, deneyim ve zaman kavramı ile belleği oluşturmaktadır. Bireylerin hatıralar inşa ettiği mekanların konumu, dokusu, kokusu gibi fiziksel özellikleri ve ruhu kişinin deneyimlemekte olduğu mekanı algılayabilmesi, tanımlayabilmesi ve hatırlayabilmesi için birer etkidir. (Eser, 2017)

Bu noktadan hareketle mekan, yeri var eden üç boyutlu etkenlerin organize olmuş halidir ve yer kavramı içerisinde mekan ile birlikte mekan-birey etkileşimi, mekan atmosferi mekanın karakteri ve kültür de dahil olmaktadır. Bu parametreler de yerin ruhu olarak adlandırılan ve yere yaşayan bir canlı özelliği kazandıran kavramın belirleyicisi durumundadır. Aynı zamanda, biçim, renk, doku gibi mekan karakteristiğini oluşturan etmenler de yer kavramının temelini oluşturmakta ve bir 'yer'i oluşturan yapı topluluğunun karakteri, kapı, pencere, çatı gibi yapısal elemanların sunduğu tipolojik veriler doğrultusunda belirlenmekte, bir yerden diğerine farklılaşarak, mekan kimliğini oluşturmaktadır. (Altan,2015)

3.2.Kültür - Mekan - Kimlik Etkileşimi

Mekan kavramı, tarih boyunca farklı disiplinlerin çalışma konusunu oluşturmuş ve gerek filozoflar, sosyologlar, psikologlar ve tarihçiler, gerek ise mimarlar sürekli olarak mekanı anlamlandırma çabasına girmişlerdir. Ancak, her ne kadar insan ve çevre birbirinden bağımsız olarak düşünülemese de, mekanı anlamlandırmada insan-çevre ilişkileri her daim eksik kalmıştır. Oysa ki, bireyin içerisinde bulunduğu yakın çevresini öğrenmesi ve belleğine kodlaması, hem bireyi hem de dahil olduğu toplumları ve mekanları biçimlendiren temel bileşenlerdendir. 1960'lar sonrası dönemde ise bu ilişkiler giderek önem kazanmış ve farklı disiplinlerin de ilgi alanına girerek çok yönlü bir hal almıştır. Bireylerin çevre ile olan ilişkileri psikoloji, sosyoloji felsefe gibi disiplinler başta olmak üzere, mimarlık disiplinin de konusunu oluşturmuş ve mimarlıkta birey-çevre ilişkisi, toplumsal ilişkilerin gözlemlendiği ve kültürel değerlerin sergilendiği kentsel mekanlar üzerinden ele alınmıştır. (Göregenli, 2010)

Birey-çevre ilişkisinin temel bileşeni olan ve bireyler aracılığıyla oluşturulan çevre, farklı ölçeklerdeki yerleşim birimlerinin (evler, yollar, sokaklar, mahalleler, köyler ve şehirler vb.) oluşturduğu bütüncül manzaradır. Bu şekilde, doğal çevre dışında, insan eliyle işlenen ve kültür kavramı ile şekillendirilen birimlerden oluşan manzara, yapılandırılmış çevre olarak tanımlanabilmektedir. (Schulz, 1980) Yapılandırılmış çevre, kentsel mekanları da içerisinde dahil eden, bireyler tarafından üretilen, bireysel etkileşimleri ve bu ilişkilerin gerekliliği olan donatıları da içeren gündelik hayata dair mekanlar bütünüdür. Günlük yaşamın gerçekleştiği mekanlar, yaşamın her sürecinin

gözlemlenebildiği, algı ve deneyimlerin biliş ve anılara evrildiği yerler olarak kabul görürken, farklı kimliklere sahip bireyler tarafından da şekillendirilerek, bireylerin ve toplumsal yaşantının bir yansımasını oluştururlar. (Solak, 2017)

Mekanlar, zaman içerisinde geçirdikleri fiziksel değişimlerin dışında sosyal ve kültürel birtakım değişimlere de maruz kalmaktadırlar. Sürekli iletişim ve etkileşim içerisinde olan ve yapıları çevrenin bileşenlerini oluşturan birey ve doğal çevre de sürekli bir değişim içerisinde. Bu değişimin zaman dışındaki başlıca belirleyicisi ise kültürel boyuttur. Kültür kavramı, genel olarak insanlara özgü inanç, düşünce, davranış, bilgi ve tutum gibi parametrelerin bütünü olarak tanımlanıyor olmakla birlikte, bireylere ait maddi ve manevi değerler bileşimidir. Toplumlara bir arada tutan, aralarında ortak bir bağ oluşmasını sağlayan gelenek, görenek, düşünce, sembol, ahlaki kurallar, üretim teknikleri, teknolojik, bilimsel ve sanatsal faaliyetler gibi birçok değişkenin bir arada olma durumudur. Bu doğrultuda kültür, bireylerin birlikte oluşturdukları ve kabullendikleri değerler, o toplumun belirleyici karakter özellikleri ve yaşam şeklidir. O topluma üye olan bireyler, bağlı bulundukları gruplar doğrultusunda farklı yaşamlar inşa ederler ve yaşadıkları yapıları çevreyi ve çevrenin karakteristik özelliklerini bu doğrultuda şekillendirirler. (Başa, 2012) Bireylerin üye oldukları sosyal grup ve kurumlar, onların kültürel gelişimlerini, birbirleri ve diğer bireyler ile kurdukları ilişkileri farklı biçimlerde etkilerken, çevresini de bu doğrultuda yapılandırabilir ya da yapıları çevreden de aynı oranda etkilenebilirler ve yaşam şekillerini çevrenin kendilerine sunduğu verilerle biçimlendirebilirler. (Tosun, 2019)

Kültür ile belirlenen yapıları çevrenin, o topluma ait her birey için aynı anlamı ifade etmesinin yanı sıra, farklı gruplara dahil olan her toplum da sahip olduğu maddi, manevi kültürel eğilimleri doğrultusunda diğerlerinden farklı, kendine özgü bir çevre inşa etmektedir. Bu da birey ile yapıları çevre arasında bir bağ oluşturmakta, kişinin aidiyet, sahiplenme ve güven duygusunu perçinlemektedir. Ancak, çağımızın getirisi olan bilimsel ve teknolojik birtakım gelişmelerin etkisi ile hem bireylerin çağa adapte olma durumunda hem de yapıları çevrede çeşitli değişimler meydana gelmekte ve bireyler popüler kültürün de etkisi ile değişen ve gelişen bu düzene ayak uydurma çabasına girmektedirler. Günümüz mimari anlayışı ve geleneksel mimari arasındaki en önemli farklardan biri de bu noktada ortaya çıkmaktadır. Geleneksel mimari, kültürel verilerle işlenen ve birbirlerine benzer, tekrarlanan özellikler gösteren yapı topluluklarının sunduğu çevresel ipuçları ile bireylerin ait olduğu geçmişle ve ortak geçmişle sahip bireyler ile arasındaki bağı güçlendiren bir manzara sunmaktadır. Bu manzaranın aksine modern mimari ise, yaşadığı mekanı ve çevresini popüler kültürün etkisiyle statü göstergesi olarak şekillendiren, bulunduğu mekan ile arasında bağ kuramayan, mekanı yalnızca yaşamsal ihtiyaçların karşılanması için aracı olarak gören ve bu nedenle aidiyet hissetmeyen, hiçbir değer kaygısı gütmeyen, tamamı ile özgür tasarım anlayışıyla oluşturulan yapı grupları arasında birbirine yabancılaşmış, iletişim ve etkileşimden yoksun bir toplum inşa etmektedir. Bu durum bireyler için güvensizlik, iletişimsizlik, asosyal vb. durumlara yol açtığı gibi; bireyleri özünden koparmakta, mekânın yanı sıra dahil olduğu toplumdan da uzaklaştırmakta ve bilişsel tüm kavramları değiştirerek toplumların kültürel belleğinin yitimine neden olmaktadır. Bu da, hem bireyler hem de geçmiş ile aradaki köprü vazifesi gören yapıları çevre için kimliğin yok olması anlamına gelmektedir. (Tosun, 2019) Çünkü toplumların kültürel birikimleri sonucu oluşturdukları gelenek, görenek, yaşam tarzı vb. gibi belirleyici parametrelerin bellekte yer edinmesi, yitirilmeden devamlılığının sağlanması ve

geleceğe aktarımı ancak, bu parametrelerin mekana yansıması ile mümkün olabilmektedir. Kimlik olarak adlandırılan parametreler bütünü tarafından şekillendirilen yapıyı çevrenin deneyimlenmesi sonucu, tekrarlanan kimliksel öğelerin anımsatıcı etkisi ile geçmiş bellek üzerinde yeniden üretilmekte ve bu sayede toplumların kültürel değerlerinin devamlılığı sağlanmaktadır. Bu durum aynı zamanda, kültür ve mekan etkileşiminin doğal ara kesitinde ortaya çıkan kimlik kavramının, bellek-mekan ilişkisinin başlıca bileşeni olduğunu kanıtlarken, kültür-mekan çalışmalarının da ana konusunu oluşturmaktadır.

İnsanlığın varoluşu ile birlikte başlayan ve süreklilik gösteren kimlik arayışı, değişken yapısı sayesinde birçok araştırmacı tarafından farklı şekillerde irdelenmiş ve farklı tanımlamalara sahip olmuştur. (Arabulan, 2008) Türk Dil Kurumu Sözlüğü'ne göre ise kimlik, toplumsal bir varlık gösteren bireyi belirten nitelik ve özellikler bütünü, kimlik kartı, herhangi bir nesnenin belirlenmesini sağlayan özellikler şeklinde tanım bulmaktadır. (URL 13) Tanımdan da anlaşılacağı üzere kimlik kavramı, birey için diğerlerinden ayırt edici bir özellik gösterirken; nesneler için ise benzer özelliklerin bir araya gelmesi şeklinde oluşan ayırt edici bir kavramdır. Bu doğrultuda kimliğin yalnızca bireyler için geçerli olmadığı ve daha geniş kapsama sahip olduğu çıkarımında bulunulmakta ve kimlik; bireysel kimlik, toplumsal kimlik, çevresel kimlik, mekan kimliği vb. şekillerde karşımıza çıkabilmektedir. (Arabulan, 2008)

Bireysel kimlik, kişiye ait olan karakteristik özellikleri ve diğerlerinden farkını, kişinin kim olduğu, ne olduğu, çevresindekiler tarafından nasıl görüldüğü sorularının cevabını ifade etmektedir. Toplumsal kimlik ise bireysel kimlik için geçerli olan tüm tanımların, sosyal bir topluluk için de geçerli olması durumudur. Gerek bireysel gerek ise toplumsal kimlik olsun bu iki kavramı birbirinden bağımsız olarak düşünmek olası değildir. Çünkü bireye ait karakteristiği oluşturan özellikler, bireylerin sosyal bir varlık olmasından kaynaklanmakta ve dolayısı ile sosyal bir grup ile kurduğu ilişkilerden beslenmektedir. Bu ilişkiler bütünü'nün doğal çevre ile etkileşimi sonucu oluşan yapıyı çevrenin sunduğu veriler çevresel kimliği, bu veriler mekan bazında ise mekan kimliğini oluşturmaktadır. Mekan kimliği, bireylerin o mekanla (çalışma kapsamında kentsel mekan) kurdukları bağın sürekliliğini içeren bir oluşum olmasının yanında, bireylerin kendilerini bireysel kimlikleri ile o mekanda temsil etmeleri ve ortak mekan paylaşımında olan sosyal grupların toplumsal kimlik oluşturabilmeleri için de bir araçtır. Mekan kimliği, bireylerin yaşam tarzlarının ve bireysel kimliklerinin dışı vurumu, toplumsal kimliğin ise yansımasıdır. (Tosun, 1998)

Bellek ile mekan arasında var olan ilişkinin sürekliliğini sağlayan tekrarlanan öğelerin meydana getirdiği mekan kimliğinin oluşumu için gerekli en önemli unsur, söz konusu mekanda var olan kültürel mirasın kendi içerisinde gösterdiği tutarlılık, mimari üslup ve yapılar arasında var olan benzeşmelerin sıklığıdır. Çünkü bireysel ve toplumsal değerler ile işlenen yapıyı çevrede, tek bir öğe ya da özelliğin varlığı bir birey ya da mekan için genel geçer bir yargı oluşturmamakta, tanımlayıcı ve ayırt edici bir nitelik kazanabilmesi için sürekliliği ve karşılaşmaların yinelenmesi gerekmektedir. Bu sayede bireyler, deneyimlediği mekana ait özellikleri tekrarlanıyor olması nedeni ile algılamakta ve zamansal sürekliliği nedeni ile tekrar tekrar deneyimlemekte ve mekanı, zihninde o öğe ile bağdaştırmaktadır. Zaman içerisinde mekan, birey için tekrarlanan öğelerle tanımlandığı bir yer durumuna gelmektedir. Yapısal öğeler

tarafından gerçekleştirilen yinelenmeler, yapılı çevrenin kimliğini belirlerken, mekanın bu öğeler ile kolaylıkla bütünleşmesini de sağlamakta ve o yere has bir nitelik kazanmaktadır. Çünkü mekânsal kimliği belirleyen tüm bu değişkenler, bireylerin zaman içerisinde birbirleri ile gerçekleştirdikleri iletişim sürecince kültür ile yoğrulmaları sonucu ortaya konmuştur ve ortak değerleri ifade etmektedir. Bu nedenle, coğrafyaya ve o coğrafyada yaşamını sürdüren toplumlara göre değişkenlik göstermekte ve o mekan için diğerlerinden ayırt edici bir özellik tanımlamaktadır. Bu değişkenlerin oluşturduğu bütüncül manzara ve mekanı tanımlayan tüm kriterler o mekana özgüdür ve yapılı çevre yalnızca kendisini biçimlendiren meydan, sokak, yapı gibi bileşenlerden oluşmamakta, olumlu ya da olumsuz olması farketmeksizin insanlar ve diğer canlılar ile gerçekleştirdiği etkileşim, mobilya, ışık, renk, doku, koku gibi bileşenleri de içermektedir. Bu sayede söz konusu mekan, kendisini tanımlanabilir kılan tekrarlanan öğeler ile meydana getirdiği kimlik aracılığıyla benzerlerinden ayrılabilir. Aynı zamanda, daha önce o mekanla yolu kesişmemiş, mekanı deneyimleme fırsatı bulamamış biri için dahi fikir sahibi olabileceği ve o mekanı zihinde canlandırılabilen çevresel ipuçları sunar. (Arabulan, 2008)

Bireylerin yapılı çevreyi tanımlayabilmesi ve anlamlandırabilmesi için gerekli olan çevresel ipuçları, direkt olarak yapılı çevre içerisinde yer almaktadır. Çeşitli öğelerle mekana gizlenen anlamlar, bireyler tarafından gerçekleştirilen gözlem ve yorumlamalar sonucu ortaya çıkarılmaktadır. Bu yorumlama sürecince, farklı koşullar altında değişiklik gösteren ve koşullar değişse dahi sabit kalan öğeler önem kazanmakta ve birer ölçüt olarak kullanılmaktadır. Çünkü ortak kültürel birikime sahip bir topluluk tarafından belirli kültürel koşullar altında oluşturulan yapılı çevrede var olan değişkenler, bireylerin ait olduğu toplumun değerlerine sadık kalarak, kendi kimlik ve statülerinin dışı vurumuyla meydana getirdiği farklılıklardır. (Tosun, 1998) Bu nedenle, mekan kimliğinin belirleyicisi durumundaki öğelerin neyi ifade ettiği, bireyler üzerinde ne tür bir etkiye sahip olduğu, mekanın algılanmasında hangi öğelerin etkili olduğu ya da mekanın bellekte yer edinmesini sağlayan öğelerin hangileri olduğu gibi soruların cevaplandırılması büyük önem arz etmektedir. Bu noktada, mekanların hangi amaçlara hizmet ettiği, temel, duvar vb. gibi yapısal elemanların hangi koşullara göre belirlendiği ve cephe çıkması, kapı, pencere vb. cephe elemanlarının biçimlenişinde bireylerin kültür seviyesi ve yaşam şekillerinin etkinliğinin incelenmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Çalışma genelinde ulaşılması hedeflenen amaç da, çevresel ipuçlarının incelenmesi ile birlikte bu soruların cevaplandırılmasıdır.

Yapılı çevrede yer alan ve mekanda gizlenen anlamların ortaya çıkarılmasını sağlayan çevresel ipuçları üç şekilde değerlendirilebilmektedir. Bunlar; sabit öğeler, yarı sabit öğeler ve sabit olmayan öğelerdir. Sabit öğeler, değişim süresi uzun zaman alan ya da değişiklik göstermeyen, caddeler, sokaklar, yapılar, duvarlar, tavanlar vb. gibi öğelerden oluşmaktadır. Her ne kadar bu öğelerin yerleşim düzenleri, boyutları ya da biçimleri çeşitli anlamlar iletiyor olsa da, sabit öğelerin kontrolünün tasarımcı ya da üreticinin elinde olması nedeni ile bu anlamların bireyler tarafından algılanması her daim kolay olmamaktadır. Bu durumda birey, yapılı çevreyi anlamlandırmak için diğer öğelerden de yardım alabilmektedir. Yarı sabit öğeler, değişim süresi daha hızlı ve kolaylıkla gerçekleşebilen öğelerdir. Bu grup içerisine mobilya, halı, perde vb. dekorasyon elemanlarının yanı sıra; korkuluk, küpeşte, söve vb. cephe elemanları ve çit, bitki, ağaç gibi peyzaj elemanları da dahil olmaktadır. Bu elemanlar, yapılı çevrenin

içerdiği anlamların algılanması hususunda büyük önem taşımaktadır. Çünkü yarı sabit öğeler, bireylerin herhangi bir müdahalede bulunamadığı ve hazır olarak devraldığı sabit öğelerin aksine, kullanıcılarının elinde şekillenmekte ve tamamı ile kullanıcının kimliği, statüsü, kültürel birikimi, yaşam tarzı ve kişisel zevklerini yansıtmaktadır. Sabit olmayan öğeler ise, bireylerin sözleri, duruşları, bakışları vb. ile diğer tüm sözsüz davranışlarını kapsamaktadır. Yapılı çevrenin ve çevre-insan ilişkilerinin gözlemlendiği çalışmalar için en önemli çevresel ipuçlarını ise yarı sabit öğeler sunmaktadır. (Tosun, 1998) Bu nedenle, çalışma kapsamında incelenen Kuzguncuk semtinin bireyler için ifadesinin ve bellek ile ilişkisi nedeni ile bellek mekanı olarak tanımlanabilen semtin bellekte yer edinmesine katkı sağlayan öğelerin belirlenebilmesi için tüm çevresel ipuçları değerlendirilmekte, özellikle cephe elemanlarından oluşan yarı sabit öğeler üzerinde durulmaktadır.

3.3.Bellek Mekanları

Barındırdığı referans noktaları sayesinde, bireyler tarafından deneyimlenmesi sonucu geçmiş olay ya da durumların anımsanmasına yardımcı olan mekanlar bellek mekanları şeklinde tanımlanmaktadır. Toplumsal bellek içerisinde biriktirilen anılar, olaylar ve kültürel değerler vb. birtakım olgular, mekanlar üzerinde çeşitli kaynak noktaları oluşturmakta ve toplumca benimsenen değerlerin ortak izlerini taşıyan ortak mekanlar, hatırlamayı ve kültürel sürdürülebilirliği güçlendirmektedir. Literatüre, Fransız tarihçi Pierre Nora tarafından, *Realms of Memory* adlı kitapta '**Bellek Mekanları**' olarak kazandırılan bu ortak mekanlar, topluluğun geçmişini ya da geçmişi ile ilgili olabilecek her türlü anlam ve değerleri içeren, bireylerde aidiyet duygusunu uyandıran, birbirleri ile bağlarını güçlendiren alanlardır. (Mills, 2014) Bellek mekanları, bir topluluğa ait geçmiş ve geçmişe ait tüm öğeleri içerisinde barındıran simgeler ve anlamlar ile yüklü tüm olguları barındırmaktadır. Bu mekanları deneyimleyen kişiler, artık var olmayan bir geçmişin içerisinde ait olduğu toplum ile buluşmakta ve kendilerini bulmaktadırlar. Bellek mekanlarının var oluş nedeni, söz konusu belleğin ve içerisinde yaşanan bellek ortamının artık bulunmayışı, yaşanmayan ve gün geçtikçe yok olma tehlikesi ile karşı karşıya olan olguların korunması ve yaşatılarak unutulmaktan kurtarılması ihtiyacıdır. Bu nedenle bellek mekanları, geçmişin ve kültürel değerlerin gözlemlenebildiği, geçmiş ile gelecek arasında köprü vazifesi gören mekanlar olarak varlık göstermektedirler. Belleğin yeniden canlandırıldığı bellek mekanlarının, geçmişin tekrar ele alınması bağlamında tarih yazımsal; yok olan ya da yok olmak üzere olan gelenek ve görenekleri ele alması bağlamında etnografik; kişilerin kendilerini toplulukla birlikte hissetmesi bağlamında psikolojik ve bu mekanlarda nelerin anımsama figürü olarak yer alacağı bağlamında siyasi boyut olmak üzere çeşitli boyutları bulunmaktadır (Keskin, 2014)

4.MEKANSAL BELLEĞE İLİŞKİN PARAMETRELER

Bireysel ya da toplumsal olması farketmeksizin, belleğin mekan ile olağan etkileşimi sonucu ortaya çıkan ve mekan kimliğinin tekrarlayan öğelerinin meydana getirdiği mekansal bellek, oluşumu açısından çeşitli aşamalardan geçmektedir. Mekansal belleğin oluşumu için öncelikle var olan mekânsal öğelerin ve dolayısı ile söz konusu mekanın algılanması gerekmekte, bunun peşi sıra algılanan mekanın fiziksel, sosyal, kültürel vb. birtakım parametrelerle işlenerek hafızaya alınması gerçekleşmektedir. Hafızaya alınan mekânsal veriler ise tekrarlanan karşılaşmalar ve mekanı deneyimleme süresi ile doğru orantılı olarak belleğe kodlanmakta ve kalıcı bellekte yer edinmektedir. Kalıcı belleğe aktarılan her bir öğe, çeşitli anı ve olaylar ile zihinde bağdaştırılmakta ve anılar ile ilişkilendirilen öğeler uygun tetikleyicilere maruz kalındığı takdirde tekrar gün yüzüne çıkmakta, zamanla tekrar belleğin derinliklerine inmektedir. Bu şekilde, mekan ile gerçekleşen ilk karşılaşmadan itibaren tekrarlanan, anıların zihinde canlandırılması ve tekrar baskılanması sürecini içeren zihinsel döngü; algı kavramı ve mekan algısı, mekânsal belleğin oluşum süreci ve mekanın kalıcı belleğe kodlanması olmak üzere üç aşamada gerçekleşmektedir. (Tablo 4.1)

Tablo 4.1: Mekansal Belleğin Aşamaları (G.A)

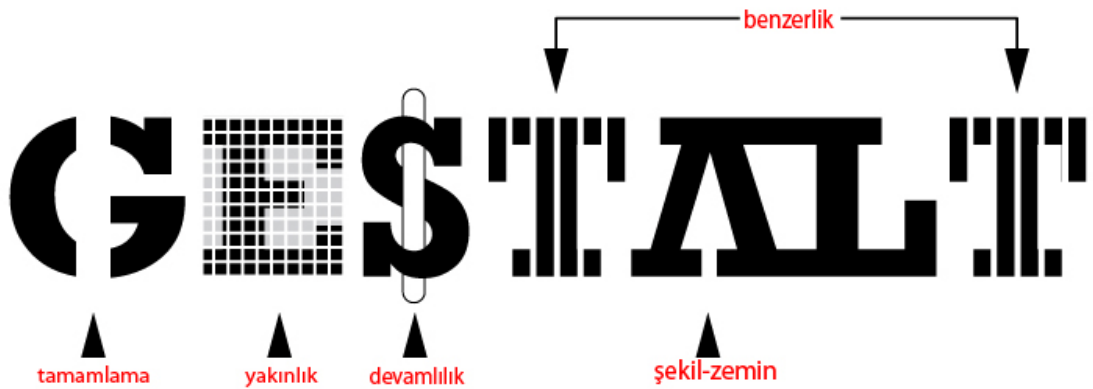

4.1.Algı Kavramı ve Mekan Algısı

Algı kavramı, çevre kaynaklı uyarıların duyu organları aracılığı ile alınması ve hafızaya kaydedilmesi sürecidir. (Polat, 2016) Görsel algı ise, görme organları aracılığı ile elde edilen verilerin, biçim, renk, doku vb. özellikler ile ilişkilendirilerek, bir olay ya da nesneye ait zihinsel imgeler elde edilmesi sürecidir. Algı süreci, temelde biyolojik bir süreç olmasının yanında, psikolojik faktörlerin de etkisi ile biçimlenmektedir. Çevrede yer alan karmaşık görüntülerin bireylerin gereksinimleri ve psikolojik güdülerini sayesinde seçilmesi ile başlayan görsel algı süreci, bireylerin bilgi

birikimi, deneyimleri, yaşam biçimleri ve kültürel değerlerini kapsayan bilişsel yönleri ile şekillenerek devam etmektedir. Algılama süreci ise bu noktada devreye girmekte ve duyu organları aracılığı ile algılanan ve görsel hafızaya kaydedilen verilerin, zihinde psikolojik, sosyolojik vb. birtakım özellikler ile harmanlanması sonucu anlamlı bir bilgiye evrilmesi ve uyarın hakkında varılan yargı olarak tanımlanabilmektedir. (Solak, 2017)

Yapılı çevreden yansıyan uyarınların duyulanması ile oluşan veriler, belleğe daha önceden kaydedilmiş olan ilişkili bilgilerin seçilmesi ve bu verilere eklenmesi ile algıya dönüşmektedir. Oluşan mekânsal algıların, zihinde olay ve durumlarla örgütlenmesi ise bütüncül manzarayı oluşturmaktadır. Mekânı örgütlenmiş ve organize edilmiş bir bütün olarak kabul eden algı kuramları, farklı özellik ve farklı kimliklere sahip parçaların bir araya gelerek anlamlı bir bütünü oluşturduğu görüşü üzerinde birleşmektedirler. Diğer algı kuramları gibi Gestalt Kuramı da bu görüş üzerine temellenmekte, bütünün kendini meydana getiren farklı farklı parçalardan oluştuğunu ancak, onlardan farklı bir anlam ifade ettiğini ileri sürmektedir. Gestalt Kuramı'na göre bireylerin, mekânı ve algısal alanın bütünü oluşturulan parçalara değil; parçaların bir araya geliş şekillerine ve aralarındaki ilişkiye odaklanmaları gerekmektedir. Bu ilişkilerin çözülmesi ile elde edilen verilerin mekânsal belleğe kodlanması işlemi, bilginin anlamlandırılması ve kavranması yoluyla gerçekleşmektedir. Bahsi geçen bilginin kavranması işlemi yalnızca dış çevre uyarınları aracılığıyla gerçekleşmemekte, bireylere gelen duyuşsal veriler ve verilerin kaynağı arasında yapılan gruplamaları da içermektedir. Bireyin belleğinde gerçekleşen bu gruplama işleminin nasıl ve ne şekilde yapıldığını, gruplama işleminin mekân algısını nasıl etkilediğini ortaya koyan parametreler ise 'algısal örgütlenme yasaları' olarak isimlendirilmekte ve benzerlik (similarity), yakınlık (proximity), tamamlama (closure), devamlılık (continuity), kapalılık (closeness) ve zemin-şekil ilişkisi şeklinde sıralanabilmektedir. (Görsel 4.1) Bu bağlamda algılama, duyu organları ile algılanan mekân ya da nesnelerin, çeşitli ilişki sistemleri ile değerlendirilerek anlamlandırılmasıdır. (Avcioğlu, Akın, 2017)

Görsel 4.1: Algısal Örgütlenme Yasaları (URL 14)

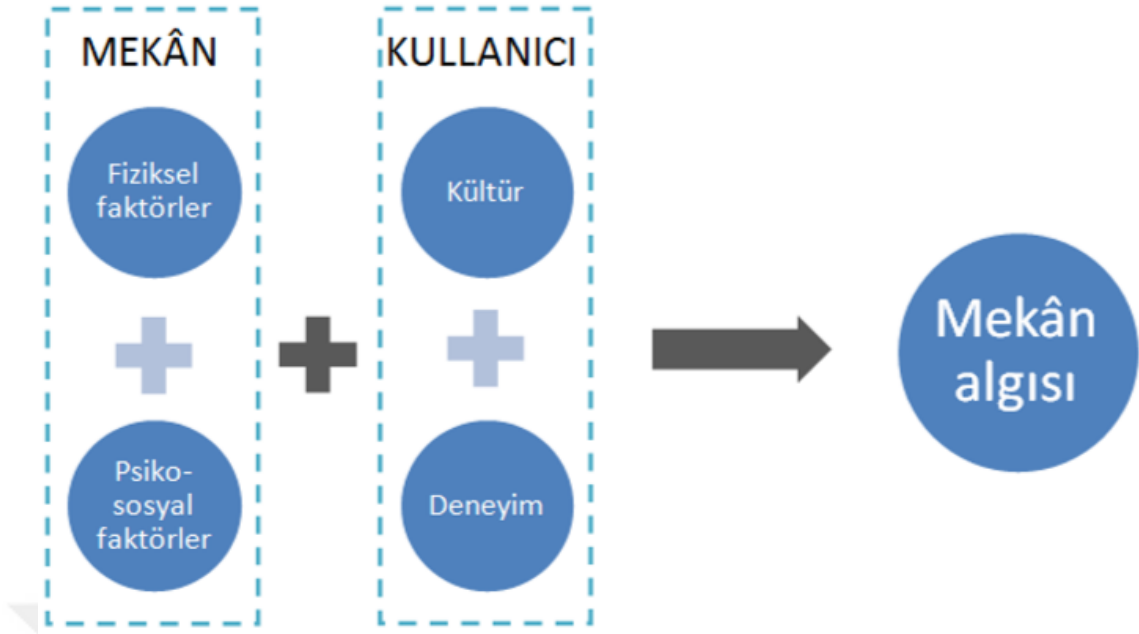
Algılama, her bir olay ya da nesne için farklı şekillerde gerçekleşebilmekte, bireylerin ait olduğu toplum, kültürel değerler ve diğer bireyler ile etkileşimi ve kurduğu ilişkiler

ile değişiklik gösterebilmektedir. Bu nedenle algılama olayı, bireylerin gösterdiği eğilimlere göre **seçimleyici**, duyu organlarıyla alınan bilgilerin sonucunun deneyimlenmesiyle **duyumsal** ve bireylerin kendi kendine elde ettiği verileri psikolojik karşılıkları ile harmanlayarak kavramlaştırması ve belleğe kodlanması, bellekte depolanması, bellekten geri çağırımı, çözümlemesi süreçlerinden oluşan **bilişsel** algılama olarak üç şekilde incelenebilmektedir. (Polat, 2016) Çalışma kapsamında bahsi geçen algılama türü ise bilişsel algılamadır.

Biliş, zihinsel çalışmaları kapsamaktadır ve gözlemlenebilir süreçleri kapsayan algı incelemelerinin dışında; semboller, duyu ve düşünceler, öğrenme, hatırlama gibi deneyimlerden kaynaklanan soyut kavramlara da odaklanmaktadır. Dışarıdan gelen uyaranlar her birey için aynı olsa dahi, her bireyin bu uyaranları alış ve işleyiş şekli farklılık göstermektedir. Çünkü her bireyin kendi yaşam şekli ve ait olduğu toplum doğrultusunda farklı değerlendirme kriterleri bulunmakta ve bireyler, çevreden iletilen uyaranları bu kriterler aracılığı ile yorumlamaktadırlar. (Altan, 2015) Deneyim ile belirlenen biliş ve bilişsel algılama sürecinin en etkili şekilde gözlemlenebildiği algı şekli ise mekansal algıdır. Mekanın algılanma süreci, duyumsal ve zihinsel olarak iki şekilde gerçekleşmektedir. Duyumsal süreçte bireyler, mekanı ilk kez ve yalnızca bir süreliğine deneyimlemektedirler ve deneyimleme sürecinde mekanın fiziksel özelliklerine odaklanmaktadır. Zihinsel süreç ise, duyu organları yardımı ile elde edilen verilerin deneyim, hatıra ve gereksinimlere bağlı olarak değerlendirilmesidir. (Göregenli, 2010) Zihinsel mekan algısı, mekanın somut bir değer olan üç boyutlu parametreleri dışında, içsel duyularla da algılanması sürecidir. Bireyler, mekanı fiziksel özelliklerinin yanı sıra kendi deneyimleri ve o mekana yükledikleri anlamlarla da değerlendirmekte ve ortaya öznel bir yargı koymaktadırlar. Bu nedenle mekan algısı, kişiden kişiye değişen bir kavramdır, öznel ve kişilerin o mekanda geçirdiği süre, uzun ya da kısa süreli deneyimler ve mekanda gerçekleşen tekrarlanan karşılamlar sonucu yüklediği anlamlar ile belirlenmektedir. Aynı zamanda, her mekan belirli kültürel etkilere maruz kalmaktadır ve bu doğrultuda mekanın algılanma sürecinin de belirli kültürel birikime karşılık geldiği söylenebilmektedir. Diğer bir deyişle, bireylerin mekan algısının temel belirleyicilerinden biri de kültür olmaktadır. (Solak, 2017)

4.1.1. Mekan Algısına Etki Eden Faktörler

Algılama, duyular aracılığıyla ulaşılan bilginin anlamlandırılması ve bireyler tarafından yorumlanması sürecidir. Ancak, nasıl ki her birey birbirinden farklı özellikler gösteriyor ise bireylerin algı sürecinde gösterdiği tepkiler ve algı da iç ya da dış etkenlerle farklılık gösterebilmektedir. Bireylerin mimari mekan ile arasında var olan ilişki, yapıllı çevre bileşenlerinin sunduğu veriler, ilettiği mesajlar ve anlamlar ya da bireylerin bu verileri algılama şekilleri de bu farklılığın en temel nedenlerindendir. Öznel özellik gösteren algılama, mekanı algılayan bireylerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, mesleği, gereksinimleri, eğilimleri, kültürel birikimleri vb. durumlarla bağlantılı olarak şekillenmektedir. Bu bağlamda mekan algısını etkileyen faktörler; (Şekil 4.1) fiziksel, sosyal ve bireysel özellikler başlıkları altında incelenebilmektedir. (Polat, 2016)

Şekil 4.1: Mekan Algısını Etkileyen Faktörler (Solak, 2017)

Mekan algısını etkileyen **fiziksel özellikler**: Sosyal, kültürel ve doğal çevreden iletilen ve mekan kurgusunu oluşturan doğal ve yapısal öğelerin her biri algılama sürecindeki bireylerin belleğinde kalıcı bir iz bırakmaktadır. Mekanı oluşturan fiziksel öğelerin algılanması ile edinilen duyuşal ve simgesel veriler kişisel deneyimler ile zihinde birleştirilerek, mekanın taşıdığı anlamın ifadesinde etkin rol oynamaktadır. Mekansal verilere ait renk, koku, doku, şekil, boyut gibi fiziksel özellikler görsel algı sürecini, dolayısı ile mekan algısını da etkilemekte ve bireylerin zihninde mekana ait anlamlar oluşturmaktadır. Mekanı deneyimlemekte olan kişiler, mekan kimliğini oluşturan (fiziksel) mekansal veriler ile karşılıklı etkileşimde bulunmakta ve bunun sonucunda bilişsel edinimleri aracılığı ile mekanı ve detayları ayırt etmekte, bu farkındalıklarını geri çağırım için belleğe kodlamaktadırlar. (Avcıoğlu, Akın, 2017)

Mekan algısını etkileyen **sosyal yapı özellikleri**: Mekan-birey arasında oluşan bağ ve aidiyet hissi, mekanı deneyimleyen bireylerin mekan ile kurduğu ilişkiler ve söz konusu bireylerin mekanı algılaması ve anlamlandırması ile ilişkilidir. Toplumsal belleği oluşturan ya da zamanla toplumsal belleğin içerisine dahil olmuş olan mekan, durum ya da olaylar, bireylerin kişisel deneyimlerinin yanında, ait oldukları toplumların sosyal ve kültürel değerlerinin de bileşimi durumundadır. Bu doğrultuda, yapılı çevrenin gönderdiği uyarılar bireylerin zihninde çeşitli aşamalardan geçmekte, bireylerin içerisinde bulunduğu toplumsal ve sosyal ilişkilerden beslenerek şekillenmektedir. Toplumsal değerler ile yeni bir biçim kazanan uyarılar, bireyler için çeşitli anlamlara karşılık gelmekte ve mekan ya da mekansal öğelerin belleğe bu anlamlar ile kodlanmasına yardımcı olmaktadır. Mekana yüklenen anlam aynı zamanda, anı ve olayların anımsanması ve mekanın zihinde yeniden canlandırılmasında da önemli araçlardan biridir. (Özak, 2008)

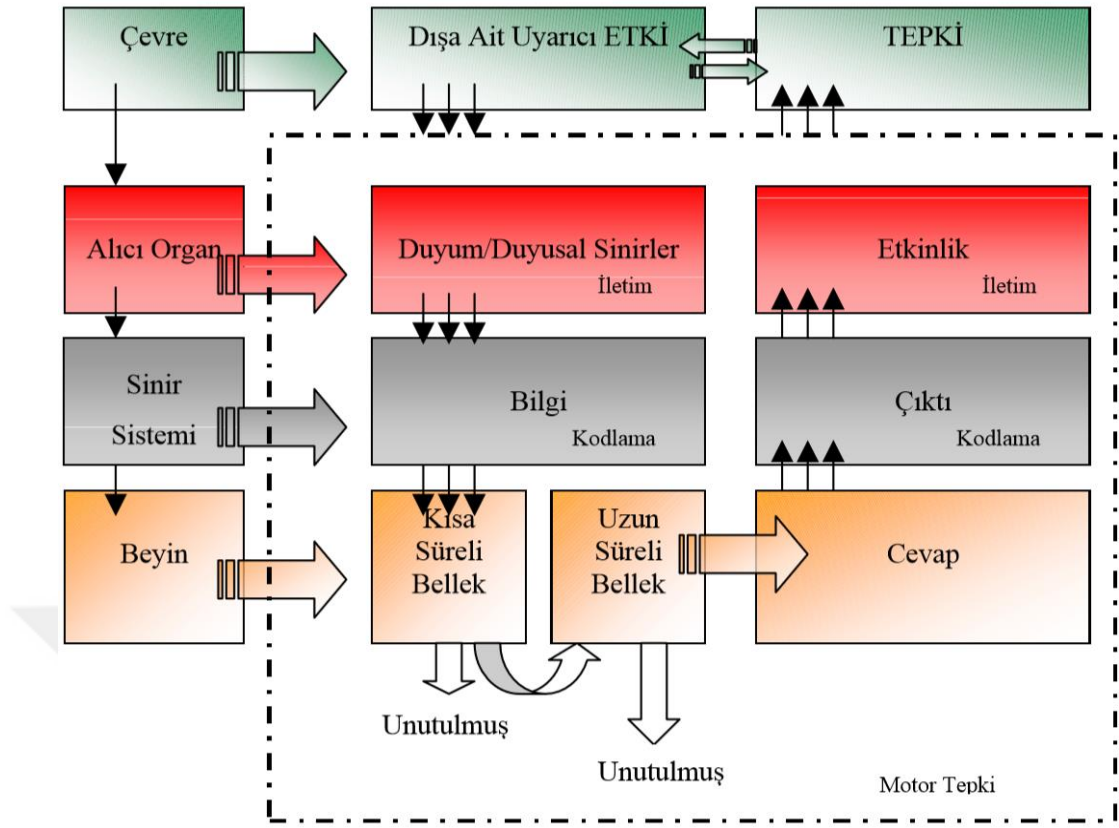
Mekan algısını etkileyen **bireysel özellikler**: Mekan ile direkt iletişim içerisinde olan bireylerin söz konusu mekanı nasıl algıladıkları ve o mekanı ne şekilde anlamlandırıdıkları, bireyin kişisel deneyimleri ve kültürel birikimi ile doğru orantılıdır.

Bireysel özellikler, duyuşal ve zihinsel sürecin dışında; bireylerin demografik özelliklerini de kapsamaktadır. Algılanan mekana o birey için mekan statüsü kazandıran parametreler, bireylerin mekan ile ilişkilendirdikleri karakter özellikleri, yaşam şekilleri, gereksinimleri, kişisel birikimleri ve sahip olduğu değerlerdir ve kişi bu değerler doğrultusunda mekanı, yalnızca ihtiyaçlarını karşıladığı mekanlar ve yaşamının bir parçası olan mekanlar olarak iki gruba ayırmaktadır. Bireylerin kişisel özellikleri aracılığı ile anlamlar yüklediğı, gündelik hayatının bir parçası olan ve yakın çevresi ile etkileşimde bulunduğu yerlerin bellek üzerindeki kalıcılığı ise kişisel deneyimleri ve mekanı deneyimleme süresi ile orantılıdır. (Avcioğlu, Akın, 2017)

4.2. Mekansal Belleğin Oluşum Süreci

Çevreden gelen uyarıların ve mekânsal öğelerin algılama süreci içerisinde çeşitli duyu organları ile algılanması ve bireylerin kişisel birikimleri ile harmanlanması sonucu gerçekleşen mekan algısı, insan-çevre etkileşiminin en önemli unsurudur. Mekan algısı ile gerçekleşen tanılama işleminin, bilişsel şemalar aracılığı ile zihinde çeşitli olay ve durumlarla ilişkilendirilerek gruplandırılması ve kaydedilmesi süreci ise mekansal belleğı meydana getirmektedir. Mekanın görsel anlamda algılanması sürecince bireyin algılanan mekânsal öğeler ile geçmiş olaylar ve deneyimler arasında bağı kurmasını sağlayan uyarılar, mekanın bellekte bırakmış olduğu izlerdir. Mekana ilişkin algının oluşması için fiziksel uyarıların yanı sıra mekanın değerlendirildiğı çeşitli bağlamlara da ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle bireylerin mekan algısı, yalnızca görsel algılarla değil, geçmişte karşılaşılan her bir olgu, anlam ve deneyimlerin de toplamı ile oluşmaktadır. Her bir mekan için algılanmış olan verilerin daha sonra anımsanması ve yeni uyarılar ile birleştirilmesi amacı ile depolanması görevini ise bellek üstlenmektedir. (Avcioğlu, Akın, 2017)

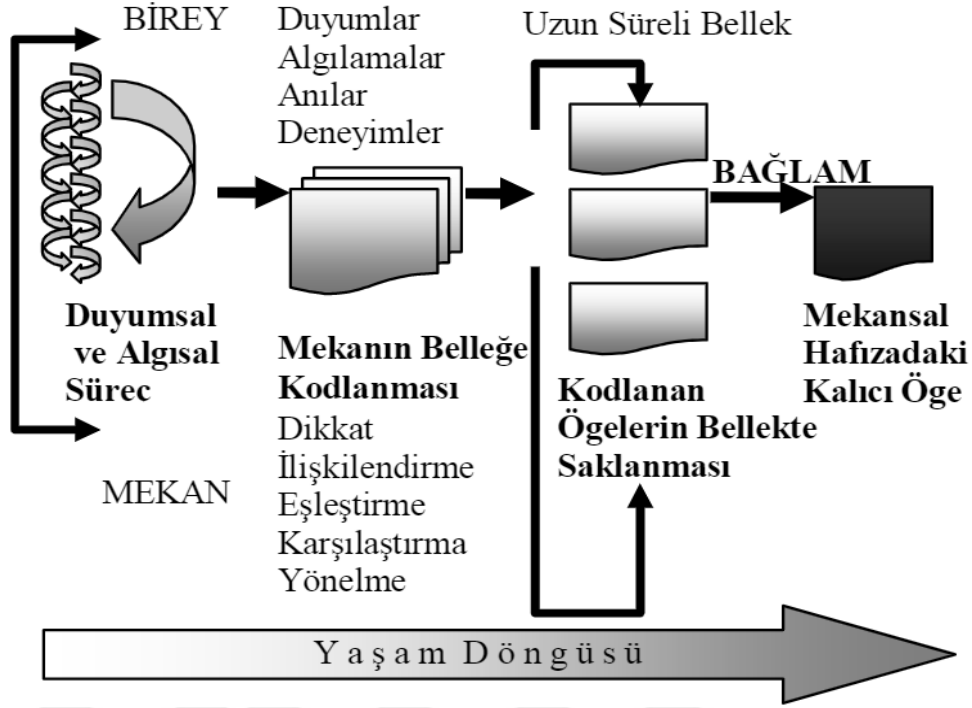
Mekansal belleğin oluşumuna bakıldığında ise bu süreç, çevreden gelen uyarıların algılanması, değerlendirilmesi, birleştirilmesi ve depolanması aşamalarını içermektedir. (Görsel 4.2) Mekansal belleğin oluşumunda ilk aşama karşılaşılan mekanın ve çevrenin duyu organlarına ilettiğı uyarılardır. Bu uyarılar, ilgili duyu organları aracılığı ile alınmakta ve değerlendirilmek üzere sinir sistemi ile beyne iletilmektedir. Beyne iletilen uyarılar, geçmiş deneyim ve hatıralar ile ilişkisi açısından irdelenmekte, bellekte yer alan bilgiler ile ilişkilendirilerek anlamlandırılmaya çalışılmakta ve anlamlandırılmayan uyarılar unutulmaktadır. Bu süzgeçten geçerek, bellekte yer edinmiş olay ya da durumlar ile arasında ilişki kurulan ve bu doğrultuda anlamlandırılan uyarılar ise, daha sonraki aşamalarda çeşitli unsurlarla desteklenerek belleğe kalıcı olarak kazınmak üzere geçici (kısa süreli) belleğe aktarılmaktadır. Kısa süreli belleğe aktarımı gerçekleşen algısal verilerin gerekli unsurlar ile karşılaşması durumunda bir diğer aşamaya geçilmekte, karşılaşamaması durumunda ise kalıcı belleğe geçişi gerçekleşmemekte ve kısa süreli bellekteki veriler zamanla silinip, yok olmaktadır. (Özak, 2008)

Görsel 4.2: Mekansal Belleğin Oluşum Süreci (Özak, 2008)

4.3. Mekanın Kalıcı Belleğe Kodlanması

Bireylerin mekan algılarının sonuçlandığı son aşama, mekanın kalıcı belleğe kodlandığı aşamadır. Mekanın kodlanması işlemi, söz konusu mekana ilişkin uyarıların duyumsanması ve anlamlandırılması süreci sonrasında kısa süreli belleğe aktarılan verilerin, tekrarlayan deneyimler ve gerçekleşen bellekten geri çağırım işlemleri ile özümlemesi ve kalıcı belleğe aktarılmasıdır. (Görsel 4.3) Bu işlem, mekanın ve mekânsal öğelerin kalıcı belleğe aktarım sürecinin yanı sıra, mekanla direkt ve sürekli ilişkisi nedeni ile bireylerin yaşam şekillerini, günlük aktivitelerini, mekanı deneyimleme şekillerini ve sürelerini de içermektedir. Çünkü bellek, mekan ile birlikte tüm bu unsurları da içerisinde barındırmaktadır. Bu doğrultuda mekanın kalıcı belleğe aktarımını ve bellekte var olan yerini pekiştiren unsurlar; mekanın kendisi ve mekanın birey için ifadesidir. İçerdiği anlamlar oranında kalıcı özellik gösteren mekânsal algı, o mekanın deneyimlenmesi, deneyimlenme süresi, niteliği ve kullanıcı özellikleri ile harmanlanarak birey-bellek-mekan ilişkisinin özünü ortaya koymaktadır. (Özak, 2008)

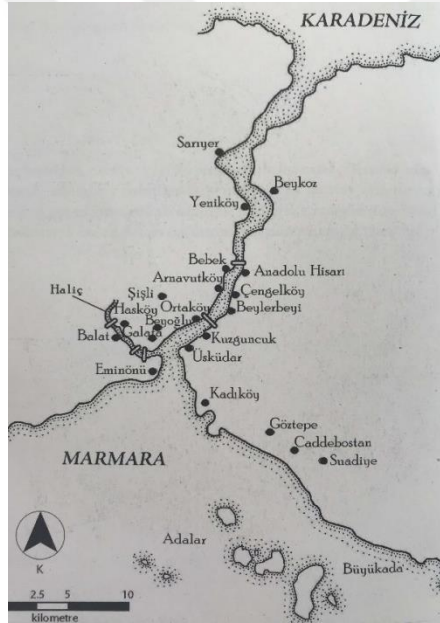
Görsel 4.3: Kalıcı Bellekte Mekansal Öğelerin Oluşumu (Özak, Gökmen, 2009)

Mekansal deneyimlerin oluşturduğu mekânsal bellek, bireylerin mekana ilişkin duyuşal ve anlamsal deneyimlerinin sonucudur. Aynı şekilde, toplumların mekanla etkileşimi de mekansal belleği oluşturmakta ve mekânsal bellek de toplumsal belleği oluşturan önemli bileşenler arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda, mekan algısında algılanan boyutlardan biri söz konusu mekan iken, diğeri ise mekanın anlamsal boyutudur. Bir mekanın toplumsal bellekte kalıcı bir yere sahip olabilmesi içinse; o toplumca kabul görmüş mekânsal bir kimliğe sahip olması önemli kriterlerden biridir. Bireyler, mekanı zihinlerinde bu kimlikse veriler ile özdeşleştirmekte ve toplumsal bellekte yer edinmiş kimlikse unsurlar üzerinde gerçekleşecek olan müdahaleler, toplum üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır. Toplumsal belleğe kalıcı olarak kodlanan bu verilerin herhangi bir sebeple değiştirilmesi ya da yok edilmesi bu verilerin bellekten geri çağırımında sorun teşkil etmekte ve bireylerin aidiyet hissi, bağlanma ve sahiplenme güdülerini ortadan kaldırarak, bellek yitimine sebep olmaktadır. (Avcıoğlu, Akin, 2017) Bu nedenle bellek-mekan ilişkisinin en önemli ve değiştirilemez bileşenlerinden birinin, bireylerin geçmişi ve ait olduğu toplum ile bağ kurmasına yardımcı olan mekanın sahip olduğu kimlikse veriler olduğu söylenebilmektedir. Bellek-mekan ilişkisinin incelendiği bu çalışmada da mekan kimliği üzerinde durulmuş, mekan kimliğini oluşturan tekrarlayan öğeler Kuzguncuk semti üzerinden detaylıca incelenerek tipoloji çalışması gerçekleştirilmiş ve mekanın kalıcı belleğe kodlanması sürecinde bireyler üzerinde etkin olan mekansal öğelerin belirlenmesi hedeflenmiştir.

5.KUZGUNCUK SEMTİ TİPOLOJİK ALAN ÇALIŞMASI

5.1.Kuzguncuk Semt Konumu, Tarihçesi ve Genel özellikleri

Kuzguncuk, İstanbul Boğazı'nın Anadolu yakasında, Üsküdar ilçesinin tipik mahalle özelliği gösteren, çok küçük bir yerleşim alanıdır. Kuzeyinde Beylerbeyi, güneyinde Paşalimanı ile sınırlanan bir sahil kasabası olan Kuzguncuk'un batı tarafında ise Avrupa yakasında yer alan ve tarihin bir başka kozmopolit semti olma özelliğini gösteren Ortaköy Semt'i yer almaktadır. (Görsel 5.1)

Kuzguncuk'un yerleşim dokusu incelendiğinde mahalle sınırlarını, güneyde İcadiye Mahallesi ile Fethi Paşa Korusu'nun, kuzeyde Nakkaş Mezarlığı ve İstanbul Çevre Yolu'nun, batıda ise İstanbul Boğazı'nın belirlediği görülmektedir. (Saraçoğlu, 2017)

Görsel 5.1: İstanbul Boğazı'nda Kuzguncuk Semtinin Konumu (Mills, 2014)

Kuzguncuk, genel anlamda bakıldığında, vadide konumlanmış olması ve yeni yerleşim yerleri ile yakın komşuluk ilişkisi içerisinde olmaması nedeni ile tarihsel dokusunu koruyabilmesine imkan sağlayan kapalı bir coğrafyada bulunmaktadır. Önceleri bugünkü İcadiye Caddesi etrafında konumlanan semt, 1960'lı yıllar sonrasında ise bugünkü İcadiye Mahallesi yönünde genişlemeye başlamıştır. Semt, yanlara doğru genişleme imkanı bulamamış, var olan dokusunu korumuş ve zamanla en uygun yön olan doğu yönünde (İcadiye Mahallesi) ilerleme göstermiştir. (Mills, 2014)

Kuzguncuk ile ilgili çeşitli rivayetler bulunmasının yanı sıra, Güven'e göre (2011) semtin yazılı tarihi mitolojik bir olay ile başlamaktadır. Söz konusu mitolojik olaya göre; İstanbul Boğazı'nın yakaları, Gök Tanrısı Zeus'un eşi Hera' nın, Zeus'a olan kıskançlığı nedeni ile Hera Tapınağı'nın rahibesi İo'yu bir ineğe çevirmesi ve kendisini

bir at sineğinin ısırıldığı İo'nun, her ısırıkta etrafa fırlattığı topraklar ile oluşmuştur. İstanbul Boğazı'na Bosphorus denilmesi de bu mitolojik olaydan kaynaklanmaktadır ve Bosphorus'un, Eski Yunanca'da Boos ve Phorus'tan (inek ve geçit) oluştuğu ve inek geçidi anlamına geldiği; ineğin ayak bastığı yerlerden birinin ise Asya kıtasında yer alan Kuzguncuk olduğu rivayet edilmektedir. (Güven, 2011)

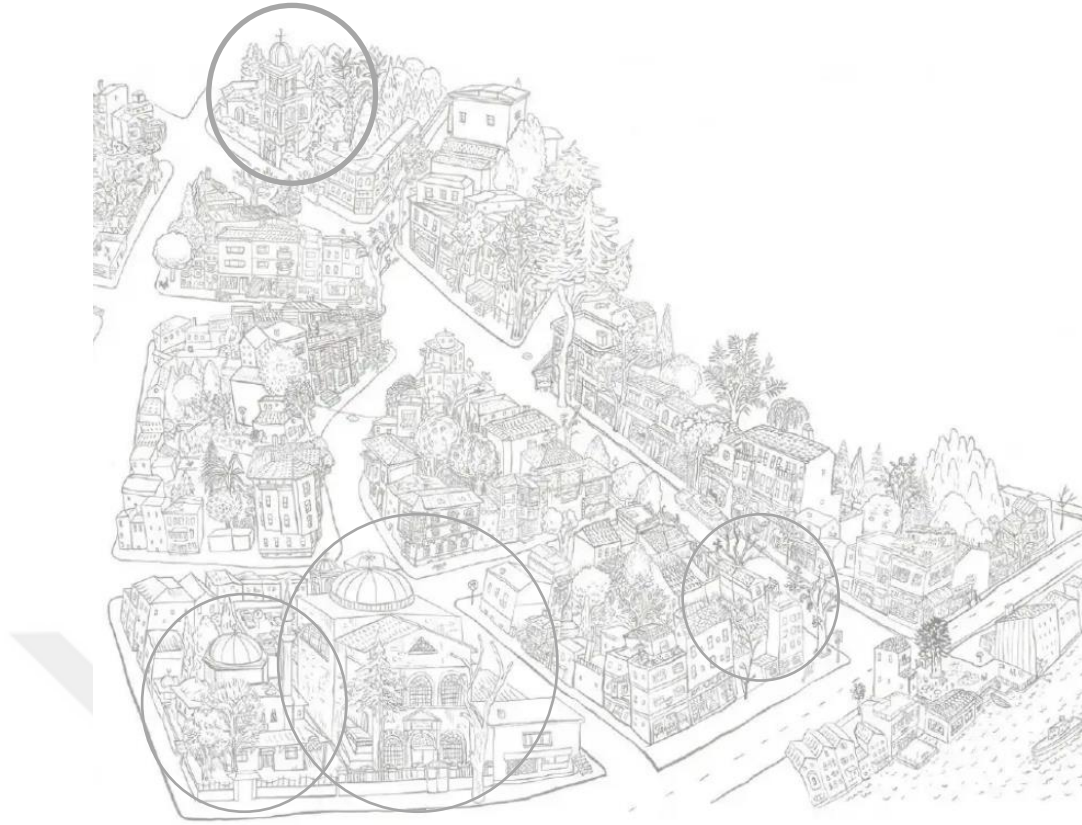
Kuzguncuk isminin kökeni irdelendiğinde de farklı görüşler olduğu görülmektedir:

Bektaş (2011)'a göre Kuzguncuk ismi, II. Justinianus tarafından yaptırılan, yıldızlı kiremitlerle kaplı Krisokeramus (Chrysokeramos) Kilisesi 'nden gelmektedir. Ancak Bektaş, bahsi geçen söylentinin Çengelköy ve Beylerbeyi için de var olduğundan ve kesin olarak hangisine ait olduğunun bilinmediğinden de bahsetmektedir. (Bektaş, 2011)

İnciyan'a göre, Kuzguncuk ismi köyün eski adı olan Kosinitza 'dan gelmektedir ve Kosinitza 'nın bozuk söylenişidir. (Saraçoğlu, 2017)

Evliya Çelebi' nin Seyahatname'sinde bahsettiğine göre ise Kuzguncuk, adını zamanında burada yaşayan Kuzgun Baba adlı birinin varlığından almaktadır. (Bektaş, 2011)

İsminin nereden geldiği tam olarak bilinmemekle birlikte; eski bir Yahudi Köyü olarak tanımlanan Kuzguncuk, Musevilerin Asya Kıtası'ndaki ilk yerleşim yeridir. Semtteki varlıkları İstanbul'un fethinin öncesine dayanan Yahudiler' in, Boğaziçi'ne asıl yerleşimlerinin ise 1492 Sefarad Göçü ile birlikte olduğu söylenmektedir. Yahudiler için Kudüs' e bağlı görülen bir toprak parçası olan Kuzguncuk, bu nedenle kutsal sayılmakta ve Yahudi nüfusundaki fazlalık nedeni ile 'Küçük Kudüs' olarak da adlandırılmaktadır. Yahudiler, her ne kadar sayıca fazlalık gösterebilirler de; bölgede Yahudiler ile birlikte Rum ve Ermeniler'in varlığı da bilinmekte ve semte kozmopolit bir özellik kazandırmaktadır. (Güven, 2011) Başlangıçta bir Yahudi yerleşimi olan Kuzguncuk'ta, Rum nüfusu 17.yy itibari ile artış gösterirken; Museviler ibadet için Büyük ve Küçük Sinagog'u, Rumlar ise Ayios Pantelemon Kilisesi'ni ve Ayios Yeorgios Rum Ortodoks Kilisesi'ni inşa etmişlerdir. Ermeniler ise bölgeye 18. Yy. itibari yerleşmeye başlamış ve 19.yy da gerçekleşen nüfus artışları nedeni ile Surp Krikor Ermeni Kilisesi'ni inşa etmişlerdir. (Görsel 5.2) 18.yy'da çoğunlukla Paşalimanı'nda ikamet ettikleri bilinen Türkler'in 19.yy' a kadar Kuzguncuk'ta varlık göstermedikleri ise Üryanizade Camii'nin 1860'ta inşa edilmiş olmasından anlaşılmaktadır. (Saraçoğlu, 2017)

Görsel 5.2: Kuzguncuk Genel Bakış (Üstte Ayios Pantelemion Rum Kilisesi, Sol altta Kuzguncuk Camii ve Surp Krikor Ermeni Kilisesi, Sağ altta Büyük Sinagog) (Özbek, Usta, 2017)

Başlangıçta Boğaz kıyısında kurulan yerleşim alanı, zaman içerisinde nüfusun artışı ile doğu yönünde (İcadiye Mahallesi), içerilere doğru ilerleme göstermiştir. 1786 tarihli Kauffer Haritası'nda açıkça görülen ilk yerleşim alanı, 1909 Tarihli Ottoman Haritası'nda ise daha geniş bir alana yayılmaktadır. (Görsel 5.3)

Görsel 5.3: 1786 Tarihli Kauffer Haritası ve 1909 Tarihli Ottoman Haritası (Saraçoğlu, 2017)

Zamanla yerleşim alanı genişleyen semtin geçmiş dönem demografik yapısına bakıldığında, 1914 yılında semtte, 70 Müslüman, 250 Rum, 1.600 Ermeni ve 400 Yahudi olmak üzere 2.320 hane ve bunun yanında, 1 cami, 2 sinagog ve 3 kilise bulunmaktadır. 1922 yılı itibariyle ise yaklaşık 1000 hane, 6 adet kahvehane, 3 adet

terzi, 2 adet fırın, 2 adet kasap, 3 adet marangoz, 5 adet manav, 1 adet mobilyacı, 1 adet balıkçı, 2 adet ayakkabıcı, 1 adet ilkokul ve 1 adet de postane yer aldığı görülmektedir. Aynı zamanda semtin geçim kaynakları arasında, Boğaziçi yerleşimindeki suyun fazlalığı nedeni ile bostanlarda sebze ve meyve yetiştiriciliği ve kıyı kesimlerinde balıkçılık önemli yer tutmaktadır. Osmanlı Dönemi'nde semtte yaşayan gayrimüslim nüfusun geçim yollarına bakıldığında; Rumlar kahvecilik, berberlik ve meyhanecilik ile, Ermeniler kuyumculuk ve tuhafiyecilik ile, Yahudiler ise balıkçılık ve sebze meyve satıcılığı ile uğraşmaktadırlar. 1802 tarihli kayıkçı kayıtlarında ise 58 kayıkçının tamamının gayrimüslim olduğu ve 46 'sının Yahudi, 12'sinin ise Hristiyan olduğu görülmektedir. (Saraçoğlu, 2017)

Farklı inanç ve etnik kökenlere sahip bireylerin birlikte bir bütün oluşturduğu Kuzguncuk'un genel yerleşim özellikleri incelendiğinde, semtin orta alanında yer alan bir dere yatağının iki yanından yükselen yamaçlarda konumlandığı görülmektedir. Yapılar bu yamaçlar üzerinde, birbirinin manzarasını engellemeyecek şekilde, basamaklar halinde yerleşmektedirler ve her biri vadinin ortasında yer alan oyuğa doğru bakmaktadır. Vadinin en alt kotunda bulunan oyukta zamanında bir derenin aktığı, üzerinde karşılıklı geçişi sağlayan köprücükler ve iki yanında ağaçlıklı yol ve dükkanların yer aldığı bilinmektedir. Zaman içerisinde derenin üzeri suyun altta akışına imkan tanıyacak şekilde kapatılmakta ve bugünkü İcadiye Caddesi ortaya çıkmaktadır. İcadiye Caddesi, bugün dahi semtin ana hattını oluşturmakta ve geçmişte tüm tören, eğlence ve aktivitelerin gerçekleştiği gibi, bugün de semtin en işlek bölümü olarak varlığını sürdürmektedir. Ancak, merkezde yer alan bir dere yatağına kademeli olarak yerleşen, gayrimüslim halkın yoğun olarak bulunduğu semt zaman zaman büyük yangınlara maruz kalmış ve büyük bir kısmının küle dönüşmesi nedeni ile tekrar tekrar inşa edilmek zorunda kalmıştır. (Bektaş, 2011)

1863 yılı Tarik ve Ebniye Nizamnamesi'ne göre; yollar arasında kalan mahallelerde herhangi bir yangın olayı gerçekleştiğinde bölge, yolların temizlenmesine ve genişletilmesine imkan tanıyacak şekilde yeniden düzenlenecek ve hak sahipleri arasında yeniden bölüştürülecek olan topraklar mümkün olduğunca kare ve dikdörtgen parseller şeklinde paylaştırılacaktır. Bu noktadan hareketle; Kuzguncuk yerleşimi nizamnamelere uygun olacak bir plan içerisinde, düzenli ve topografyanın imkan tanıdığı ölçüde düz yollarla, bitişik nizam, dikdörtgen parselli ve arka bahçeli olarak tasarlanmıştır. Bu tarihsel doku içerisinde büyük yangınlar atlatarak günümüze ulaşabilmiş olan yapıların birçoğu, yapımı 19.yy'da gerçekleşmiş, nizamnameler ile düzenlenmiş Osmanlı Dönemi'nden kalma gridleme sistemiyle inşa edilmiş olan yapılardır. (Görsel 5.4) 19.yy. öncesi İstanbul'da sıklıkla büyük yangınların gerçekleşmekte olduğu ve Kuzguncuk'taki ahşap yapıların birçoğunun da bu yangınlarda yok olduğu bilinmektedir. 1873 tarihli Kuzguncuk yangınında da 600'e yakın ev ve iş yeri kül olmuş, büyük tahribata yol açan yangınlar sonrası yerleşim yerini oluşturan geleneksel konutlar, ticaret yerleri ve dini yapıların büyük bir kısmı onarılarak bugüne kadar ulaşabilmesi sağlanmıştır. (Saraçoğlu, 2017)

Görsel 5.4: Yapı ve Parsellerin Sigorta Amaçlı Detaylıca Gösterildiği (1932) Pervititch Haritası (S.A.)

5.2. Geleneksel Kuzguncuk Konutları

Osmanlı'da şehir yerleşimleri ve devlet yönetim politikası azınlıkların parçalanmaması ve bir bütün halinde yaşaması üzerine temellenmektedir. İstanbul'un diğer kozmopolit semtleri gibi Kuzguncuk'ta bu şekilde oluşmaktadır ve semtin geleneksel yapısını oluşturan 18. ve 19. Yy. cumbalı, ahşap konutları, kahvehaneleri ve berber dükkanları ile tipik Osmanlı şehri özelliği göstermektedir. (Demirarslan, 2010) Sahil şeridine konumlanmış pek çok yalının yanı sıra Kuzguncuk'a asıl özelliğini veren ve çalışmanın esas inceleme alanını oluşturan yapılar ise orta sınıf evleridir. Semtin karakterini oluşturan bu evler, düzgün olmayan yollar etrafında, dar parseller üzerine konumlanmakta, bitişik nizam, genellikle arka bahçeli ve mülk sahibinin maddi durumu doğrultusunda boyutlanmakta ve çeşitli öğelerle süslenmektedirler. (Saraçoğlu, 2017) Sıra ev özelliği taşıyan ve 2, 3 ya da 4 katlı olarak inşa edilen bu konutların zemin katları genellikle kagir yapıdır. Kesin kayıtlarına ulaşılamaması ile birlikte; Türk ve Ermeni konutları ahşap ağırlıklı iken, Yahudi konutlarının taş, Rum evlerinin ise üst katlarının ahşap kaplama olduğu bilinmektedir. Gayrimüslim halkın çoğunlukta olduğu bilinen Kuzguncuk'ta konutlar, geleneksel Türk Evi'nde olduğu gibi

mahremiyet odaklı ve avlulu değil; onun aksine dışa dönük bir şekilde sokak ile yakın temas içerisinde konumlanmakta ve yapıya sokaktan bir giriş holü ile direkt girilmektedir. Genellikle dikdörtgen planlı inşa edilen ve merdivenin orta aksta konumlandırıldığı yapıların ön ve arka cephelerinin her birinde odalar yer almakta ve aşı boyası ve pastel tonların tercih edildiği yapı cephelerini balkon ve cumbalar süslemektedir. Aynı zamanda su bakımından oldukça zengin olan semtte hemen her evde bir su kuyusu bulunmaktadır. (Dursun, 2018)

Yukarıda genel özelliklerinden bahsedilen Kuzguncuk konutları ve semtin tarihi ile ilgili çeşitli yazılı ve görsel kaynaklarda yapılan literatür taramasıyla elde edilen bilgiler neticesinde, yapıların incelenmeye tabi tutulabilmesi için gerekli kriterlere (iç-dış mekan fotoğrafları, plan-cephe çizimleri) ulaşılabilirliği değerlendirilmiş ve çalışma kapsamında detaylıca incelenmek üzere semtin çeşitli noktalarından 28 adet yapı belirlenmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda yapım şekli, plan yapısı, cephe özellikleri, kapı-pencere ve süsleme detayları gibi bazı ortak özellikleri karşılaştırılan yapıların, ortak bir dile sahip olduğu ve dönemin özelliklerini yansıttığı tespit edilmiştir. Yapıların ortak özelliklerinin ortaya konulabilmesi amacı ile tipolojik çalışma yoluna gidilmiş ve incelenen 28 adet yapı, yapısal özellikler, cephe özellikleri ve iç mekan özellikleri olmak üzere üç farklı başlık altında gruplandırılmıştır. Değerlendirmeye alınan yapılara, inceleme kolaylığı sağlayacak şekilde kıydan iç kesimlere doğru ilerleyen envanter numaraları verilmiş (Tablo 5.1) ve bu yapılar harita üzerinde işaretlenmiştir. (Şekil 5.1) Belirlenen envanter numaraları, yapıların ait olduğu gruplardaki gösterimi için kullanılmıştır.

Tablo 5.1: Yapı Envanter Bilgisi (G.A)

YAPI ENVANTER BİLGİLERİ					
SOKAK / CADDE	ADA / PARSEL	ENVANTER NO	SOKAK / CADDE	ADA / PARSEL	ENVANTER NO
İCADIYE CADDESİ	577 / 10	1 No'lu	BAMYACI SOKAK	576 / 10	15 No'lu
BEREKETLİ SOKAK	577 / 20	2 No'lu	SİMİTÇİ TAHİR SOKAK	558 / 2	16 No'lu
PAŞALİMANI CADDESİ	577 / 29	3 No'lu	SİMİTÇİ TAHİR SOKAK	558 / 3	17 No'lu
PERİHAN ABLA SOKAK	579 / 17	4 No'lu	SİMİTÇİ TAHİR SOKAK	558 / 4	18 No'lu
ÜRYANİZADE SOKAK	582 / 22	5 No'lu	SİMİTÇİ TAHİR SOKAK	558 / 5	19 No'lu
ÜRYANİZADE SOKAK	582 / 24	6 No'lu	SİMİTÇİ TAHİR SOKAK	558 / 14	20 No'lu
ÜRYANİZADE SOKAK	582 / 25	7 No'lu	SİMİTÇİ TAHİR SOKAK	558 / 16	21 No'lu
ÜRYANİZADE SOKAK	582 / 27	8 No'lu	SİMİTÇİ TAHİR SOKAK	558 / 17	22 No'lu
ÜRYANİZADE SOKAK	582 / 28	9 No'lu	İCADIYE CADDESİ	557 / 20	23 No'lu
TUFAN SOKAK	581 / 27	10 No'lu	BEHLÜL SOKAK	589 / 3	24 No'lu
TUFAN SOKAK	581 / 28	11 No'lu	İCADIYE CADDESİ	552 / 15	25 No'lu
İCADIYE CADDESİ	573 / 1	12 No'lu	ÇEKİRDEK SOKAK	552 / 21-22	26 No'lu
BİCAN EFENDİ SOKAK	573 / 8	13 No'lu	MEYDAN SOKAK	643 / 19	27 No'lu
BEREKETLİ SOKAK-BAMYACI SOKAK	576 / 9	14 No'lu	MEYDAN SOKAK	643 / 20	28 No'lu

5.2.1.Yapısal Özellikler

Tipik Osmanlı Mahallesi özelliği gösteren Kuzguncuk'ta, çoğunluğu 19.yy'da inşa edilmiş olan geleneksel yapıların yapısal özellikleri çalışma kapsamında; yapım şekli, plan tipleri ve çatı tipleri bakımından üç şekilde incelenmektedir.

5.2.1.1.Yapım Şekline Göre Yapı Tipleri

19.yy.'dan günümüze büyük yangınlar atlatarak ulaşabilmeyi başarmış Kuzguncuk konutları, 19.yy'da sıkça görülen geleneksel yapı tipinde inşa edilmiş yapılardır. Genellikle zemin katları kagir olarak inşa edilen bu yapıların üst katları ahşap taşıyıcılıdır. Kagir bodrum ve subasman üstü ahşap katlardan oluşan yapıların da bulunmasının yanında, zaman zaman büyük yangınlar atlatmış olan semtin, bu yangınlardan sonra özellikle iki katlı ve tamamı ile kagir olarak inşa edilmeye başlanması ile birlikte incelemeye alınan yapılar ahşap yapılar, kagir yapılar ve betonarme taşıyıcılı yapılar olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Toplamda 28 adet olan inceleme grubunun, 21 tanesi ahşap yapı grubunda, 6 tanesi kagir yapı grubunda, 1 tanesi ise betonarme taşıyıcılı yapı grubunda yer almaktadır. (Tablo 5.2)

Tablo 5.2: Yapım Şekline Göre Yapı Tipleri (G.A)

YAPIM ŞEKLİNE GÖRE YAPI TİPLERİ		
AHŞAP YAPILAR 3, 5, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28 No'lu Yapılar 21 ADET	KAGİR YAPILAR 2, 4, 8, 10, 11, 26 No'lu Yapılar 6 ADET	BETONARME YAPILAR 1 No'lu Yapı 1 ADET

5.2.1.2.Plan Tiplerine Göre Yapı Tipleri

Kuzguncuk'un geleneksel konutları, birbirlerinin görüş açısını engellemeyecek şekilde, topografyaya uygun basamaklar halinde konumlandırılmışlardır. Evler, çoğunlukla Zemin+1 Kat ya da zemin+ 2 Kat olmak üzere 2 ya da 3 kattan oluşmaktadır. Bunun yanında, nadiren de olsa zemin+ 3 Kat ya da zemin+ 4 Kat olan (4 ya da 5 katlı) yapılar da görülmektedir ve bu katlar çoğunlukla sonradan eklenmişlerdir. Genellikle kare ya da dikdörtgen şeklinde dar parseller üzerine inşa edilmiş olan yapılar, dikdörtgen, kare ve serbest planlı olmak üzere üç farklı geometri üzerine temellenmektedirler.

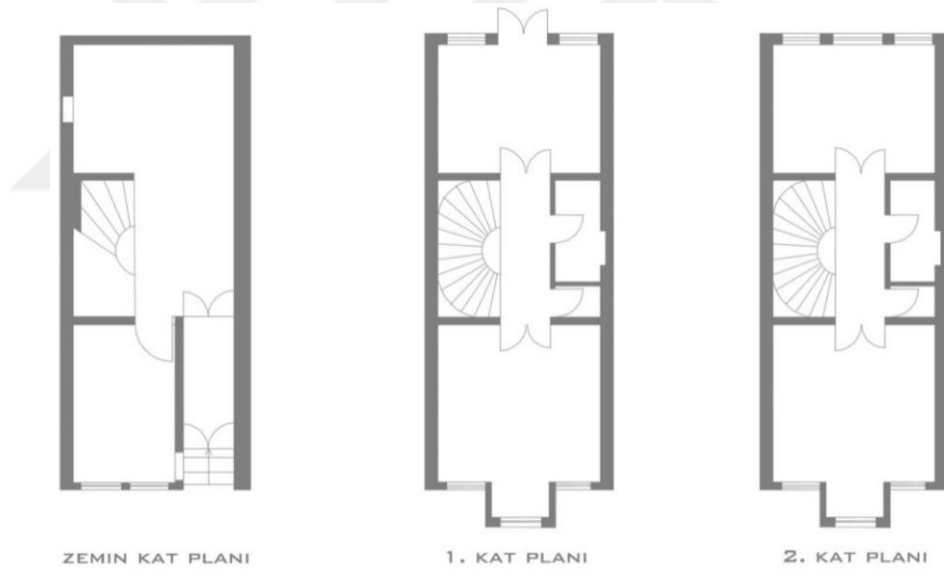
Dikdörtgen plan tipli yapılar, cumbalı ve bir cephesi açılı olan yapılar olarak iki gruba ayrılmaktadırlar.

Dikdörtgen planlı cumbalı evlerin (Şekil 5.2) tamamında;

- Dar cepheler sokak ve bahçeye bakmaktadır, uzun cepheler ise komşu yapı ile bitişik nizam inşa edilmişlerdir,
- Yalnızca 1.Katta ya da 1.Kattan başlayan cumbalar mevcuttur,
- Giriş kapıları, dar olan sokak cephesinde ve cephenin sağ ya da sol tarafında yer almaktadır. Ortadan giriş yapılan yapı bulunmamaktadır,
- Girişte bir giriş holü bulunmaktadır,
- Düşey sirkülasyon alanları uzun cepheye bitişik ve yapının orta bölümünde konumlandırılmıştır,
- Çift kanatlı ahşap kapılı ve ahşap giyotin pencerelidirler.

Bunun yanında genellikle;

- Zemin kat pencerelerinde parmaklıklar bulunmaktadır (1 istisna ile),
- Giriş kapıları cephe ile hemyüzdür. (2 istisna ile)

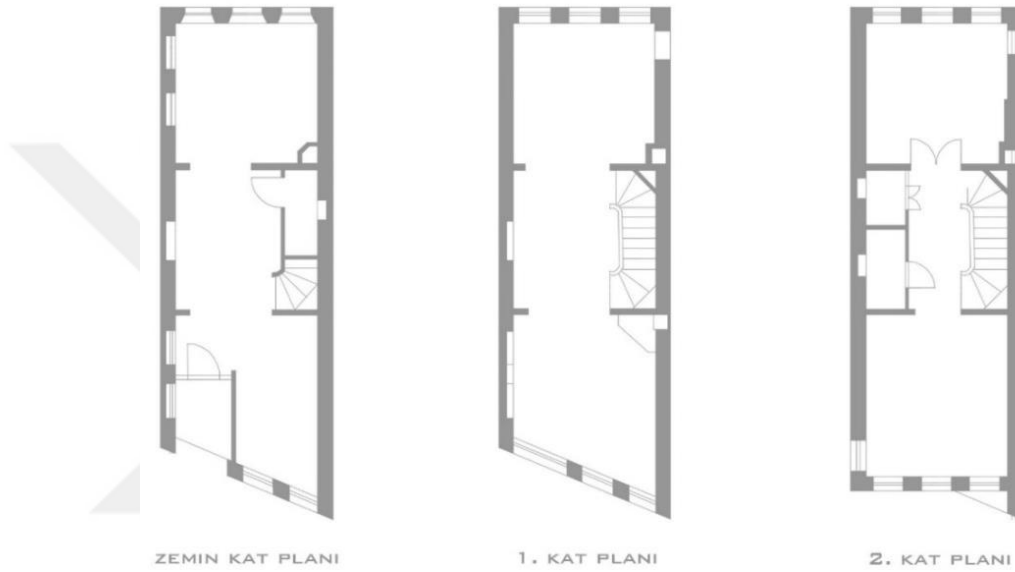
Şekil 5.2: Dikdörtgen Planlı Cumbalı Yapı Tipi Örneği (G.A)

1 cephesi açılı plan tipine sahip evler genellikle dikdörtgen planlı olup yalnızca bir tanesi kare planlıdır. Dikdörtgen plan tipli evlerin (Şekil 5.3) tamamında;

- Girişte bir giriş holü bulunmaktadır ve düşey sirkülasyon alanları orta akstadır. Kare plan tipli yapıda ise arka cephede yer almaktadır,
- Çift kanatlı ahşap kapılı ve ahşap giyotin pencerelidirler.

Bunun yanında genellikle;

- Bitişik nizam ve dikdörtgen planlıdırlar (1 bitişik olmayan ve 1 kare planlı istisna ile),
- Zemin kat pencerelerinde parmaklıklar bulunmaktadır (1 istisna ile),
- Uzun cephelerden bitişik nizam, dikdörtgen planlı inşa edilmiş evlerde giriş; sokağa bakan, açılı, dar cephe üzerinde sağ ya da sol yandadır. Köşe bitişik nizam evde ise giriş; ana caddeneye bakan uzun cephenin ortasındandır. Bitişik nizamli kare planlı evde giriş cephenin yanında, bitişik olmayan dikdörtgen planlı evde ise giriş, cephenin ortasında yer almaktadır.

Şekil 5.3: Bir Cephesi Açılı Dikdörtgen Planlı Yapı Tipi Örneği (8 No'lu Yapı) (G.A)

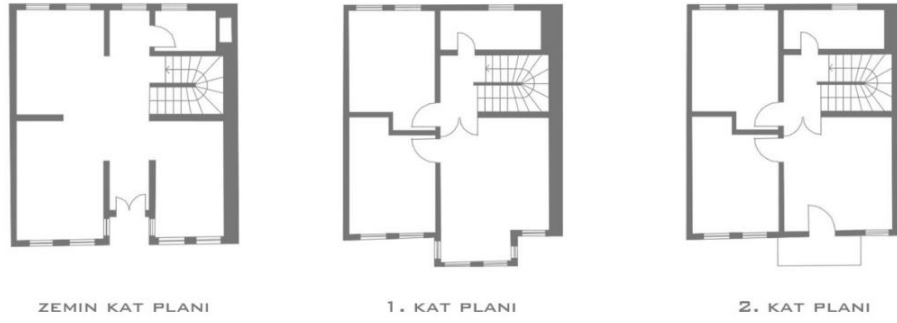
Kare plan tipli evlerin (Şekil 5.4) tamamında;

- Giriş kapıları ortada ya da nispeten orta aksa yakın bir konumda yer almaktadır,
- Girişte bir giriş holü bulunmaktadır.

Bunun yanında genellikle;

- Bitişik nizam olarak inşa edilmektedirler (1 tanesi tek duvardan bitişik),
- Giriş kapısı cephe ile hemyüzdür (1 istisna ile),
- Düşey sirkülasyon alanları orta akstadır (1 istisna ile)
- Konut olarak kullanılan yapılarda çift kanatlı ahşap kapı ve giyotin pencere, iş yeri olarak kullanılan yapıda ise iki yanda çift kanatlı ahşap kapı ve ortada demir parmaklıklı ana giriş kapısı mevcuttur.

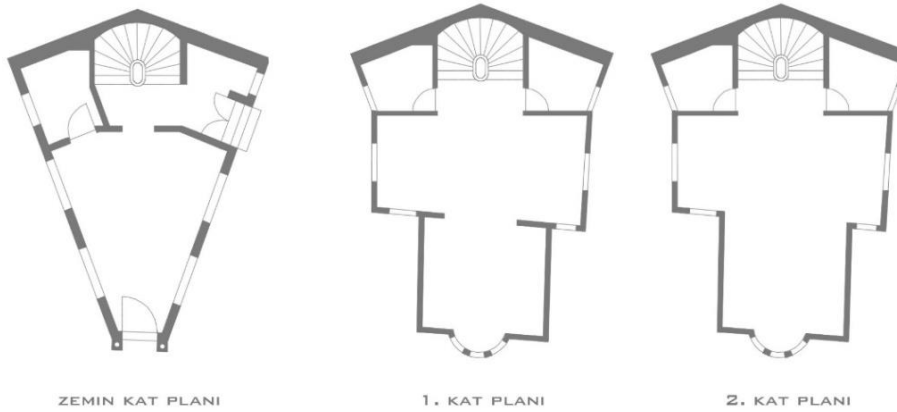
Kare planlı üç yapının ikisi konut olarak, bir tanesi iş yeri olarak kullanılmaktadır.

Şekil 5.4: Kare Plan Tipli Yapı Örneği (25 No'lu Yapı) (G.A)

Serbest plan tipli 1 adet yapıda (Şekil 5.5)ise;

- Köşe parselde yer alması nedeni ile giriş kapısı köşede çözümlenmiştir. Yan cepheden de ikinci bir giriş kapısı bulunmaktadır,
- İncelenen kaynaklardan ve iki giriş bulunmasından yapının günümüzde birtakım değişikliklere uğradığı ve orijinal halinde zemin katın iş yeri, üst katların ise konut olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Köşede yer alan ve günümüzde ana giriş kapısı olarak kullanılan kapı tek kanatlı iken; yan cephede yer alan kapı çift kanatlı ahşaptır,
- Pencereler, ahşap ve giyotin penceredir,
- Konut katına ulaşım için olduğu düşünülen yan cephede, girişte bir giriş holü yer almaktadır ve düşey sirkülasyon alanları orta aksta yan cepheye bitişik olarak konumlandırılmıştır.

Şekil 5.5: Serbest Planlı Yapı Tipi Örneği (12 No'lu Yapı) (G.A)

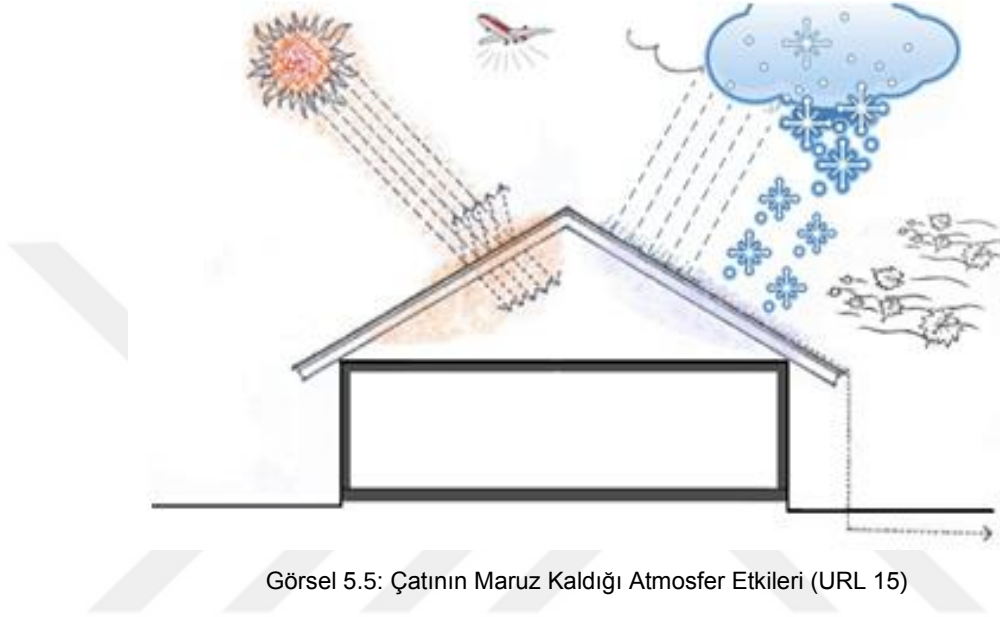
Yukarıda temel özellikleri sıralanan yapı tipleri arasındaki baskın farklılıklar da göz önünde bulundurulduğunda incelenen yapılar plan tipleri bakımından altı tipte gruplandırılmaktadır. Bunlar; dikörtgen planlı-cumbalı yapı tipi, kare planlı yapı tipi, kare planlı-cumbalı yapı tipi, 1 cephesi açılı-dikdörtgen planlı yapı tipi, 1 cephesi açılı-kare planlı yapı tipi ve serbest planlı yapı tipidir. Aynı zamanda, plan tiplerine göre sınıflandırılan yapılar da kendi içerisinde kat adetine göre gruplandırılmaktadır. (Tablo 5.3)

Tablo 5.3: Plan Şemalarına Göre Yapı Tipleri (G.A)

PLAN ŞEMALARINA GÖRE YAPI TİPLERİ									
	ZEMİN + 1 KAT		ZEMİN + 2 KAT		ZEMİN + 3 KAT		ZEMİN + 4 KAT		
DİKDÖRTGEN PLANLI CUMBALI YAPI TİPİ	15,16,17,18, 19 No'lu Yapılar		2,4,10,11, 13, 21, 22, 23, 24, 27, 28 No'lu Yapılar						16 ADET
	5 ADET		11 ADET						
KARE PLANLI YAPI TİPİ	3 No'lu Yapı		14 No'lu Yapı		1 No'lu Yapı				3 ADET
	1 ADET		1 ADET		1 ADET				
KARE PLANLI CUMBALI YAPI TİPİ			25 No'lu Yapı						1 ADET
			1 ADET						
1 CEPHESİ AÇILI D.D. PLANLI YAPI TİPİ			7, 9, 26 No'lu Yapılar		8, 20 No'lu Yapılar		6 No'lu Yapı		6 ADET
			3 ADET		2 ADET		1 ADET		
1 CEPHESİ AÇILI KARE PLANLI YAPI TİPİ					5 No'lu Yapı				1 ADET
					1 ADET				
SERBEST PLANLI YAPI TİPİ					12 No'lu Yapı				1 ADET
					1 ADET				

5.2.1.3.Çatı Tiplerine Göre Yapılar

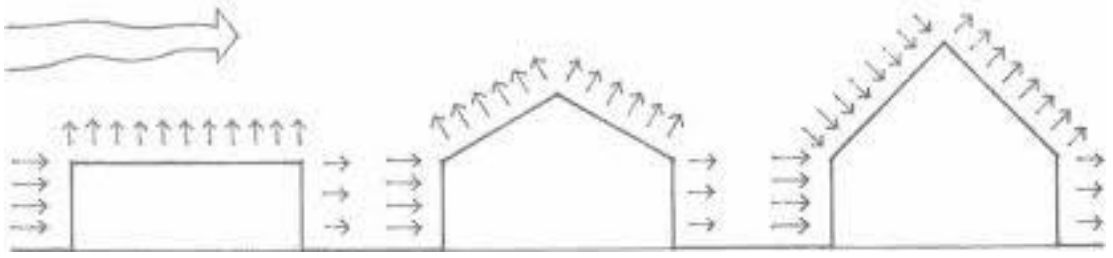
Çatı, yapının en üst kotunda yer alan, zemin, duvar ve tavan gibi ögelerden oluşan yapı sisteminin üst örtüsünü oluşturan ve atmosfer etkisini karşılayan ilk elemandır. Çatılar, her ne kadar yapı üzerini örten dış elemanlar olarak algılansa da, yapının tamamından bağımsız bir eleman olarak düşünülmemektedir. Aksine, çatı özellikleri yapının iç mekanına ait fiziksel koşulları da etkilemektedir. Yalıtımını sağladığı su, ışık, ısı ve ses gibi etkenlerin yapı ile arasında bir kalkan görevi gören çatı, (Görsel 5.5) bu etkenlerin yapıya girişini de önemli ölçüde azaltmaktadır. (Kolbay, 2010)

Görsel 5.5: Çatının Maruz Kaldığı Atmosfer Etkileri (URL 15)

Çatılar, mimari bir eleman olmasının ve teknik özellikler barındırmasının yanı sıra form ve malzeme açısından da inceleme konusu olmakta ve gerek kaplama malzemesi, renk, doku özellikleri, gerekse çatı formu ile yapı karakteristiğinin belirlenmesinde büyük rol oynamaktadır. Bölgeden ve kültürden kültüre değişen çatı formları ile bulunduğu konumun özelliklerini yansıtırken; oluşturduğu o bölgeye özgü karakterle de ayırt edici bir etki oluşmasına katkı sağlamaktadır.

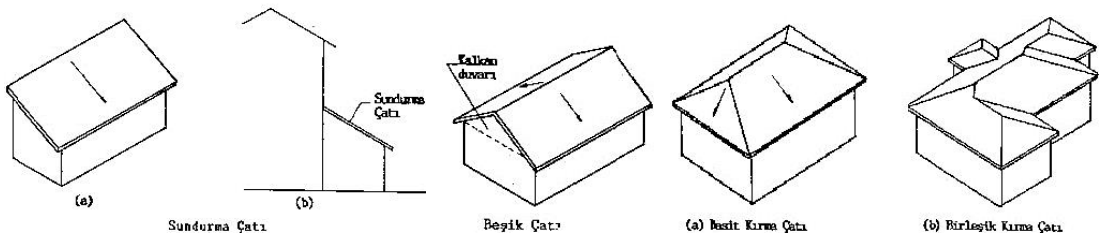
Dünya üzerinde farklı konum ve coğrafi bölgelerde yer alan çatı tiplerine bakıldığında; çatıların çeşitli iklimsel, bölgesel, kültürel etkiler ve bulunduğu konumun malzeme stokları doğrultusunda şekillendiği görülmektedir. (Görsel 5.6) Örneğin, kurak ya da az yağış alan bölgelerde çatılar, üzerinde biriken herhangi bir yük olmaması nedeni ile hemen hemen düz konumda ve genellikle toprak malzemeden üretilirken; bol yağış alan bölgelerde çatılar, yükü çatı üzerinden dışa iletecek şekilde eğimli olarak inşa edilmektedir. Özellikle kar yağışının bol görüldüğü bölgelerde ise çatılar, kar yükünün çatıya binmesini engellemek amacı ile yüksek eğimde ve yükün bir an önce yapıdan uzaklaştırılması amacı ile karı kaydırma özelliğine sahip malzemelerden (dalgalı galvaniz sac) tercih edilmektedir. (Polat, 2016)

Görsel 5.6:Çeşitli Parametrelerle Biçimlenen Çatı Tipleri (Alptekin, Bostancıoğlu, Kasapoğlu, 2014)

Yukarıda genel hatları ile tanımlanan çatılar, farklı özelliklerine göre birçok alt gruba ayrılmaktadır. Çalışma kapsamında incelenen yapıların tipolojik analizleri doğrultusunda bakıldığında ise çatıların biçimsel özellikleri üzerinde durulmakta, bu biçimlerden en sık kullanılan ve Kuzguncuk konutlarında karşımıza çıkma ihtimali olan çatı tipleri aşağıdaki şekilde tanımlanmaktadır. (Görsel 5.7)

- **Sundurma Çatı:** Bir yapı ya da duvar yüzeyine bitişik bir alanın, hava şartlarına karşı korunması amacı ile oluşturulan, yüzey olarak yalnızca bir yöne eğim gösteren ve tek eğik düzlem ile oluşan çatı şeklidir. Hem maliyet hem de inşaa süreci açısından uygun bir çözüm olan sundurma çatılar, depolar, barakalar, otoparklar, verandalar ve balkon gibi yarı açık alanlar olmak üzere, basit çözümler gerektiren mekanlarda tercih edilmektedirler. Amaç, kullanım alanını dış etkenlere karşı koruma altına almaktır. (Polat, 2016)
- **Beşik Çatı:** Eğik iki düzlemin bir mahya ile birbirine bağlandığı, ön ve arka kısmında ortaya çıkan üçgensel alanların çatıya dik doğrultuda kalkın duvar ile sonlandırıldığı çatı şeklidir. Genellikle, plan yapısı olarak dikdörtgen forma sahip yapılarda kullanılmaktadır. (Polat, 2016)
- **Kırma Çatı:** Dikdörtgen ya da kare plan yapısına sahip yapılarda, birbirlerini 45° 'lik açılar ile kesen, aynı eğime sahip dört adet çatı yüzeyinin oluşturduğu çatı tipidir. (Polat, 2016)

Görsel 5.7:Çeşitli Parametrelerle Biçimlenen Çatı Tipleri (URL 16)

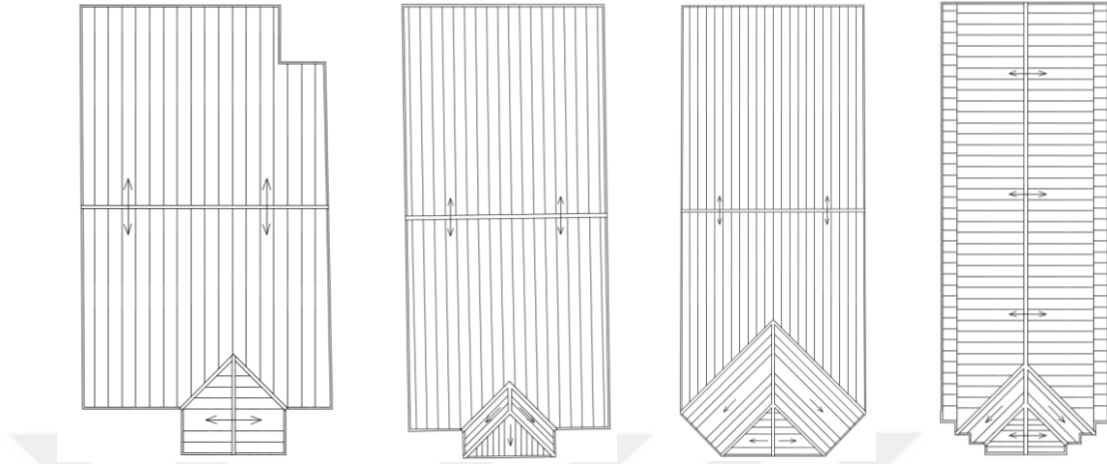
İnceleme grubunda yer alan yapılara ait çatılar, (Şekil 5.6) teknik çizimler ve uydu görüntüleri (<https://cbs.uskudar.bel.tr/eharita/#>) doğrultusunda incelendiğinde ortaya çıkan sonuç ve çıkarımlar:

1 No'lu Yapı	2 No'lu Yapı	3 No'lu Yapı	4 No'lu Yapı	5 No'lu Yapı	6 No'lu Yapı
7 No'lu Yapı	8 No'lu Yapı	9 No'lu Yapı	10-11 No'lu Yapılar	12 No'lu Yapı	13 No'lu Yapı
14 No'lu Yapı	15 No'lu Yapı	16-18-19 No'lu Yapılar	17 No'lu Yapı	20 No'lu Yapı	21-22 No'lu Yapılar
23 No'lu Yapı	24 No'lu Yapı	25 No'lu Yapı	26 No'lu Yapı	27-28 No'lu Yapılar	

Şekil 5.6: İnceleme Grubunda Yer Alan Yapılara Ait Çatılar (G.A)

- Çatılar, derinlikleri 50 cm ile 1 m arasında değişen ve çatı merteklerinin duvar yüzeyinden dışarıya uzatılması yoluyla oluşturulan saçaklar ile çevrenmektedirler,
- Yapıların genellikle az girinti-çıkıntıya sahip, net plan yapısında olması nedeni ile sade çatı tipleri kullanılmaktadır. Planın sadeliği nedeni ile de yapılarda, karmaşık olmayan beşik ve kırma çatı tipleri görülmektedir,
- Dar ve uzun parsel yapısına sahip, dikdörtgen plan tipli, bitişik nizam evlerde genellikle iki yöne eğimli beşik çatı kullanılmış; daha geniş parsellere sahip, açık alanda ya da bazı durumlarda bitişik nizam olan yapılarda ise genellikle kırma çatı tercih edilmiştir,
- Çatı eğimleri, ortalama %20 - %30 civarındadır,
- Bazı yapılarda, çatı altında oluşan alanların çatı arası odası olarak kullanıldığı durumlar da gözlemlenmektedir. Nadiren de olsa çatılarda, çatı pencereleri bulunmaktadır. (17 No'lu Yapı)

- Cumba ya da cephe çıkması görülen yapılarda çatılar, birkaç farklı yüzeyden oluşmakta ve çıkma/cumba üstü çatılar ve ana çatı kendi içerisinde kurgulanarak, birbirleriyle kesiştirilmektedir.(Şekil 5.7)

Şekil 5.7: Çıkma/Cumbalı Yapıların Kendi İçinde Kurgulanan Çatı Birleşimleri(4, 15, 21, 27 No'lu Yapılar)(G.A)

- Çatılarda, orijinalinde çatı malzemesi olarak genellikle oluklu alaturka kiremit kullanılırken; günümüzde Marsilya kiremidi kullanımı da görülmektedir. (Görsel 5.8)

Görsel 5.8: Oluklu Alaturka Kiremit Detayı (Çavdar, 2009) ve Marsilya Kiremidi Detayı (URL 17)

- Yapılarda, dikdörtgen ya da kare kesitli bacalar görülmektedir.

Kuzguncuk konutlarında genel özellikleri belirtilen çatılar, çalışma kapsamında biçimsel özelliklerine göre beşik, kırma ve hem beşik hem de kırma çatının bir arada kullanıldığı yapılar olarak üç ana gruba ayrılmıştır. Bu gruplarda kendi içerisinde; beşik çatılar, Basit Beşik Çatı, Kademeli Beşik Çatı ve Birleşik Beşik Çatılar, Basit+Kırma Çatılar, kırma çatılar ise Basit Kırma Çatılar ve Birleşik Kırma Çatılar gruplandırılmıştır. (Tablo 5.4)

Basit Beşik Çatılar yalnızca iki eğimli yüzeyden oluşan çatılar, Kademeli Beşik Çatılar aynı yönlü eğim yüzeyine sahip, farklı kotlardan oluşan çatılar, Birleşik Beşik Çatılar ise aynı kotta fakat farklı yönlerde eğime sahip beşik çatıların bir

arada kullanılması ile oluşan çatılardır. Basit Kırma Çatılar dörtgen bir alanın üzerine örten, dört koldan oluşan çatılar, Birleşik Kırma Çatılar ise her biri kendi içerisinde kurgulanmış kırma çatıların bir arada kullanılması ile oluşan çatılardır. Beşik+Kırma Çatılar ise her iki çatı türünde bir arada kullanıldığı çatıları ifade etmektedir.

Tablo 5.4: Çatı Tiplerine Göre Yapılar (G.A)

ÇATI TİPLERİNE GÖRE YAPILAR			
BEŞİK ÇATILI YAPILAR	BASİT BEŞİK ÇATI	KADEMELİ BEŞİK ÇATI	BİRLEŞİK BEŞİK ÇATI
	2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24, 25 No'lu Yapılar	1, 3, 26 No'lu Yapılar	4, 12 No'lu Yapılar
	16 ADET	3 ADET	2 ADET
BEŞİK+KIRMA ÇATILI YAPILAR	15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 27, 28 No'lu Yapılar		
	9 ADET		
KIRMA ÇATILI YAPILAR	BASİT KIRMA ÇATI	BİRLEŞİK KIRMA ÇATI	
	6, 12, 20 No'lu Yapılar	3, 13 No'lu Yapılar	
	3 ADET	2 ADET	
SUNDURMA ÇATILI YAPILAR	8 No'lu Yapı		
	1 ADET		

5.2.2.Cephe Özellikleri

Cephelerin aşı boyası ve pastel tonlar ile renklendirildiği Kuzguncuk konutları, çıkma ve cumbalarla hareketlendirilmiş, monoton olmayan bir cephe yapısına sahiptir. Yapıların mahremiyet odaklı değil de dışa dönük olarak kurgulanmış olması

nedeniyle, genellikle bitişik nizam inşa edilen konutların açıkta kalan cephelerine yaşam alanları yerleştirilmekte, yapıya sokaktan direkt girişe imkan tanıyan bir plan kurgusu uygulanmakta ve cepheler bol ışık alacak şekilde pencerelerle zenginleştirilmektedir. Cephelerde, kapı-pencere boşlukları ile doluluk-boşluk oranı dengelenmekte ve bu oran çıkma ve cumbalarla desteklenmektedir. Yapıda var olan girinti ve çıkıntıların ritmik hareketi, cephenin en üst noktasında yer alan saçak ögesi ile devam ettirilmektedir. Bunun yanında, Kuzguncuk konutlarında cephe hattından bağımsız, düz saçak uygulaması da görülmektedir. Cumba ve çıkmalara destek sağlaması amacı ile kullanılan payandaların yanında; saçakların cephe ile birleştiği hatta ise, bazen taşıyıcı bazen de yumuşak bir geçiş oluşturmak amacı ile konsol ve fûruşlar kullanılmaktadır. Temel yapı elemanları ve bu elemanları süsleme amaçlı kullanılan ve farklı form ve malzemelerden üretilen kapı-pencere söveleri, kat ve saçak silmeleri gibi bezemeler ile birlikte geleneksel konutların cephe özellikleri şekillenmiş olmaktadır.

Genel cephe özellikleri yukarıda belirtildiği şekilde özetlenebilen yapıların detaylı cephe analizi ve ortak özellikleri doğrultusunda gruplandırılması ise sekiz başlık altında yapılmaktadır. Bu başlıklar; cephe-giriş ilişkisine göre, çıkmanın cephedeki durumuna göre, cumba ve girişin cephedeki konumuna göre, balkonun yapıdaki konumlanış şekline göre, payanda, konsol ve fûruş özelliklerine göre, kapı ve pencere tiplerine göre ve bezeme özelliklerine göre şeklinde sıralanabilmektedir.

5.2.2.1. Cephe-Giriş İlişkisine Göre Yapılar

Plan tipine bakılmaksızın, Kuzguncuk konutlarının tamamı giriş hollü olarak tasarlanmıştır. Giriş holü, cephe yapısı olarak sokakla yakın temasta olan yapıların iç mekanı ile dış mekan arasında bir geçiş alanı oluşturmakta ve ön bahçesiz tasarlanan yapıların sokak cephesinde yer alan girişlerinin direkt iç mekana açılma durumunun önüne geçmektedir. Bununla birlikte, genellikle cephe ile hemyüz olarak tasarlanan giriş kapılarının bazı durumlarda farklı şekillerde konumlandırıldığı ve direkt temasın yumuşatılmaya çalışıldığı da görülmektedir. Girişler, cephe duvarı ile ilişkisi açısından irdelendiğinde aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir:

Düz girişli yapılar; yapı girişinin cephe ile aynı hatta yer aldığı yapı grubudur. Kuzguncuk konutlarında en çok görülen giriş biçimi düz giriştir. 28 adet yapının 14 tanesinde düz giriş tercih edilmiştir. Genellikle küçük m² 'lerde inşa edilen yapılarda düz giriş tercih edilmesinin nedeni, niş yapımı ile kaybedilecek alanın önüne geçmek olabileceği gibi; dış sahanlık kullanılmamasının nedeni de cephe ile aynı hatta yer alan giriş ile parsel sınırının tamamının kullanılması ve kaldırım sınırına geçiş yapılmaması olabilmektedir. Planlama doğrultusunda girişlerin cephe üzerindeki konumunun farklılık göstermesinin yanında, düz girişli yapıların subasman kotu nedeni ile zemin kotunda ve zemin kotunun üstünde yer alan şekilleri de bulunmaktadır. (Görsel 5.9) Cephe ile aynı hatta yer alan girişlerin bazı yapılarda çıkma ve cumbalarla koruma altına alındığı örnekler de görülmektedir.

Görsel 5.9: Düz Girişli Yapı Örnekleri (2 No'lu, 15 No'lu ve 16 No'lu Yapılar) (G.A)

Nişli girişli yapılar; yapı girişinin, planlama ve cephe yapısı doğrultusunda cephe hattından içeriye çekilerek bir girinti alanı oluşturduğu yapı grubudur. 28 adet yapının 13 tanesi bu yapı grubu içerisinde. Nişli girişli yapılar da kendi aralarında zemin kotunda olanlar ve zemin kotunun üstünde olanlar olarak iki şekilde değerlendirilmektedir. Nişli girişli yapıların bir başka şekli de oluşturulan giriş nişinin yüksek kotta yer aldığı durumlarda ortaya çıkmaktadır ve cephe ile aynı hatta sonlanan merdivenlerle, devamında dar bir sahanlıktan oluşmaktadır. Bu yapılarda, merdivenler su basman kotuna kadar çıkmaktadır. Nişli girişli yapılarda yer alan bir başka özellik ise; cephenin niş içerisine bakan kısımlarında genellikle pencerelerin yer almasıdır. Bu pencerelerin kapıya gelenlerin kontrolünü sağlamak amacı ile uygulanmış olabileceği sonucu da çıkarılabilmektedir. (Görsel 5.10)

Görsel 5.10: Nişli Girişli Yapı Örnekleri (4 No'lu, 21 No'lu, 25 No'lu ve 26 No'lu Yapılar)((G.A)

Son olarak **dış sahanlıklı yapılar;** girişlerin zemin kotunun üstünde ve cephe hattının içerisinde yer aldığı durumlarda, giriş kapısına sınırların cephe hattının devamı şeklinde belirlendiği bir sahanlık ve basamak grubu ile ulaşıldığı yapı grubudur. (Görsel 5.11) Bu yapı grubu içerisine giren 2 adet yapı bulunmaktadır. Düz girişlerde görülen alan kaygısı ve nişli girişlerde görülen girişi dış etkenlerden koruma durumu göz önünde bulundurulduğunda, bu giriş şeklinin nispeten az görülmesinin nedeni de anlaşılmaktadır. Aynı zamanda bu yapıların yer aldıkları Üryanizade Sokak'ın diyagonal bir hatta sahip olması ve yapı cephesini bu hatta uyarmak yerine, yapının dik şekilde tasarlanıp sokak hattının sahanlık ile devam ettirilmesi de dış sahanlıklı yapıların nedenini açıklamaktadır. Bu yapı grubunda, sahanlık devamındaki basamak grubu cephe hattına paralel olarak konumlandırılmaktadır.

Görsel 5.11: Dış Sahanlıklı Yapı Örnekleri (5 No'lu ve 6 No'lu Yapılar) (G.A)

Girişin cephe ile ilişkisi açısından bakıldığında giriş düzenlemeleri; düz giriş, nişli giriş ve dış sahanlıklı giriş olarak üç şekilde gruplandırılabilir. Bu gruplarda kendi içerisinde; zemin kotunda olan yapılar ve zemin kotunun üstünde olan yapılar olarak iki gruba ayrılmaktadır ve zemin kotunun üstünde yer alan yapılara basamakla giriş yapılmaktadır. 28 adet yapının; 4 tanesi zemin kotunda, 10 tanesi ise zemin kotunun üstünde olmak üzere 14 tanesi düz girişli, 2 tanesi zemin kotunda, 11 tanesi zemin kotunun üstünde olmak üzere 13 tanesi nişli girişli ve 2 tanesi ise dış sahanlıklı yapı grubundadır. (Tablo 5.5)

Tablo 5.5: Cephe – Giriş İlişkisine Göre Yapılar (G.A)

CEPHE - GİRİŞ İLİŞKİSİNE GÖRE YAPILAR			
	DÜZ GİRİŞLİ YAPILAR	NİŞLİ GİRİŞLİ YAPILAR	DIŞ SAHANLIKLI YAPILAR
ZEMİN KOTUNDA	1, 3, 10, 11 No'lu Yapılar 4 ADET	26, 23 No'lu Yapılar 2 ADET	5, 6 No'lu Yapılar
ZEMİN ÜSTÜ KOTTA	2, 7, 9, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20 No'lu Yapılar 10 ADET	4, 8, 12, 13, 14, 21, 22, 24, 25, 27, 28 No'lu Yapılar 11 ADET	
T O P	14 ADET	13 ADET	2 ADET

5.2.2.2. Çıkmaların Cephedeki Durumu

Kuzguncuk konutlarında girinti-çıkıntı olmayan, hareketsiz cephe türüne olukça az rastlanmaktadır. Cephe karakteri olarak sade bir yapıya sahip olan konutlar, genellikle kat ya da cumba şeklinde çıkmalarla hareketlendirilmişlerdir. Yapılardaki çıkmalar, 1.kattan itibaren kullanım alanlarının genişletilmesi, sokak ya da caddeye olabildiğince hakim olabilmek ve taban alanındaki eğri hattı üst katlarda mümkün olduğunca dik forma sokmak amaçları ile yapılabilmektedirler. İnceleme grubuna dahil olan yapılar incelendiğinde; bu yapıların yalnızca bir tanesinde herhangi bir çıkma durumu bulunmadığı tespit edilmiştir. Diğer yapılarda ise; kimi zaman tüm kat ya da zemin katın durumuna göre katın bir kısmı, kimi zaman ise cumba şeklinde çıkmalar bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu ayrım, nispeten daha büyük ölçekli, daha geniş bir cephe yapısına sahip ya da bazı durumlarda eğik cephe formunda olan konutlarda kat çıkması şeklindeyken; dar cephe yapısı ve çıkmanın görüldüğü cephenin dik plan yapısına sahip olduğu durumlarda cumba şeklinde görülmektedir. Cumbalar, geleneksel konutlarda görülen ve pencerelerin sokak hakimiyetinin arttırılması amacı ile sokağa doğru yapılan çıkmadır. (Divleli, 2008) Çalışma kapsamında; Kuzguncuk konutlarındaki çıkma şekilleri, cumba gibi cepheyi bölen ve kat çıkması şeklinde cephe boyunca devam eden olarak iki gruba ayrılmıştır.

Cepheyi bölen çıkmalar; cephe yüzeyinin bir bölümünün sokak ya da caddeye doğru ileriye çıkması durumudur. İnceleme alanında en çok cepheyi bölen çıkma görülmektedir ve bu çıkma şekli cumba olarak isimlendirilmektedir. Cumba, genellikle konumlandığı cephenin orta aksında yer alır ancak, cephenin iki yanında ya da köşede yer aldığı durumlarda bulunmaktadır. Köşe çıkmalar, genellikle köşe parsellerde görülmektedir ve çıkma bir cephede başlayıp, köşe noktada dönerek diğer cephede de devam ettirilmektedir. (Görsel 5.12)

Görsel 5.12: Cepheyi Bölen Çıkma Örnekleri (10 No'lu, 14 No'lu, 18 No'lu ve 25 No'lu Yapılar) (G.A)

Cephe boyunca devam eden çıkmalar; bu çıkma şekli cephe yüzeyinin yalnızca bir bölümünün değil, katın geniş bir kütle halinde ileriye çıkması durumudur. Çıkmaların, bazı durumlarda cephe hattına paralel bir şekilde gerçekleştiği gözlemlenirken; bazı durumlarda ise eğimli plan yapısına sahip yapının üst katlarda dik duruma getirilebilmesi için uygulandığı da görülmektedir. Köşe yapılarda köşenin devamında yer alan iki cephenin sürekli çıkma yapma durumu da düşünülmüş olsa dahi; Kuzguncuk konutlarında bu çıkma şekli gözlemlenmemektedir. Yine de; cephe

boyunca devam eden çıkmalar, düz hat boyunca çıkma, gönye çıkma ve iki yönlü çıkma olarak üç şekilde değerlendirilmektedir. (Görsel 5.13)

Görsel 5.13: Düz Hat Boyunca Devam Eden Çıkma Örnekleri (5, 7, 9 ve 20 No'lu Yapılar) (G.A)

Düz hat boyunca devam eden çıkmalar, yer aldıkları cephe hattına paralel olarak uzanmakta ve genellikle 60 cm.'lik bir çıkıntı oluşmaktadır. Düz bir hatta gerçekleşen çıkmaların kenarları pahlanmış olan durumları da görülmektedir.

Gönye çıkmalar, yer aldığı cepheye paralel bir özellik göstermeyen ve tam bir dörtgen elde edilemeyen durumlarda, üst katlarda katın dik duruma getirilebilmesi amacı ile yapılan çıkmalardır. Bu çıkma şekli yapının bulunduğu sokak yapısına göre şekillenmektedir. Uzunlukları cephe yapısı ve zemin katın konumlanışına göre değişiklik göstermektedir. Doğrusal bir hatta yer almayan sokakların, açılı parsellerinde yer alan yapıların, bu açıdan kaynaklı oda planlamasını düzeltme amacı güdülmektedir. Bazı durumlarda yapının tüm kat boyunca gönyeye alındığı görülürken; bazı durumlarda ise katın bir bölümünün çıkma yapması dik bir alan oluşturmak için yeterli olmaktadır.

İncelenen yapı grubunda yer alan 28 adet yapının çıkma durumu irdelendiğinde; cepheyi bölen çıkma grubunda 17 adet yapının yer aldığı ve bunların 14 tanesinin tek cumbalı, 1 tanesinin çift cumbalı, 2 tanesinin ise köşe çıkmalı olduğu gözlemlenmiştir. Cephe boyunca devam eden çıkma grubunda ise 11 adet yapının bulunduğu ve 4 tanesi düz hat boyunca devam ederken; 7 tanesinde gönye çıkma uygulandığı gözlemlenmiştir. Bunun yanında, 28 adet yapının, 1 tanesinde hiçbir çıkma türünün görülmediği, hareketsiz cephe yapısına sahip olduğu belirlenmiştir. (Tablo 5.6)

Tablo 5.6: Çıkmanın Cephedeki Durumuna Göre Yapı Tipleri (G.A)

ÇIKMANIN CEPHEDEKİ DURUMUNA GÖRE YAPI TİPLERİ

CEPHEYİ BÖLEN ÇIKMA

TEK CUMBA

2, 4, 10,11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 24, 25, 27, 28 No'lu Yapılar

14 ADET

ÇİFT CUMBA

1 No'lu Yapı

1 ADET

KÖŞE ÇIKMA

3, 14 No'lu Yapılar

2 ADET

CEPHE BOYUNCA DEVAM EDEN ÇIKMA

DÜZ HAT BOYUNCA

13, 21, 22, 23 No'lu Yapılar

4 ADET

GÖNYE ÇIKMA

5, 6, 7, 8, 9, 20 No'lu Yapılar

6 ADET

İKİ YÖNLÜ ÇIKMA

ÇIKMASIZ YAPILAR

26 No'lu Yapı

1 ADET

5.2.2.3.Cumba ve Girişin Cephedeki Konumu

Bu grupta, geleneksel konutlarda cepheye hareket kazandırmak ve pencerelerin sokağa olan hakimiyetinin artırılması amacı ile cephenin pencere bölümünün ileriye doğru çıkarılması durumu olarak tanımlanan cumbaların cephe yüzeyindeki konumu irdelenmektedir. Bu yapılarda, simetrik ve asimetrik cephe yapıları gözlemlenmektedir. Simetrik yapı grubu olarak giriş aksının ve cumba aksının birbirini tuttuğu yapı grubu, asimetrik yapı grubu olarak ise giriş aksı ve cumba aksının aynı eksende olmadığı yapılar değerlendirilmektedir. Bunun yanında, cumba bulunmayan yapı tipleri de gözlemlenmektedir. Cumba ve giriş ilişkisi bağlamında yapılar; giriş ve cumbanın aynı eksende olduğu, giriş ve cumbanın asimetrik eksenli olduğu ve girişin cephenin yanında, cumbanın ise orta ekseninde olduğu yapılar olarak üç şekilde incelenmektedir. İncelenen 28 adet yapının 13 tanesinde cumba bulunmaz iken; geriye kalan 15 yapının 3 tanesinde giriş ve cumba aynı ekseninde, 12 tanesinde ise giriş cephenin yanında-cumba orta eksenindedir. (Tablo 5.7)

Tablo 5.7: Cumba ve Girişin Cephedeki Konumuna Göre Yapı Tipleri (G.A)

CUMBA VE GİRİŞİN CEPHEDEKİ KONUMUNA GÖRE YAPI TİPLERİ			
GİRİŞ VE CUMBA AYNI EKSENDE		GİRİŞ VE CUMBA ASİMETRİK EKSENLİ	
1, 12, 25 No'lu Yapılar			GİRİŞ YAN - CUMBA ORTA EKSENDE
			
3 ADET			2, 4, 10, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 24, 27, 28 No'lu Yapılar
			12 ADET
CUMBASIZ YAPILAR			
3, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 20, 21, 22, 23, 26 No'lu Yapılar			
13 ADET			

5.2.2.4.Balkonların Yapıdaki Konumlanış Şekli

Yapıların üst katlarında yer alan, dışarıya açılan, hava alma ya da seyir işlevlerine yardımcı olan, bulunduğu odanın kullanımında olan ve kullanıcıların bel hizasına gelecek şekilde koruyucu korkuluk ya da farklı malzemeden yapılmış bir parapet ile çevrilen alanlar olarak balkonlar, çalışma kapsamında oturdukları tabanın yapıdaki konumuna göre farklı gruplara ayrılmaktadırlar.

Cumba ya da çıkmaların yapı içerisindeki yeri ve sonlandıkları nokta bu elemanların üzerindeki mimari elemanları da belirlemektedir ve cumba ve çıkmaların en üst konuma uzandığı durumlarda son mimari eleman çatı olurken; ara katlarda sonlandığı durumlarda ise üst kısım balkon olarak kullanılabilir. Cumbaların üzerinde konumlanan açık alanlar, önünde bulundukları mekana hizmet etmektedirler ve bir korkuluk ögesi ile çevrilmektedirler. Kuzguncuk evlerinde de en çok görülen balkon tipinden biri **cumba üzeri balkondur**. 28 adet yapının 6 tanesinde balkonlar cumba üzerinde yer almaktadır. Bazı durumlarda yapının üst katlarının cephe hattından geriye çekildiği durumlar da görülmektedir. Bu yapılarda, alt katların üzerine denk gelen alanlar **kat üstü terası** olarak kullanılmaktadır ve kullanımı geriye çekilen üst kata ait olmaktadır. 28 adet yapının 6 tanesinde kat üstü terası görülmektedir. Kuzguncuk'ta, zemini mimari bir elemanı taban olarak kullanan balkon ve terasların dışında, herhangi bir tabana oturmeyen, gücünü bağlı olduğu cepheden alan **konsol balkonlar** da bulunmaktadır ve 28 adet yapının 5 tanesinde konsol balkon görülmektedir. Tüm bunların dışında, yukarıda açıklanan yapı elemanlarının bir ya da birkaçını bulunduran yapıların yanında; bu elemanların hiçbirine sahip olmayan

yapılarda bulunmaktadır. Kuzguncuk'ta, 28 adet yapının 12 tanesinde balkon ya da teras ögesinin bulunmadığı gözlemlenmektedir. (Tablo 5.8)

Tablo 5.8: Balkonun Yapıdaki Konumlanış Şekline Göre Yapı Tipleri (G.A)

BALKONUN YAPIDAKİ KONUMLANIŞ ŞEKLİNE GÖRE YAPI TİPLERİ						
BALKONLU EVLER	KONSOL BALKON		KAT ÜSTÜ TERASI		CUMBA ÜSTÜ BALKON	
	3, 7, 6 , 10, 11, 14 , 15, No'lu Yapılar		5, 6 , 13, 14 , 21, 22, 23, 27 , 28 No'lu Yapılar		1, 2, 4, 24, 25, 27 , 28 No'lu Yapılar	
	7 ADET		9 ADET		7 ADET	
BALKONSUZ EVLER	8, 9, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 26, No'lu Yapılar					
9 ADET						

5.2.2.5. Yapı Destek Elemanları (Payanda, Konsol ve Furuşlar)

Kuzguncuk konutlarında hem saçak hem de çıkma ve cumbaları desteklemesi amacı ile iki farklı taşıyıcı cephe ögesi kullanılmaktadır. Bu ögeler, taşıyıcı özelliklerinin yanında cepheye estetik bir özellik de kazandırmaktadır. Payanda, konsol ve furuş şeklinde isimlendirilen destekler, çıkma ve cumbaların altına, bir ucu ile çıkmayı tutacak diğer ucuyla da duvara dayanacak şekilde yerleştirilen ahşap ya da taş elemanlardır. Çıkma yükünü yapının cephe duvarı üzerine aktaran açılı, ahşap elemanlara payanda ya da eli böğründe (Görsel 5.14) adı verilirken, çıkmayı destek amacıyla, cephe duvarı ve çıkma tabanı arasında kullanılan üçgenel elemanlara ise konsol (Görsel 5.15) adı verilmektedir. Konsolların taşıyıcı olmayıp, yalnızca süsleme amacı ile kullanılan biçimi ise furuş (Görsel 5.16) olarak adlandırılmaktadır. Genellikle, konsol ve payandalar çıkmaları desteklerken, furuşlar ise saçaklarda kullanılmaktadır. (Divleli, 2008)

Görsel 5.14: Payanda (G.A) Görsel 5.15: Konsol Örnekleri (G.A)

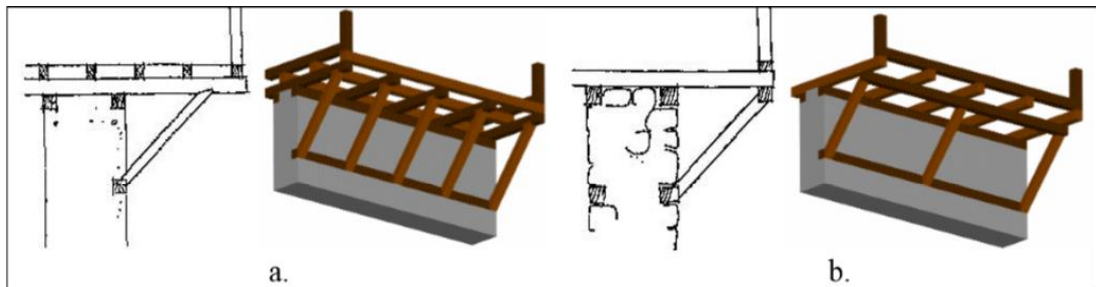
Görsel 5.16: Furuş (G.A)

Kullanıldıkları yerlerin yanı sıra, yapı üzerindeki konsol ve payandaların sayısı da cephe ve çıkmaların uzunluğuna göre değişmektedir. Çıkma boyunca orantılı bir şekilde dağılan destek elemanlarının cumbalarda iki uçta konumlandırılması yeterli olabilmekte, köşe çıkma durumunda ise köşenin iki yanına dik elemanlar yerleştirilebileceği gibi; köşede diyagonal yerleşim (Görsel 5.17) de kullanılabilir. Süsleme amaçlı kullanılan fûruşlar, saçak ya da nadiren de olsa çıkmanın uzunluğuna göre çeşitli noktalarda konumlandırılmakta ve saçak ya da çıkmanın derinliğine göre uzun ya da kısa olarak kullanılmaktadır. Aynı zamanda, fûruşlarda dik kenarların derinlik ve yükseklik değerlerinin orantılı olmasına dikkat edilmekte ve ikizkenar üçgen görünümü elde edilmeye özen gösterilmektedir. Saçaklarda yer alan fûruşlar, genellikle cephedeki pencere oranlarını destekler nitelikte pencere kenarlarına ve saçak köşelerine uygulanmakta ve böylece cephede ritmik bir görüntü elde edilmektedir. (Divleli, 2008)

Görsel 5.17: Köşe Çıkma Konsolun Diyagonal Yerleşimi (G.A)

Ahşap yapılarda kullanılan payandalar, genellikle zemin kat duvarlarını destekleyen hatıllar üzerine oturmakta (Görsel 5.18) ve kesitleri kare ya da yuvarlak şeklinde olmaktadır. Çıkma tabanından sırtlandıkları yükü zemin kat duvarlarını aktarıyor olmaları nedeni ile payandalar daha fazla yükü karşılayabilme kapasitesine sahiptirler ve bu nedenle payandalı çıkmalar, konsollarla desteklenen çıkmalara oranla daha derin yapılabilmekte ve payandalı çıkma boyutları, 80 – 130 cm aralığında bir değer sahibi olabilmektedir. (Çavdar, 2009)

Görsel 5.18: Payanda ile Desteklenen Çıkma ve Payandaların Hatıl ile İlişkisi (Çavdar, 2009)

İnceleme grubunda yer alan 28 adet yapının 8 tanesinde, yapı destek elemanı olarak **payandalar** yer almaktadır. Tespit edilen payandalar, genellikle cumbaların yükünün cephe duvarına aktarımında kullanılmaktadır; ancak aynı amaçla çıkma altında kullanıldığı durumlarda bulunmaktadır.

İncelenen yapı grubunda görülen payandaların tamamında ahşap malzeme kullanılmaktadır. Buna karşın; yalnızca bir örnekte, ikiz ev olarak inşa edilen 16, 17, 18 ve 19 No'lu yapılardan 16 No'lu yapıda, özdeşlerinde kullanılan ahşap payandanın günümüzde demir payanda ile değiştirildiği görülmektedir. Aynı zamanda; 16, 17, 18 ve 19 No'lu özdeş yapıların bilinmeyen tarihli eski görselinde payandaya rastlanılmamıştır. Ancak yapılardaki bu değişim 2008 yılına ait görselden (Görsel 5.19) de anlaşılacağı üzere 2010 yılındaki restorasyonun öncesinde bir tarihe denk gelmektedir. Bu nedenle söz konusu yapıların orijinalinde payandasız olduğu, ikinci görselde de açıkça görülen öne eğilim hareketi üzerine daha sonraki tarihlerde destek amaçlı payanda kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Görsel 5.19: 17 No'lu Yapıya Ait Eski Görsel (URL 18) ve Burak Özçalkan'ın 2008 Tarihli II. Üsküdar Fotoğraf Yarışması'nda Ödül Kazanan Fotoğrafı (Demirarslan, 2010)

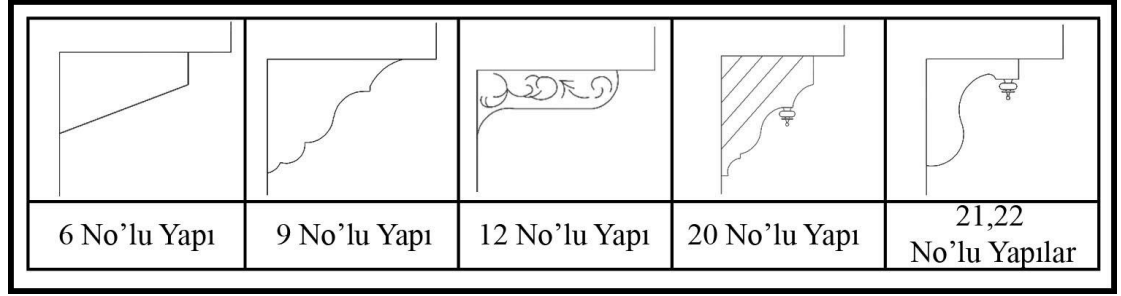
Şekil açısından irdelendiğinde ise; 8 adet yapının 6 tanesinde yer alan payandalar, kesitleri birbirinden farklı, ikizkenar üçgen formundadır. 2 tanesinde ise; cumba ve balkon altına denk gelen payandaların estetik bir görünüm oluşturacak şekilde, ters piramit formunda olduğu (Şekil 5.8) görülmektedir.

3 No'lu Yapı	14 No'lu Yapı	16,17,18,19 No'lu Yapılar	24 No'lu Yapı	25 No'lu Yapı

Şekil 5.8: İncelenen Yapıların Payanda Örnekleri (G.A)

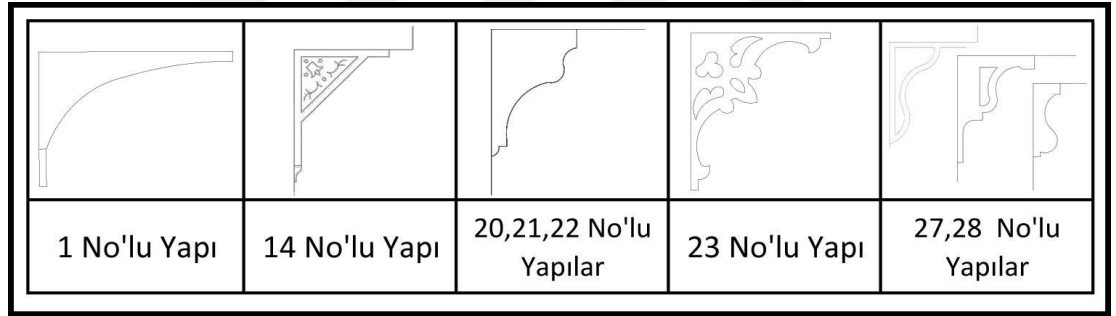
İnceleme grubunda yer alan 28 adet yapının 6 tanesinde, yapı destek elemanı olarak **konsollar** yer almaktadır. Yapılarda yer alan konsollar, genellikle çıkmaların yükünü azaltmak amacı ile kullanılırken, saçak yüküne destek amaçlı kullanılan konsollarda mevcuttur. İncelenen yapı grubundaki 6 adet yapıda yer alan konsoldan; 4 tanesinde ahşap malzeme, diğer 2 tanesinde ise taş kullanılmıştır. Şekil açısından irdelenen konsollarda, taş malzemeli konsolların birinin düz üçgen, diğerinin ise yapının cephesi

ile uyumlu çiçek motifli olduğu saptanmıştır. Ahşap konsolların ise; estetik görünüm kazandırılmış içi dolu üçgen formunda olduğu (Şekil 5.9) görülmektedir.

Şekil 5.9: İncelenen Yapıların Konsol Örnekleri (G.A)

İnceleme grubunda yer alan 28 adet yapının 8 tanesinde, taşıyıcı olmayan **füruşlar** yer almaktadır. Füruşlar, cepheye yalnızca estetik bir görünüm kazandırmakta ve çıkmaların, saçakların ve kat silmelerinin altlarında kullanılmaktadır. İncelenen yapı grubunda yer alan 8 adet yapıdan yalnızca bir tanesinde ahşap olmayan füruş kullanılmış olup; ahşap füruşların tamamı ince kesitli, dik köşe, taş füruş ise ovalleştirilmiş üçgen formundadır. (Şekil 5.10)

Şekil 5.10: İncelenen Yapıların Füruş Örnekleri (G.A)

Kuzguncuk evlerinin yapı destek elemanları incelendiğinde, Tablo 5.9'de belirtildiği üzere 28 adet yapının 10 tanesinde payanda, konsol ya da füruş bulunmadığı; aşağıda belirtilen 18 tanesinde ise bu elemanlardan bir ya da birkaçının bulunduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5.9: Yapı Destek Elemanları (Payanda, Konsol ve Fûruş) (G.A)

YAPI DESTEK ELEMANLARI (PAYANDA, KONSOL VE FÛRUŞLAR)			
	PAYANDALI YAPILAR	KONSOLLU YAPILAR	FÛRUŞLU YAPILAR
AHŞAP	3, 14, 16, 17, 19, 24, 25 No'lu Yapılar	9, 20, 21, 22 No'lu Yapılar	14, 20, 21, 22, 23, 27, 28 No'lu Yapılar
	7 ADET	4 ADET	7 ADET
TAŞ		6,12 No'lu Yapılar	
		2 ADET	
DEMİR	18 No'lu Yapı		1 No'lu Yapı
	1 ADET		1 ADET
TOP.	8 ADET	6 ADET	8 ADET
PAYANDA, KONSOL YA DA FÛRUŞ BULUNMAYAN YAPILAR			
2, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 15, 26 No'lu Yapılar			
10 ADET			

5.2.2.6. Kapı-Pencere Tipleri

Yapıların dışarıya açılan bölümleri olan ve cephenin yırtılması ile oluşturulan kapı ve pencereler, incelenen orta sınıf evlerinin sade cephelerine hareket kazandıran elemanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu elemanlar, cephe süslemelerinin minimum seviyede olduğu Kuzguncuk yapılarında yapı cephesini canlandırmakta ve kapı-pencereler ile yakalanan doluluk-boşluk oranları cepheye ritmik bir görünüm kazandırmaktadır. Bu nedenle, cephe karakterinin önemli belirleyicilerinden olan kapı

ve pencereler, çalışma kapsamında incelenen 28 adet yapı için ayrı ayrı irdelenmiş ve her iki eleman da kendi içerisinde değerlendirilerek, grupta yoluna gidilmiştir.

Geleneksel Türk evlerinde **kapılar**, bahçe ve bina giriş kapısı olarak iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Yapıya bahçe kapısından giriş yapıldığı durumların genellikle kırsal kesimler ve daha küçük yerleşim yerlerinde görülmesinin yanında; örnek alan Kuzguncuk gibi kent içi yerleşim bölgelerinde bulunan geleneksel yapılarda ise ön bahçenin bulunmayışı nedeni ile giriş doğrudan sokaktan gerçekleşmektedir. Bu nedenle Kuzguncuk konutlarında bulunan kapılar incelenirken; bahçe kapıları değil, bina giriş kapıları dikkate alınmaktadır. Aynı zamanda, Kuzguncuk'ta sokaktan giriş yapılan yapıların kapılarının, zamanla deforme oldukları ve sonrasında yenilendikleri, eski yapı fotoğraf ve çizimleriyle kıyaslandığında da, kapıların yenileme esnasında orijinal durumlarını büyük ölçüde korudukları görülmektedir.

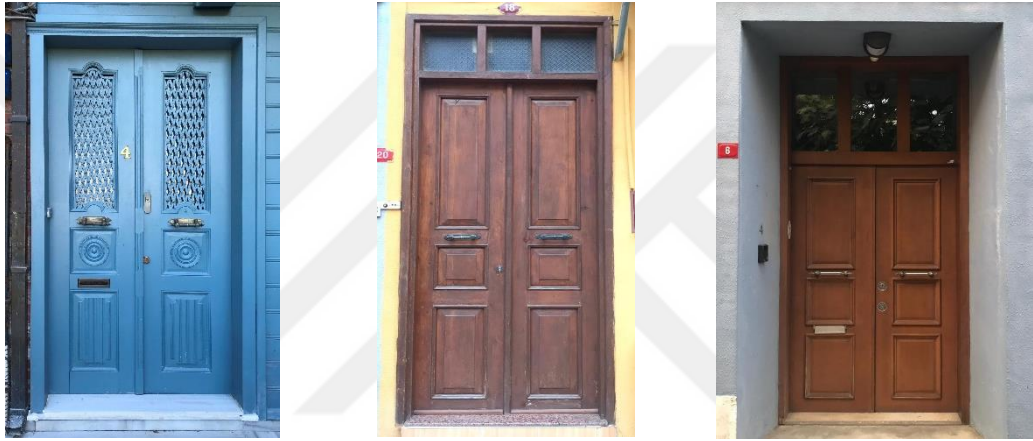
Çalışma alanında yer alan kapılar (Şekil 5.11) detaylıca incelendiğinde;

- Özgün yapılarını büyük ölçüde korumuş olan Kuzguncuk kapılarının ahşap ve demir olmak üzere iki malzemeden yapıldığı görülmektedir. 2 yapı hariç (12 ve 13 No'lu Yapılar) tamamında kapılar ahşap malzemeden üretilmiştir. İstisna oluşturan 12 No'lu yapıda 2 adet kapı bulunmaktadır ve bunların biri ahşap malzemeden iken; diğeri tek kanatlı demir kapı olarak tercih edilmiştir,
- İncelenen yapıların, 2 yapı hariç (12 ve 18 No'lu Yapılar) tamamı çift kanatlıdır. 12 No'lu yapıda kullanılan iki kapıdan birini tek kanatlı kapı oluştururken; 18 No'lu yapıda ise yalnızca tek kanatlı ahşap kapı kullanılmıştır. 18 No'lu Yapının aynı plan tipi ve özelliklerle inşa edilen, sıra ev niteliğindeki özdeşleri incelendiğinde ise yapının orijinalinde çift kanatlı ahşap kapılı olduğu düşünülmektedir,
- Çift kanatlı ahşap kapıların her biri benzer özellikler göstermekle birlikte, birbirlerinden görünüm açısından bazı farklılıklara sahiptirler. Çift kanatlı kapıların her bir kanadı, yatay ve düşeyde sayı farklılıkları ve farklı boyutlanmalar gösteren iki ya da üç sıra tabladan oluşmaktadır. En çok görülen tabla şekli, yatayda tek sıra düşeyde ise üç sıra olan tabla şeklidir, yalnızca 2 No'lu yapıda düşeyde üç sıra tabla yer almaktadır. (Görsel 5.20) Bazı örneklerde üst tablaların camlı olduğu da görülmektedir.

Görsel 5.20: Yatayda 1, Düşeyde 3 Tablalı Kapılar (15, 17, 25 No'lu) ve 2 Tablalı 2 No'lu Yapı (G.A)

- Tek kanatlı ahşap kapı kanatları da yatayda ve düşeyde farklı diziliş göstermekte ve 18 No'lu yapı özgün durumda olmadığı düşünüldüğü için değerlendirilmemektedir. Bunun yanında 12 No'lu yapıya ait kapının da düşeyde üç tabladan oluştuğu; üst tablanın camlı ve kemerli olduğu görülmektedir,
- Hem çift kanatlı hem de tek kanatlı kapıların tabla oluşumları ortak özellik göstermektedir. Tablaların genelinde üç farklı hareket gözlemlenmektedir. (Tablo 5.10) 1. Grup tablalar, çapı 2cm ile 4 cm arasında değişen oluklu çıtalar ile girinti yapmakta ve girintinin ortasında kalan bölümde bezemeler oluşmaktadır. 2. Grup tablalar, çapı 2cm ile 4 cm arasında değişen oluklu çıtalar ile girinti yapmakta ve girinti kotuna geçmektedir. 4-5 cm kadar bu kotta bir boşluk bırakılmakta ve sonrasında yine ilk kota kabartılmaktadır. 3. Grup tablalar ise, tek yüzey üzerine, çapı 2cm ile 4 cm arasında değişen oluklu çıtalar ile çevrili alanlar yaratmaktadır. (Görsel 5.21)

Görsel 5.21:1.Grup(21 No'lu Yapı), 2.Grup(16 No'lu Yapı), 3.Grup(26 No'lu Yapı) Kapı Örneği (G.A)

Tablo 5.10: Tabla Oluşum Şekillerine Göre Kapılar (G.A)

TABLA OLUŞUM ŞEKİLLERİNE GÖRE KAPI TİPLERİ		
1.GRUP TABLALI YAPILAR	2.GRUP TABLALI YAPILAR	3.GRUP TABLALI YAPILAR
10, 11, 12, 21, 22, 23, 25 No'lu Yapılar	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 24, 27, 28 No'lu Yapılar	8, 12, 13, 23, 26 No'lu Yapılar
7 ADET	19 ADET	5 ADET

- Çift kanatlı kapılarda, kanatların her ikisi de genellikle aynı boyutlardadır. Nadiren de olsa, bir kanadın daha dar olduğu da görülmektedir. (19 No'luYapı)
- Tek ya da çift kanatlı olması fark etmeksizin kapılar, genellikle kapı üstü pencerelidir. Aydınlatma pencerelerinin sabit ya da bölme olan şekilleri de görülmektedir. Sabit pencereliler tek parça olup, bazı yapılarda pencerenin üstü oval formdadır. Bölme pencereler ise yatayda ve düşeyde farklı bölünme özellikleri göstermektedir. Genellikle, yatayda 3 parçaya ayrılmakta, daha fazla parçaya ayrılan pencerelerde bulunmaktadır. Düşeyde ise genellikle tek parçadırlar, ancak bir örnekte (19 No'lu Yapı) 2 parçaya ayrıldığı da görülmektedir. (Görsel 5.22)

Görsel 5.22: Aydınlatma Pencereli Kapı Örnekleri (2, 6,19 ve 28 No'lu Yapılar) (G.A)

- Kapı yükseklikleri 180-220 cm arasında (aydınlatma pencereleri hariç), kapı kanatları ise 60-70 cm arasında değişmektedir.

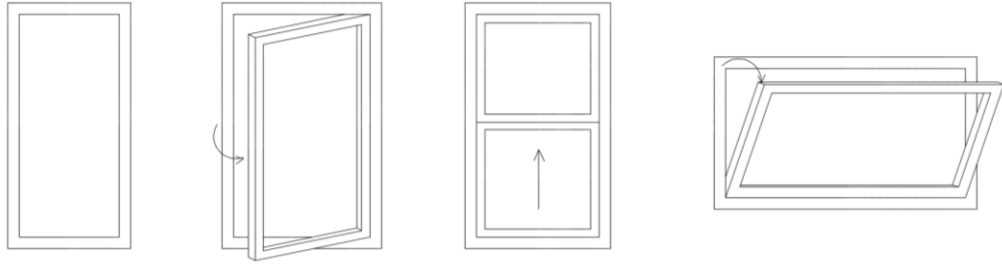
Kuzguncuk konutlarına ait kapılar, 28 adet yapının yalnızca iki tanesinde tek kanatlı kapı olması(12 ve 18 No'lu yapılar), diğerlerinde çift kanatlı olması ve tabla sayısı olarak değerlendirildiğinde ise 2 No'lu kapı hariç tamamında düşeyde 3 tabla yer alması nedeni ile kanat ve tabla sayısı açısından gruplandırılmamıştır. Bu nedenle gruplandırma, yukarıda 1. Grup, 2.grup ve 3.grup olarak tanımlanan tabla oluşum şekilleri üzerinden yapılmıştır. (Tablo 5.10)

1 No'lu Yapı	2 No'lu Yapı	3 No'lu Yapı	4 No'lu Yapı	5 No'lu Yapı	6 No'lu Yapı
7 No'lu Yapı	8 No'lu Yapı	9 No'lu Yapı	10-11 No'lu Yapı	12 No'lu Yapı	
13 No'lu Yapı	14 No'lu Yapı		15 No'lu Yapı	16-17 No'lu Yapı	18 No'lu Yapı
19 No'lu Yapı	20 No'lu Yapı	21-22 No'lu Yapı	23 No'lu Yapı	24 No'lu Yapı	25 No'lu Yapı
26 No'lu Yapı	27-28 No'lu Yapı				

Şekil 5.11: İnceleme Grubuna Ait Kapı Çizimleri (G.A)

Cephenin, kapı kadar önemli bir diğer elemanı da **pencereler**dir. Yapılarda pencereler, aydınlatma ve havalandırma işlevinin yanında, cephe estetiği ve sokağa hakim olma amaçlarıyla da kullanılmaktadır. Boyutları cephe yapısı ve boyutlarına göre değişiklik gösteren pencereler daha çok dikey konumda kullanılmakta ve ait olduğu iç mekanın özelliklerine göre sabit ya da hareketli olabilmektedir. Aynı zamanda; tasarım özelliğine göre hiçbir şekilde açılmayan sabit pencereler, içeriye doğru yatay ekseninde açılan kanatlı pencereler, birbirine eşit, altlı üstlü parçalardan oluşan ve düşey ekseninde, yukarıya doğru sürülerek açılan giyotin pencereler ve üstten hem yatay hem de düşey ekseninde açılan vasistas pencereler olmak üzere dört pencere şekli bulunmaktadır. (Şekil 5.12) Kuzguncuk konutlarında kapılar gibi pencereler de zaman içerisinde kullanılamaz hale gelmiş, mümkün olduğunca özgün

durumlarına sadık kalınacak şekilde yeniden oluşturulmuşlardır. Ancak, bazı yapılarda bozulmalar yaşanmış, ahşap malzemeler PVC malzeme ile değiştirilmiş, pencere boyut ve tiplerinde de değişiklikler meydana gelmiştir.

Şekil 5.12: Sabit, Kanatlı, Giyotin ve Vasistas Pencere Açılış Yönleri (G.A)

Çalışma alanı olan Kuzguncuk'ta pencereler (Şekil 5.13) detaylıca incelendiğinde:

- Özgün yapılarını büyük oranda korumuş olan pencereler, incelenen yapı grubunun tamamında ahşap malzemeden üretilmiştir. Yalnızca bir yapıda, (16 No'lu Yapı) orijinalinde ahşap olan pencere PVC pencere ile değiştirilmiştir,
- İncelenen yapı grubu içerisinde kullanılan pencereler açılış şekillerine göre genellikle giyotin penceredir. Ancak, bazı yapılarda kanatlı pencere kullanıldığı da görülmektedir. (1, 6, 24, ve 26 No'lular) Bodrum katlarda yer alan ve subasman kotunun altında kalan pencerelerde ise vasistas pencere uygulaması görülmektedir,
- Formlarına göre pencereler, dikdörtgen, kare ve kemerli şekillerde görülebilmektedir. Yapıların büyük bir çoğunluğunda giyotin pencere kullanılmış olması nedeni ile en çok görülen pencere formu, düşeyde dikdörtgen formdur. Kanatlı pencereler genellikle kare formda olurken; kemerli formlara ise nadiren görülmekle birlikte, dikdörtgen formdadır,
- Cephe boyunca görülen pencereler, genellikle aynı ritme sahiptirler ve aralarındaki mesafe mümkün olduğunca korunmaktadır. Her katta aynı düzenin devam ettirilmesine dikkat edildiği de gözlemlenmektedir,
- Yapılar arasında tüm katlarda aynı pencere tipinin kullanıldığı görülürken; katlar arasında farklı tip pencerelerin kullanıldığı örnekler de bulunmaktadır. Bununla birlikte, yapının tamamında aynı pencere tipi kullanılmış olsa da; pencerenin ait olduğu iç mekanın özelliklerine ve daha fazla ışık alma ihtiyacına göre farklı boyutlanmalar gösterdiği de gözlemlenmektedir. Yaşam alanlarına ait pencereler daha büyük boyutlara sahipken; mutfaklarda pencereler biraz daha küçülmekte ve ıslak hacimlerde bu ölçüler minimuma indirgenmektedir,
- Giyotin pencerelerin her biri benzer özellikler göstermekle birlikte, birbirlerinden görünüm açısından bazı farklılıklara sahiptirler. Alt ve üst iki parçadan oluşan ahşap giyotin pencereler, bölme sayılarına göre gruplandırılmaktadır. Bölmesiz iki parçadan oluşan klasik pencerelerin yanında; düşey kayıtlarla iki bölmeye ayrılan, iki altta, iki üstte olmak üzere dört bölmeli pencerelerde bulunmaktadır. (12 No'lu, 20 No'lu ... Yapılar) Görülen bir başka pencere şekli de, dikey iki pencerenin ortada ahşap bir kayıtlı birleştirilerek yan yana kullanılmasıdır, (12 No'lu Yapı)
- Kanatlı pencereler de kendi içerisinde birbirinden farklı özelliklere sahip olabilmektedir. Yalnızca açılan kanattan oluşan pencerelerin yanında; açılan çift kanattan, üst sabit+tek kanattan ve üst sabit+çift kanattan oluşan pencereler de bulunmaktadır.

- Pencere yükseklikleri, yapı genelinde bulunduğu iç mekanın ihtiyacı doğrultusunda farklı boyutlanmalar gösterebilmektedir. Odalara denk gelen pencerelerin genişliği ise 60 cm ile 90 cm arasında değişiklik göstermektedir. İstisnai olarak (5 No'lu Yapı) bazı yapılarda daha uzun pencerelerde görülmektedir.

1 No'lu Yapı	2, 5, 25 No'lu Yapılar	4, 7 No'lu Yapılar	9, 13 No'lu Yapılar	10, 11, 17, 18, 19, 22 No'lu Yapılar	14 No'lu Yapı
6 No'lu Yapı			12 No'lu Yapı		15 No'lu Yapı
16 No'lu Yapılar	20-21 No'lu Yapı		23 No'lu Yapı		
24 No'lu Yapı			26 No'lu Yapı		27-28 No'lu Yapı

Şekil 5.13: İnceleme Grubundaki Pencerelere Ait Çizimler (G.A)

İnceleme alanındaki pencereler gruplandırma açısından değerlendirildiğinde ise; gruplama, kanatlı pencereler, giyotin pencereler ve vasistas pencereler olarak üç ana grupta yapılmış ve kanatlı pencereler tek ve çift kanat, giyotin pencereler ise tekli ve çiftli giyotin olarak alt gruplara ayrılmıştır. (Tablo 5.11)

Tablo 5.11: Pencere Tiplerine Göre Yapılar (G.A)

PENCERE TİPLERİNE GÖRE YAPILAR			
	KANATLI PENCERELER	GİYOTİN PENCERELER	VASİSTAS PENCERELER
TEK Lİ PENCERELER	6, 16, 24 No'lu Yapılar 3 ADET	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 No'lu Yapılar 28 ADET	2, 4, 5, 6, 7, 12, 14, 24, 25, 27, 28 No'lu Yapılar
ÇİFT Lİ PENCERELER	1, 6, 26 No'lu Yapılar 3 ADET	8, 12, 15 No'lu Yapılar 3 ADET	
T O P	6 ADET	31 ADET	11 ADET

5.2.2.7. Bezeme Elemanları

Mülkiyeti orta sınıfa ait olan Kuzguncuk konutlarında cepheler, temel yapısal öğeler dışında mümkün olduğunca sade bırakılmışlardır. İncelenen örneklerden de anlaşılacağı üzere, temelde barınma ihtiyacının karşılanması amacı ile inşa edilen bu konutlarda cephe süslemelerinin genellikle minimum seviyede tutulmakta olduğu ve cephelerin, kapı-pencereler ile sağlanan doluluk-boşluk oranı ve çıkmalarla hareketlendirilmeye çalışıldığı açıkça görülmektedir. Ancak Kuzguncuk'un yapımı 19.yy' a denk gelen ahşap konutlarında, hiçbir bezeme kullanılmayan yapıların yanında; dönemin ahşap işçiliğinin boyutlarının gözlemlendiği basit ya da karmaşık bezemeler içeren yapılarda görülmektedir. Yapılarda kapı, pencere ve çıkmalar cephe biçimlenişini belirlerken; kapı ve pencere etrafını çevreleyen söveler, çıkma ve saçak altlarını belirginleştiren silmeler ve pencere, balkonlarda kullanılan korkuluk ve parmaklıklar da cepheyi zenginleştirerek, cephe karakterine katkı sağlamaktadır.

Çalışma kapsamında, yukarıda bahsi geçen bezeme unsurlarının çalışma alanında incelenmek üzere seçilen örneklem grubundaki yapılar üzerinden detaylıca incelenmesi amacı ile altı grup belirlenmiştir. Yapısal özelliklere vurgu yapan bezeme elemanlarından, süsleme elemanlarına göre sıralanan bu başlıklar; kat ve saçak silmeleri, alınlıklar, sütun ve sütunceler, söveler, kilit taşları, korkuluk ve parmaklıklar ve pencere altı panoları şeklindedir.

- **Kat Silmesi, Saçak Silmesi/Korniş ve Saçak Profilleri:** Cephe üzerinde, kat aralarında bulunan ve kat hizasının cepheden okunmasını sağlayan dekoratif öğelere kat silmesi adı verilirken; cephenin en üst noktasında, cephe ve saçığın arakesitinde yer alan dekoratif elemanlar saçak silmesi ya da korniş, saçak ve çıkmaların uç kısımlarında yer alan ve genellikle sarkıt biçiminde olan dekoratif öğeler ise saçak profili olarak adlandırılmaktadır. (Görsel 5.23)

Görsel 5.23: Kat ve Saçak Silmesinin Bir Arada Görüldüğü 14 ve 21 No'lu Yapılarda Saçak Profili(G.A)

İnceleme grubunda yer alan yapılardaki kat ve saçak silmeleri (Tablo 5.12) incelendiğinde;

- Yapıların büyük bir çoğunluğunda; kat sınırlarında kat silmeleri, çatı ve saçak arakesitinde saçak silmeleri, saçak ve çıkmaların uçlarında ise saçak profilleri görülmektedir. Yalnızca aşağıdaki tabloda (Tablo 5.12) belirtilen beş adet yapıda kat silmesi, saçak silmesi ya da saçak profillerinden herhangi biri bulunmamaktadır,
- Cephelerde yer alan kat silmeleri balkon, cumba ve çıkmaların formunu devam ettirirken; saçak silmeleri ve saçak profilleri de saçakların girinti-çıkıntılarını takip etmekte ve o doğrultuda devam etmektedir. Bunun yanında; 2 No'lu yapıda cumba etrafında süsleme amaçlı, alçı malzemeli kısmi kat silme profili ve 4 No'lu tuğla duvarlı yapıda ise yalnızca ahşap cumba etrafında devam eden ahşap kat silmesi ve saçak profili kullanıldığı görülmektedir, (Görsel 5.24)

Görsel 5.24: 2 No'lu Yapıda Kısmi Kat Silmesi ve 4 No'lu Yapıda Kısmi Ahşap Kat Silmesi (G.A)

- Cephelerde kullanılan silme ve profiller, incelenen yapıların çoğunluğunun ahşap olması nedeni ile genellikle ahşap malzemelidir. Ancak, kagir yapılarda bu elemanların taş malzemeli olduğu tespit edilmektedir,
- Yapılarda görülen kat ve saçak silmelerinin, düz geometrik formda (kagir yapıda taş malzemeli ve dikdörtgen kesitli), kabartmalı/dişli formda ve ahşap oymalı formda olduğu, saçak profillerinin ise ahşap, oymalı ve sarkıt formda olduğu belirlenmiştir. (Görsel 5.25)

Görsel 5.25:Farklı Formlarda Kat (26-27 No'lu Yapılar) ve Saçak Silmeleri(4-22 No'lu Yapılar) (G.A)

Tablo 5.12: Yapı Bezeme Elemanları (Kat - Saçak Silmeleri ve Saçak Profili) (G.A)

YAPI BEZEME ELEMANLARI (KAT-SAÇAK SİLMESİ VE SAÇAK PROFİLİ)			
	KAT SİLMESİ	SAÇAK SİLMESİ/KORNİŞ	SAÇAK PROFİLİ
AHŞAP	4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 23, 24, 27, 28 No'lu Yapılar	5, 7, 13, 14, 20 No'lu Yapılar	3, 4, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 28 No'lu Yapılar
	15 ADET	5 ADET	12 ADET
TAŞ	1, 2, 8, 26 No'lu Yapılar	1, 12, 26 No'lu Yapılar	
	4 ADET	3 ADET	
TOP.	19 ADET	8 ADET	12 ADET
KAT SİLMESİ, SAÇAK SİLMESİ YA DA SAÇAK PROFİLİ BULUNMAYAN YAPILAR			
6, 16, 17, 18, 25 No'lu Yapılar			
5 ADET			

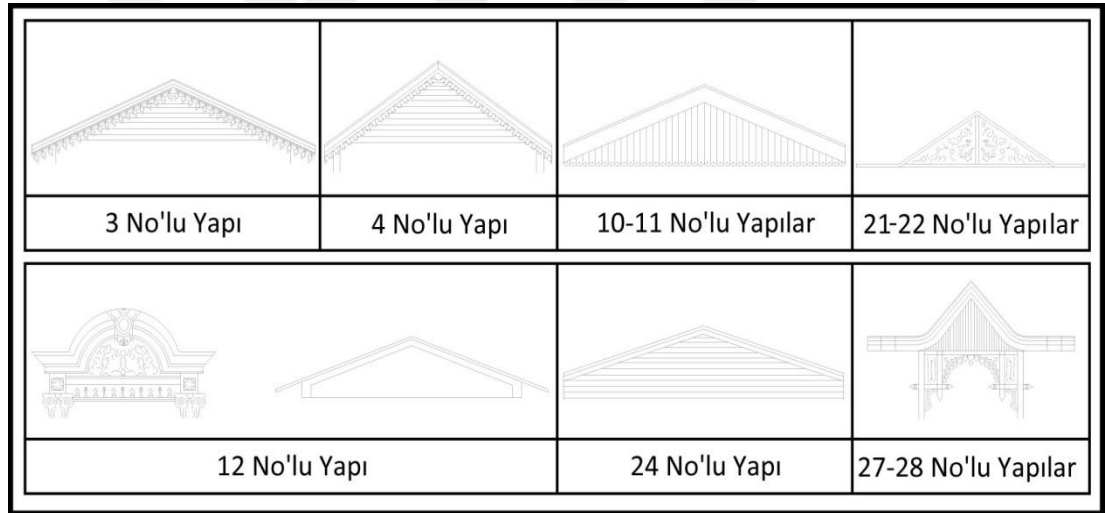
- **Alınlıklar:** Beşik çatılı yapılarda, çatının üst ucu ile yan uçları arasında kalan üçgensel bölgeyi çevreleyen ve kalkan duvar olarak da isimlendirilen mimari elemana verilen isimdir. Kapı ve pencere üzerlerini taçlandırmak amacı ile de kullanılan ve aynı biçime sahip elemanlar da alınlık olarak isimlendirilmektedir. (Görsel 5.26) Genellikle üçgen formda olan bu elemanlar, kapı ve pencere üzerlerinde kullanıldığında daire formunda da olabilmektedirler. (URL 19)

Görsel 5.26: 10 No'lu Yapıya Ait Alınlık Örneği (G.A) ve Pencere Üstü Alınlık Örneği (URL 20)

İnceleme grubunda yer alan yapılar alınlık varlığı açısından değerlendirildiğinde;

- Yapıların büyük bir çoğunluğunda beşik çatı kullanılmasına rağmen, çatının ön cephede değil yan cephede kırılma yapması nedeni ile alınlıklı yapı sayısı oldukça azdır. 28 adet yapının yalnızca 7 tanesinde alınlık görülmektedir. (Şekil 5.14)
- 7 adet yapının bir tanesinde (12 No'lu Yapı) sütunlu kapı üstü dairesel, taş alınlık bulunmaktadır.
- Alınlık bulunan 7 adet yapının 4 tanesinde alın duvarı ahşap lambri ile kaplanmıştır. 1 tanesinde betonarme duvar çatı üst noktasına kadar devam ederek alın duvarını da kaplarken; 2 tanesinde ise alınlık, balkon üstünü örten çatının bezenmesi için kullanılmıştır ve ahşap plakalara floral desenlerin oyulması ile oluşturulmuştur.
- Alınlıklı tüm yapılarda çatılar saçak çıkması yapmakta ve alın duvarları çatı seviyesinin gerisinde kalmaktadır.
- Alın duvarının arka planda kalmasını sağlayan saçak uçlarında ise; 3 ve 4 No'lu yapılarda ahşap oymalı saçak profilleri kullanılmıştır.

Şekil 5.14: İnceleme Grubuna Ait Alınlık Tipleri (G.A)

- **Sütun ve Sütunceler:** Genellikle üçgen çatıların taşıyıcısı durumundaki silindirik biçimindeki taşıyıcılara sütun adı verilirken, yapı cephelerine yapışık bir şekilde kullanılan, bir sütunun yarısı biçimindeki öğelere ise sütunce olarak adlandırılmaktadır. Bu öğeler, pillar ya da pilaster olarak da isimlendirilmektedir. (Güleçoğlu, 2019) İnceleme grubunda yer alan geleneksel konutlarda sütun ya da sütunce uygulaması görülmemektedir. Ancak diğer yapılardan farklı bir tarzda inşa edilen 12 No'lu yapının zemin katında bulunan giriş kapısının iki yanında ve konsolların devamında (Görsel 5.27) süsleme amaçlı, korint başlıklı taş sütunceler görülmektedir.

Görsel 5.27: 12 No'lu Yapı Girişi ve Çıkmaya Destek Sağlayan Konsollar Etrafındaki Sütunceler (G.A)

- **Söveler:** Kapı ve pencerelerin etrafını çevreleyen, onları dışarıdan gelecek darbelerle karşı koruyan, detay kirliliklerini gizleme ve estetik amaç taşıyan öğelere söve adı verilmektedir. İnceleme grubunda yer alan yapılardaki söveler (Tablo 5.13) incelendiğinde;

- Yapıların büyük bir çoğunluğunda pencereleri çevreleyen söveler bulunmaktadır. Yalnızca aşağıdaki tabloda (Tablo 5.13) belirtilen 4 adet yapıda söveye rastlanmamıştır.

- Cephelerde kullanılan söveler, incelenen yapıların çoğunluğunun ahşap olması nedeni ile genellikle ahşap malzemelidir. Ancak, kagir yapılarda bu elemanların taş malzemeli olduğu tespit edilmektedir. Yalnızca iki yapıda (4No'Lu ve 23 No'lu Yapılar) söveler, tuğlayla oluşturulmuşlardır.

- Yapılarda görülen sövelerin, yaklaşık 5-6 cm'lik düz çıtalı, düz geniş çıtaların çevresinde ince oluklu çıtalı, pencere üstü dişli ya da kabartmalı, ahşap oymalı, kemerli-düz (taş) söveli ve sövelerin alt ve üst kısımlarında oyma desenli formlarda oldukları belirlenmiştir. (Görsel 5.28)

Görsel 5.28: Farklı Formlarda Söve Örnekleri (20 No'lu, 27 No'lu, 22 No'lu, 14 No'lu Yapılar) (G.A)

Tablo 5.13: Yapı Bezeme Elemanları (Söveler) (G.A)

YAPI BEZEME ELEMANLARI (SÖVELER)		
AHŞAP SÖVELİ YAPILAR	TAŞ SÖVELİ YAPILAR	TUĞLA SÖVELİ YAPILAR
3, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 28 No'lu Yapılar	12, 26 No'lu Yapılar	4, 23 No'lu Yapılar
21 ADET	2 ADET	2 ADET
SÖVE BULUNMAYAN YAPILAR		
1, 2, 6, 8 No'lu Yapılar		
4 ADET		

- Kilit Taşı:** Taş, tuğla vb. malzemelerden üretilen ve açıklıkların geçilmesine yarayan üstü oval mimari elemanlara kemer adı verilmektedir. Kapı ve pencereleri çevreleyen kemerler, son taşı yerleştirilene kadar kendi kendisini taşıyamayacağı için ahşap kalıplar üzerine dizilmektedirler. Bu elemanlara, kendini taşıyabilme özelliği kazandıran ise üçgenimsi son taşlara kilit taşı denilmektedir. (Polat, 2016) Kuzguncuk konutlarında örneğine pek sık rastlanmamakla birlikte; yalnızca iki adet yapıda (9 No'lu ve 13 No'lu Yapılar) kilit taşı görülmektedir. (Görsel 5.29)

Görsel 5.29: 9 ve 13 No'lu Yapıların Kapı ve Pencerelerinde Yer Alan Kilit Taşları (G.A)

- **Korkuluk ve Parmaklıklar:** Yapılarda balkon ve terasları çevreleyen, parapet yüksekliğinde, çeşitli malzemelerden yapılan koruyucu öğelere korkuluk adı verilirken, genellikle zemin ve 1.kat pencerelerinde güvenlik amacı ile kullanılan ferforje öğelere parmaklık adı verilmektedir. İnceleme grubunda yer alan yapılardaki korkuluklar incelendiğinde;

-Yapılarda genellikle korkuluk kullanımı gözlemlenmektedir. Ancak, aşağıdaki tabloda (Tablo 5.14) belirtilen ve balkon ya da teras ögesine sahip olmayan 12 adet yapıda korkuluk uygulaması görülmemektedir.

Tablo 5.14: Yapı Bezeme Elemanları (Korkuluklar) (G.A)

YAPI BEZEME ELEMANLARI (KORKULUKLAR)		
AHŞAP KORKULUKLU YAPILAR	FERFORJE KORKULUKLU YAPILAR	KORKULUK BULUNMAYAN YAPILAR
3, 4, 10, 11, 14, 21, 22, 23, 27, 28 No'lu Yapılar	1, 2, 12, 13, 14, 24, 25, 27, 28 No'lu Yapı	6, 7, 8, 9, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 26 No'lu Yapılar
10 ADET	9 ADET	11 ADET

-Balkon ve teraslarda korkuluklar, çoğunluğu ahşap olan yapılarda kimi zaman aynı şekilde ahşap malzemeden tercih edilirken, kimi zaman ise ferforje kullanılmıştır. Bunun yanında, 5 No'lu yapıda orijinalinde hangi malzemeden olduğu belirlenemeyen alüminyum korkuluğa rastlanılmıştır.

-Yapılarda kullanılan korkuluk öğelerinin ahşap malzemeli olanlarının yaklaşık 5 cm'lik çıtalardan oluşan parmaklıklı ve oyulmuş ahşap tablalı; ferforje olanların ise yuvarlak kesitli ince çubuklu ve kesitleri farklılaşan ferforje çubuklu formlarda oldukları tespit edilmiştir. (Görsel 5.30)

Görsel 5.30: 4, 27, 25 ve 14 No'lu Yapı Balkonlarında Yer Alan Korkuluklar (G.A)

İnceleme grubunda yer alan yapılardaki parmaklıklar incelendiğinde;

-Yapıların tamamında (27 No'lu yapı hariç) parmaklık bulunduğu ve parmaklıkların yapıların bodrum ve zemin katlarında kullanıldığı görülmektedir.

-Bir tanesi hariç tüm yapılarda görülen parmaklık öğeleri, tamamında ferforje malzemelidir.

-Parmaklıkların tamamının, yuvarlak kesitli ince çubuklardan, kare kesitli formda ve kesitleri farklılaşan yuvarlak kesitli formlarda oldukları tespit edilmiştir. (Görsel 5.31)

Görsel 5.31: 4, 7, 10, 14 ve 27 No'lu Yapıların Pencerelelerinde Yer Alan Parmaklıklar (G.A)

- **Pencere Altı Panoları:** Adından da anlaşılacağı üzere, cephelerde pencere ve kat silmeleri arasında yer alan bölgede konumlandırılan yatay ya da düşey panolara verilen isimlerdir. Kuzguncuk konutlarında örneğine pek sık rastlanmamakla birlikte; yalnızca üç adet yapıda (1 No'lu, 3 No'lu ve 15 No'lu Yapılar) görülmektedir. 3 No'lu yapıda pano, oymalı ahşap tabla formunda iken; 15 No'lu yapıda, oluklu çitlerden oluşan ve dikdörtgen çerçeve içerisinde baklava deseni 1 No'lu yapıda ise cumba altında taş üzerine kazınmış, güneşi andıran, yarım daire formunda panolar görülmektedir. (Görsel 5.32)

Görsel 5.32: 3, 15 ve 1 No'lu Yapılarda Yer Alan Pencere Altı Panolar (G.A)

5.2.3.İç Mekan Özellikleri

19.yy'ın son döneminde, birkaç istisna dışında tamamına yakını zemin ve bodrum katlar kagir, üst katlar ahşap taşıyıcılı olarak inşa edilen Kuzguncuk konutları, cephe süslemeleri, yapı malzemeleri ve parsel-konut boyutları ile kendisini gösteren orta sınıf düzeyini, iç mekan özelliklerinde de fazlasıyla hissettirmektedir. Bu nedenle, semtin ana hattında, İcadiye Caddesi etrafında konumlanan orta sınıf konutlarının sade cephe özellikleri; plan yapısı, mekan organizasyonu ve iç mekan süslemelerinden de okunmakta ve yapılan incelemeler sonucunda temel ihtiyaçlar dışında gösteriştan uzak, işlev odaklı tasarımlar uygulandığı görülmektedir. Bunun yanında, elde edilen kayıtlardan konutların plan yapısını büyük ölçüde koruduğu tespit edilse de; iç mekana ait geçmiş dönem kayıt ve fotoğraflarına ulaşamıyor olması nedeni ile iç mekan özellikleri incelenirken mobilya gibi sabit olmayan öğeler incelemeye dahil edilememiş, yalnızca mekana ait zemin, duvar, tavan, merdiven vs. gibi sabit öğeler irdelenebilmiştir. Bu doğrultuda, geleneksel konutların iç mekan özellikleri kapsamında incelenmek üzere belirlenen başlıklar; mekan organizasyonu, düşey sirkülasyonu oluşturan merdiven öğeleri ve korkuluklar, tavan bezemeleri ve tavan silmeleri, duvar bordürleri ve kapı-pencere gibi ince yapı elemanları şeklindedir. Çalışmanın bu bölümünde, inceleme grubunda yer alan 28 adet yapıdan, her bir başlık için konuya ait bilgilere ulaşılabilir olan yapılar seçilmiştir. Bu nedenle çalışmanın genelinde incelemeye tabi tutulan yapılar, bu bölümde sayı olarak azalma gösterebilmektedir.

5.2.3.1. Mekan Organizasyonu

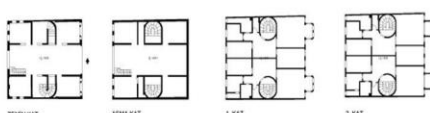
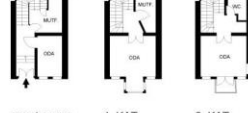
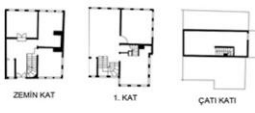
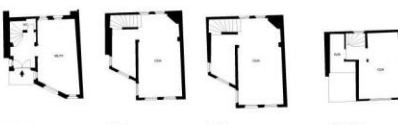
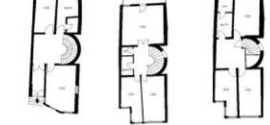
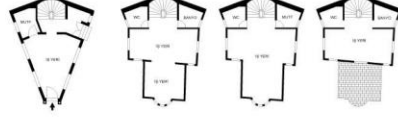
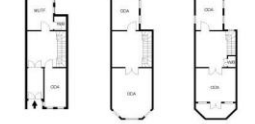
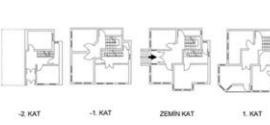
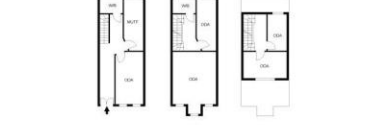
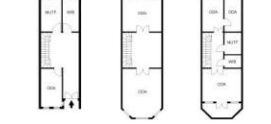
Mekanlar, tasarımcılar tarafından bir takım kural, kriter ve ihtiyaçlar doğrultusunda şekillendirilmeye çalışılmakta ve mekanların bu parametreler doğrultusunda şekillenirken birbirleri ile kurduğu ilişkilerin kurgulanması durumu ise mekan organizasyonu olarak isimlendirilmektedir. Bireylerin yaşamının büyük çoğunluğunu sürdürdüğü ve günlük aktivitelerini gerçekleştirdiği mekanlar olan konutlar, büyüklüğü, konumu, kullanıcı profili farketmeksizin, temelde kullanım amacının getirisi olarak aynı düzen ve planlama ölçütleri içerisinde tasarlanmaktadır. Tüm konut yapıları, işlevlerine göre yaşam alanı, yatak alanı ve servis alanı olarak üç gruba kapsamaktadır. Yaşam alanları, bireylerin sabah uyandıktan sonra gece uykusuna kadar geçen sürede oturma, dinlenme, yemek yeme, tuvalet gibi ihtiyaçlarını karşılayabileceği alanları, yatak alanları, bireylerin gece boyunca uyku, dinlenme ve temizlik gibi ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri alanları, servis alanları ise yemek pişirme, bulaşık, depolama işlevlerini karşılayabilecek alanları ifade etmektedir. Bu alanların birbirleri ile olan bağlantısı ise; yatay ve düşey sirkülasyon alanlarını oluşturan koridor ve merdivenler ile sağlanmaktadır. Ancak mahal gruplarının her yapı için aynı olmasının yanında, mahal sayısı ve büyüklüğü ise dönemsel özellikler ve kullanıcı toplum yapısı doğrultusunda şekillenmekte ve gerek plan yapısı, gerekse ihtiyaç duyulan mekanların belirlenmesi ve planlanması aşamasından bu parametrelere göre belirlenmektedir. (Ching, Adams, 2015)

Tek katlı yapılarda, yukarıda bahsi geçen işlevlerin tamamı aynı katta çözümlenirken; iki ve üstü kat sayısına sahip yapılarda ise gündüz kullanımı için tasarlanan servis ve yaşam alanlarının alt katlarda, gece kullanımı için tasarlanan yatak alanlarının ise üst katlarda konumlandırıldığı görülmektedir. Mekanların katlara göre konumlanışı

belirtildiği şekilde gerçekleşirken; mekan organizasyonunda ise mekanların birbirleri ve yatay-düşey sirkülasyon alanları ile ilişkisi, hacimlerin öngörülen işleve büyüklük olarak uygunluğu, maksimum kullanım alanı ve gün ışığı ve manzaradan maksimum seviyede yararlanma durumları da göz önünde bulundurulmaktadır. (Ching, Adams, 2015)

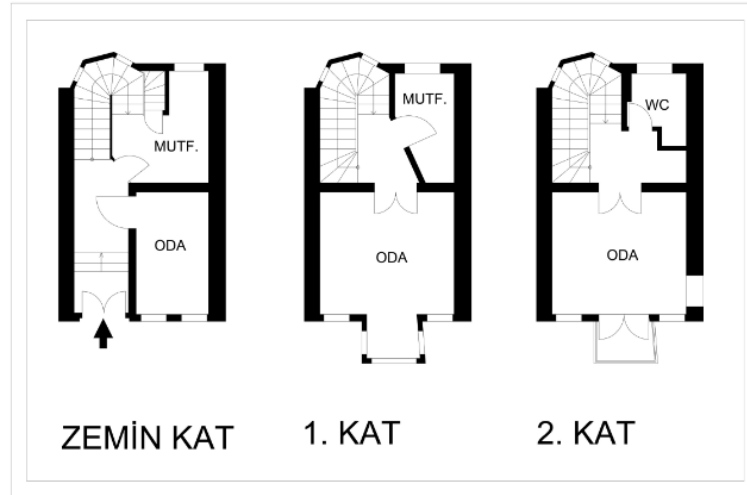
Konut yapılarının tamamının tasarım prensibini oluşturan yaşam, yatak ve servis işlevlerine karşılık gelen alanların varlığı ve kurdukları ilişki Kuzguncuk konutları için de söz konusudur. Plan düzeninde var olan başlıca bölümler; giriş holü, odalar, koridorlar, merdivenler, mutfak ve tuvalet / banyolar şeklinde sıralanabilmektedir. Aynı zamanda, var olan kaynaklardan yola çıkarak tuvalet ve banyo mekanlarının ilk zamanlarda gayrimüslim konutlarında iç mekana dahil edilmediğine; bu konutların zamanla el değiştirerek Müslümanların kullanımına geçmesi ile birlikte yapılara tuvalet ve banyo eklemeleri yapıldığı bilgisine de varılmaktadır. (Bektaş,2011)

Yukarıdaki genel bilgiler doğrultusunda, Kuzguncuk konutlarına ait kat planları (Şekil 5.15) detaylıca incelendiğinde;

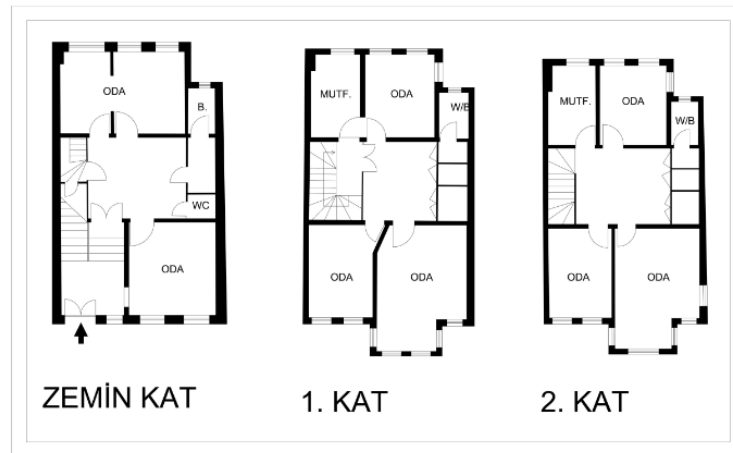
 ZEMİN KAT AZİM KAT 1. KAT 2. KAT	 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT	 ZEMİN KAT 1. KAT ÇATI KATI
1 No'lu Yapı	2 No'lu Yapı	3 No'lu Yapı
 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT	 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT ÇATI KATI	 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT 3. KAT 4. KAT
4 No'lu Yapı	5 No'lu Yapı	6 No'lu Yapı
 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT	 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT ÇATI KATI	 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT
7 No'lu Yapılar	8 No'lu Yapı	9 No'lu Yapı
 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT	 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT 3. KAT	 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT
10-11 No'lu Yapı	12 No'lu Yapı	13 No'lu Yapı
 -2. KAT -1. KAT ZEMİN KAT 1. KAT	 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT	 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT
14 No'lu Yapı	15 No'lu Yapı	16-17-18-19 No'lu Yapı
 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT	 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT	 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT ÇATI KATI
21-22 No'lu Yapı	23 No'lu Yapı	20 No'lu Yapı
 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT	 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT	 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT
24 No'lu Yapı	26 No'lu Yapı	25 No'lu Yapı
 ZEMİN KAT 1. KAT 2. KAT		
27-28 No'lu Yapı		

Şekil 5.15: Kuzguncuk Konutlarının Mekanların Birbirleri İle İlişkisinin Gözlemlendiği Kat Planları (G.A.)

- Çoğunluğu 2 ya da 3 katlı olarak inşa edilen yapılarda genellikle giriş katlar yaşam alanı, mutfak ve wc olarak tasarlanmış, üst katlarda ise yatak alanı ve banyolar çözümlenmiştir. Bazı örneklerde üst katlarda yatak alanı ile birlikte yine ön cephelere denk gelen yaşam alanları ve arka cephelerde mutfaklar bulunduğu da rastlanılmaktadır. (Şekil 5.16)

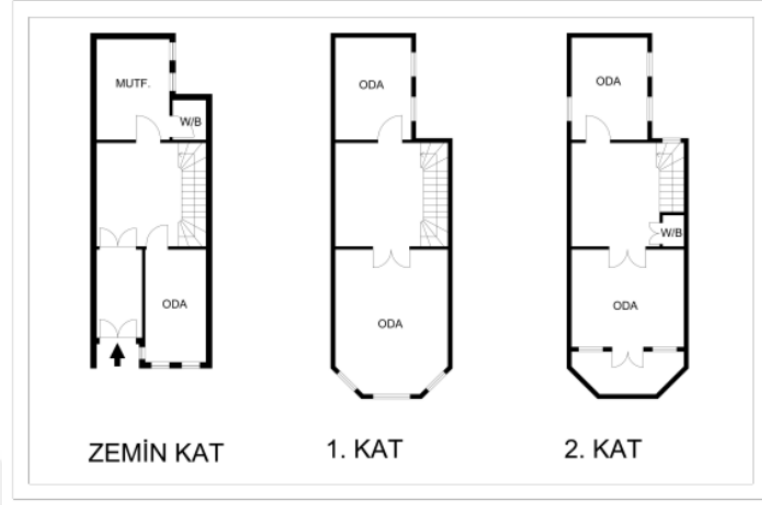
Şekil 5.16a: 2 No'lu Yapının Kat Organizasyonu (G.A)

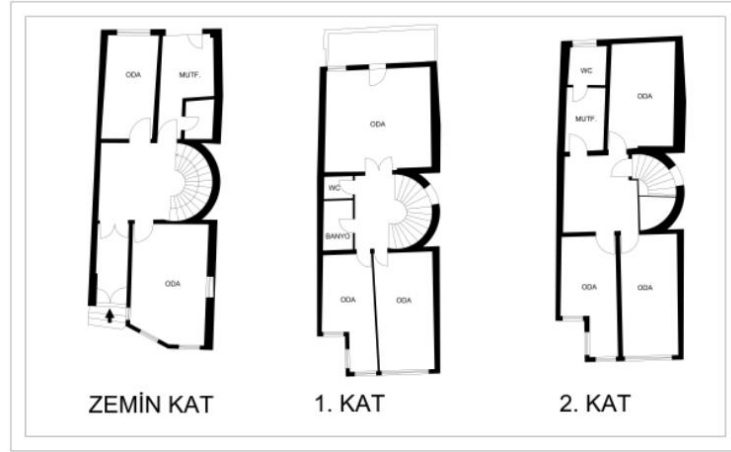
Şekil 5.16b: 4 No'lu Yapının Kat Organizasyonu (G.A)

- Gayrimüslim konutları olarak tasarlanan yapıların sokakla direkt iletişim halinde olması nedeniyle, yapıya bir giriş holü ile sokaktan girilmekte ve buradan diğer mekanlara dağılmaktadır. Giriş katta sokağa bakan ön cepheler yaşam alanlarına, bahçeye bakan arka cepheler ise servis alanı olan mutfaklara ayrılmaktadır.
- Yapıların dar ve uzun, dikdörtgen planlı olması nedeni ile zemin katta ön cephede yan yana iki oda kullanımı görülmemektedir. Bu nedenle hacimler ön cepheden, arka cepheye doğru sıralanmaktadır. Bunun yanında, üst katlardaki odalar yan yana konumlandırılabilirken, ön cephelerde tek oda kullanımı daha yaygındır.

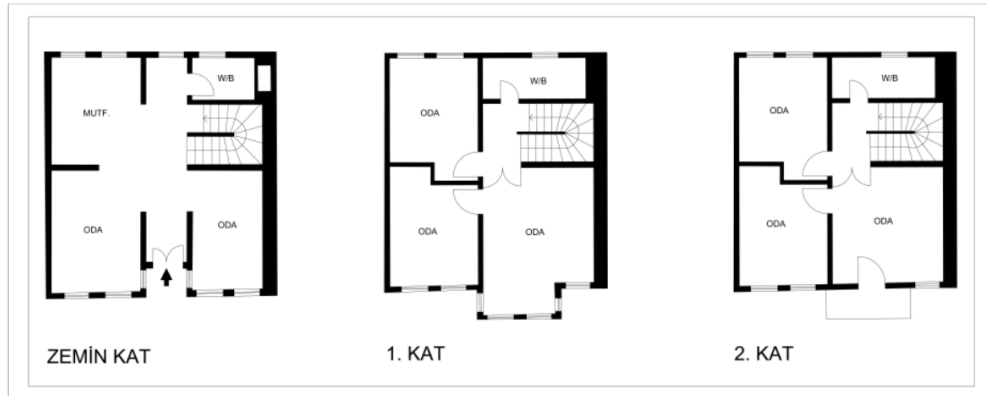
(Şekil 5.17) Yalnızca kare planlı evlerde ön cephede iki odanın konumlandığı görülmektedir. (Şekil 5.18)

Şekil 5.17a: 13 No'lu Yapıda Ön Cephede Tek Oda Kullanımı (G.A)

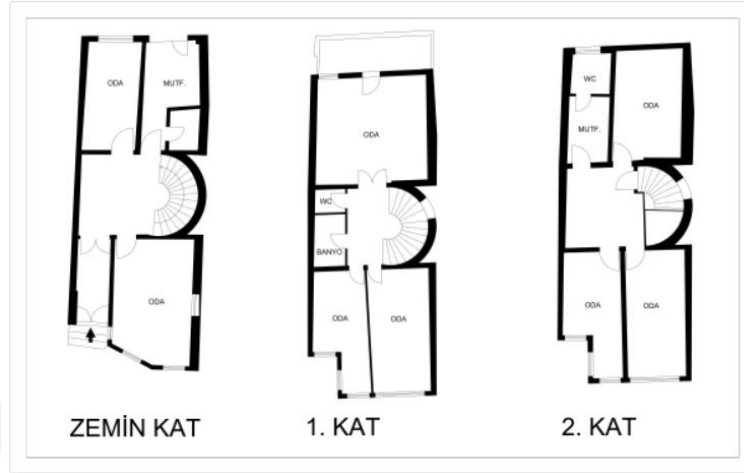

Şekil 5.17b: 7 No'lu Yapıda Ön Cephede Çift Oda Kullanımı (G.A)

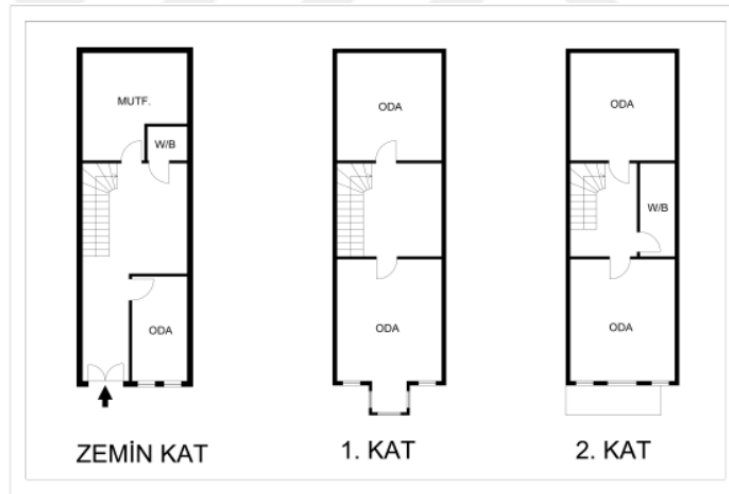

Şekil 5.18: 25 No'lu Yapıda Ön Cephede Çift Oda Kullanımı (G.A)

- Yapılara sonradan eklendiği düşünölen tuvalet ve banyolar ise yapının orta ya da arka bölömlerinde bulunmaktadırlar. Yapıların bazılarında plan düzleminde görölen odaların içerisindeki girintilerden bu alanların sonradan eklendiği anlaşılmaktadır. (Şekil 5.19)

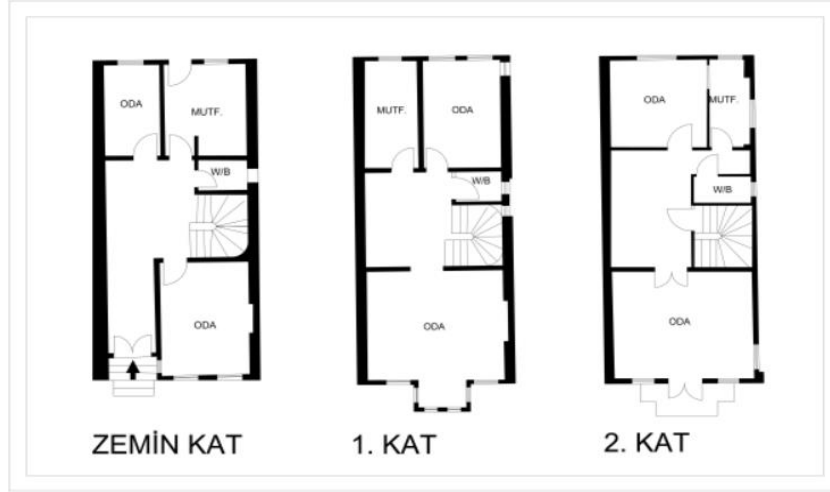

Şekil 5.19a: 7 No'lu Yapıda Arka Odaların İçerisinde Kalan Wc ve Banyo Alanları (G.A)

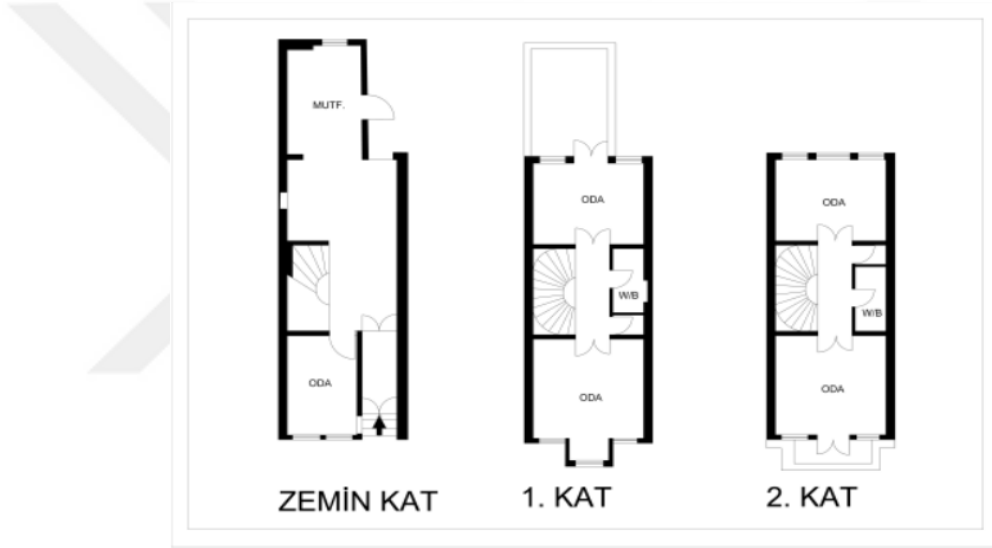

Şekil 5.19b: 10 No'lu Yapıda Arka Odaların İçerisinde Kalan Wc ve Banyo Alanları (G.A)

- Ön cephede yaşam alanları, arka cephede servis alanlarını barındıran yapıların orta bölümünde ise üst katlara ulaşımı sağlayan merdivenler bulunmaktadır. Üst kata çıkıldığında bu merdivenler, yatak odalarının açıldığı ortak bir alana ulaşmaktadır. (Şekil 5.20)

Şekil 5.20a: 24 No'lu Yapıda Orta Aksta Yer Alan Merdiven ve Üst Katta Ulaştığı Alan (G.A)

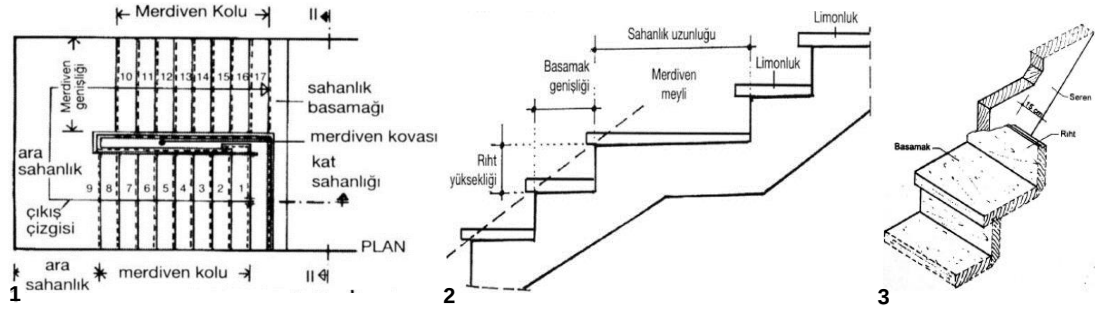
Şekil 5.20b: 27 No'lu Yapıda Orta Aksta Yer Alan Merdiven ve Üst Katta Ulaştığı Alan (G.A)

- Aynı işleve sahip odalar genellikle aynı büyüklüğe sahiptirler. Gündüz aktiviteleri için ayrılmış olan odaların yatak odası işlevindeki odalardan bir miktar daha büyük olduğu gözlemlenmektedir.

5.2.3.2. Merdivenler

Merdivenler, yapı içi sirkülasyonun devamlılığını ve düşey hatta çalışarak katlar arasındaki bağlantıyı sağlayan yapısal elemanlardır. Merdiven kolu, merdiven kovası, sahanlık ve korkuluk bölümlerinden oluşan merdivenlerin temel elemanı basamaklardır. (Görsel 5.33) Basamaklar, birbirlerini izleyen ve sayısı kat yüksekliğine göre değişen, eşit genişlikteki birimlerdir. Basamakların kat yüksekliğinin çıkış kolaylığı sağlayacak şekilde eşit yükseklikte parçalara bölünmesi ile oluşan ön yüzlerine ise rıht adı verilmektedir. Birbiri ardına dizilen basamaklar, merdiven kollarını oluştururken; merdiven kolları arasında yer alan ve dinlenme, planlama, rahatlık gibi kaygılarla kurgulanan düz alanlar sahanlık olarak adlandırılmaktadır ve

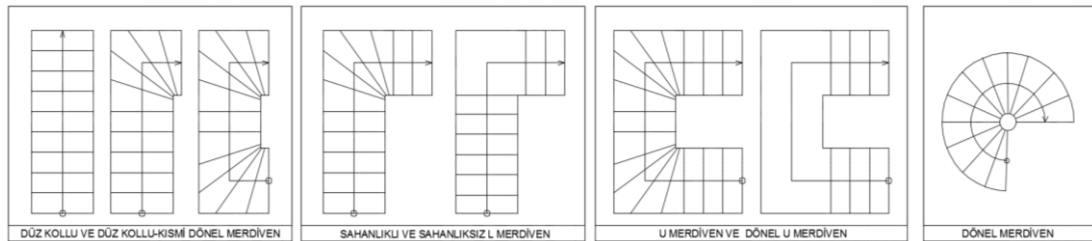
merdiven kolu ve sahanlıklar ile belirlenen ara boşluk ise merdiven kovasıdır. (Sarı, 1993)

Görsel 5.33: Merdiveni Oluşturan Elemanlar (1-2:URL 21, 3: Çavdar, 2009)

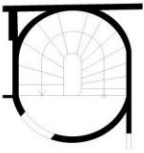
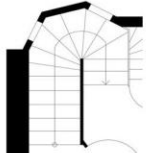
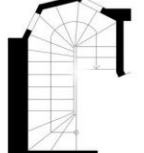
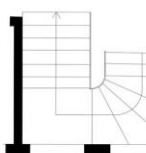
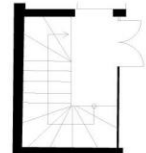
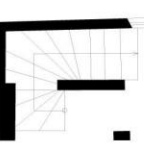
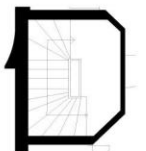
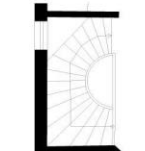
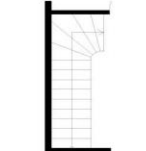
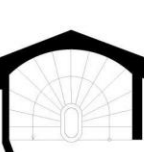
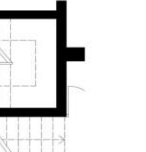
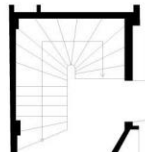
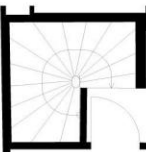
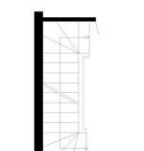
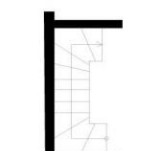
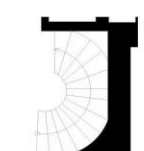
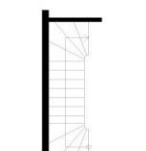
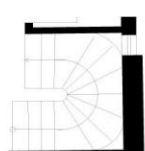
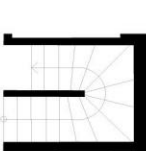
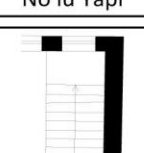
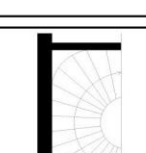
Merdivenler, bulundukları konuma göre iç ve dış merdivenler olarak iki gruba ayrılmaktadırlar. Dış merdivenler dış hava şartlarına açık olan ve yollar, parklar, bahçeler gibi peyzaj alanları ile yapı girişinin arasındaki bağlantıya yardımcı olan sirkülasyon elemanlarıdır. İç merdivenler ise tamamı ile dış şartlara kapalı, yapının içerisinde konumlandırılan ve işlevlerine göre ana merdiven, yan merdiven, servis merdiveni ve yangın merdiveni olarak isimlendirilen elemanlardır. Ana merdivenler katlar arasındaki temel bağlantıyı sağlarken; ana merdivene uzak bir noktada konumlanan ya da özel amaçlar için ayrılmış bölümler için kurgulanan merdivenler yan merdiven olarak adlandırılmaktadır. Bununla birlikte, servis girişi yakınında konumlandırılan ve hizmetli personel için ayrılmış merdivenler servis merdiveni, doğal afetler için kaçış yolu oluşturan merdivenler ise yangın merdivenleridir. (Sarı, 1993)

Biçimlerine göre merdivenler ise; temelde düz kollu ve dönel merdiven olmak üzere iki grupta incelenebilmektedir. (Şekil 5.21) Düz kollu merdivenlerde kol sayısı farklılık gösterebilmekte, kol sayısının değişkenliği ve konumlanışına göre L (iki kollu) merdiven, U (üç kollu) merdiven ve dört kolu merdivenler görülebilmektedir. Aynı zamanda, düz kollu merdiven türlerinin her birinde basamak yerleşimleri düz olabileceği gibi köşelerde kısmen dönel merdiven özelliği de gösterebilmektedirler, dönel merdivenlerde de dairesel formda ya da kare içerisine oturtulmuş ancak dairesel özellik gösteren formlar gözlemlenebilmektedir. (Sarı, 1993)

Şekil 5.21: Düz Kollu Merdiven, L Merdiven, U Merdiven ve Dönel Merdiven Tipleri (G.A.)

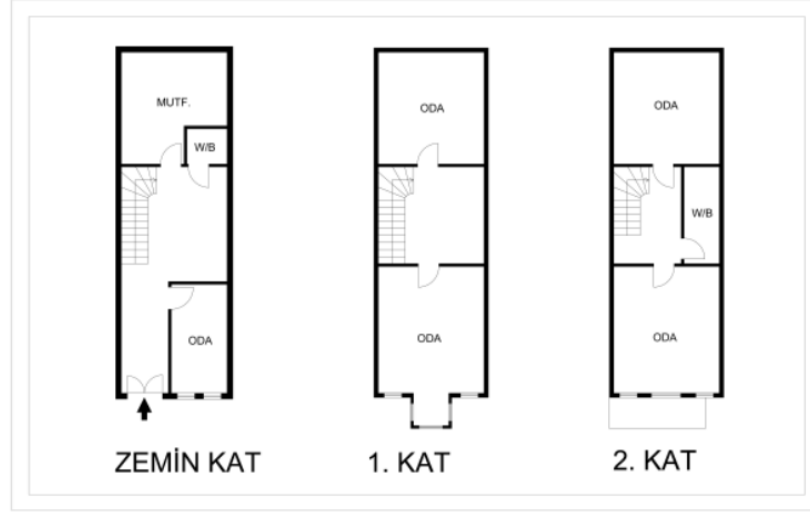
Yukarıda bölümleri, türleri ve biçimlerine göre sınıflandırmaları belirtilen merdivenler malzemelerine göre de sınıflara ayrılmaktadırlar ve günümüzde sıklıkla kullanılan betonarme ve çelik taşıyıcılı merdivenlerin yanında, taş ve Kuzguncuk'un ahşap taşıyıcılı konutlarında olduğu gibi ahşap merdivenler (Şekil 5.22) de uygulanabilmektedirler.

					
1 No'lu Yapı	2 No'lu Yapı	3 No'lu Yapı	4 No'lu Yapı	5 No'lu Yapı	6 No'lu Yapı
					
7 No'lu Yapı	8 No'lu Yapı	9 No'lu Yapı	10 No'lu Yapı	11 No'lu Yapı	12 No'lu Yapı
					
13 No'lu Yapı	14 No'lu Yapı	15 No'lu Yapı	16 No'lu Yapı	17 No'lu Yapı	18 No'lu Yapı
					
19 No'lu Yapı	20 No'lu Yapı	21 No'lu Yapı	22 No'lu Yapı	23 No'lu Yapı	24 No'lu Yapı
					
25 No'lu Yapı	26 No'lu Yapı				

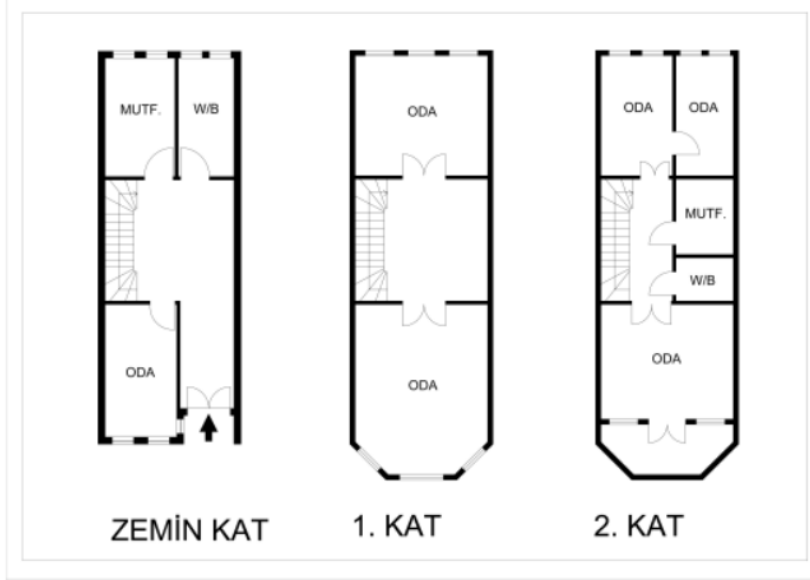
Şekil 5.22: Kuzguncuk Konutları Ahşap Merdivenlerine Ait Planlar (G.A.)

Bu bilgiler doğrultusunda inceleme grubuna ait yapılar incelendiğinde;

- Genellikle ahşap taşıyıcılı olan yapılarda ahşap merdiven kullanımı yoğunluktadır.
- Yapılarda, düz kollu merdiven, düz kollu-kısmi dönel merdiven, L merdiven, U merdiven, dönel U merdiven ve dönel merdiven çeşitleri görülmektedir.(Tablo 5.15)
- Düz kollu merdiven tiplerinde düz çıkış hattı mevcuttur. Bazı örneklerde ilk ve son basamakların dönel formda dengelendiği görülmektedir. Bu örnekler, çalışma kapsamında gruptandırma yapılırken düz kollu-kısmi dönel merdivenler olarak isimlendirilmişlerdir. (Şekil 5.23)

Şekil 5.23a: Basamakları Dönel Formda Dengelenen Merdiven (11 No'lu Yapı) Örnekleri (G.A.)

Şekil 5.23b: Basamakları Dönel Formda Dengelenen Merdiven (23 No'lu Yapı) Örnekleri (G.A.)

- İnceleme grubunda bulunan dönel merdivenlerin sayısı oldukça azdır. Yalnızca 15 No'lu yapıya ait merdiven dönel merdiven grubunda değerlendirilmiştir. Yapıya ait merdivenin bulunduğu merdiven evi dairesel formda değildir. Basamakların dönel merdiven basamakları gibi dengelenmesi ve kare ile sınırlandırılmış alana uzatılması şeklinde olmuştur. (Şekil 5.24)
- İnceleme grubunda az bulunan bir diğer merdiven tipi de L tipi merdivendir. Yalnızca 4 No'lu yapıda L merdiven örneğine rastlanmaktadır. Merdiven, sahanlıksız olarak ve köşeye denk gelen merdivenlerin dengelenmesi ile oluşturulmuştur. (Şekil 5.25)

Şekil 5.24: 15 No'lu Yapı Dönel Merdiveni (G.A.)

Şekil 5.25: 4 No'lu Yapı L Merdiveni (G.A.)

- İnceleme grubunda sayıca en fazla olan merdiven tipi ise U tipi merdivendir. U tipi merdivenler de kendi içerisinde iki grupta incelenmiştir ve düz çıkış hattına sahip U şeklinde olanlar (U merdiven) ve dairesel çıkış hattında U (Dönel U merdiven) şeklinde olanlar olarak ayrılmışlardır. Sıklıkla görülen tip ise dönel U tipidir. (Şekil 6.26)

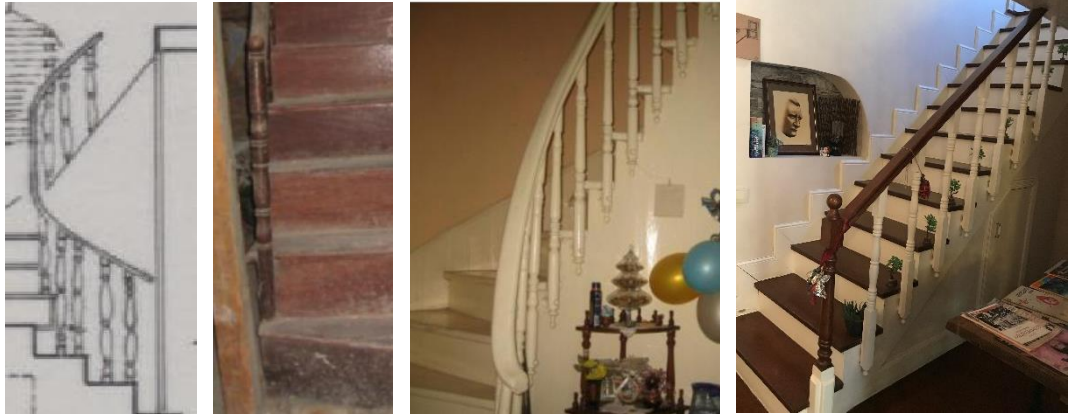

Şekil 5.26a: 24 No'lu Yapıya Ait U Merdiven Örneği (G.A.)

Şekil 5.26b: 25 No'lu Yapıya Ait U Merdiven Örneği (G.A.)

- Kol genişliği 80-120 cm arası olan merdivenlerin basamak genişliği, 25-30 cm arasında değişirken, rıht yükseklikleri 16-20 cm arasında değişmektedir. Aynı zamanda, basamakların üzerinde yer alan ve kalınlığı 2 -3 cm arasında değişen ahşap tablalar, basamak ucundan 3-4 cm kadar dışarıya çıkarılarak estetik bir görünüm kazandırılmaktadır.
- Merdiven basamakları, her iki yanında yer alan ahşap serenlere oturtulmuştur. Serenler, merdiven formuna göre düz ya da kavisli şekil alabilmektedir.
- Ahşap taşıyıcılı merdivenlere ait korkuluklar değerlendirildiğinde, inceleme grubunun yaklaşık %54' lük kısmında (15 Adet) korkuluklara ait bilgiye rastlanılmıştır. Geri kalan %46' lık kısma ait 13 yapının 2 tanesinde (10 ve 11 No'lu) merdivenler iki duvar arasına yerleştirildiği için korkuluk kullanılmamıştır. Ancak, yapının orijinalinde korkuluk yer alıp almadığı bilinmemektedir. Diğer 11 yapının korkulukları ise birbirine benzer formlardadır. Dairesel keside sahip korkuluklarda daire çaplarında oluşturulan farklılıklarla boğumlu bir görünüm elde edilmektedir. (Görsel 5.34)

Görsel 5.34: 3 (S.A.C.), 16, 17, 18, 19, 21, 22 (Saraçoğlu, 2017) ve 24 ve 14 (G.A.) No'lu Yapılara Ait Merdiven Korkulukları

Tablo 5.15: Merdiven Tiplerine Göre Yapılar (G.A.)

MERDİVEN TİPLERİNE GÖRE YAPILAR		
DÜZ KOLLU MERDİVENLİ YAPILAR	DÜZ KOLLU-KİSMİ DÖNEL MERDİVENLİ YAPILAR	L MERDİVENLİ YAPILAR
3 ve 26 No'lu Yapılar	2, 4, 8, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 23 No'lu Yapılar	4 No'lu Yapı
2 ADET	13 ADET	
15 ADET		1 ADET
U MERDİVENLİ YAPILAR	DÖNEL U MERDİVENLİ YAPILAR	DÖNEL MERDİVENLİ YAPILAR
3, 6, 14, 15, 24 ve 25 No'lu Yapılar	1, 2, 5, 7, 9, 12, 14, 21, 22, 27 ve 28 No'lu Yapılar	15 No'lu Yapı
6 ADET	11 ADET	
17 ADET		1 ADET

5.2.3.3. Zemin Döşemeleri

Döşemeler, temel ve duvarlar ile birlikte yapıyı oluşturan yapısal elemanların başında gelmektedirler. Başlıca görevi katların birbirinden ayrılmasında bölücü işlev görmek olan döşemeler, üzerinde konumlandırılan çeşitli donatılar açısından taşıyıcı özellik gösteren ve üzerinde gezinme imkanı sunan mekânsal elemanlardır. Bunun yanında, insan aktiviteleri ve donatılar için zemin oluşturan döşemelerin, bireylerin sabit beden ağırlığı dışında tüm donatıların yükünü taşıyabilecek kapasitede olması ve gerek insan gerekse donatı hareketine imkan tanıyacak zemin malzemesi ile örtülmesi gerekmektedir. Yapısal eleman olarak değerlendirilen döşemeler, betonarme, çelik ve ahşap malzemeden ya da bazı durumlarda bu malzemelerin birlikte kullanımı ile oluşturulabilmektedir. (Sümer, 2011)

Döşemeler, yapısal etkilerinin dışında iç mekan tasarımı bağlamında da önemli bir bileşendir. Diğer bileşenlerin aksine kullanıcı ve kullanıcı eylemleri ile direkt ve sürekli etkileşim halinde olan, başta yürüme eylemi olmak üzere birçok eyleme taban oluşturan zemin kaplama malzemeleri hem işlevsel özellikleri, hem de estetik özellikleri ile mekan karakterine katkı sağlamaktadır. Büyük bir kısmı donatılar tarafından örtülüyor olsa dahi döşeme kaplamaları, renk, doku ve tasarımı ile bir arka plan görevi görmekte, mekanın algılanması ve donatıların ön plana çıkmasında büyük rol oynamaktadır. Bunun yanı sıra, döşeme kaplamaları estetik ve işlevsel kaygılar ile mekanları birleştirme ve ayırıştırma imkanı da tanımaktadırlar. Tek bir malzeme ile tüm mekanların birlikteliği algısı yaratılabilirken, farklı malzemelerin ya da aynı malzemenin farklı renk ve dokuya sahip alternatiflerinin birlikte kullanımıyla da hem mekânsal hem de görsel olarak bölümlenmeler yaratılabilmektedir. (Sümer, 2011)

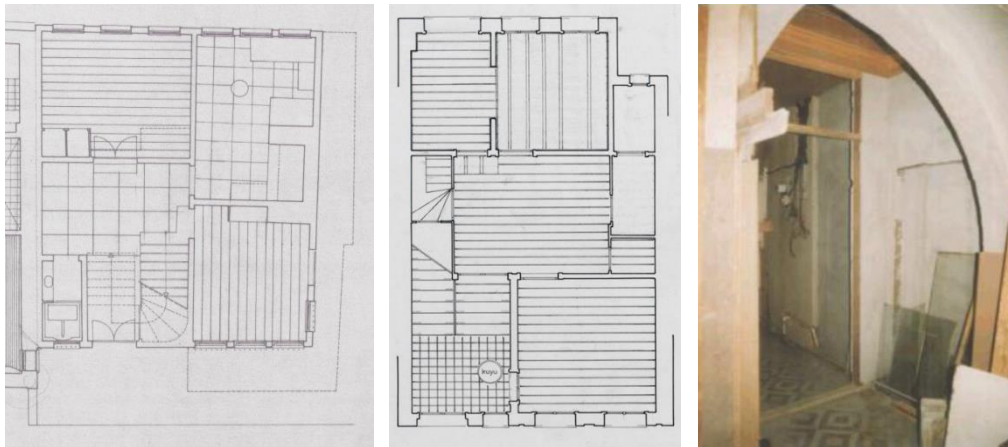
Yukarıda yapısal ve mekânsal özelliklerinden bahsedilen döşemeler, Kuzguncuk örneği bağlamında incelendiğinde ise;

- Yapıların kagir ya da yarı kagir olmasına bakılmaksızın inceleme grubundaki yapıların tamamı ahşap döşemelidir.
- Döşemeler, kirişler ile oluşturulmuşlardır (Görsel 5.35) ve ahşap boyutlarının elverişsizliği nedeni ile genellikle küçük açıklıklar geçilmiştir.

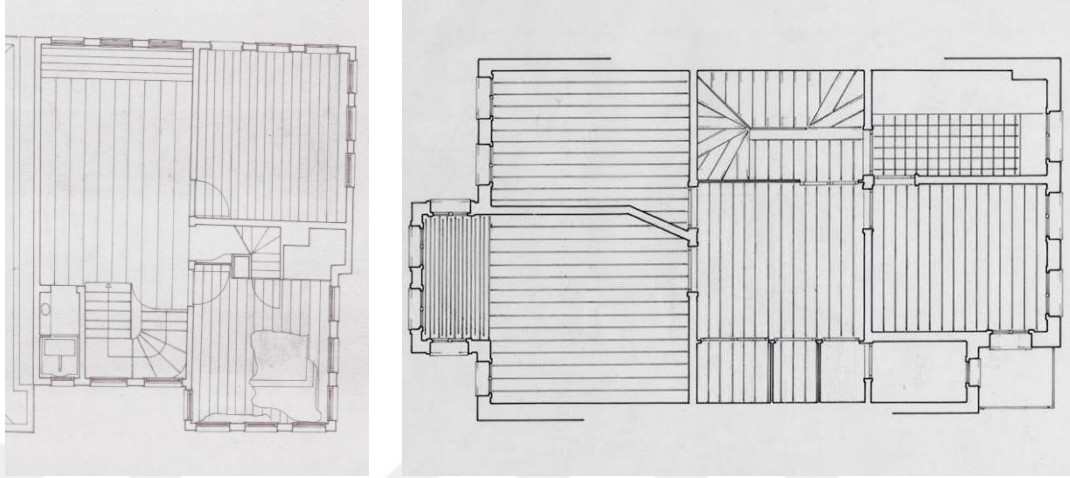
Görsel 5.35: 2 No'lu Yapıda Döşeme Kirişlerini Gösteren Kesit Çizimi (S.A.C.) ve 16, 17, 18, 19 No'lu Yapıların Kirişli Döşeme Detayı (Saraçoğlu, 2017)

- Ahşap yapılarda kirişlerin üst kısmı, üst kat için zemin oluştururken; altı ise alt kat için tavan görevi görmektedir.
- Kirişler, üzerlerinde taşıdıkları yükü duvarlarda yer alan hatıllar aracılığı ile duvar üzerine aktarmaktadırlar.
- Döşeme kaplamaları, kirişler üzerine yaklaşık 1.5-2 cm kalınlığındaki ahşapların yerleştirilmesi ile oluşturulmaktadırlar. Bu ahşapların genişliği ise 6cm ile 40 cm arasında değişkenlik göstermektedir. Ahşap parçalardan oluşan döşemeler ıslak hacimler dışında tüm mekanlarda kullanılırken; ıslak hacimlerde seramik uygulaması görülmektedir. Bazı yapılarda, ıslak hacimlerle birlikte giriş hollerinde de seramik uygulamasına rastlanmaktadır. (Görsel 5.36)

Görsel 5.36: 3 ve 4 No'lu Yapılarda Giriş ve Mutfakta Görülen Döşeme Farklılığı (S.A.C.) ve 7 No'lu Yapıya Ait Seramik Döşeme (Saraçoğlu, 2017)

- Bazı örneklerde, katlarda oda ve ortak alanların birbirinden ayrılması amacı ile zemin ahşaplarının farklı boyut ve yönlerde döşendiği görülmektedir. (Görsel 5.37)

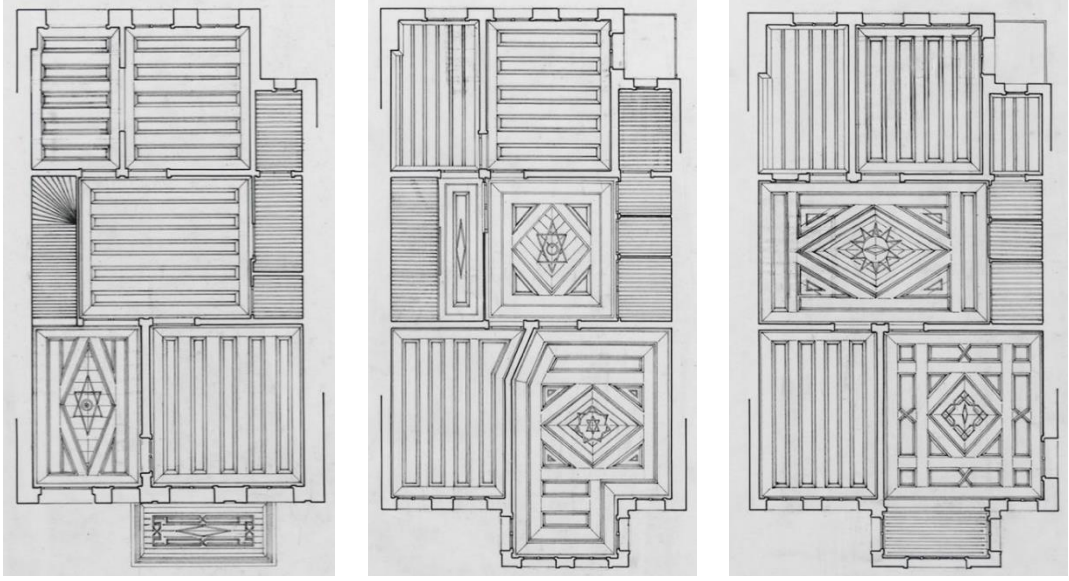
Görsel 5.37: 3 ve 4 No'lu Yapılarda Boyut ve Yönlerde Görülen Farklar (S.A.C.)

5.2.3.4. Tavan Bezemeleri ve Tavan Silmeleri

Katlar arasında bölücü vazife gören döşemelerin alt yüzeyi olarak tavanlar, mekanların düşey ekseninde sınırlandırılmasını sağlayan, duvar ve döşemeler ile direkt etkileşimde bulunan mimari elemanlardır. Tavan kaplama malzemeleri ve tavanda uygulanan hareketler ile bulunduğu mekana estetik özellik kazandırmasının yanında, örtücü işlevi ile psikolojik anlamda da korunma duygusunu beslemektedir. (Sümer, 2011)

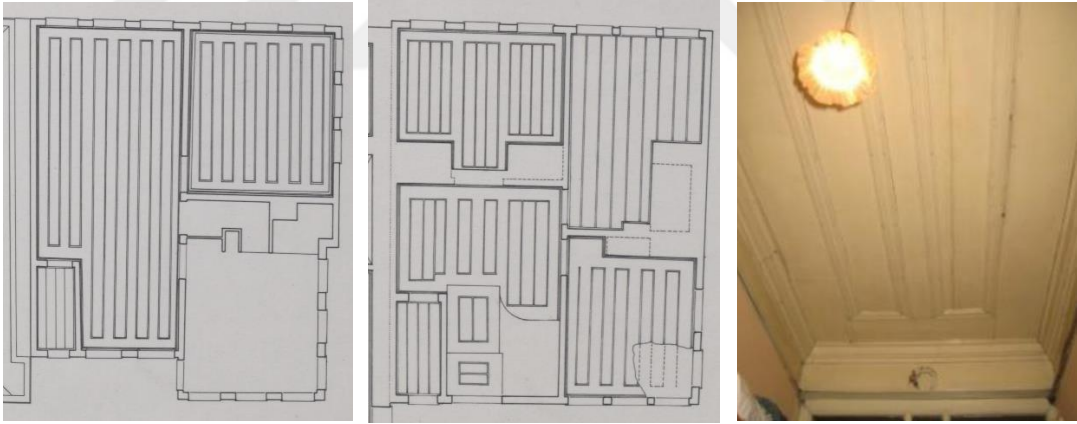
Tavanlar, Kuzguncuk Evleri bağlamında incelendiğinde;

- Kagir ya da yarı kagir olmasına bakılmaksızın ahşap taşıyıcılı yapıların tamamında tavanlar, ahşap malzemelidir.
- Ahşap yapılarda, kat bölmelerinde yer alan kirişlerin üstü zemin, altı ise tavan görevi üstlenmektedir.
- Tavanlar taşıyıcı değil, taşıyıcı özelliğe sahip üst kat döşemelerinde yer alan kirişlerin üst kaplaması ve mekanın üzerini örten eleman durumundadır. Aynı zamanda, iç mekan tasarımı bağlamında, mekana estetik bir özellik de katmaktadır.
- Tavanlar, kirişler üzerine yerleştirilen 1.5-2 cm kalınlığında ve genişliği yaklaşık olarak 6-30 cm arasında değişen ahşap parçalardan oluşmaktadır. Merdiven altlarında, wc-banyo ve depolama işlevi için kullanılan mekanlarda tavanlar bu haliyle bırakılmakta, yaşam alanlarında ise tavanlar süslenmektedir. (Görsel 5.38)

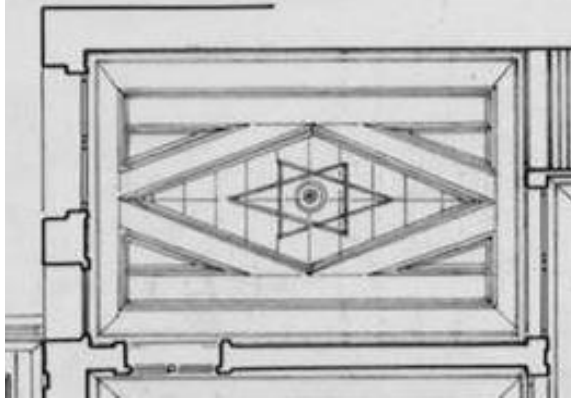
Görsel 5.38: 4 No'lu Yapıya Ait Tavan Planları (S.A.C.)

- Kuzguncuk evlerinde tavanlar genellikle sade bırakılmıştır, bazı evlerde tavan bezemeleri bulunmaktadır. Orta sınıfa ait konutlarda, tavanlarda genellikle tavan kaplaması üzerine 2-3 cm çapındaki oluklu çıtalar ile oluşturulan dikdörtgen formlu bezemeler bulunmaktadır. (Görsel 5.39)

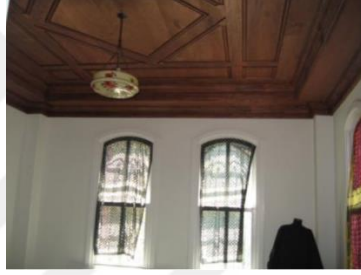
Görsel 5.39: 3 No'lu Yapıya Ait Tavan Planları (S.A.C.) ve 21-22 No'lu Yapılara Ait Ahşap Çıtalı Tavan (Saraçoğlu, 2017)

- Bazı evlerde tavanında ise, altıgen ya da sekizgen, yıldız formundaki bezemeler görülmektedir. (Görsel 5.40) Kesin olarak bilinmemekle birlikte, Bektaş'a (2011) göre altıgen yıldızlar davut yıldızıdır ve bu evler Yahudi ailelere aittir. Sekiz köşeli yıldızlar hakkında ise bir bilgiye rastlanılmamıştır.

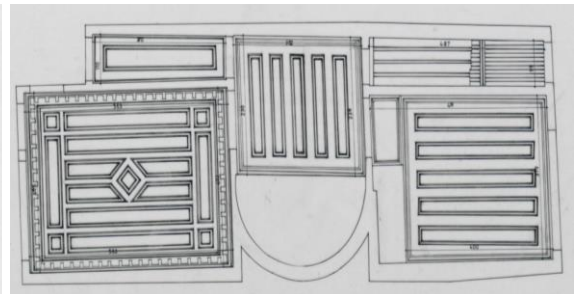
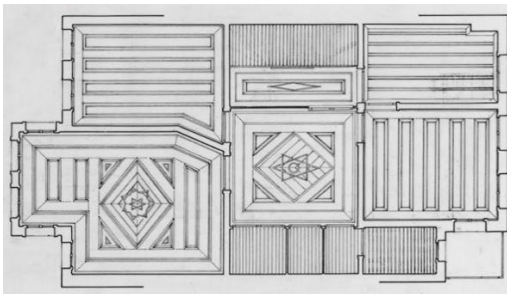
Görsel 5.40: 4 No'lu Yapıda (S.A.C.) Bulunan Altı Köşeli Yıldız ve 14 No'lu Yapıda (G.A.) Bulunan Sekiz Köşeli Yıldız Formu

- Tavanlar çoğunlukla sade çitalı formdayken, bazı konutlarda daha yoğun bezemelerle de karşılaşmaktadır. (Görsel 5.41) Bu durumun konut sahiplerinin maddi durumuyla alakalı olduğu düşünülmektedir.

Görsel 5.41: 26 (Saraçoğlu, 2017), 27 ve 28 No'lu Yapıların (S.A.N.) Farklı Bezeme Düzeylerindeki Tavan Örnekleri

- Tavanların mekanlara göre bezemeli ya da sade ahşap lambri (wc-banyo, merdiven altı ve depolar) olmasının yanında; tavanların bezeme şekilleri de mekandan mekana farklılık göstermektedir. Ortak yaşam alanlarında, oluklu çitalardan oluşan göbekli tavanlar ve oymalı tavan silmeleri görülürken; yatak alanı ve mutfaklarda ise çitalı dikdörtgen form gözlemlenmektedir. Bazı evlerde giriş hollerinde de dikdörtgen formlu bezemeler bulunmaktadır. (Görsel 5.42)

Görsel 5.42: 4 ve 7 No'lu Yapı Mekanlarında Görülen Bezeme Farklılıkları (S.A.C.)

- Tavanlarda, gerek ahşap lambri uygulaması gerekse farklı formlarda bezemeler bulunması farketmeksizin tamamında ahşap tavan silmeleri yer almaktadır. Bazıları

farklı kotlarda düz formda iken, bazılarında ise dişli ve kabartmalı örneklerine de rastlanmaktadır. (Görsel 5.43)

Görsel 5.43: 14 (G.A.) ve 24 No'lu (Saraçoğlu, 2017) Yapılarda Görülen Tavan Silmeleri

5.2.3.5. Duvar Bordürleri

Duvar bordürleri, çalışma kapsamında duvarlar üzerinde bulunan, parapet yüksekliğinde, pencere alt hizasının devamı şeklinde olan ve doğrusal olarak tüm mekanı dolanan düz ya da çeşitli formlardaki elemanlar olarak değerlendirilmiştir. Bu elemanlar yalnızca bezeme amacı ile kullanılmamakta; aynı zamanda, parapet yüksekliğinde koruyucu görev almakta, darbeye en çok maruz kalan ve parapet yüksekliğinin altında kalan alanlardan koltuk, sedir vb. donatıların sebep olduğu darbeleri uzaklaştırma işlevini de taşımaktadır. Bu elemana, Türk Evi'nde sıklıkla rastlanılmaktadır. İnceleme grubundaki yapılarda ise duvar bordürlerine yalnızca 5 yapıda (3, 7, 12, 21 ve 22 No'lu Yapılar) rastlanmıştır. (Görsel 5.44)

Görsel 5.44: 3 (S.A.C.), 12, 21 ve 22 No'lu (Saraçoğlu, 2017) Yapılarda Görülen Duvar Bordürleri

5.2.3.6. İç Mekan Kapıları

Cephede yer alan ve yapı içi ile dış mekan arasındaki iletişimi sağlayan dış kapılar gibi, iç mekanda yer alan ve konut içi mekanların birbirleri ile olan ilişkilerini düzenleyen iç kapılar da büyük öneme sahiptirler. Ancak, inceleme grubunda yer alan yapıların iç mekanı ile ilgili yeterli kaynak ve geçmiş dönem fotoğraflarına sahip olunamaması nedeni ile büyük çoğunluğu hakkında bilgi sahibi olunamamaktadır. Bunun yanında, var olan çizim ve eski görseller aracılığı ile yapıların bir kısmı (3, 8,

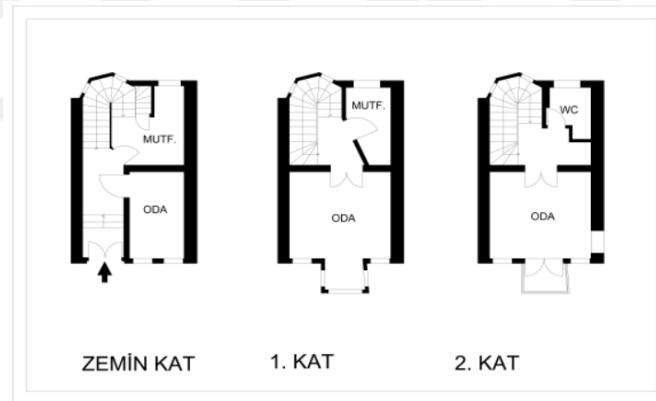
9, 14, 21, 22, 24, 27 ve 28 No'lu Yapılar) hakkında bilgi elde edilebilmekte (Görsel 5.45) ve bu yapılar üzerinden iç kapılar hakkında varsayımlarda bulunulabilmektedir.

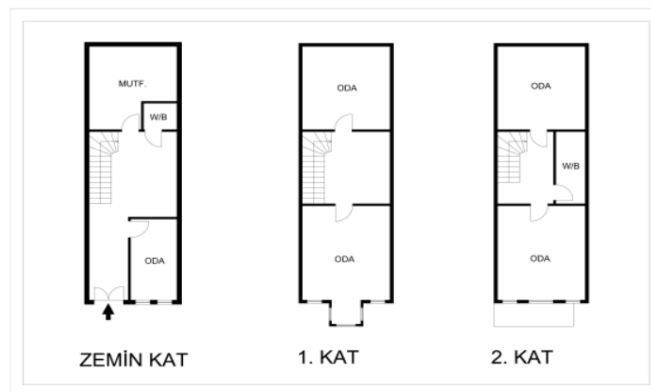
Görsel 5.45: 3, 8, 9 (S.A.C.), 21, 22, 27 ve 28 No'lu (Saraçoğlu, 2017) Yapı Kapıları

Elde edilen bilgiler doğrultusunda Kuzguncuk konutlarının iç kapıları üzerinde yapılan inceleme neticesinde;

- Yapı elemanlarının birçoğunda olduğu gibi iç kapılarda kullanılan malzeme de ahşaptır.
- Kapılar her mekan için aynı olabileceği gibi; mekandan mekana değişiklik de gösterebilmektedir. İnceleme grubundaki yapılara ait planlar incelendiğinde, bazı yapılarda kapıların tamamı tek kanatlıdır, bazı yapılarda ise ortak yaşam alanlarında çift kanatlı kapılar olduğu görülmektedir. (Görsel 5.46)

Görsel 5.46a: 2 No'lu Yapıda Ortak Alandaki Çift, Diğer Mekanlarda Görülen Tek Kanatlı Kapılar(G.A.)

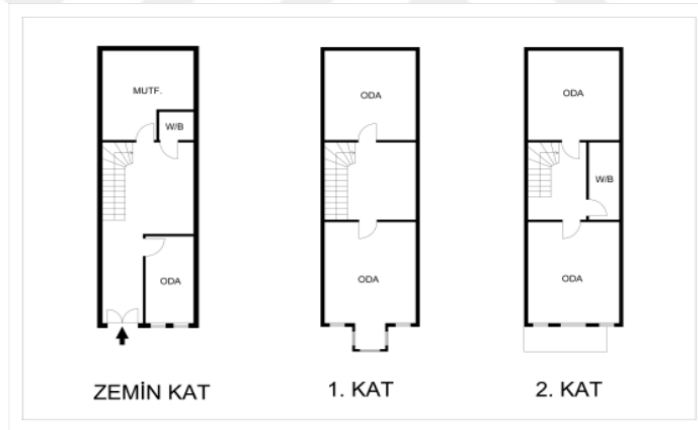

Görsel 5.46b 10 No'lu Yapıda Tamamı Tek Kanatlı Olan İç Kapılar (G.A.)

- Dış kapılarda olduğu gibi iç kapılarda da, tek kanatlı kapılar yatayda tek, düşeyde iki ya da üç tabladan oluşmakta, çift kanatlı kapılarda aynı özelliği göstermekte ve birbirinin aynısı olmaktadır.
- Tek kanatlı kapıların genişliği 70-80 cm arasında değişmektedir. Çift kanatlı kapılarda her iki kanatta aynı ölçüdedir ve genellikle 120- 150 cm civarındadır. Kapı yükseklikleri ise 2.00- 2.30 m arasında değişiklik göstermektedir.
- Kapıların açılış yönleri genellikle odaların içerisine doğrudur. Bazı yapılarda mekan sıkıntısı nedeni ile dışarı açılım görülebilmektedir. (Görsel 5.47)

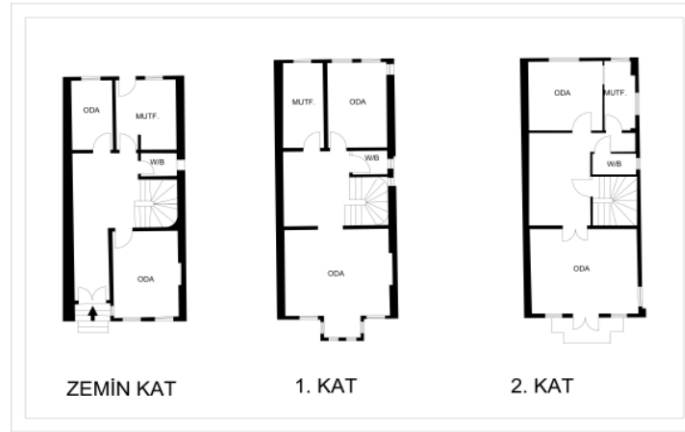

Görsel 5.47a: 4 No'lu Yapıda Görülen Mekan Sıkıntısı Nedeni İle Dışarıya Açılan İç Kapılar (G.A.)

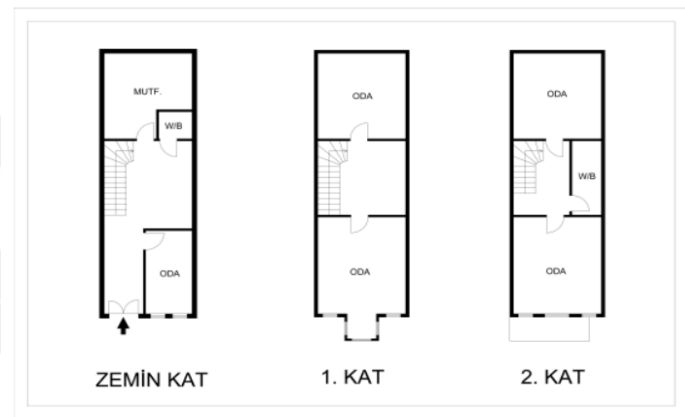

Görsel 5.47b: 10 No'lu Yapıda Görülen Mekan Sıkıntısı Nedeni İle Dışarıya Açılan İç Kapılar (G.A.)

- Kapı açılımları tek kanatlı kapılarda genellikle odanın köşe noktasından ve açıldığında duvara yaslanacak şekildedir. Cephenin tamamını kaplayan ortak yaşam alanlarında (salonlarda) görülen çift kanatlı kapılar ise mekanın orta noktasından açılmaktadır. (Görsel 5.48) Odaya geçiş yapılan mekanın plan kurgusu nedeniyle nadiren de olsa tek kanatlı olup, odanın orta noktasından açılan kapı örnekleri de görülmektedir. (Görsel 5.49)

Görsel 5.48: 24 No'lu Yapıda Köşeden Açılan Tek Kanatlı, Ortadan Açılan Çift Kanatlı Kapılar (G.A.)

Görsel 5.49: 10-11 No'lu Yapıda Görülen Odaya Geçiş Alanının Mekan Kurgusu Nedeni İle Ortadan Açılan Tek Kanatlı Kapı (G.A.)

6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Yapılan bu çalışma kapsamında, çeşitli dönem ve topluluklara ev sahipliği yapmış olan İstanbul kentinin kozmopolit yapısının önemli temsilcilerinden Kuzguncuk semtinde bellek – mekan ilişkisinin, mekan kimliği ve mekansal kimliği oluşturan ortak öğeler üzerinden analizi gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, 19. yy' da Kuzguncuk'ta yaşayan bireylerin toplumsal yapısının, günlük alışkanlıklarının ve dönemsel olayların semt ve yapı biçimlenişini ne şekilde etkilediği ve 19. yy'ın son çeyreğinde inşa edilen orta sınıf evlerinin tipolojik özelliklerinin (ortak öğeler) neler olduğu belirlenmiştir. Elde edilen veriler, sonuç bölümünde benzer özelliklere sahip semtler ile karşılaştırılmış ve yapıların güncel durumları üzerinden mekan kimliğinin değişimi ve nedenleri incelenmiş, işlev ya da yapısal öğeler açısından değişikliğe uğrayan yapıların bellekte yer edinen Kuzguncuk Kimliği 'ne etkileri tespit edilmiştir.

Son yıllarda gerçekleşen teknolojik gelişmeler, makinelerin insan gücünün yerini alması, tarımsal faaliyetlerdeki azalma ve iş sahalarının merkezi konuma kaydırılması ile ortaya çıkan köyden kente göçün etkisiyle, İstanbul ve diğer büyük kentlerde görülen nüfus artışından Kuzguncuk semti de büyük ölçüde nasibini almıştır. Artan nüfus ile birlikte çeşitli sorunlar gündeme gelmeye başlamış, bu sorunların başında ise günümüzde de artarak devam eden bireylerin iş ve barınma ihtiyacının karşılanması gelmiştir. İş sorununun çözümü için ortaya çıkan yeni imkanlarla birlikte; iş sahalarının konumu ile bağlantılı olarak kent içi mobilitesi artan bireyler için konutlar yalnızca akşamdan akşama kullanılan mekanlar durumuna gelmiş ve mahallelerin deneyimlenme süresi azalmıştır. Bunun sonucunda da bireylerin popüler kültürü yansıtan isteklerini ve artış gösteren nüfusun barınma potansiyelini karşılamak için geleneksel yapı tiplerinden vazgeçilmiş, Sanayi Devrimi ile hayatımıza giren yeni yapı malzemeleri ve teknoloji ile çok katlı yeni yapıların üretimi gerçekleşmiştir. Günümüz seri üretim anlayışı beraberinde standart malzeme ve üretim teknikleri kullanım alışkanlığını da getirmiş, farklı çevrelerde dahi aynı yapım tekniklerinin kullanılması tek tip konut üretimini ortaya çıkarmış, bu durum iç mekanı ve mobilyaları/donatıları da etkisi altına almıştır. Hem iç mekanı hem de yapı tipi ve mahalle yapısını değiştiren yeni düzen, köklerine ve kültürel değerlerine bağlılık gösteren toplumumuz için köklü bir değişim yaratmıştır. Bireyler arası iletişim ve etkileşimden beslenen toplumsal yapı zamanla birbirine yabancılaşan, komşuluk ilişkilerini ve mahalle yaşamını rafa kaldırmış yeni bir düzene evrilmiştir. Bu yeni düzen içerisinde bireyler zamanla sahip olduğu kültürel değerlerini kaybetmiş ve geçmiş ile arasındaki bağları koparmıştır. Günümüzde her ne kadar eski tip mahalle hayatına duyulan nostalji artış gösterse de, günümüz ihtiyaçları daha ağır basmakta ancak, her iki durum için de ortak çözüm arayışı devam etmektedir. Bu noktada bireylerin geçmişe duyduğu özlemin karşılanması, onlara bir süreliğine de olsa geleneksel hayatın deneyimlenebilmesi fırsatı sunan ve kaybolmak üzere olan değerlerin anımsatılması için bir referans noktası oluşturan bellek mekanları devreye girmektedir. Bireyler, belirli bir kimliğe sahip olan bu mekanlarda geçmişini yeniden üretmekte ve toplumsal değerlerin

sürdürülebilirliğini sağlamaktadır. Çalışmanın yapıldığı Kuzguncuk semti de geleneksel mahalle hayatının belirli bir ölçüde yansıtıldığı önemli bellek mekanları arasında yer almaktadır.

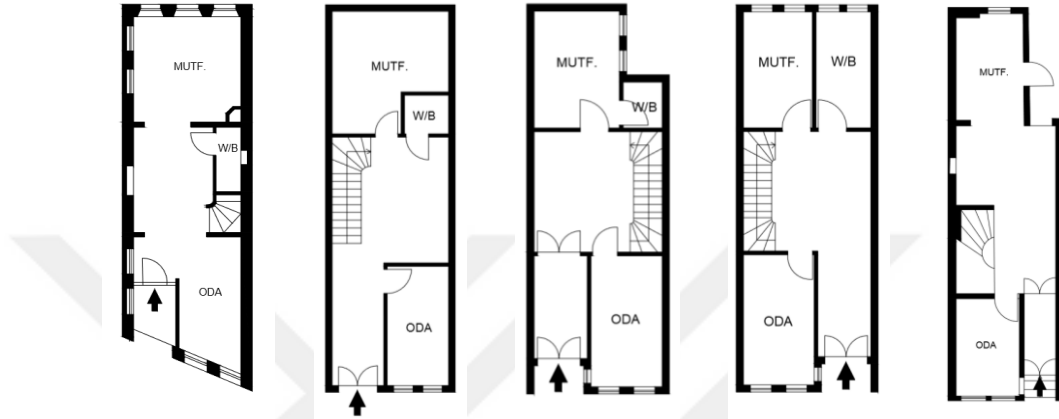
İstanbul kenti, yüzyıllar boyunca farklı din ve inanışlara sahip bireyleri bir arada barındırmış ve Samatya, Fener - Balat, Galata, Hasköy, Tarlabası, Ortaköy, Kuzguncuk gibi gayrimüslim halkı barındıran semtler kozmopolit mahalle hayatının izlendiği yerleşim yerleri olarak varlık göstermişlerdir. Özellikle fakir ve orta kesimden bireyleri temsil eden bu semtler arasında Kuzguncuk, Yahudi cemaati için ifade ettiği kutsal değer, yapısal farklılık ve korunmuşluk durumu bakımından ayrı bir öneme sahiptir. 19. yy'ın geleneksel yapısını yansıtan Kuzguncuk da, günümüzde var olan görünümünün aksine diğer tarihi semtler gibi zamanla unutulmaya yüz tutmuş, tarihi yapıları zamana yenik düşmüş ve zaman içerisinde değişen mülk sahipleri yapıların özgün durumlarına müdahale ederek orijinal dokunun bozulmasına sebep olmuşlardır. Bu durum, Mimar Cengiz Bektaş'ın geçmişe duyduğu özlem ile kendine geçmişi yansıtan bir 'yer' arayışı sırasında Kuzguncuk ile yolunun kesiştiği 1978 yılına kadar devam etmiştir. Bektaş, Kuzguncuk ile tanıştıktan sonra buradan uzun süredir kullanılmayan, atıl durumda bir ev (5 No'lu ev) satın almış (Görsel 6.1) ve semt sakinlerinin anlamsız bakışları arasında yapıyı onararak Kuzguncuk'un kaderini değiştiren bir adım atmıştır. Semtin ve sahip oldukları yapıların değerini fark eden semt sakinleri Bektaş'ın başlattığı bu harekete zamanla ortak olmuş ve Kuzguncuk'u Kuzguncuk yapan değerlerin günümüze ulaşması, bugün izlediğimiz Kuzguncuk'un oluşması ve incelemenin sağlıklı bir şekilde yürütülmesine imkan sağlayacak verilerin elde edilmesinde büyük rol oynamışlardır. (Bektaş, 2011) Aynı zamanda, çalışma süresince çeşitli kaynak ve arşiv kayıtları taranmış ancak, Kuzguncuk yapılarına ait en nitelikli veriler Cengiz Bektaş'ın onarımlar sırasında oluşturduğu Kuzguncuk'a ait çizim ve fotoğraflarını içeren arşivinden elde edilmiş ve çalışmada kaynak olarak kullanılmıştır. (Salt Araştırma, Cengiz Bektaş Arşivi)

Görsel 6.1: Mimar Cengiz Bektaş'ın Kuzguncuk'ta Onardığı İlk Ev – 5 No'lu Yapı (G.A.)

Çalışma kapsamında incelenen ve Kuzguncuk'a asıl özelliği veren yapılar, orta sınıf düzeyini ve kimliğini yansıtmaktadır. Yapılar, semtin atlattığı büyük yangınlar

sonucunda, 1863 tarihli Tarik ve Ebniye Nizamnamesi (Saraçoğlu, 2017) uyarınca genellikle dikdörtgen ve zaman zaman kare şeklinde ve eşit m² üzerine kurgulanmışlardır. (Görsel 6.2) Bölgede yer alan orta sınıf evleri, yüksek sosyal statüden bireylerin yaşadığı yalı mimarisinden gerek plan yapısı gerekse cephe tipolojisi açısından tamamı ile farklı bir özellik sergilemektedir. (Görsel 6.3) Son dönemde yapılan ek süsleme ve düzenlemeler dikkate alınmaz ise; Kuzguncuk'ta yer alan yapıların sade bir mimari anlayış ile inşa edilmiş olması orta ve fakir kesimden gayrimüslimlerin bu bölgede yaşadığı bilgisini destekler niteliktedir.

Görsel 6.2: 8,10,13,23 ve 27 No'lu Dikdörtgen Plan Tipli Yapıların Benzer Özelliklere Sahip Taban Alanı (G.A.)

Görsel 6.3: Kuzguncuk Madam Agavni Muratyan Yalısı (Paker,2008)

Kuzguncuk'un 19. yy toplumsal yapısının, dönemin önemli olaylarının ve bireylerin yaşam biçimlerinin mekana ve mekansal kimliğin bileşenlerine yansımalarının belirlenebilmesi için semtin, Kuzguncuk ile aynı dönemde varlık gösteren ve benzer kozmopolit özelliğe sahip semtler ile karşılaştırılmasının önemli bir analiz yöntemi olduğu düşünülmüştür. Bu semtler arasında Fener ve Balat semtinde, Endüstri Devrimi'nin getirisi olarak nüfus artışı ve toprakların değer kazanması ile yapı parsellerini tek başına satın alamaz duruma gelen bireylerin konut ihtiyacını karşılamak üzere ortaya çıkan sıra evler ve apartmanların (Görsel 6.4) aksine Kuzguncuk konutlarının mülkiyeti tek bir bireye aittir, yapılar müstakil formdadır ve kimliği oluşturan genel tipolojinin dışında tek elden değil kendine has bir kimlikle

tasarlanmışlardır. (Görsel 6.5) Bunun yanında, Kuzguncuk'ta nadiren de olsa sıra ev özelliği gösteren yapılara da rastlanılmaktadır. (Görsel 6.6) Kuzguncuk'ta sıra ev özelliği gösteren yapıların azlığı ve müstakil konut anlayışı, semtin Endüstri Devrimi'nden diğer semtlere oranla daha az etkilendiği görüşünü doğurmakta, bu çıkarım çeşitli kaynaklarda rastlanılan semt sakinlerinin serbest meslek sahibi oluşu ve semtin zaman içerisindeki orantılı nüfus artışıyla da desteklenmektedir.

Görsel 6.4: Fener ve Balat Semtlerinde Yer Alan Sıra Evler (G.A.)

Görsel 6.5: Kuzguncuk Konutları Tek Elden Değil Herbiri Kendine Özgü Özelliklerle Tasarlanmışlardır.

Görsel 6.6: Kuzguncuk'ta Benzer Tipolojideki Sıra Ev Özelliğinde 16, 17, 18 ve 19 No'lu Yapılar (G.A.)

Kuzguncuk konutlarını Fener ve Balat semtlerinden ayıran bir diğer özellik ise yapım şeklidir. Fener-Balat yapıları genellikle kırmızı harman tuğla kaplı, kagir yapılardır. Kuzguncuk konutları ise kagir zemin üzeri ahşap katlıdır. (Görsel 6.7)

Görsel 6.7: Balat'ta Bulunan Harman Tuğla Yapı ve Kuzguncuk'ta Bulunan 7 No'lu Ahşap Yapı (G.A.)

Kozmopolit yerleşim özelliğine sahip Ortaköy semtinde yer alan 19. yy yapıları ise; İstanbul genelini kapsayan ve yangın durumlarında müdahale kolaylığı açısından çıkmaz, dar sokakları ve yüksek yapıları yasaklayan 1863 tarihli Tarık ve Ebniye Nizamnamesi'ne (Seyidanlıoğlu, 1996) göre düzenlenmişlerdir. Bu yapılar, Fener ve Balat ile benzer şekilde sıra ev özelliği gösteren işçi konutlarıdır. 18 Akaretler olarak isimlendirilen yapılar, yapı tipi bakımından Fener ve Balat semtleriyle, yapım şekli ve cephe tipolojisi bakımından ise Kuzguncuk semti ile benzer özellik göstermektedir. (Görsel 6.8)

Görsel 6.8: Ortaköy 18 Akaretler (URL 22) ve Kuzguncuk 13 No'lu Yapı (G.A.)

Kuzguncuk konutlarının başlangıçta sahip olduğu ahşap yapım sistemi, daha önceki bölümlerde (5.Bölüm) bahsedildiği üzere büyük İstanbul yangınları nedeni ile zaman

içerisinde yenilenen yapılarda yerini kagir yapım sistemine bırakmıştır. Bu bilgi ışığında, yapı tipinde (sıra ev ya da müstakil konut) meydana gelen farklılıklar Sanayi Devrimi ile açıklanırken; yapım şeklinden kaynaklı farklılıkları ise İstanbul'un geçirdiği büyük yangınlar ile açıklamak mümkün olabilmektedir. Birçok kez büyük yangınlara maruz kalmış olmasına rağmen Kuzguncuk semtindeki ahşap yapıların görülme sıklığı, semtin Balat ile kıyaslandığında yangınlardan daha az etkilendiği ve bu sayede 19. yy ahşap yapılarına ait kimliksel verilerin daha iyi muhafaza edildiği ve günümüze ulaşabildiği fikrini ortaya koymaktadır. Aynı bilgiden yola çıkarak, Kuzguncuk konutlarının ahşap ve kagir yapı dağılımına bakıldığında semtin ana hattını oluşturan İcadiye Caddesi ve çevresinin söz konusu yangınlardan büyük ölçüde etkilendiği (kagir yapı sıklığı), arka sokakların (ahşap yapı sıklığı) ise yangınlara nispeten daha az maruz kaldığı da söylenebilmektedir. (Görsel 6.9)

Görsel 6.9: Ana Cadde Üzerinde Yer Alan Kagir Yapılar ve Arka Sokaklarda Yer Alan Ahşap Yapılar

Aynı dönemde inşa edilmiş, benzer özellikteki semtler ile yapılan karşılaştırmalar sonucu analiz edilen dönem koşulları ve toplum yapısının biçimlendirdiği Kuzguncuk Kimliği' nin güncel durum analizi ve kültür ile belirlenen kimliksel verilerin değişimine bakıldığında, daha çok toplum yapısında gerçekleşen değişimin etkisi altında olduğu görülmektedir. Geçmişte toplumsal iletişim, etkileşim ve mahalleli olma durumunun gözlemlendiği, herkesin birbirini tanıdığı, esnaf ve mahalleli ile selamlaşmaların, güven ve aidiyet duygusu üzerine temellenmiş ilişkilerin, kahvehane sohbetleri ve sokak arası muhabbetlerin sergilendiği Kuzguncuk semti; güncel durumda popüler kültür, sosyal medya ve tv dizilerinin etkisi ile günlük ziyaretçi akınına uğramaktadır. Bu akın, Kuzguncuk kimliğini yansıtan tarihi evlerin ve sokakların doğal bir fotoğraf stüdyosu olarak kullanılması, ziyaretçi kapasitesini aşan semtin sokak aralarının bir otopark olarak işlev görmesi ve sakin, huzurlu mahalle hayatının yerini kalabalık ve kargaşanın alması sonucunu doğurmuştur. Bu sebeple zaman zaman birbirleri ile selamlaşan semt sakilerini görmek mümkün olsa dahi genel olarak Kuzguncuk sakinleri kabuğuna çekilmiş, fotoğraf makinelerinden rahatsızlık duyan mülk sahiplerinin evlerini sokağa kapaması ve sokak arası muhabbetlerin tarihe karışması geleneksel mahalle olgusunu değiştirmiştir. Bunun yerini, dar sokaklara park etmiş araba yığınlarının arasında ellerinde fotoğraf makineleri ile dolaşan günlük ziyaretçiler ve geçmişi günümüze taşıyan dokunun yansıdığı fotoğraf kareleri almıştır. (Görsel 6.10)

Görsel 6.10: Popüler Kültürün Kuzguncuk Sokakları Üzerindeki Etkisi ve Semt Sakinlerinin Duruma Tepkisi (G.A.)

Kuzguncuk'un son yıllarda gözde bir semt durumuna gelmesi göz önünde bulundurulduğunda, semt sakinlerinin kalabalık ve fotoğraf çekimlerinden duyduğu rahatsızlığa bağlı olarak inceleme grubunda yer alan yapıların iç mekan kimliğinin tespiti amacı ile iç mekanlarının fotoğraflanması aşamasında çeşitli zorluklarla karşılaşmıştır. Çoğu yapının cephe duvarları ve kapıları üzerinde yer alan fotoğraf çekiminin yasak olduğu ibaresinin yanında mülk sahiplerinin rahatsızlığını temsilen kapı, pencere ve perdelerini kapalı tutması, sokak ile iletişimini kısıtlaması ve çevrede geçirilen süre boyunca ilgili yapı sahiplerine ulaşamaması bu zorluklardan bazılarıdır. Bu amaçla mahalle muhtarı ve esnafla kurulan iletişim de sonuçsuz kalmış, inceleme grubunda yer alan yapı sahiplerinin tamamına ulaşılması mümkün olmamıştır. Aynı zamanda yapıların geçmişi ve geçmişteki mülk sahiplerinin tespiti amacı ile semtte bulunan Bet Yaakov Sinagogu'nun arşivinden de yararlanılmak istenmiş, konu ile ilgili Hahambaşılık ile iletişime geçilmesine rağmen herhangi bir geri dönüş alınamamıştır. Karşılaşılan tüm zorluklara rağmen çeşitli kaynaktan ve elde edilebilen kişisel arşivden 28 adet yapının 19 tanesinin iç mekan fotoğraflarına ulaşılabilmiştir. Elde edilen veriler incelendiğinde; değişen toplumsal yapı ile birlikte mekansal kimlikte de birtakım değişiklikler meydana geldiği tespit edilmiş, yapıların dönemin ihtiyaçları ve kullanıcı istekleri doğrultusunda işlev, doku, mekan organizasyonu ve tipolojik özellikler bakımından değişikliklere uğradığı belirlenmiştir.

Nostaljik mahalle hayatı ile özdeşleşmiş bir semt olan Kuzguncuk, semtin ana hattını oluşturan ve günlük aktivitelerin gerçekleştiği İcadiye Caddesi etrafında konumlanmıştır. Günlük rutinlerin sürdürüldüğü, semt sakinlerinin birbirleri ile iletişim ve etkileşimde bulunduğu, alışveriş ve diğer ihtiyaçlarını karşıladıkları mekan ve mahalle esnaflarını barındıran cadde, semtin en işlek ve merkezi konumu olması nedeni ile Kuzguncuk'un bellekte yer edinen anı ve olaylarının tümüne tanıklık etmiştir. 1922 yılı kayıtlarında sıkça ifade edilen terzi, fırın, kasap, marangoz, manav, mobilyacı, balıkçı, ayakkabıcı, kuyumcu, tuhafiye, postane ve kahvehaneler, Kuzguncuk halkının yaşam biçimi ve dönemsel ihtiyaçları hakkında çeşitli ipuçları vermektedir. (Bektaş, 2011) Bir dönemin mekan üzerinden yeniden üretiminin gerçekleştiği cadde, günümüzde de günlük eylemlerin gerçekleştiği ve çeşitli ihtiyaçların karşılandığı bir merkez durumundadır. Ancak, farklı azınlıklara ev sahipliği yapmış kozmopolit semtin sakinleri zaman içerisinde çok kez değişikliğe uğramış,

Kuzguncuk'un kendine has dokusu pek çok yazar, sanatçı ve mimarın eski toplumsal yapının yerini almasına neden olmuştur. Semtin kozmopolit yapısını temsil eden eski semt sakinlerinin zaman içerisindeki zorunlu göçü ve değişen toplumsal yapı ile birlikte Kuzguncuk'un bellekteki ifadesi de değişime uğramış ve değişen ve dönüşen bellek beraberinde mekansal değişimi de getirmiştir. Her ne kadar dönemi temsil eden yapıların mimari özellikleri büyük ölçüde korunmuş olsa da, zamanın ihtiyaçlarına karşılık verecek şekilde işlev değişikliğine uğramış ve popüler kültürün etkisi ile mahalle esnafları yerini kafeler, kitapevleri, mimarlık ofisleri, sanat atölyeleri, sanat galerileri, kebab ve lahmacun salonları, esnaf lokantaları ve emlakçılara bırakmıştır. (Görsel 6.11) Bunun yanında az da olsa varlık gösteren mahalle esnaflarına da rastlamak mümkündür. (Görsel 6.12)

Görsel 6.11: Kuzguncuk Yeni Yapı, Kafe ve sanat galerileri (G.A.)

Görsel 6.12: Kuzguncuk'ta Hala Varlık Gösteren Mahalle Esnafları (G.A.)

19. yy'ın kozmopolit yapısına tanıklık etmiş olan Kuzguncuk evleri zaman içerisinde değişen düzene ayak uydurmuş, semtin onarım sonrası kazandığı popülerlik ve talep artışı ile geçmiş dönemde konut olarak kullanılan yapılar ihtiyaç doğrultusunda işlev değişikliğine uğramıştır. Yapılara dönüşüm sonrası yüklenen yeni işlevlerin

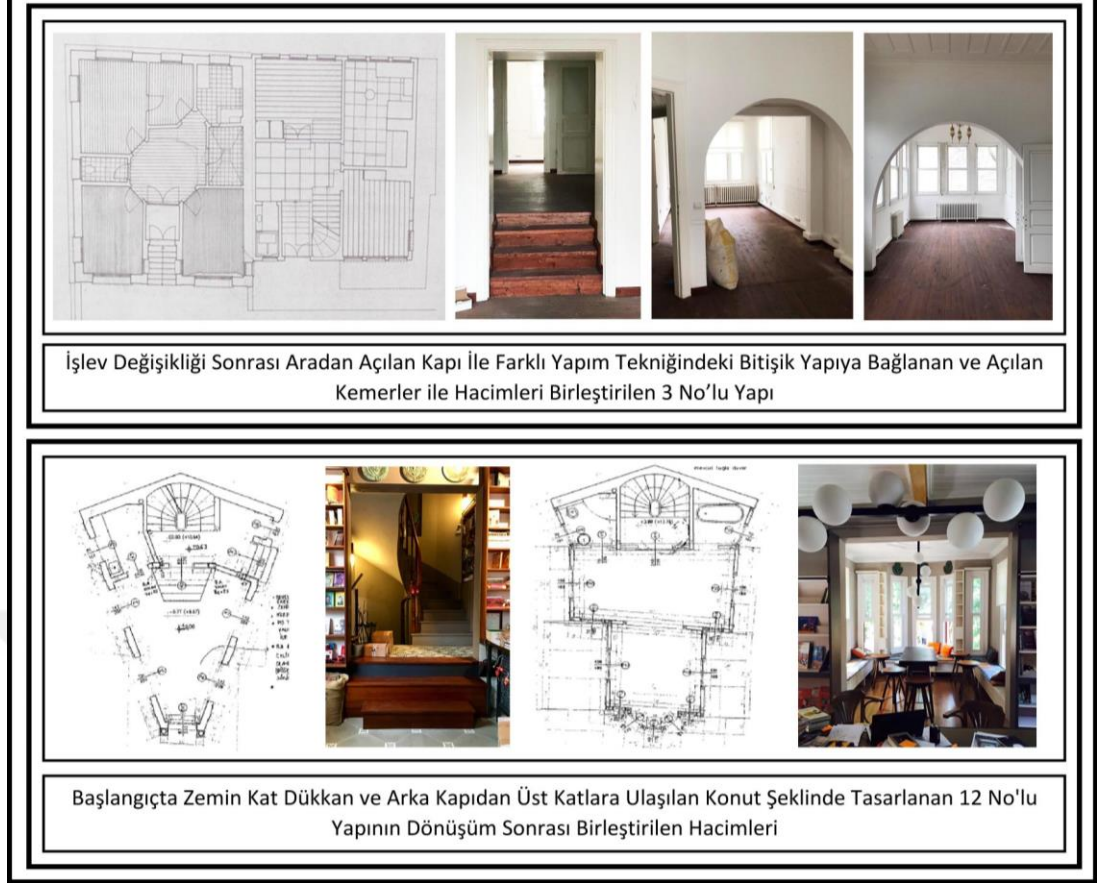
çoğunlukla kafe ve ofis olmasının yanı sıra, işlev değişikliği ile birlikte yapılar kimliksel bir değişime de uğramıştır. (Tablo 6.1)

Tablo 6.1: İşlev Değiştiren Yapılara Uygulanan Kimliksel Müdahaleler (G.A.)

İŞLEV DEĞİŞİKLİĞİNE UĞRAYAN YAPILARDA MEYDANA GELEN KİMLİKSEL DEĞİŞİMLER				
HACİM BİRLEŞİMİ	KULLANILMAYAN MAHALLERİN KALDIRILMASI	YENİ KAT EKLEMELERİ	DÜŞEY SİRKÜLASYON ALANLARININ DEĞİŞİMİ	İÇ MEKANDA MODERN MÜDAHALELER
1, 3, 12 No'lu Yapılar	3 No'lu Yapı	3, 20 No'lu Yapılar	1, 3 No'lu Yapılar	1, 3, 20 No'lu Yapılar
3 ADET	1 ADET	2 ADET	2 ADET	3 ADET

Belirlenen işlev doğrultusunda yeniden planlanan yapılarda; mekan kullanım özelliklerine göre küçük hacimlerin birleştirilmesi (Görsel 6.13), kullanılmayan mahallerin ortadan kaldırılması (Görsel 6.14), taban alanları az m² 'lerde olan yapıların kullanım alanının artırılması amacı ile yeni kat eklemeleri (Görsel 6.15), düşey sirkülasyon alanlarının planlama değişiklikleri (Görsel 6.16) ve iç mekanda gerçekleşen modern müdahaleler (Görsel 6.17) görülmektedir.

Görsel 6.13: İşlev Değişimi Sonrası Mekan Kullanım Özelliğine Göre Hacimlerin Birleştirilmesi (G.A.)

Görsel 6.14: İşlev Değişimi Sonrası Kullanılmayan Mahallerin Ortadan Kaldırılması (G.A.)

Görsel 6.15: Yapıların Kullanım Alanının Arttırılması Amacıyla Eklenen / Genişletilen Çatı Katları (G.A.)

Görsel 6.16: Düşey Sirkülasyon Elemanlarının Plan Düzlemindeki Değişimi (G.A.)

Görsel 6.17: Yapıda Gerçekleşen Modern Müdahaleler (G.A.)

Kuzguncuk genelinde sayıları artış gösterse de işlev değişikliğine uğramış yapıların inceleme grubu içerisindeki sayısı nispeten daha azdır. 28 adet yapının 5 tanesinde işlevsel değişiklik söz konusuken, geri kalan 23 adet ise var olan konut işlevini devam ettirmektedir. İşlev değişikliğine uğrayan yapıların kimliksel deformasyonları yüklenen yeni işlev doğrultusunda maruz kaldığı müdahaleler ile gerçekleşirken, konut vasfını koruyan yapılarda ise kimliksel müdahalelerin kullanıcı isteğiyle gerçekleştiği görülmektedir. (Tablo 6.2)

Tablo 6.2: Kullanıcı Müdahalesi İle Meydana Gelen Kimliksel Değişimler (G.A.)

KULLANICI MÜDAHALESİ İLE MEYDANA GELEN KİMLİKSEL DEĞİŞİMLER				
MEKAN ORGANİZASYONU VE PLAN DEĞİŞİKLİKLERİ	DÜŞEY SİRKÜLASYON ALANLARININ DEĞİŞİMİ	KULLANILAN MALZEMELERİN GÜNCEL MALZEMEYLE DEĞİŞİMİ	KİMLİKSEL ÖĞELERİN ORTADAN KALDIRILMASI	İÇ MEKANDA MODERN MÜDAHALELER
17, 26 No'lu Yapılar	25, 26 No'lu Yapı	11, 17, 18, 25 No'lu Yapılar	11, 17, 25, 26 No'lu Yapılar	11, 26, No'lu Yapılar
2 ADET	2 ADET	4 ADET	4 ADET	2 ADET

Kullanıcı müdahalesinde bulunan yapılarda; kullanım özelliklerine göre mekan organizasyonu ve plan yapısında farklılıklar (Görsel 6.18), düşey sirkülasyon alanlarının planlama ve değişiklikleri (Görsel 6.19), yapı malzemelerinin yerini güncel malzemelerin aldığı (Görsel 6.20), Kuzguncuk kimliğine katkı sağlayan iç mekan öğelerinin özgün değerini kaybettiği (Görsel 6.21) ve yapılara modern dokunuşlarda bulunulduğu (Görsel 6.22) gözlemlenmektedir.

Görsel 6.18: Kullanıcı Müdahalesiyle Plan Yapısında Gerçekleşen Farklılıklar (G.A.)

Görsel 6.19: Düşey Sirkülasyon Elemanlarının Form ve Planlama Değişiklikleri (G.A.)

Görsel 6.20: Güncel Malzemeler İle Değiştirilen Özgün Yapı Malzemeleri (G.A.)

Görsel 6.21: Kimliksel Değerini Kaybeden İç Mekan Öğeleri (G.A.)

Görsel 6.22: Kimliksel Veriler Üzerinde Gerçekleştirilen Modern Dokunuşlar (G.A.)

Zaman içerisinde çeşitli değişikliklere maruz kalan yapıların yanında 19. yy' dan günümüze süregelen karakteristik özelliklerini muhafaza eden yapılara da rastlamak mümkündür. Aynı zamanda, işlev değişikliği ya da kullanıcı müdahalesi ile olması farketmeksizin çeşitli değişimlere maruz kalan yapılarda tavan bezemelerinin özgünlüğünü büyük ölçüde koruduğu da tespit edilmiştir. (Görsel 6.23)

Görsel 6.23: Özgün Durumunu Koruyan 21 ve 27 No'lu Yapıların Tavan Bezemeleri (G.A.)

Bununla beraber, söz konusu yapıların geçmiş dönem ve yaşam biçimini yansıtan yarı sabit öğelere (mobilya, halı, perde, dekorasyon elemanı vs.) ait herhangi bir kayıt ya da görsel bulunamamış olması nedeniyle günümüz ile iç mekan kimliği bağlamında karşılaştırma yapılabilmesi mümkün olamamış, bu nedenle karşılaştırma yapılabilmesi adına 19. Yy orta sınıf mobilyaları örnek alınarak kıyaslama yoluna gidilmiştir. Bu bağlamda, 19.yy konutlarında yaygın olarak kullanılan depolama ve oturma amaçlı yüklük/dolap, terek ve sedir elemanları değerlendirilmiştir. Aynı zamanda, yapıyla birlikte tasarlanan sabit öğelerden mutfaklarda terek ile benzer işlevde, diğer odalarda ise dolap işlevinde kullanılan raf öğeleri (nişler) ve ocaklar da incelenmiştir. (Görsel 6.24)

Görsel 6.24:19. Yy Yapılarında Görülen Yüklük/Dolap Elemanları (URL 23), Sedir Elemanları (URL 24), Niş Elemanları (Baş, Arpacioğlu, 2019) ve Ocak (URL 25) Örnekleri

Bu doğrultuda; yüklük/dolap elemanlarının ve merdiven altı atıl alanların değerlendirilmesi ile oluşan dolap ünitelerinin bazı yapılarda özgünlüğünü koruduğu, bazı yapılarda ise çağdaş bir görünüme kavuştuğu (Görsel 6.25), sabit (niş içi) alanlarda çözülen depolama işlevinin yapıyla bir olması nedeniyle günümüze aktarılabildiği (Görsel 6.26), sedir elemanlarının ise yerini modern oturma elemanlarına bıraktığı (Görsel 6.27) tespit edilmiştir. Yapıların mutfak ve yaşam alanlarında ısınma ve pişirme işlevi ile kullanılan ocakların bazı yapılarda varlığını sürdürdüğü, bazı yapılarda ise ısıtma amaçlı kullanılan elemanların güncel şömüne formunda olduğu görülmüştür. (Görsel 6.28)

11 No'lu Yapının Çağdaş Görünümdeki Merdiven Altı ve Gömme Dolap Üniteleri ve 21 No'lu Yapının Özgün Durumdaki Dolap Ünitesi

Görsel 6.25: Özgün Durumunu Kaybeden ve Koruyan Depolama Elemanları(G.A.)

Görsel 6.26: Yapıyla Birlikte İnşa Edilen ve Dolap ya da Raf İşlevi İle Kullanılan Duvar Nişleri (G.A.)

Görsel 6.27: Güncel Durumda Yapılarda Tercih Edilen Oturma Elemanları (G.A.)

Görsel 6.28: Yapılarda Rastlanılan Isıtma ve Pişirme Elemanları (G.A.)

İnceleme grubunda yer alan tüm yapılar incelendiğinde anlaşılmaktadır ki; kullanıcı müdahalesi ve işlev değişikliğine uğrayan yapıların tamamında cephe tipolojisi özgün durumunu muhafaza etmiş olsa da mekan organizasyonu, plan yapısı ve karakteristik öğeler farklılaşmış, (Tablo 6.3) bu durum tekrarlayan tipolojik verilerin Kuzguncuk genelinde oluşturduğu ortak dilin önemini kaybetmesi ve dolayısı ile söz konusu mekanların iç mekan kimliğinin bellek üzerindeki etkisinin azalmasına neden olmuştur.

Tablo 6.3: Kuzguncuk Konutlarında Meydana Gelen Kimliksel Değişimler (G.A.)

KUZGUNCUK KONUTLARINDA MEYDANA GELEN KİMLİKSEL DEĞİŞİMLER					
	HACİM BİRLEŞİMİ	KULLANILMAYAN MAHALLERİN KALDIRILMASI	YENİ KAT EKLEMELERİ	DÜŞEY SİRKÜLASYON ALANLARININ DEĞİŞİMİ	İÇ MEKANDA MODERN MÜDAHALELER
İŞLEV DEĞİŞİKLİĞİ	1, 3, 12 No'lu Yapılar	3 No'lu Yapı	3, 20 No'lu Yapılar	1, 3 No'lu Yapılar	1, 3, 20 No'lu Yapılar
	3 ADET	1 ADET	2 ADET	2 ADET	3 ADET
	MEKAN ORGANİZASYONU VE PLAN DEĞİŞİKLİKLERİ	DÜŞEY SİRKÜLASYON ALANLARININ DEĞİŞİMİ	KULLANILAN MALZEMELERİN GÜNCEL MALZEMEYLE DEĞİŞİMİ	KİMLİKSEL ÖĞELERİN ORTADAN KALDIRILMASI	İÇ MEKANDA MODERN MÜDAHALELER
KULLANICI MÜDAHALESİ	17, 26 No'lu Yapılar	25, 26 No'lu Yapı	11, 17, 18, 25 No'lu Yapılar	11, 17, 25, 26 No'lu Yapılar	11, 26, No'lu Yapılar
	2 ADET	2 ADET	4 ADET	4 ADET	2 ADET

Genel bir değerlendirme yapıldığında, Kuzguncuk evleri ve sokaklarının, içerisinde bulunan her dönem için sosyo-ekonomik, kültürel ve psikolojik yapının yansıttığı önemli bir toplumsal bellek unsuru olduğu söylenebilmektedir. 19. yy toplumsal yapısı ile şekillenen, bireylere ait kimlik ve statü özelliklerinin çeşitli ipuçları aracılığı ile yapıyı çevreden izlendiği ve kültür-mekan-kimlik etkileşiminin aktif olarak gözlemlendiği Kuzguncuk semti, değişen toplumsal yapı ve kültür unsuruna rağmen günümüzde de

bellek mekanı olma özelliğini korumuştur. Zamanla gerçekleşen teknolojik gelişmeler ve yaşam şekillerinin farklılaşması ile değişen toplum yapısı ve toplumsal bellek, mekanı da bu doğrultuda değişim ve gelişime zorlamış, dolayısı ile toplum üzerinde gerçekleşen değişim mekan kimliği ve mekansal bellek üzerinde de hissedilmiştir. Semtte yaşayan her topluluk, kendi yaşam biçimi ve alışkanlıkları doğrultusunda kendisine bir yaşam alanı oluşturmuş, kendince anlamlar katarak yeni bir ruh ortaya koymuştur. Toplumsal hayat üzerinde gerçekleşen bu farklılıklar mekanın kullanım alışkanlıklarını ve mekandaki öğelerin konumu, biçimi ve varoluşunu da etkilemiş, bunun sonucunda değişen mekansal öğeler ve mekan kimliği, mekansal belleğin de yeniden üretimini gerektirmiştir. Bununla beraber zamanla konut olarak kullanılan yapılar işyerlerine dönüştürülmüş, toplumsal iletişim ve etkileşimin temsili olan sokaklar birer park yerine evrilmiş, mahalle esnaflarının yerini galeri, sanat atölyeleri vs. almış, semte yeni bir ruh biçilmiştir.

Yapılı çevrede ve söz konusu mekanda zaman içerisinde gerçekleşen bu değişimler, mekanların yeniden üretiminde dönemsel ve toplumsal ilişkilerin önemini gözler önüne sermektedir. Çünkü değişen ve gelişen yaşam standartları ile mekanlar zamanla kullanım ömrünü tamamlamakta ve içerisinde bulunan zamana adapte olabilecek yeni işlev ve mekan organizasyonu arayışına girilmektedir. Kuzguncuk semti özelinde bakıldığında bu arayışa yanıt aranırken mekana yüklenen karakteristik özelliklere ve kimliksel verilere dokunulmamaya özen gösterildiği anlaşılmaktadır. Güncel durumda, değişen toplumsal ve kültürel yapı ile semtin sahip olduğu ruha çeşitli müdahalelerde bulunulmuş olsa da, mekan karakterine dokunulmamış olması Kuzguncuk'un taşıdığı bellek öğelerinin günümüze aktarımına ve bellek mekanı olarak varlığını sürdürmesine katkı sağlamaktadır. Yapıların bellek mekanı olma özelliğini ve ilgili öğeleri koruma durumu ise, semt sakinlerinde oluşturulan koruma bilinci ile kültürel değerlere sahip çıkma içgüdüğü ve bunun sonucunda çevresel ipuçlarının günümüze sağlıklı bir şekilde aktarımı ve tekrar tekrar deneyimlenebiliyor olması şeklinde açıklanabilmektedir. Yapılı çevrenin günümüze aktardığı bu ipuçları sayesinde Kuzguncuk, semti daha önce deneyimlememiş, herhangi bir bilgiye sahip olmayan bireyler için dahi 19.yy'ın fiziki koşulları, yaşam biçimi ve toplumsal yapısı hakkında çeşitli ipuçları verebilmekte ve bir dönemi bellekte yeniden inşa edebilmektedir. Değişen yapı ile birlikte her ne kadar Kuzguncuk'un bireyler için ifadesi değişmiş olsa da Kuzguncuklu bireyler için semtin hala bellek mekanı olarak işlev görüyor olması ve aynı zamanda Kuzguncuklu olmayan bireyler için de geçmiş dönemi canlandırıyor olması, bellekte yer alan toplumsal ilişkiler ile inşa edilen anı ve olayların yeniden üretiminde aynı eylemin gerçekleştirilmesi ve yapıların işlevini devam ettirmesinin değil, mekan kimliğinin ve belleği uyaran mekansal öğelerin etkin olduğu sonucunu doğurmaktadır.

İç mekan kimliği bağlamında bakıldığında ise bazı yapıların kimliksel verilerinin yok edildiği, bu nedenle bellekte sahip olduğu yeri devam ettiremediği görülmektedir. İncelenen yapıların büyük çoğunluğu, iç mekanda gerçekleşen değişimler nedeni ile özgün kimliksel verilerini kaybetmiş, bellek mekanı olarak kabul gören Kuzguncuk semti bu özelliğini iç mekanda sürdürememiştir. Bu durumun bireyler üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi sürecinde, Kuzguncuk genelinde geçmişe tanıklık etmiş yerli halkın gerek yaş gerekse konum değişikliği itibarıyla yeterli sayıda bulunamaması nedeni ile anket çalışması yapılamamış; durum değerlendirmesi, Kuzguncuk'un geçmiş dönemine kısmen tanıklık etmiş kişiler ile gerçekleştirilen serbest görüşmeler üzerinden yapılmıştır. Yapılan görüşmelerde bireylerin, söz

konusu yapılar ile karşılaştığında ortaya konulan yeni kimlik ile geçmiş anıları bağdaştıramamakta olduğu, dolayısı ile mekansal öğelere yüklediği anı ve olayları anımsamakta zorlandığı ve bunun sonucunda zamanla mekana yüklenen anlamın ortadan kalktığı görülmüştür. Bunun yanında inceleme grubunda yer alan ve iç mekan kimliğine çeşitli müdahalelerde bulunmuş olan yapılarda dahi cephe özelliklerinin korunduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle bireyler, genellikle iç mekanını deneyimleme fırsatı bulamadıkları yapıları yalnızca cephe ve sokak bazında deneyimlemekte ve korunarak günümüze aktarılan tipolojik veriler aracılığı ile geçmişle bağını devam ettirmektedir. Bu doğrultuda, Kuzguncuk semti için belleğin yeniden üretimine aracılık eden yapıları çevrede kimliğin sokak ve cepheler üzerinden izlendiği belirlenmektedir.

Sonuç olarak; çalışma genelinde tarihi dokunun en iyi şekilde korunduğu yerlerden biri olan Kuzguncuk semtinde, inceleme grubu içerisinde yer alan her bir yapı, yapısal özellikler, cephe özellikleri ve iç mekan özellikleri bakımında ayrı ayrı incelenmiştir. İnceleme sonucunda mekansal kimliğin durum tespitine yönelik çeşitli değerlendirmeler ve belirlenen tekrarlayan öğeler ile çeşitli gruplamalar yapılmıştır. Elde edilen gruplamalar, hala atıl durumda bulunan yapıların sürdürülebilirliği ve topluma geri kazandırılması sürecinde bir 'Yapı Klavuzu' niteliği göstermekte ve Kuzguncuk konutları için bir kaynak oluşturmaktadır. Aynı zamanda, incelenen her bir yapı için hazırlanan, kimliği yansıtan öğelerin ait olduğu grupların tamamının bir arada okunduğu envanter fişleri, Kuzguncuk'un orta sınıf evleri için detaylı bir arşiv görevi görmekte ve kültür mirası durumundaki yapıların gelecek nesillere aktarımına aracılık etmektedir. Bu sayede söz konusu çalışmanın, gelecek dönemlerde Kuzguncuk konutları ile ilgili yapılacak çalışmalar için bir referans oluşturması öngörülmektedir.

Cephe ve sokak bazında eski görseller de göz önünde bulundurularak detaylıca gerçekleştirilen çalışma, iç mekan ve donatı bazında geçmiş dönem kayıtları bulunamaması ve günümüzde Kuzguncuk konutlarının iç mekan kimliğini kaybetmesi nedeni ile aynı düzeyde gerçekleştirilememiştir. Ulaşılabilen kaynaklardan elde edilen veriler ile genel iç mekan özellikleri belirlenen yapılar donatılar açısından değerlendirilememiş olup; donatı özellikleri, sonraki çalışmalar için bir yöntem oluşturması amacı ile dönemselsel konut ve donatı örnekleri üzerinden değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmede, ulaşılabilen yapılar üzerinden korunan bazı özelliklere rağmen iç mekan kimliğinin büyük ölçüde değiştiği belirlenmiş ve bu değişimin belleği ne şekilde etkilediği üzerinde durulmuştur. Ancak, kültürel miras niteliğindeki Kuzguncuk konutlarında meydana gelen kimlik değişiminin boyutlarının araştırılması ve yapıların iç mekan bağlamında aslına uygun olarak yenilenmesi de ayrı bir ihtiyaç konusunu oluşturmaktadır. Çalışmanın esas konusunu bellek-mekan ilişkisinin oluşturması nedeni ile bu gereklilik çalışma kapsamı dışında kalmıştır. Bahsi geçen tespitin başlı başına bir çalışma konusu olması gerekmektedir. Bu sayede, dönemin sosyokültürel ve etnik yapısı da göz önünde bulundurularak, diğer kozmopolit semtlerle karşılaştırmalı çözümleme süreci içeren bir yöntemle uygun işlev doğrultusunda özgün hale döndürülen yapılar hem kültürle işlenen tarihi dokunun sürekliliğini sağlayacak hem de kendine has dokusu ile şehrin karmaşası içerisinde bir kaçış noktası olma özelliğini koruyacaktır.

KAYNAKÇA

- Akın, Galip. *Paleolitik'ten Kalkolitik Çağ'a Barınma ve Yerleşim Yerleri*. Ankara: Alter Yayınları, 2018.
- Akman, Sıdıka Yalçın. *Kuzguncuk'taki Mimari Mirasa İlişkin Koruma Kararlarının İrdelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2015.
- Alptekin, Gamze Özkaptan ve Bostancıoğlu, Esra ve Kasapoğlu, Esin. «İklim Bölgelerine Bağlı Olarak Çatı Eğimlerinin Değerlendirilmesi.» 7. *Ulusal Çatı & Cephe Sempozyumu*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, 2014.
- Altan, İlhan. *Mimarlıkta Mekan Kavramı*. İstanbul: Ofis 2005 Yayınevi, 2015.
- Altun, Serpil Başlılar. *Geleneksel Türk Evleri, Kullanılan Yapı Malzemeleri, Yapı Elemanları ve Yapım Sistemleri*. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2008.
- Arabulan, Selin. *Yer/Mekan Kimliğinin Değişimi: Mezitbey Hamamı ve Yakın Çevresi Alan Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2008.
- Auge, Marc. *Yok-Yerler*. Dü. Aykut Köksal. Çev. Turhan Ilgaz. İstanbul: Daimon Yayınları, 2016.
- Avcıoğlu, Seçil Sayar ve Akın, Oya. «Kolektif Bellek ve Kentsel Mekan Algısı Bağlamında İstanbul Tuzla Köyiçi Koruma Bölgesi'nin Mekansal Değişiminin İrdelenmesi.» *İdealkent Dergisi* 8.22 (2017): 423-450.
- Baş, Özge ve Arpacıoğlu, Ümit. «Orta Anadolu Köy Evlerinde İç Mekân Tongurlar Köyü Örneği.» *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 1 (2019): 58-65.
- Başa, Banu Apaydın. «Mekan-Kültür-Kimlik: Yeme-İçme Mekanlarının Tasarımında Akdeniz Kültürünün Etkileri.» *Tarım Dayalı Sanayilerde Tasarım: 2. Uluslararası Tarım Dayalı Sanayilerde Ürün ve Hizmet Tasarımı Kongresi ve Sergisi - Akdeniz / Gıda / Tasarım*. İzmir: İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayınları, 2012. 317-332.
- Bayraktar, Gülşah. *Bireysel ve Kolektif Bellek Aralığında Sanatta Kimlik Okumaları*. Sanatta Yeterlilik Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, 2017.
- Bektaş, Cengiz. *Kuzguncuk*. İstanbul: Literatür Yayıncılık, 2011.
- Bilgin, Nuri. *Tarih ve Kolektif Bellek*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık, 2013.
- Binan, Demet Ulusoy ve Cantimur, Burcu. «Koruma Alanında Somut ve Somut Olmayan Boyutlarıyla Miras Kavramının Gelişimi ve "Yerin Ruhu".» Ed.

- Özaslan, Nuray ve Özkut, Deniz. *Mimari Korumada Güncel Konular*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2010. 175-191.
- Boyer, Pascal ve Wertsch, James V. *Zihinde ve Kültürde Bellek*. Çev. Yonca Aşçı Dalar. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2015.
- Bozkurt, S. Gülçin. «19.yy da Osmanlı Konut Mimarisinde İç Mekan Kurgusunun Safranbolu Evleri Örneğinde İrdelenmesi.» *İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi* 62.2 (2013): 37-70.
- Ching, Francis D. K. ve Adams, Cassandra. *Çizimlerle Bina Yapım Rehberi*. Çev. Tuğçe Selin Tağmat. İstanbul: Yem Yayınevi, 2015.
- Çakır, Hakan. *Tarihi Yapılarda Mekansal Bellek ve İç Mekan İlişkisinin İrdelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2015.
- Çakır, Hakan ve Gönül, Bilge Yıldırım. «Tarihi Yapılarda Mekansal Belleğin Korunması: İzmit Seka Selüloz ve Kağıt Fabrikasının Dönüşümü.» *Beykent Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi* 2.8 (2015): 85-110.
- Çavdar, Erşan. *Geleneksel Dursunbey Evlerinin Malzeme ve Taşıyıcı Sistemlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2009.
- Demirarslan, Deniz. «Kentsel ve Kültürel Bellek Bağlamında Tarihi Bir Şehir ve Yakın Çevresi: Gelibolu.» *Journal of Social And Humanities Sciences Research* 5.22 (2018): 910-932.
- Demirarslan, Deniz. «Üsküdar'da Oryantalist Esintiler.» *Uluslararası Üsküdar Sempozyumu VII*. İstanbul: Ed. Süleyman Faruk Göncüoğlu, 2012. 644-654.
- Demirarslan, Deniz. «XIX. Yüzyılda Osmanlı Batılılaşmasının Konut Mekanlarının Değişimine Etkisi ve Kuzguncuk Evleri.» *VI. Üsküdar Sempozyumu*. İstanbul: Ed. Süleyman Faruk Göncüoğlu, 2010. 571-582.
- Divleli, Abdullah Asım. *Geleneksel Türk Evinin Cephe Analizi: İstanbul-Zeyrek Sırtı Haydar Mahallesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2008.
- Dursun, Necla. *Kuzguncuk Sırtı Tarihini İnsandan Okumak; Bir Seçki İle Şahsiyetler*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
- Ebcim, Nedret. *Üç Dinin ve Ünlülerin Buluştuğu Sırtı Kuzguncuk*. İstanbul: İleri Yayınları, 2018.
- Eser, Begüm. *Bellek Mekan İlişkisinin ve Modernleşme Bağlamında Değişiminin İncelenmesi: Beyoğlu Üzerine Bir Deneme*. Lisans Bitirme Ödevi. İstanbul: MSGSÜ Mimarlık Bölümü, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, 2017.
- Göregenli, Melek. *Çevre Psikolojisi - İnsan Mekan İlişkileri*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2010.
- Gülbetekin, Murat. *Mekanın Hafızası Yer Adları*. Ankara: Hitabevi Yayınları, 2017.
- Gülbetekin, Murat ve Öztürk, Mustafa. «Mekan (Kültürel) Bellek İlişkisi ve Yer Adları.» *TÜCAUM Uluslararası Coğrafya Sempozyumu*. Ankara, 2016. 587-588.

- Güleçoğlu, Hande Nur. *Artvin Geleneksel Evlerinde Cephe Tipolojisi Üzerine Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2019.
- Gürkaş, Ezgi Tuncer ve Barkul, Ömür. «Yer Üzerine Kavramsal Bir Okuma Denemesi.» *Sigma, YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 4 (2012): 1-11.
- Güven, Erdem. *Mekan, Kimlik, Yahudilik*. İstanbul: Cinius Yayınları, 2011.
- Halbwachs, Maurice. *Kolektif Bellek*. Dü. Kasım Akbaş. Çev. Zuhâl Karagöz. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2018.
- Kamarlı, Elvan. *Kastamonu Tarihi Dokusunda Yer Alan Geleneksel Konut Yapılarının Cephe Mimarisi Üzerine Tipolojik Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2008.
- Keskin, Necat. «Kentlerde Yeni Bellek Mekanları: Kent Müzeleri.» *Kıbrıs Uluslararası Üniversitesi Folklor / Edebiyat Dergisi* 20.79 (2014): 25-39.
- Kolbay, S. Duygu. *Çatılarda Ahşap Strüktür Bileşenlerinin Tasarım Etkenleri*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: MSGSÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2010.
- Lewicka, Maria. «Place Attachment, Place Identity, and Place Memory: Restoring the Forgotten City Past.» *Journal of Environmental Psychology* 28.3 (2008): 209-231.
- Mills, Amy. *Hafızanın Sokakları: İstanbul'da Peyzaj, Hoşgörü ve Ulusal Kimlik*. Çev. Cem Soydemir. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları, 2014.
- Norberg-Schulz, Christian. *Genius Loci*. New York: Rizzoli, International Publications Inc., 1980.
- Öksüz, Aysun Aydın ve Karakaş, Bahar Küçük ve Seymen, Gizem. «Trabzon Ayazofya "Kilisesi/Müzesi/Camisi" Örneği Üzerinden Katmanlaşan Bellek İnşası.» *Tasarım ve Bellek Temalı Ulusal Tasarım Sempozyumu*. Trabzon, 2018. 11-17.
- Özak, Nilüfer Öymen. *Bellek ve Mimarlık İlişkisi: Kalıcı Bellekte Mekansal Öğeler*. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2008.
- Özak, Nilüfer Öymen ve Gökmen, Gülçin Pulat. «Bellek ve Mekan İlişkisi Üzerine Bir Model Önerisi.» *İTÜ Dergisi* 2.8 (2009): 145-155.
- Özbek, Ramazan. *Modern ve Geleneksel Yerleşimlerde Konut ve Yakın Çevresindeki Kullanıcı Memnuniyetinin Ataşehir ve Kuzguncuk Örneğinde Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 1998.
- Özbek, Saadet Meltem and Usta, Cansu. *The Tensions Between Mass Housing Policy and The Preservation of Historic Quarters in Istanbul; The Case Study of Kuzguncuk Neighborhood*. License Thesis. Milano: Politecnico di Milano, 2017.
- Paker, Çiğdem. *Su ve Kuzguncuk Kıyı Yerleşimi*. Mimarlık Yüksek Lisans Programı, Bina-Çevre İlişkisi Dersi İçin Hazırlanan Rapor. İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2008.

- Pazarcı, Nilgün Gürkan. *Kültürel Belleğe Yolculuk*. Ankara: Epos Yayınları, 2018.
- Polat, Hüseyin. *Bursa Kent Kimliğinin Bina Cepheleri ve Çatıları Üzerinden İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2016.
- Qazimi, Shukran. «Sense of Place and Place Identity.» *European Journal of Social Sciences Education and Research* 1.1 (2014): 306-310.
- Rapoport, Amos. *The Meaning of The Built Environment*. Beverly Hills: Sage Publications, 1982.
- Saraçoğlu, Nergiz Tuğba Topal. *Kültür Varlığı Yapıların Koruma Uygulamalarının Değerlendirilmesi: "Kuzguncuk Örneği"*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: MSGSÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2017.
- Sarı, Abdullah. *Merdivenler*. İstanbul: Yem Yayınevi, 2008.
- Selçuk, Hasan Tahsin. «Mudurnu'da "Yerin Ruhu" Üzerine Değerlendirme.» *2018 Uluslararası Mudurnu Araştırmaları Ahilik ve Halk Kültürü Sempozyumu*. Bolu: Halk Kültürünü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, 2018. 366-386.
- Seyidanlioğlu, Mehmet. «Turuk ve Ebniye Nizamnamesi ve Getirdikleri.» *Çağdaş Yerel Yönetimler* 5.4 (1996): 67-81.
- Solak, Sevcen Güleç. «Mekan-Kimlik Etkileşimi: Kavramsal ve Kuramsal Bir Bakış.» *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi* 6.1 (2017): 14-37.
- Sümer, Hanife. *İç Mekan Tasarımında İşlev-Eylem İlişkisi Kapsamında Zemin Döşeme Malzemeleri ve Seçim Ölçütleri*. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, 2011.
- Tosun, Vehbi. *Biçim Anlamı İzler: Doğu Karadeniz Bölgesinin Kırsal Alanlarındaki Yöresel Ev ve Yerleşme Biçimlerinin Değişiminin Analizi İçin Kuram ve Yöntem*. Doktora Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 1998.
- Tosun, Vehbi. «Environmental Cues: A Methodology For Studying Meaning In Built Environment.» *TOJDAC* 9.2 (2019): 319-333.
- Turgut, Esra. *Toplumsal Bellek ve Mekan İlişkisi Bağlamında Taksim Meydanı ve Yakın Çevresi*. Lisans Bitirme Ödevi. İstanbul: MSGSÜ, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, 2013.
- Uçar, Meltem. «Tarihi Çevrede Anlam; Kültür-Mekan İlişkisi.» *VI. Uluslararası Kültür Araştırmaları Sempozyumu*. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi, 2011. 138-145.
- Yıldırım, Aslıhan. *Kültür Varlıklarının Korunması Bağlamında Toplumsal Bellek: Meydanlar (Taksim Meydanı Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2018.

- URL 01: Ateş Etrafında Gerçekleşen Eylemler ve Barınaklar, E.T. 16.07.19,
<https://onedio.com/haber/gecmisten-gunumuze-insanligin-tarihi-1-bolum-tarih-onesi-caglar-721095>
- URL 02: Çağdaş Türkçe Etimolojik Sözlüğü, Bellek Kavramı, E.T. 12.07.19,
<https://www.etimolojiturkce.com/kelime/hafiza>
- URL 03: Nişanyan Sözlüğü, Hafıza Kelimesinin Kökeni, E.T.12.07.19,
<https://www.nisanyansozluk.com/?k=bellek>
- URL 04: Bellek ile İlişkili Kavramlar, E.T.26.03.19
<https://pixabay.com/tr/illustrations/psikoloji-beyin-zihin-zihniyet-544405/>
- URL 05: Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğü, Bellek Kavramı, E.T. 05.03.19,
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&qid=TDK.GTS.5c7d68c5493568.95203219
- URL 06: Webster Sözlüğü, Memory Kavramı, E.T. 01.08.19,
<https://www.merriam-webster.com/dictionary/memory>
- URL 07: Cambridge Sözlüğü, Memory Kavramı, E.T. 01.08.19,
<https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/memory>
- URL 08: Belleğin Psikolojik Boyutu, Dejavu Kavramı, E.T. 01.08.19,
<https://www.psikolojik.gen.tr/deja-vu.html>
- URL 09: Kişisel Belleğin Depolama Alanı, E.T. 09.10.19,
<http://www.neurofilik.com/dun-aksam-ne-yediginizi-beyniniz-nasil-hatirliyor/>
- URL 10: Bireylerin Bir Araya Gelerek Oluşturdıkları Toplumsal Bellek, E.T. 13.08.19,
<https://www.birgun.net/haber-detay/toplumsal-bellek-129267.html>
- URL 11: Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğü, Mekan Kavramı, 02.04.19,
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=gts&kelime=mek%C3%A2n&uid=35221&qid=TDK.GTS.5c99d7b5b46705.37071085
- URL 12: Mekan Kavramı İngilizce Tanımı 02.04.19,
<http://tureng.com/tr/turkce-ingilizce/mekan>
- URL 13: Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğü, Kimlik Kavramı, E.T. 22.12.19,
<https://sozluk.gov.tr/?kelime=ulusal%20kimlik>
- URL 14: Algısal Örgütlenme Yasaları, E.T. 16.01.20,
<https://pdrbirimi.com/gestalt-kurami-butunculuk/>
- URL 15: Çatının Maruz Kaldığı Atmosfer Etkileri, E.T. 23.11.19,
<http://www.catider.org.tr/index.php?action=page&id=270>
- URL 16: Çeşitli Parametrelerle Biçimlenen Çatı Tipleri, E.T. 05.12.19,
<http://ders.insaatbolumu.com/yapi-elemanlari/besik-catil/>
- URL 17: Marsilya Kiremidi Detayı, E.T. 04.12.19,
<https://www.isiklartugla.com.tr/tr/urun/catisistemleri-marsilya.html>

- URL 18: 17 No'lu Yapıya Ait Eski Görsel, E.T. 15.07.19,
<http://ahmetebcim.blogspot.com/2015/04/eski-kuzguncuk-fotograflar.html>
- URL 19: Alınlık Elemanı Tanımı, E.T. 05.12.2019,
<http://www.mimarisozluk.com/>
- URL 20: Pencere Üstü Alınlık Örneği, E.T. 05.12.19,
<https://www.wikiwand.com/en/Pediment>
- URL 21: Merdiveni Oluşturan Elemanlar, E.T.10.12.19,
<https://docplayer.biz.tr/52038414-Insaat-teknolojisi-uygulamaları-i-merdiven.html>
- URL 22: Ortaköy 18 Akaretler, E.T. 22.02.2020
<http://istanbuldanfoto.blogspot.com/2013/08/>
- URL 23: 19. Yy Yapılarında Görülen Yüklük/Dolap Elemanları, E.T. 11.03.2020,
<https://supergezginler.com/safranbolu-gezilecek-yerler/>
- URL 24: 19. Yy Yapılarında Görülen Sedir Elemanları, E.T. 11.03.2020,
<http://www.gezipgorduk.com/index.php/tag/yoruk-koyu/>
- URL 25: 19. Yy Yapılarında Görülen Ocak Elemanları, E.T. 11.03.2020,
<https://threader.app/thread/1188008812445351937>

EKLER

EK 01 : 01 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	120
EK 02 : 02 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	121
EK 03 : 03 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	122
EK 04 : 04 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	123
EK 05 : 05 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	124
EK 06 : 06 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	125
EK 07 : 07 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	126
EK 08 : 08 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	127
EK 09 : 09 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	128
EK 10 : 10 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	129
EK 11 : 11 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	130
EK 12 : 12 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	131
EK 13 : 13 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	132
EK 14 : 14 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	133
EK 15 : 15 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	134
EK 16 : 16 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	135
EK 17 : 17 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	136
EK 18 : 18 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	137
EK 19 : 19 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	138
EK 20 : 20 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	139
EK 21 : 21 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	140
EK 22 : 22 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	141
EK 23 : 23 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	142
EK 24 : 24 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	143
EK 25 : 25 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	144
EK 26 : 26 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	145
EK 27 : 27 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	146
EK 28 : 28 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi	147

EK01 : 01 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 01	
İLÇE	: ÜSKÜDAR
SEMT	: KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 577 / 10	
YAPIM YILI : 19.YY SONU	
YAPIM ŞEKLİ: BETONARME	
KULLANIMI : KONUT/İŞYERİ	

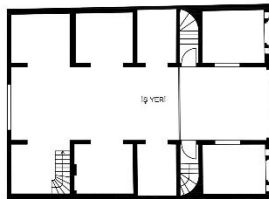

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

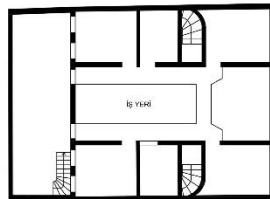
2020

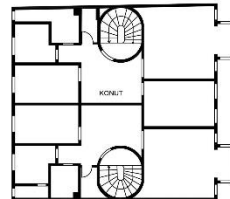
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

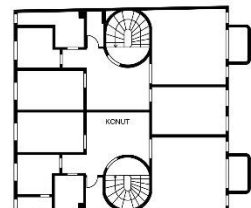
ZEMİN KAT PLANI

ASMA KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi			Z+4
	Kare Plan Tipi	✓		Z+3
	1 Cephe Açılı Plan			Z+2
	Serbest Plan Tipi			Z+1
	Kırma Çatı			
	Beşik Çatı	✓		
	Sundurma Çatı			

Çephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı ✓			Cumba-Giriş İlişkisi		
	Nişli Girişli Yapı			Cumba-Giriş Anı Akademi ✓ Giriş Yeri Cumba Oturma Cumbası		
	Düz Sahnelikli Y.			Cumba-Giriş Akademi		
	Ceph. Bölün Çıkma			Kapi Tiplerine Göre		
	Tek Cumba	Çift Cumba	✓ Köşe Çıkma	1 Grup Tabanlı	2 Grup Tabanlı	✓ 3 Grup Tabanlı
	Ceph.Boyunca			Çıkımsız		
	Düz Hattı	Gönye		Kamalı Pencere	Gryotim Pencere	✓ Variesiz Pencere

Yapı Bezemeleri		Balkonun Konulanı Yeri	
Kat Sılsmesi	✓	Sacak Sılsmesi	✓
Sacak Profili		Añıluk	
Söve		Kilit Fark	
Añsarak Korklek		Festforje Korklek	✓
Korklek	✓	Pamukluk	✓
Penc. aln Panosu		Hiçbiri	
	✓		

Yapı Destek Ele.	
Payanda	Fürüş ✓
Konsol	İliçbiri

İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi	
	Düz Kollu Merdivenli	Düz Kollu Kısımlı Dönel U merdivenli
	L Merdivenli	U merdivenli
	Dönel U Merdivenli	✓ Dönel Merdivenli
	Duvar Bordürü	
	Çıtalı Tavan	✓
	Göbekli Tavan	

Yapının cephe yapısı büyük ölçüde korunurken, iç mekânı çeşitli müdahalelere maruz kalmıştır. Yapı işlev değişikliğine uğramış ve bu doğrultuda küçük hacimler birleştirilirken modern dokunuşlarda bulunulmuştur. Yapı da aynı zamanda düşey sirkülasyon alanlarının da yer değiştirdiği görülmüştür.

EK02 : 02 No'lu Yapiya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 02
İLÇE : ÜSKÜDAR
SEMT : KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 577 / 20
YAPIM YILI : 19.YY SONU
YAPIM ŞEKLİ: KAGİR
KULLANIMI : KONUT

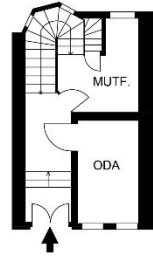

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

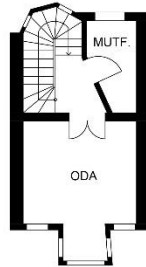
2020

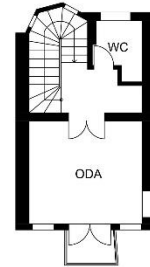
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	Z+1 Z+2 Z+3 Z+4	✓	Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Cumba-Giriş	Giriş Yan Cumba Ota	✓	Yapı Bezemeleri	Kat Sümesi	✓	Sacak Sümesi	✓	Balkonun Konumlanış Yeri	Konsol Balkon	Kat üstü Teras	✓	İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi	Düz Kolla Merdivenli	Düz Kolla Kısımlı Dönel U merdivenli	✓
	Kare Plan Tipi					Nişli Girişli Yapı			Cumba-Giriş Asimetrik	Cumbasız			Sacak Profili		Aluhalı			Cumba üstü Balkon	✓	Hiçbiri		Dönel U Merdivenli	✓	Dönel Merdivenli	
	İCephe Açılı Plan					Ceph. Bölün Çıkma			Kapı Tiplerine Göre	1.Grup Tabanlı	2.Grup Tabanlı	3.Grup Tabanlı	Söve		Kült Taşı		Yapı Destek Ele.	Payanda	Füruş	Düvar Bördürü					
	Serbest Plan Tipi					Tek Cumba	✓		Pencere Tiplerine Göre	Konallı Pencere	Glyokim Pencere	✓	Ahşap Korkluk		Ferforje Korkluk	✓	Konsol	Hiçbiri	✓	Çıtahlı Tavan					
	Kırma Çatı					Ceph.Boyuncu	Çıkmasız		Düz Hattı	Glyokim			Penc.altı Panosu		Hiçbiri										
Beşik Çatı	✓																								
Sundurma Çatı																									

İncelenen arşiv kayıtlarından elde edilen verilere göre yapının cephe ve plan yapısı büyük ölçüde korunduğu tespit edilmiştir. İç mekana ait eski ve yeni görsellere ulaşılamaması nedeni ile yapı iç mekân bağlamında incelenememiş ve güncel durum analizi yapılamamıştır.

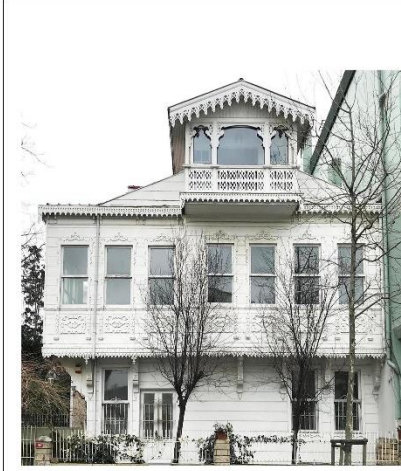
EK03 : 03 No'lu Yapiya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 03
İLÇE : ÜSKÜDAR
SEMT : KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 577 / 29
YAPIM YILI : 19.YY SONU
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP
KULLANIMI : İŞYERİ

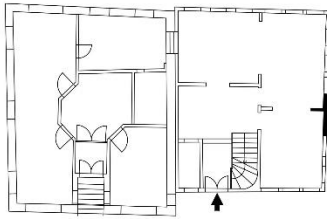

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

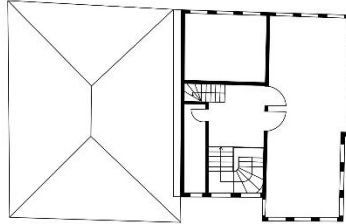
2020

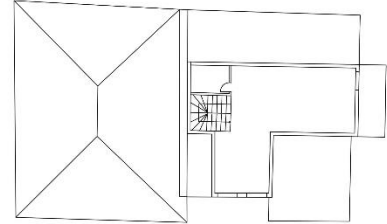
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi		Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Cumba-Giriş Aynı Eksen	✓	Yapı Bezemeleri	Kat Silmesi	✓	Balkonun Konumlanış Yeri	Konsol Balkon	✓	İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi	Düz Kollu Merdivenli	✓
	Kare Plan Tipi	✓		Nişli Girişli Yapı			Giriş Yan Cumba Orta	✓		Saçak Silmesi	✓		Kat İstifi	✓			Düz Kollu Kısmi Dönel	✓
	1 Cephe Açılı Plan			Dış Sahanlıklı Y.			Cumba-Giriş Asimetrik	✓		Saçak Profili	✓		Cumba İstifi Balkon	✓			Dönel U Merdivenli	✓
	Serbest Plan Tipi			Ceph. Bölün Çıkma						Kilit	✓		Hiçbiri	✓			Dönel U Merdivenli	✓
Yapısal Özellikler	Kırma Çatı	✓	Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca Çıkmasız	✓	Kapı Tiplerine Göre	1.Grup Tahlili	✓	Pencerelere Göre	Ahşap Korkluk	✓	Yapı Destek Ele.	Payanda	✓	İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi	Düz Kollu Merdivenli	✓
	Beşik Çatı	✓		Çıkma	✓		2.Grup Tahlili	✓		Korkluk	✓		Füsun	✓			Dönel U Merdivenli	✓
	Sundurma Çatı			Çıkma	✓		3.Grup Tahlili	✓		Yıkık	✓		Hiçbiri	✓			Dönel U Merdivenli	✓
				Çıkma	✓					Penc. alu Panosu	✓		Hiçbiri	✓			Dönel U Merdivenli	✓
Yapısal Özellikler			Cephe Özellikleri	Çıkma	✓	Kapı Tiplerine Göre	1.Grup Tahlili	✓	Pencerelere Göre	Ahşap Korkluk	✓	Yapı Destek Ele.	Payanda	✓	İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi	Düz Kollu Merdivenli	✓
				Çıkma	✓		2.Grup Tahlili	✓		Korkluk	✓		Füsun	✓			Dönel U Merdivenli	✓
				Çıkma	✓		3.Grup Tahlili	✓		Yıkık	✓		Hiçbiri	✓			Dönel U Merdivenli	✓
				Çıkma	✓					Penc. alu Panosu	✓		Hiçbiri	✓			Dönel U Merdivenli	✓

Yapının cephe yapısı büyük ölçüde korunurken, iç mekanı çeşitli müdahalelere maruz kalmıştır. Yapı işlev değişikliğine uğramış ve bu doğrultuda küçük hacimler birleştirilerek modern dokunuşlarda bulunulmuş, yeni işlevde ihtiyaç duyulmayan alanlar (mutfak) ortadan kaldırılmıştır. Hacmin artırılması amacı ile yeni kat eklemeleri yapılırken, düşey sirkülasyon alanlarının da yer değiştirdiği görülmüştür.

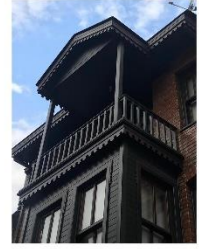
EK04 : 04 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 04
İLÇE : ÜSKÜDAR
SEMT : KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 579 / 17
YAPIM YILI : 19.YY SONU
YAPIM ŞEKLİ: KAGİR
KULLANIMI : KONUT

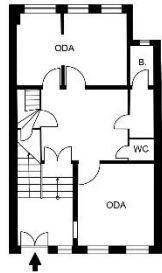

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

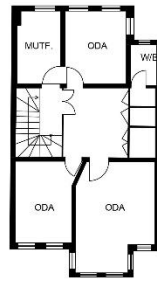
2020

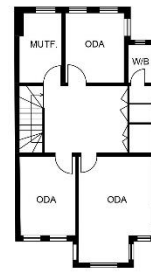
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	Z+1	Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Cumba-Giriş	✓	Yapı Bezemeleri	Kat Silmesi	✓	Balkonun Konumlanış Yeri	Konsol	✓	İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi	Düz Kollu	✓
	Kare Plan Tipi	✓	Z+2		Nişli Girişli Yapı	✓		Giriş Yanı	✓		Sagık Silmesi	✓		Kat üstü	✓		Düz Kollu	✓	✓
	İCephe Açılı Plan	✓	Z+3		Dış Sahanlıklı Y.	✓		Cumba-Giriş	✓		Alınak	✓		Cumba üstü	✓		İ. Merdivenli	✓	İ. Merdivenli
	Serbest Plan Tipi	✓	Z+4		Ceph. Bölün Çıkma	✓		Cumba-Giriş	✓		Sove	✓		Halkon	✓		Düzel U. Merdivenli	✓	Düzel Merdivenli
Yapısal Özellikler	Kırma Çatı	✓	✓	Cephe Özellikleri	Ceph. Boyunca	✓	Kapı Tiplerine Göre	1. Grup	✓	Yapı Bezemeleri	Kalit Taz	✓	Yapı Destek Ele.	Payanda	✓	İç Mekan Özellikleri	Duvvar Bordürü	✓	✓
	Beşik Çatı	✓	✓		Çıkma	✓		2. Grup	✓		Akşap	✓		Fürüş	✓		Çitah Tavan	✓	✓
	Sundurma Çatı	✓	✓		Çıkma	✓		3. Grup	✓		Kerik. Yek	✓		İliçbir	✓		Göbekli Tavan	✓	✓
		✓	✓		Çıkma	✓		Pencere	✓		Penzalak	✓			✓				

İncelenen arşiv kayıtlarından elde edilen verilere göre yapının cephe ve plan yapısı büyük ölçüde korunduğu tespit edilmiştir. İç mekana ait eski ve yeni görsellere ulaşılamaması nedeni ile yapı iç mekan bağlamında incelenememiş ve güncel durum analizi yapılamamıştır.

EK05 : 05 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 05
İLÇE : ÜSKÜDAR
SEMT : KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 582 / 22
YAPIM YILI : 19.YY SONU
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP
KULLANIMI : KONUT

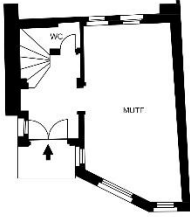

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

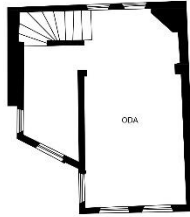
2020

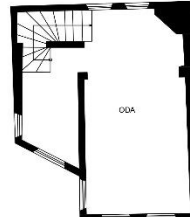
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

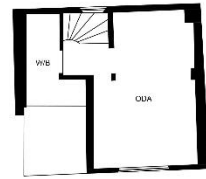
ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

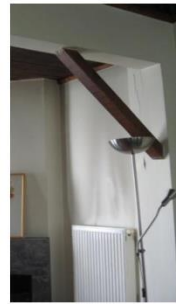

2. KAT PLANI

ÇATI KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi		Z+4
	Kare Plan Tipi		
	1 Cephe Açılı Plan	✓	
	Serbest Plan Tipi		
	Kırma Çatı		Z+1 Z+2 Z+3
	Beşik Çatı	✓	
	Sundurma Çatı		Z+1 Z+2 Z+3

Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı	
	Nişli Girişli Yapı	
	Dış Sahanlıklı Y.	✓
	Ceph. Bölen Çıkma	
	Ceph.Boyunca	Çıkmasız
	Dış Ulatı	Gönye

Cumba-Giriş İlişkisi	Cumba-Giriş	Aynı Eksen	Giriş Van	Cumba Orta	Cumbasız
	Asimetrik				
Kapı Tiplerine Göre	1. Grup	2. Grup	3. Grup		
	Tahli	Tahli	Tahli		
Pencere Tiplerine Göre	Karaltı	Üçgen	Yaslı	Pencere	
	Pencere	Pencere	Pencere		

Yapı Bezemeleri	Kat Silmesi	✓	Sacak Silmesi	✓
	Sacak Profili		Alındı	
	Söve	✓	Kilit Taşı	
	Ahşap Kestik		Perforje Kestik	
	Kayık Yık.		Panellik	✓
	Panellik		Hiçbiri	

Balkonun Konumlanış Yeri	Konsol	Kat üstü	✓
	Balkon		
Yapı Destek Ele.	Payanda	Füruş	
	Konsol	Hiçbiri	✓

İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi	
	Düz Kolu	
	Merdivevli	
	L Merdivenli	
	Dünel	✓
	Merdivevli	
	Dünel	
	Merdivevli	
	Düvel Bordürü	
	Çıtılı Tavan	✓
	Göbekli Tavan	

İncelenen kaynak ve arşiv kayıtlarından yapının cephe özelliklerini büyük ölçüde koruduğu belirlenmiştir. Ancak yapıda kullanıcı müdahalesi ile yeni kat eklemeleri ve plan değişiklikleri yapıldığı tespit edilmiştir. Yapının içeri girilememesi nedeni ile güncel durum değerlendirilmesi yapılamamış, değerlendirme 2008 yılı kayıtları üzerinden tamamlanmıştır.

EK06 : 06 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 06	
İLÇE	: ÜSKÜDAR
SEMT	: KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 582 / 24	
YAPIM YILI : 19.YY SONU	
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP	
KULLANIMI : KONUT	

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

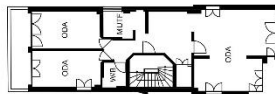
2020

YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1.2.3. KAT PLANI

4. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi			
	Kare Plan Tipi			✓
	1Cephe Açılı Plan	✓		
	Serbest Plan Tipi			
	Kırma Çatı	✓	Z+2	Z+3
	Beşik Çatı	✓	Z+1	
	Sundurma Çatı			

Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı			
	Nişli Girişli Yapı			
	Dış Sahanlıklı Y.			✓
	Ceph. Bölen Çıkma			
	Tek Çumba	Çift Çumba	Köşe Çıkma	
	Ceph.Boyunca			Çıkmas
	Düz Hattı	Gönye	✓	

Cumba-Giriş İlişkisi		
Cumba-Giriş Aynı Eksen		Giriş Yan Cumba Orta
Cumba-Giriş Asimetrik		Cumbaaz
		✓

Kapı Tiplerine Göre		
1.Grup Tabanlı	2.Grup Tabanlı	3.Grup Tabanlı
	✓	

Pencere Tiplerine Göre		
Kanallı Pencere	Giyotin Pencere	Vasıtası Pencere
✓	✓	✓

Yapı Bezemeleri			
Kat Silmesi		Soçak Silmesi	
Soçak Profili		Alınlık	
Söve		Kilit Tuşu	
Ahşap Korkk.		Ferforje Korkk.	
Korkk. Yok	✓	Panotluk	✓
Penc. alıtı Panosu		Hiçbiri	✓

Balkonun Konumlanış Yeri			
Konsol Balkon	✓	Kat üstü Terası	✓
Cumba üstü Balkon		Hiçbiri	
Yapı Destek Ele.			
Payanda		Pürüş	
Konsol	✓	Hiçbiri	

Merdiven Tipi		
Düz Kollu Merdivenli	Düz Kollu Kısmı Dönel	
1. Merdivenli	1. Merdivenli	✓
Dönel U Merdivenli	Dönel Merdivenli	
Duvah Bordürü		
Çıtalı Tavan		
Göbekli Tavan		

Yapının cephe özelliklerini büyük ölçüde koruduğu düşünülmektedir. Yapıya ait eski ve yeni iç mekân görüntüleri bulunamaması nedeni ile inceleme iç mekân bağlamında eksik kalmakta, güncel durum değerlendirmesi yapılamamaktadır. Ancak yapının onarım projesi incelendiğinde orijinalinde Z12 Kat olduğu, üst katların ise cephe görüntüsünü bozmayacak şekilde sonradan eklendiği görülmektedir.

EK07 : 07 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 07
İLÇE : ÜSKÜDAR
SEMT : KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 582 / 25
YAPIM YILI : 19.YY SONU
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP
KULLANIMI : KONUT

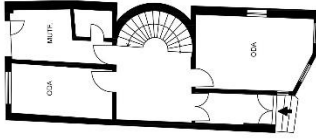

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

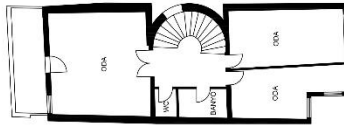
2020

YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi		Z+4
	Kare Plan Tipi		
	1 Cephe Açılı Plan	✓	
	Serbest Plan Tipi		
	Kırma Çatı		✓
	Beşik Çatı	✓	
	Sundurma Çatı		Z+1 Z+2 Z+3 Z+4

Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓
	Nişli Girişli Yapı	
	Dış Sahanlıklılı Y.	
	Ceph. Bölen Çıkma	
	Ceph.Boyunca	Çıkmasız
	Dış Hattı	Gönye

Cumba-Giriş İlişkisi	Cumba-Giriş	Giriş Yan Cumba Orta Cumbaaz	✓
Kapı Tiplerine Göre	1 Grup Tabanlı	2 Grup Tabanlı	3 Grup Tabanlı
Pencere Tiplerine Göre	Kanattı Pencere	Göçten Pencere	Yarıyatı Pencere

Yapı Bezemeleri	Kat Silinmesi	✓	Sagık Silinmesi	✓
	Socak Profili		Alunluk	
	Sıva	✓	Kilit Taşı	
	Alınış Korkluk	✓	Farfurje Korkluk	
	Korkuk Yok	✓	Panaylak	✓
	Penc. altı Panosu		Hiçbiri	

Balkonun Konumlanış Yeri	Konsol Balkon	✓	Kat üstü Teras	
Yapı Destek Ele.	Payanda		Füruş	
	Konsol		Hiçbiri	✓

İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi	Dış Katlı Merdivenli	Dış Katlı Kısmi Dönel U Merdivenli
		Dönel U Merdivenli	Dönel Merdivenli
		Duvar Bordürü	✓
		Çıtılı Tavan	✓
		Göbekli Tavan	✓

Yapının cephe özelliklerini büyük ölçüde koruduğu düşünülmektedir. Yapıya ait eski ve yeni iç mekan görselleri bulunamaması nedeni ile inceleme iç mekan bağlamında eksik kalmakta, güncel durum değerlendirmesi yapılamamaktadır.

EK08 : 08 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 08	
İLÇE	: ÜSKÜDAR
SEMT	: KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 582 / 27	
YAPIM YILI : 19.YY SONU	
YAPIM ŞEKLİ: KAGİR	
KULLANIMI : KONUT	

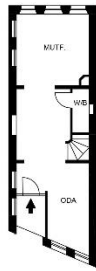

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

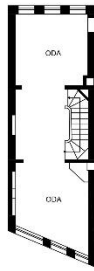
2020

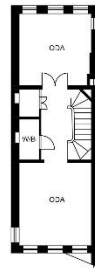
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

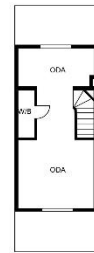
ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

ÇATI KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi			Z+4	Çephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı		Düz Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Cumba-Giriş		Giriş Van Cumba Ort Cumbaşz	✓	Yapı Bezemeleri	Kat Silmesi	✓	Sakak Silmesi	✓	Balkonun Konumlanış Yeri	Konsol		Kat Üstü Teras		İç Mekân Özellikleri	Merdiven Tipi		Düz Kollu Merdiven		Düz Kollu Katlı Dönel	✓			
	Kare Plan Tipi					Nişli Girişli Yapı		Cumba-Giriş Asimetrik			Cumba-Giriş Asimetrik	✓	Alt Silmesi			Anlık		Konsol			Kat Üstü Teras		1. Merdivenli			1. Merdivenli								
	1 Cephe Açılı Plan	✓		Z+3		Ceph. Bölün Çıkma		Kapı Tiplerine Göre	1 Grup Tablolu		2 Grup Tablolu	3 Grup Tablolu	Aşkap Kırkık			Ferforje Kırkık		Kalı Taso			Hıyribi													
	Serbest Plan Tipi		✓	Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Pencerelere Göre	1 Grup Tablolu		2 Grup Tablolu	3 Grup Tablolu	Körkük Yok	✓		Panolarla Kırkık	✓	Hıyribi																
	Kırma Çatı			Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
	Beşik Çatı	✓		Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
	Sundurma Çatı	✓		Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün Çıkma																										
				Z+1		Ceph. Bölün Çıkma		Ceph. Bölün																										

Yapının cephe özelliklerini büyük ölçüde koruduğu düşünülmektedir. Yapıya ait eski ve yeni iç mekan görüntüleri bulunamaması nedeni ile inceleme iç mekan bağlamında eksik kalmakta, güncel durum değerlendirmesi yapılamamaktadır. Ancak yapının onarım projesi incelendiğinde orijinalinde Z+2 Kat olduğu, üst katların ise cephe görünümünü bozmayacak şekilde sonradan eklendiği görülmektedir.

EK09 : 09 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

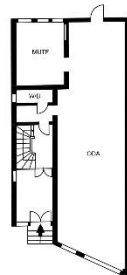
ENVANTER NO: 09
 İLÇE : ÜSKÜDAR
 SEMT : KUZGUNCUK
 ADA/PARSEL : 582 / 28
 YAPIM YILI : 19.YY SONU
 YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP
 KULLANIMI : KONUT

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

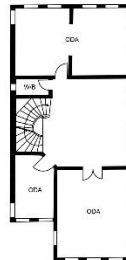
2020

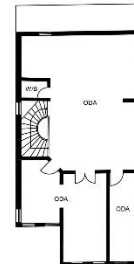
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR									
Yapısal Özellikler	D.D.Plan Tipi								
	Kare Plan Tipi								
	İCephe Açılı Plan								
	Serbest Plan Tipi								
	Kırma Çatı								
Beşik Çatı									
Sundurma Çatı									
Çepce Özellikleri	Diziz Girişli Yapı								
	Nişli Girişli Yapı								
	Dış Sahanlılık Y.								
	Ceph. Bölen Çıkma								
	Tek Cumba								
Göç Çıkma									
Köşe Çıkma									
Cumba-Çıkma İlişkisi	Cumba-Giriş Açken								
	Giriş Var Cumba Otta								
	Cumba-Giriş Asanmış								
	Kapı Tipine Göre								
	3 Grup Tablolu								
Yapı Bezemeleri	Kat Sırası								
	Sıcak Sımsı								
	Sıcak Profili								
	Sıve								
	Kire Kap								
Halkonun Konulanlık Yeri	Konol Balkon								
	Kat İstia Terası								
	Cumba (İstia) Balkon								
	Hiçbir								
	Yapı Destek Ele.								
Merdiven Tipi	Diziz Kolla Merdivenli								
	Dış Kolla Merdivenli								
	Dış Kolla Dönel Merdivenli								
	Dönel U Merdivenli								
	Dönel U Merdivenli								
Duvar Bordürü	Payanda								
	Fürüs								
	Konol								
	Hiçbir								
	Çıtıl Tavan Göbekli Tavan								

Yapının cephe özellikleri ahşap panjurlar dışında büyük ölçüde korunmuştur. Yapıya ait eski ve yeni iç mekân görselleri bulunamaması nedeni ile inceleme iç mekân bağlamında eksik kalmakta, güncel durum değerlendirmesi yapılamamaktadır.

EK10 : 10 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 10

İLÇE : ÜSKÜDAR

SEMT : KUZGUNCUK

ADA/PARSEL : 581 / 27

YAPIM YILI : 19.YY SONU

YAPIM ŞEKLİ: KAGİR

KULLANIMI : KONUT

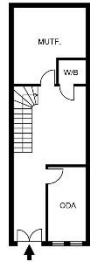

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

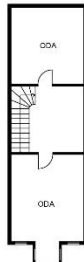
2020

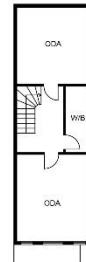
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	Z+4
	Kare Plan Tipi		
	1Cephe Açılı Plan		
	Serbest Plan Tipi		
Yapısal Özellikler	Kırma Çatı		✓
	Beşik Çatı	✓	
	Sundurma Çatı		
Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓	
	Nişli Girişli Yapı		
	Dış Sahanlıklı Y.		
	Ceph. Bölen Çıkma		
Cephe Özellikleri	Tek Cumba	✓	
	Çift Cumba		
	Küpe Çıkma		
	Düz Hana		
Cephe Özellikleri	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Düz Hana		
	Gönye		
	Çıkma		
	Çıkma		
Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca		
	Çıkma		
	Çıkma		
	Çıkma		

EK11 : 11 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 11	
İLÇE	: ÜSKÜDAR
SEMT	: KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 581 / 28	
YAPIM YILI : 19.YY SONU	
YAPIM ŞEKLİ: KAGİR	
KULLANIMI : KONUT	

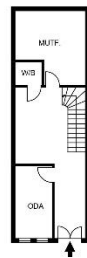

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

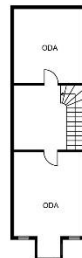
2020

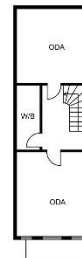
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	Z+4
	Kare Plan Tipi		
	1Cephe Açılı Plan		Z+3
	Serbest Plan Tipi		
	Kırma Çatı		Z+2
	Beşik Çatı	✓	Z+1
	Sundurma Çatı		✓

Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı		✓	Cumba-Giriş İlişkisi		
	Nişli Girişli Yapı			Cumba-Giriş Aynı Hissen	Güç Yarı Cumba Orta	
	Dış Sahanlıklı Y.			Cumba-Giriş Asimetrik	Cumbasız	
	Ceph. Bölün Çıkma			Kapi Tiplerine Göre		
	Tok Cumba	✓ Çift Cumba	Kişce Çıkma	1 Grup Tabanlı	✓ 2 Grup Tabanlı	3 Grup Tabanlı
	Ceph.Boyunca		Çıkmasız	Pencere Tiplerine Göre		
Düz	Çıkma	Gönye	Kanalı	Çıkma	✓ Asortas Pencere	

Yapı Bezemeleri			
Kat Silmesi	✓	Saçak Silmesi	
Saçak Profili		Alınmk	✓
Söve	✓	Kilit Tuşu	
Ahşap Korkuk	✓	Ferforje Korkuk	
Korkuk Yok		Parmaklık	✓
Penc. altı Panosu		Hiçbiri	

Balkonun Konumlanış Yeri	
Konsol Balkon	✓ Kat üstü Teras
Cumba üstü Balkon	Hiçbiri
Yapı Destek Ele.	
Payanda	Füruş
Konsol	Hiçbiri

İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi		
	Düz Kollu Merdivenli	Düz Kollu Kısmi Dönel	✓
	L Merdivenli	U merdivenli	
	Dönel U Merdivenli	Dönel Merdivenli	
	Duvar Bordürü		
	Çıtalı Tavan		✓
	Göbekli Tavan		

Yapının cephe yapısı büyük ölçüde korunurken, iç mekan kullanıcı müdahalesiyle çeşitli değişikliklere maruz kalmıştır. Yapının plan yapısı korunmuştur. Yapıda zamanla kullanıcı müdahalesi ile orijinal malzemeler değiştirilmiş, yerine güncel malzemeler kullanılmıştır. Aynı zamanda, iç mekanda kimliksel öğelerin yok edildiği ve yapıya modern müdahalelerde bulunduğu da görülmüştür.

EK12 : 12 No'lu Yapiya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 12

İLÇE : ÜSKÜDAR

SEMT : KUZGUNCUK

ADA/PARSEL : 573 / 1

YAPIM YILI : 19.YY SONU

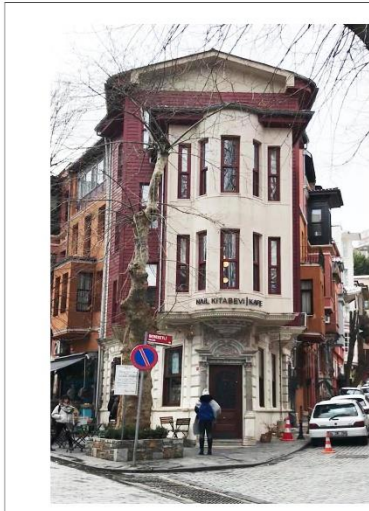
YAPIM ŞEKLİ: AIIŞAP

KULLANIMI : KİTABEVİ

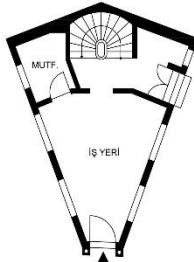

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

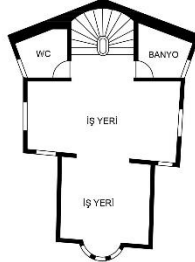
2020

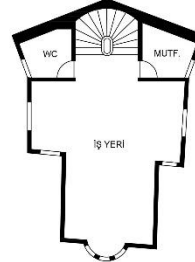
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

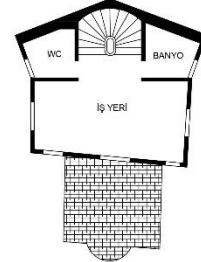
ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

3. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi		Z+4
	Kare Plan Tipi		
	İCephe Açılı Plan		
	Serbest Plan Tipi	✓	
Cephe Özellikleri	Kırma Çatı	✓	Z+1 Z+2 Z+3
	Beşik Çatı	✓	
	Sundurma Çatı		
			Z+1 Z+2 Z+3
Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı		
	Nişli Girişli Yapı	✓	
	Dış Sahanlıklı Y.		
	Ceph. Bölen Çıkma		
Cephe Özellikleri	Tek Cumba	✓	
	Çift Cumba		
	Köşe Çıkma		
	Ceph.Boyunca Çıkmasız		
Cephe Özellikleri	Düz Hattı		
	Gönye		
	Kanallı Pencere		
	Gözetli Pencere	✓	
Cephe Özellikleri	Cumba-Giriş İlişkisi		
	Cumba-Giriş Aynı Eksen	✓	
	Cumba-Giriş Asimetrik		
	Cumba-Giriş		
Cephe Özellikleri	Kapı Tiplerine Göre		
	1.Grup Tahhali	✓	
	2.Grup Tahhali		
	3.Grup Tahhali		
Cephe Özellikleri	Pencere Tiplerine Göre		
	Kanallı Pencere		
	Gözetli Pencere	✓	
	Yassı Pencere	✓	
Yapı Bezemeleri	Kat Silmesi	✓	
	Sacak Silmesi	✓	
	Şakab. Profil		
	Altınk.		
Yapı Bezemeleri	Söve	✓	
	Absan Kordak		
	Korkuk. Yok.		
	Penc. altı Pencere		
Yapı Bezemeleri	Kalk. Tap		
	Terforje Korkuk	✓	
	Penc. altı Pencere		
	Hıçbiri		
Balkonun Konumlanış Yeri	Kat Silmesi	✓	
	Konsol		
	Balkon		
	Cumba üstü Balkon		
Balkonun Konumlanış Yeri	Kat üstü Teras		
	İlişkili	✓	
	Yapı Destek Ele.		
	Payanda		
Yapı Destek Ele.	Konsol	✓	
	Füruş		
	Hıçbiri		
İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi		
	Düz Kolu		
	Merdivenli		
	Kanallı Dönel		
İç Mekan Özellikleri	Dönel U. Merdivenli	✓	
	Dönel Merdivenli		
	Duvar Bordürü	✓	
	Çıtılı Tavan		
İç Mekan Özellikleri	Göbekli Tavan	✓	

Yapının cephe yapısı büyük ölçüde korunurken, iç mekânı çeşitli müdahalelere maruz kalmıştır. Yapı işlev değişikliğine uğramış ve bu doğrultuda küçük hacimler birleştirilerek modern dokunuşlarda bulunduğu da tespit edilmiştir.

EK13 : 13 No'lu Yapiya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 13

İLÇE : ÜSKÜDAR

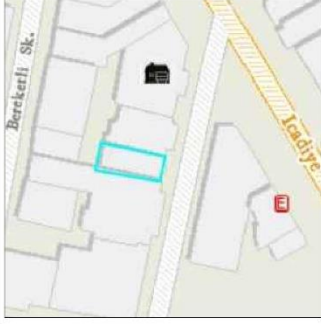
SEMT : KUZGUNCUK

ADA/PARSEL : 573 / 8

YAPIM YILI : 19.YY SONU

YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP

KULLANIMI : KONUT

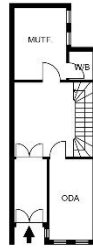

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

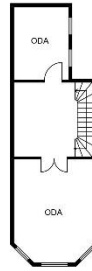
2020

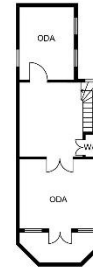
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

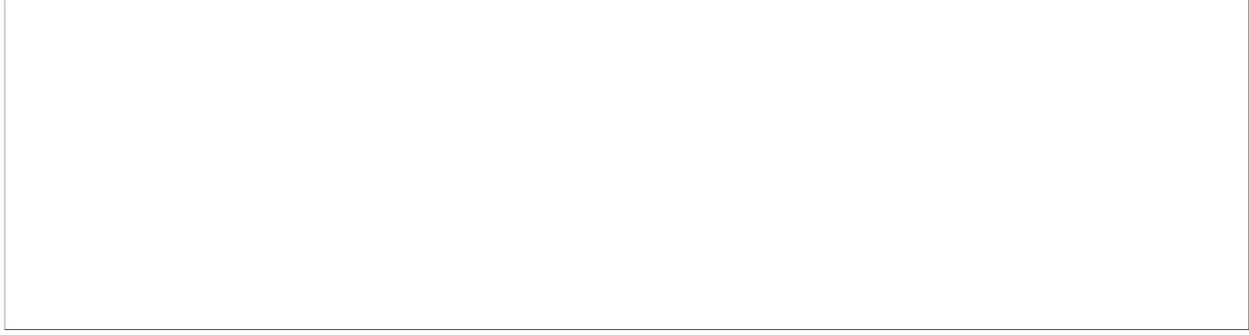

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	Z+1 Z+2 Z+3 Z+4	✓	Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı		Cumba-Giriş İlişkisi			Yapı Bezemeleri			Balkonun Konumlanış Yeri			İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi				
	Kare Plan Tipi					Nişli Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş Aynı Eksen	Giriş Yan Cumba Orta		Kat Silmesi	✓	Sakal Silmesi	✓	Konsol Balkon	Kat üstü Terası		✓	Düz Kollu Merdivenli	Düz Kollu Kısıtlı Dönel U. merdivenli	✓	
	1 Cephe Açılı Plan					Dış Sahanlıklı Y.		Cumba-Giriş Asimetrik	Cumbasız	✓	Saçak Profili	✓	Altınak		Cumba üstü Balkon	Hiçbiri			Dönel U. Merdivenli	Dönel Merdivenli		
	Serbest Plan Tipi					Ceph. Bölün Çıkma		Kırtı Tiplerine Göre			Sane	✓	Kilit Taşı	✓					Dönel U. Merdivenli	Dönel Merdivenli		
Yapısal Özellikler	Kırma Çatı	✓	Z+1 Z+2 Z+3 Z+4	✓		Cephe Özellikleri	İç Cumba	Çift Cumba	Köşe Çıkma			1 Grup Tıbbi	2 Grup Tıbbi	3 Grup Tıbbi	✓	Yapı Destek Ele.			İç Mekan Özellikleri	Duvar Bordürü		
	Beşik Çatı						Ceph.Boyunca	✓	Gönye	Çıkmasız		Alüminyum Kırık		Ferforje Kırık	✓	Payanda	Fürüş			Çıtalı Tavan	Göbekli Tavan	
	Sundurma Çatı						Dış İtalia	✓	Gönye			Kararlı Pencere	Giyotin Pencere	✓	Vassistas Pencere		Konsol	Hiçbiri	✓			
												Penc. altı Panosu		Hiçbiri								

Yapının plan çizimleri arşiv kayıtlarından elde edilen geçmiş dönem eskizleri aracılığı ile gerçekleştirilmiş olup, özgün durumunu büyük ölçüde koruduğu düşünülmektedir. Yapıya ait geçmiş dönem fotoğrafları bulunamaması nedeni ile güncel durum değerlendirilmesi yapılamamıştır. Ancak yapının giriş kapısı, yapıya sonradan eklendiğini bariz bir şekilde ortaya koymaktadır.

EK14 : 14 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 14
İLÇE : ÜSKÜDAR
SEMT : KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 576 / 9
YAPIM YILI : 19.YY SONU
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP
KULLANIMI : KONUT

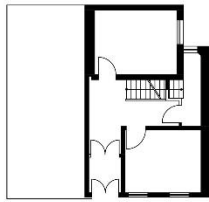

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

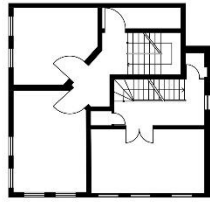
2020

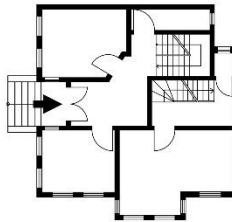
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

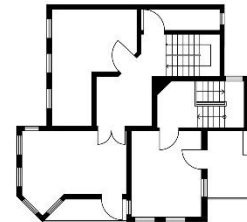
-2. KAT PLANI

-1. KAT PLANI

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

[illegible]

Yapının cephe formu büyük ölçüde muhafaza edilmiştir. Yapının, plan çizimlerine bakıldığında ise bitişik yapı ile organize bir formda inşa edildiği görülmektedir. Planlanmamış görsimelerde bu iki yapının başlangıçta tek olduğu, sonradan ayrıldığı bilgisi elde edilmiş olsa da teyit edilememiştir. İki mekân ve tavan detayları da formunu muhafaza etmektedir.

EK15 : 15 No'lu Yapiya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 15

İLÇE : ÜSKÜDAR

SEMT : KUZGUNCUK

ADA/PARSEL : 576 / 10

YAPIM YILI : 19.YY SONU

YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP

KULLANIMI : KONUT

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

2020

YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi			Yapı Bezemeleri			Balkonun Konumlanış Yeri		İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi	
	Kare Plan Tipi	✓		Nişli Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş Aynı Eksen	Giriş Yan Cumba Orta	✓	Kat Silmesi	✓	Sakal Silmesi	Konul Balkon	✓		Dış Kollu Merdivenli	Dış Kollu Kısımlı Dönel
	İCephe Açılı Plan	✓		Dış Sahanlıklı Y.	✓	Cumba-Giriş Açılmı	Cumba	✓	Sakal Profili	✓	Ahşak	Cumba üstü Balkon	✓		Dönel U Merdivenli	Dönel Merdivenli
	Serbest Plan Tipi	✓		Ceph. Bölün Çıkma	✓	Kapı Tiplerine Göre	1 Grup (Açılı)	✓	Söve	✓	Kilit Tipleri	Yapı Destek Ele.	✓		Dönel U Merdivenli	Dönel Merdivenli
Yapısal Özellikler	Kırma Çatı	✓	Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca Çıkamaz	✓	Pencere Tiplerine Göre	1 Grup (Açılı)	✓	Ahşap Korkuluk	✓	Ferforje Korkuluk	Payanda	✓	İç Mekan Özellikleri	Duvar Bördürü	
	Beşik Çatı	✓		Ceph.Boyunca Çıkamaz	✓	Pencere Tiplerine Göre	2 Grup (Açılı)	✓	Korkuk. Yık	✓	Panellik	Füüs	✓		Çıtah Tavan	
	Sundurma Çatı	✓		Ceph.Boyunca Çıkamaz	✓	Pencere Tiplerine Göre	3 Grup (Açılı)	✓	Panellik	✓	Panellik	İççiri	✓		Göbekli Tavan	
		✓		Ceph.Boyunca Çıkamaz	✓	Pencere Tiplerine Göre	Kandil Pencere	✓	Panellik	✓	Panellik					

Yapıya sonradan eklenen panjurlar dışında cephe formu büyük ölçüde muhafaza edilmiştir. İç mekana ait eski ve yeni iç görsele ulaşıl原因aması nedeni ile yapı iç mekan bağlamında incelenememiş ve güncel durum analizi yapılamamıştır.

EK16 : 16 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 16
İLÇE : ÜSKÜDAR
SEMT : KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 558 / 2
YAPIM YILI : 19.YY SONU
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP
KULLANIMI : KONUT

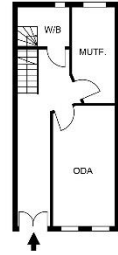

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

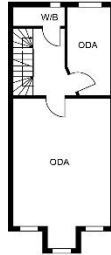
2020

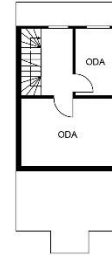
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	Z/4
	Kare Plan Tipi		
	İCephe Açılı Plan		
	Serbest Plan Tipi		
Yapısal Özellikler	Kırma Çatı	✓	Z/1 Z/2 Z/3 Z/4
	Beşik Çatı	✓	
	Sundurma Çatı		
Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓	
	Nişli Girişli Yapı		
	Dış Sahanlıklı Y.		
	Ceph. Bölün Çıkma		
Cephe Özellikleri	Tek Cumba	✓	Kırma Çıkma
	Çift Cumba		
	Ceph.Boyunca Çıkmasız		
	Düz İtala		Gönye
Cumba-Giriş İlişkisi	Cumba-Giriş Aynı Düzan		
	Cumba-Giriş Aynı Düzan		
	Cumba-Giriş Aynı Düzan		
	Cumba-Giriş Aynı Düzan		
Yapı Bezemeleri	Kat Silmesi		
	Saçak Silmesi		
	Saçak (Porth)		
	Söve	✓	Kalı Taso
Balkonun Konumlanış Yeri	Konsol Balkon		
	Cumba Üstü Balkon		
	Kat Üstü Teras		
	Hiçbiri	✓	
Yapı Destek Ele.	Payanda	✓	Firuş
	Konsol		
	Hiçbiri		
İç Mekan Özellikleri	Düz Kollu Merdivenli		
	L Merdivenli		
	Dönel U Merdivenli		
	Dönel Merdivenli		
Merdiven Tipi	Düz Kollu Merdivenli		
	Düz Kollu Kısmi Dönel U Merdivenli	✓	
	Dönel U Merdivenli		
	Dönel Merdivenli		
İç Mekan Özellikleri	Düvar Bordürü		
	Çıtalı Tavan		
	Göbekli Tavan		

Yapının cephe yapısı büyük ölçüde korunurken, cumbalar sonradan eklenen payandalarla desteklenmiştir.İç mekana girilememesi nedeni ile güncel durum değerlendirilmesi yapılamamış olup, dışarıdan çekiklen fotoğraflarda plan yapısının (çatı katı) değişikliğe uğradığı belirlenmiştir.

EK17 : 17 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 17
İLÇE : ÜSKÜDAR
SEMT : KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 558 / 3
YAPIM YILI : 19.YY SONU
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP
KULLANIMI : KONUT

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

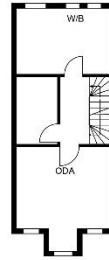
2020

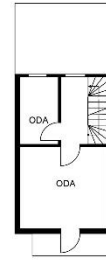
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	Z+1	Z+2	Z+3	Z+4
	Kare Plan Tipi					
	İCephe Açılı Plan					
	Serbest Plan Tipi					
Cephe Özellikleri	Kırma Çatı	✓				
	Beşik Çatı	✓				
	Sundurma Çatı					
Düz Girişli Yapı	Nişli Girişli Yapı	✓				
	Dış Sahanlıklı Y.					
	Ceph. Bölün Çıkma					
	Ceph. Boyunca					
Cumba-Giriş İlişkisi	Cumba-Giriş					
	Aynı Pkasa					
	Cumba-Giriş					
	Asimetrik					
Yapı Bezemeleri	Kat Süzme					
	Sıcak Süzme					
	Sıcak Profili					
	Ahşap					
Balkonun Konumlanış Yeri	Konut Balkon					
	Kat asu Terası					
	Cumba üstü Balkon					
	İlişkisi	✓				
Yapı Destek Ele.	Payanda	✓				
	Füruş					
	Konsol					
	Hiçbiri					
İç Mekan Özellikleri	Merdiren Tipi					
	Düz Kollu Merdivenli					
	Kasni Dönel U Merdivenli					
	Dönel U Merdivenli					
Duvlar Bördürü	Düz Kollu Merdivenli					
	Kasni Dönel U Merdivenli					
	Dönel U Merdivenli					
	Dönel Merdivenli					
Çıtalı Tavan Göbekli Tavan	Çıtalı Tavan					
	Göbekli Tavan					

Yapının cephe yapısı büyük ölçüde korunurken, cumbalar sonradan eklenen paydalarla desteklenmiştir. Yapıların kullanım özelliklerine göre iç mekan ve plan yapısına müdahalelerde bulunulduğu ve mahallerin yer değiştirdiği görülmüştür. Plan değişikliği ile birlikte yapının bazı bölümlerinde orijinal malzemelerin güncel malzemeler ile kaplandığı görülmüştür. Yapının orijinal karkurlukları ortadan kaldırılarak kimliği yok olmuştur.

EK18 : 18 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 18
İLÇE : ÜSKÜDAR
SEMT : KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 558 / 4
YAPIM YILI : 19.YY SONU
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP
KULLANIMI : KONUT

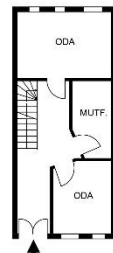

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

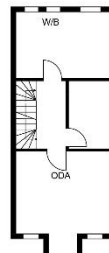
2020

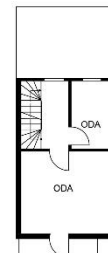
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

[illegible]

Yapının cephe yapısı büyük ölçüde korunurken, cımarlar sonradan eklenen payandalar ile desteklenmiştir. Yapı, bitişik parselinde yer alan ve sıra ev özelliği gösteren aynı yapılar ile karşılaştırıldığında plan yapısının korunduğu ve kimliği yansıtan korkuluk elemanlarının günümüze aktardığı tespit edilmiştir. Ancak yapının bazı bölümlerinde orijinal malzemelerin güncel malzemeler ile kaplandığı da görülmüştür.

EK19 : 19 No'lu Yapiya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 19

İLÇE : ÜSKÜDAR

SEMT : KUZGUNCUK

ADA/PARSEL : 558 / 5

YAPIM YILI : 19.YY SONU

YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP

KULLANIMI : KONUT

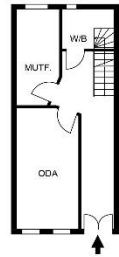

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

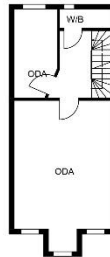
2020

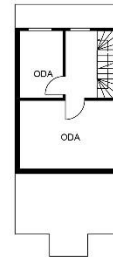
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	Z+1 Z+2 Z+3 Z+4	✓	Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Cumba-Girişli	✓	Yapı Bezemeleri	Sakal Salması	✓	Balkonun Konumlanış Yeri	Konsol Balkon	✓	İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi	Düz Kololu Merdivenli	✓
	Kare Plan Tipi					Nişli Girişli Yapı			Giriş Yan Cumba Orta	✓		Sakal Salması			Kat Üstü Balkon	✓			Düz Kololu Merdivenli	
	1 Cephe Açılı Plan					Dış Sahanlıklı Y.			Cumba-Girişli			Alınak	✓		Cumba Üstü Balkon	✓			Düz Kololu Merdivenli	
	Serbest Plan Tipi					Ceph. Bölen Çıkma			Açılmak			Söve	✓		Hiçbiri	✓			Düz Kololu Merdivenli	
Yapısal Özellikler	Kırma Çatı	✓	Z+1 Z+2 Z+3 Z+4	✓	Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca	✓	Kapti Tiplerine Göre	1. Grup Tahtalı	✓	Yapı Bezemeleri	Ahşap Korkuluk	✓	Balkonun Konumlanış Yeri	Yapı Destek Ele.	✓	İç Mekan Özellikleri	Duvar Bördürü	Çıtalı Tavan	✓
	Beşik Çatı	✓				Cıkmasız			2. Grup Tahtalı	✓		Panajirli	✓		Payanda	✓			Göbekli Tavan	
	Sundurma Çatı								3. Grup Tahtalı	✓		Hiçbiri			Konsol	✓				
									Pencere	✓		Hiçbiri			Hiçbiri					

Yapının cephe yapısı büyük ölçüde korunurken, cumalar sonradan eklenen payandalar ile desteklenmiştir. İç mekana girmemesi nedeni ile güncel durum analizi yapılamamış olup, dışardan çekilen fotoğraflara göre plan yapısını koruduğu düşünülmektedir.

EK20 : 20 No'lu Yapiya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 20

İLÇE : ÜSKÜDAR

SEMT : KUZGUNCUK

ADA/PARSEL : 558 / 14

YAPIM YILI : 19.YY SONU

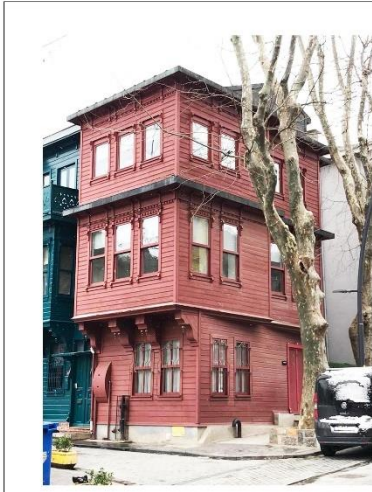
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP

KULLANIMI : İŞYERİ

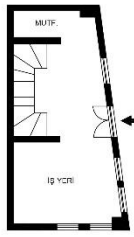

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

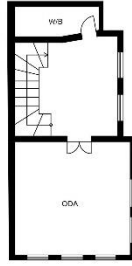
2020

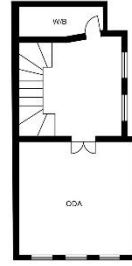
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

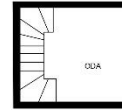
ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

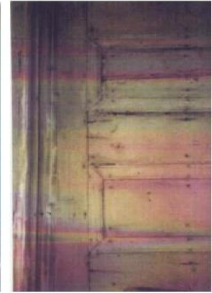

2. KAT PLANI

ÇATI KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi		Z-4
	Kare Plan Tipi		
	1 Cephe Açılı Plan	✓	Z-1 Z-2 Z-3 Z-4
	Serbest Plan Tipi		
Yapısal Özellikler	Kırma Çatı		
	Beşik Çatı	✓	
	Sundurma Çatı		
Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓	
	Nişli Girişli Yapı		
	Dış Sahanlıklı Y.		
	Ceph. Bölün Çıkma		
Cephe Özellikleri	Tak Çumba		
	Kıl Çumba		
	Köşe Çıkma		
	Ceph.Boyunca Çıkması		
Cephe Özellikleri	Düz Hata		
	Gönye	✓	
Cumba-Giriş İlişkisi	Cumba-Giriş Aynı Eksen		
	Cumba-Giriş Asimetrik		
	Giriş Yan Cumba Orta		
	Cumbasız	✓	
Yapı Bezemeleri	Kat Silmesi	✓	
	Sapak Silmesi	✓	
	Saçak Profili	✓	
	Alınak	✓	
Yapı Bezemeleri	Söve	✓	
	Kılı Tazı	✓	
	Akşap Korkluk	✓	
	Korkluk Yık.	✓	
Balkonun Konumlanış Yeri	Konsol Balkon		
	Kat üstü Teras		
	Cumba üstü Balkon		
	Hiçbiri	✓	
Yapı Destek Ele.	Payanda		
	Fürüş	✓	
	Konsol	✓	
	Hiçbiri		
İç Mekan Özellikleri	Düz Kollu Merdivenli		
	L Merdivenli		
	Dönel U Merdivenli		
	Dönel Merdivenli		
İç Mekan Özellikleri	Düz Kollu Kırma Dönel U merdivenli	✓	
	Dönel U Merdivenli		
	Dönel Merdivenli		
	Dönel Merdivenli		
Duvar Bördürü			
Çıtalı Tavan Göbekli Tavan			

Yapının cephe yapısı orijinaline uygun olarak değiştirilmiştir. İç mekanda ise çeşitli müdahaleler görülmüştür. Yapı işlev değişikliğine uğramış ve bu doğrultuda küçük hacimler birleştirilerek modern dokunuşlarda bulunulmuştur. Yapının düşey sirkülasyon alanları mevcut konumunu korurken, yapıya hacim artırmak amacı ile yeni kat eklemeleri yapılmıştır.

EK21 : 21 No'lu Yapiya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 21

İLÇE : ÜSKÜDAR

SEMT : KUZGUNCUK

ADA/PARSEL : 558 / 16

YAPIM YILI : 19.YY SONU

YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP

KULLANIMI : KONUT

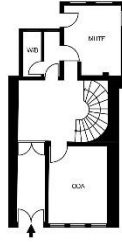

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

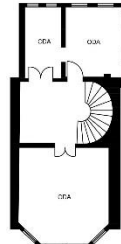
2020

YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı		Cumba-Giriş İlişkisi	Giriş Yat Cumba Orta		Yapı Bezemeleri	Sapak Silmesi	✓	Balkonun Konumlanış Yeri	Konul Balkon	✓
	Kare Plan Tipi			Nişli Girişli Yapı	✓		Cumba Orta	✓		Alınak	✓		Kat 2. Terası	✓
	1 Cephe Açılı Plan			Dış Sahanlıklı Y.			Cumba Giriş	✓		Kilit	✓		Cumba Üstü	✓
	Serbest Plan Tipi			Ceph. Bölün Çıkma			Cumba Giriş	✓		Portofe	✓		Hiçbiri	
Yapısal Özellikler	Kırma Çatı	✓	Cephe Özellikleri	Ceph.Boyunca	✓	Kapi Tiplerine Göre	1. Grup	✓	Yapı Bezemeleri	Parmaklı	✓	Yapı Destek Ele.	Payanda	✓
	Beşik Çatı	✓		Ceph.Boyunca	✓		2. Grup	✓		Parmaklı	✓		Fürüs	✓
	Sundurma Çatı	✓		Ceph.Boyunca	✓		3. Grup	✓		Parmaklı	✓		Hiçbiri	
	Sundurma Çatı	✓		Ceph.Boyunca	✓		4. Grup	✓		Parmaklı	✓		Hiçbiri	
İç Mekan Özellikleri	Düz Hata	✓	Cephe Özellikleri	Düz Hata	✓	Pencerelere Göre	Kanallı Pencereler	✓	Yapı Bezemeleri	Parmaklı	✓	Yapı Destek Ele.	Konsol	✓
	Gönye	✓		Gönye	✓		Göylen Pencereler	✓		Parmaklı	✓		Fürüs	✓
	Gönye	✓		Gönye	✓		Vassas Pencereler	✓		Parmaklı	✓		Hiçbiri	
	Gönye	✓		Gönye	✓		Vassas Pencereler	✓		Parmaklı	✓		Hiçbiri	
İç Mekan Özellikleri	Düz Hata	✓	Cephe Özellikleri	Düz Hata	✓	Pencerelere Göre	Kanallı Pencereler	✓	Yapı Bezemeleri	Parmaklı	✓	Yapı Destek Ele.	Konsol	✓
	Gönye	✓		Gönye	✓		Göylen Pencereler	✓		Parmaklı	✓		Fürüs	✓
	Gönye	✓		Gönye	✓		Vassas Pencereler	✓		Parmaklı	✓		Hiçbiri	
	Gönye	✓		Gönye	✓		Vassas Pencereler	✓		Parmaklı	✓		Hiçbiri	

Yapının cephe formu muhafaza edilmiştir. Yapının, plan çizimlerine, eski görsellere ve güncel görsellere bakıldığında iç mekanda ufak değişiklikler ve modern dokunuşlar gerçekleşmiştir. Ancak buna rağmen yapı, iç mekan bağlamında özgünlüğünü büyük ölçüde korumaktadır.

EK22 : 22 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 22	
İLÇE	: ÜSKÜDAR
SEMT	: KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 558 / 17	
YAPIM YILI : 19.YY SONU	
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP	
KULLANIMI : KONUT	

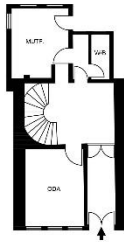

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

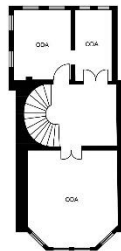
2020

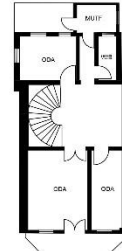
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	Çeşitli Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Giriş Var Cumba Çıkma	Yapı Bezemeleri	Kat Balmisiri Sıcak Profiti	Sıcak Balmisiri Sıcak Profiti	Balkonun Konumlanış Yeri	Konumlanış Yeri Kısmi	İç Mekân Özellikleri	Merdiren Tipi	Düz Kollu 1 merdivenli	Düz Kollu 1 merdivenli
	Kare Plan Tipi	✓		Nişli Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Giriş Var Cumba Çıkma	Yapı Bezemeleri	Kat Balmisiri Sıcak Profiti	Sıcak Balmisiri Sıcak Profiti	Balkonun Konumlanış Yeri	Konumlanış Yeri Kısmi		Merdiren Tipi	Düz Kollu 1 merdivenli	Düz Kollu 1 merdivenli
	1 Cephe Açılı Plan	✓		Deşli Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Giriş Var Cumba Çıkma	Yapı Bezemeleri	Kat Balmisiri Sıcak Profiti	Sıcak Balmisiri Sıcak Profiti	Balkonun Konumlanış Yeri	Konumlanış Yeri Kısmi		Merdiren Tipi	Düz Kollu 1 merdivenli	Düz Kollu 1 merdivenli
	Serbest Plan Tipi	✓		Ceph. Bölün Çıkma	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Giriş Var Cumba Çıkma	Yapı Bezemeleri	Kat Balmisiri Sıcak Profiti	Sıcak Balmisiri Sıcak Profiti	Balkonun Konumlanış Yeri	Konumlanış Yeri Kısmi		Merdiren Tipi	Düz Kollu 1 merdivenli	Düz Kollu 1 merdivenli
Yapısal Özellikler	Kırma Çatı	✓	Çeşitli Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Giriş Var Cumba Çıkma	Yapı Bezemeleri	Kat Balmisiri Sıcak Profiti	Sıcak Balmisiri Sıcak Profiti	Balkonun Konumlanış Yeri	Konumlanış Yeri Kısmi	İç Mekân Özellikleri	Merdiren Tipi	Düz Kollu 1 merdivenli	Düz Kollu 1 merdivenli
	Beşik Çatı	✓		Nişli Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Giriş Var Cumba Çıkma	Yapı Bezemeleri	Kat Balmisiri Sıcak Profiti	Sıcak Balmisiri Sıcak Profiti	Balkonun Konumlanış Yeri	Konumlanış Yeri Kısmi		Merdiren Tipi	Düz Kollu 1 merdivenli	Düz Kollu 1 merdivenli
	Sundurma Çatı	✓		Deşli Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Giriş Var Cumba Çıkma	Yapı Bezemeleri	Kat Balmisiri Sıcak Profiti	Sıcak Balmisiri Sıcak Profiti	Balkonun Konumlanış Yeri	Konumlanış Yeri Kısmi		Merdiren Tipi	Düz Kollu 1 merdivenli	Düz Kollu 1 merdivenli
		✓		Ceph. Bölün Çıkma	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Giriş Var Cumba Çıkma	Yapı Bezemeleri	Kat Balmisiri Sıcak Profiti	Sıcak Balmisiri Sıcak Profiti	Balkonun Konumlanış Yeri	Konumlanış Yeri Kısmi		Merdiren Tipi	Düz Kollu 1 merdivenli	Düz Kollu 1 merdivenli

Yapının cephe formu muhafaza edilmiştir. Yapının, içine girilememiş olması nedeni ile güncel durum değerlendirmesi yapılamamıştır.

EK23 : 23 No'lu Yapiya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 23

İLÇE : ÜSKÜDAR

SEMT : KUZGUNCUK

ADA/PARSEL : 557 / 20

YAPIM YILI : 19.YY SONU

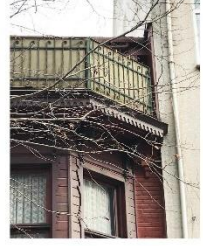
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP

KULLANIMI : KONUT

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

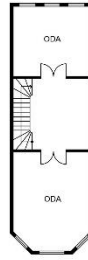
2020

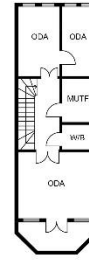
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	7/1
	Kare Plan Tipi		7/2
	1 Cephe Açılı Plan		7/3
	Serbest Plan Tipi		7/4
Cephe Özellikleri	Kırma Çatı		✓
	Beşik Çatı	✓	
	Sundurma Çatı		
Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı		
	Nişli Girişli Yapı	✓	
	Dış Sahanlıklı Y.		
Cephe Özellikleri	Ceph. Bölün Çıkma		
	Ceph.Boyunca Çıkması		
Cephe Özellikleri	Cumba-Giriş İlişkisi		
	Cumba-Giriş Aynı Eksen		
	Cumba-Giriş Asimetrik		
Cephe Özellikleri	Kapı Tiplerine Göre		
	Pencere Tiplerine Göre		
Cephe Özellikleri	Yapı Bezemeleri		
	Balkonun Konumlanış Yeri		
	Yapı Destek Ele.		
Cephe Özellikleri	Merdiven Tipi		
	Duvar Bordürü		
	Çıtırlı Tavan		
	Göbekli Tavan		

Yapının plan çizimleri arşiv kayıtlarından elde edilen geçmiş dönem eskizleri aracılığı ile gerçekleştirilmiş olup, özgün durumunu büyük ölçüde koruduğu düşünülmektedir. Yapiya ait geçmiş dönem fotoğrafları bulunamaması nedeni ile güncel durum değerlendirilmesi yapılamamıştır. Ancak yapının giriş kapısı, yapıya sonradan eklendiğini bariz bir şekilde ortaya koymaktadır.

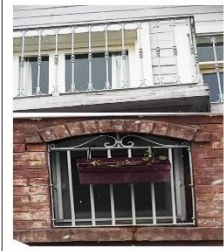
EK24 : 24 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 24	
İLÇE	: ÜSKÜDAR
SEMT	: KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 589 / 3	
YAPIM YILI : 19.YY SONU	
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP	
KULLANIMI : KONUT	

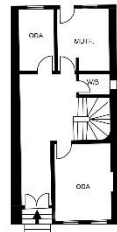

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

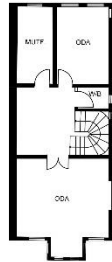
2020

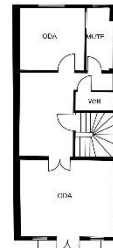
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓			
	Kare Plan Tipi				Z+4
	İCephe Açılı Plan				Z+3
	Serbest Plan Tipi				
	Kırma Çatı				
	Beşik Çatı	✓		✓	Z+1
	Sundurma Çatı				

Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı		
	Nişli Girişli Yapı		✓
	Dış Sahanlıklı Y.		
	Ceph. Bölün Çıkma		
	Tek Çumba	✓ Çift Çumba	Köşe Çıkma
	Ceph. Boyunca		Çıkmasız
	Düz İtala	Gönye	

Cumba-Giriş İlişkisi		
Cumba-Giriş Aynı Eksen		Giriş Yan Cumba Oria
Cumba-Giriş Asimetrik		Cumbastır

Kapı Tiplerine Göre		
1.Grup Tabanlı	2.Grup Tabanlı	3.Grup Tabanlı
		✓

Pencere Tiplerine Göre		
Kamalı Pencere	Giyotin Pencere	Varsız Pencere
✓		✓

Yapı Bezemeleri			
Kat Silmesi	✓	Saçak Silmesi	
Saçak Profili		Alınlık	✓
Söve	✓	Kilit Taşı	
Ahşap Korkuk		Ferforje Korkuk	✓
Korkuk, Yok		Panncuk	✓
Penc. altı Panosu		Hiçbiri	

Balkonun Konumlanış Yeri	
Konsol Balkon	Kat üstü Teras
Cumba üstü Balkon	Hiçbiri
Yapı Destek Ele.	
Payanda	Füruş
Konsol	Hiçbiri

İç Mekan Özellikleri	Merdiven Tipi		
	Dış Kolla Merdivenli	Dış Kolla Kısmı Dönel	
	İ. Merdivenli	İ. merdivenli	✓
	Dönel İ. Merdivenli	Dönel Merdivenli	
	Duvar Bordürü		
	Çıtalı Tavan		
	Göbekli Tavan		
			✓

Yapının cephe formu büyük ölçüde muhafaza edilmiştir. Yapının içine girilememiş olması nedeni ile güncel durum değerlendirilmesi yapılamamış olup, tadilat sonrası görselelere bakıldığında az da olsa müdahalede bulunduğu gözlemlenmiştir.

EK25 : 25 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 25
İLÇE : ÜSKÜDAR
SEMT : KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 552 / 15
YAPIM YILI : 19.YY SONU
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP
KULLANIMI : KONUT

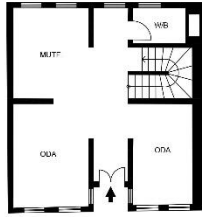

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

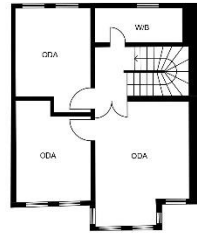
2020

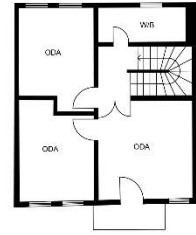
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi		Z-4
	Kare Plan Tipi	✓	
	1Cephe Açılı Plan		
	Serbest Plan Tipi		
Cephe Özellikleri	Kırma Çatı		Z-1 Z-2 Z-3 Z-4
	Beşik Çatı	✓	
	Sundurma Çatı		
Düz Girişli Yapı	Nişli Girişli Yapı	✓	
	Dış Sahanlıklı Y.		
	Ceph. Bölen Çıkma		
	Ceph.Boyunca Çıkmasız		
Cumba-Giriş İlişkisi	1.Grup Tabanlı	✓	
	2.Grup Tabanlı		
	3.Grup Tabanlı		
	Pencere Tiplerine Göre		
Yapı Bezemeleri	Kanalı Pencere		
	Göyçe		
	Penc. altı Panosu		
Balkonun Konumlanış Yeri	Konsol Balkon		
	Cumba Üstü Balkon	✓	
	Kat Üstü Teras		
	Hiçbiri		
İç Mekan Özellikleri	Yapı Destek Ele.		
	Payanda	✓	
	Konsol		
Merdiven Tipi	Düz Kollu Merdivenli		
	Düz Kollu Kıvrım Döneli		
	U Mandiveli	✓	
	Dönel U Merdivenli		
Duvar Bördürü	Dönel U Merdivenli		
	Dönel Merdivenli		
	Çıtalı Tavan	✓	
	Göbekli Tavan	✓	

Yapının cephe yapısı büyük ölçüde korunurken, iç mekan kullanıcı müdahalesiyle çeşitli değişikliklere maruz kalmıştır. Yapının plan yapısı sabit tutularak dikey sirkülasyon elemanının yön değiştirdiği görülmüştür. Yapının bazı bölümlerinde orijinal malzemelerin güncel malzemeler ile kaplandığı görülmüştür. Yapının orijinal korkulukları ortadan kaldırılarak kimlik yok edilmiştir.

EK26 : 26 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 26	
İLÇE	: ÜSKÜDAR
SEMT	: KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 552 / 21-22	
YAPIM YILI : 19.YY SONU	
YAPIM ŞEKLİ: KAGİR	
KULLANIMI : KONUT	

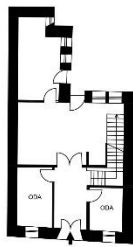

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

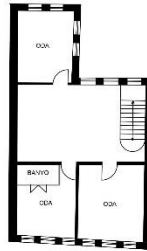
2020

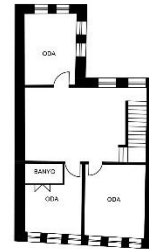
YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

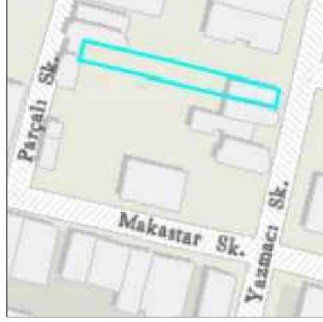
YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

[illegible]

Yapının cephe yapısı büyük ölçüde korunurken, iç mekan kullanıcı müdahalesiyle çeşitli değişikliklere maruz kalmıştır. Yapıların kullanımı özelliklerine göre plan yapısına müdahalelerde bulunduğu ve mahallerin yer değiştirdiği görülmüştür. Plan değişikliği ile birlikte döşey sirkülasyon elemanının da yeri değişmiş, yapının orijinal korkulukları ortadan kaldırılarak kimliği yok olmuştur. Yapıya modern müdahalelerde bulunulmuştur.

EK27 : 27 No'lu Yapıya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 27
İLÇE : ÜSKÜDAR
SEMT : KUZGUNCUK
ADA/PARSEL : 643 / 19
YAPIM YILI : 19.YY SONU
YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP
KULLANIMI : KONUT

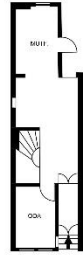

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

2020

YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

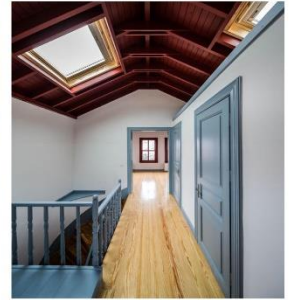

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	Z+1	Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Giriş Yan Cumba Orta	✓	Yapı Bezemeleri	Kat Sımsı	✓	Sıyak Sımsı	✓	Balkonun Konumlanış Yeri	Konsole Balkon	✓	Kat İstifi	✓
	Kare Plan Tipi		Z+2		Nişli Girişli Yapı		Cumba-Giriş Aynı Uzun	Cumba Orta			Sıyak Pençirli	✓	Alınlık	✓		Cumba Üstü Balkon	✓	İlişbir	✓
	1 Cephe Açılı Plan		Z+3		Dış Sahanlıklı Y.		Cumba-Giriş Asimetrik	Cumba Orta			Söve	✓	Kili Taş	✓		Cumba Üstü Balkon	✓	İlişbir	✓
	Serbest Plan Tipi		Z+4		Ceph. Bölün Çıkma						Ahşap Kökük	✓	Veranda Kökük	✓		Yapı Destek Ele.			
Yapısal Özellikler	Kırma Çatı	✓	Z+1	Cephe Özellikleri	Tek Cumba	✓	Kül Cumba	Köşe Çıkma	✓	Kapı Tiplerine Göre	1 Grup Tıbbi	✓	2 Grup Tıbbi	✓	Yapı Destek Ele.	Payanda	✓	Fürüs	✓
	Beşik Çatı	✓	Z+2		Ceph.Boyunca						3 Grup Tıbbi	✓	4 Grup Tıbbi	✓		Konsol	✓	İlişbir	✓
	Sundurma Çatı	✓	Z+3		Ceph.Boyunca						Pencere Pencere	✓	Giyinim Pencere	✓					
			Z+4		Ceph.Boyunca						Vasosuz Pencere	✓	Vasosuz Pencere	✓					
İç Mekan Özellikleri				Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Giriş Yan Cumba Orta	✓	Yapı Bezemeleri	Kat Sımsı	✓	Sıyak Sımsı	✓	Balkonun Konumlanış Yeri	Konsole Balkon	✓	Kat İstifi	✓
					Nişli Girişli Yapı		Cumba-Giriş Aynı Uzun	Cumba Orta			Sıyak Pençirli	✓	Alınlık	✓		Cumba Üstü Balkon	✓	İlişbir	✓
					Dış Sahanlıklı Y.		Cumba-Giriş Asimetrik	Cumba Orta			Söve	✓	Kili Taş	✓		Cumba Üstü Balkon	✓	İlişbir	✓
					Ceph. Bölün Çıkma						Ahşap Kökük	✓	Veranda Kökük	✓		Yapı Destek Ele.			
İç Mekan Özellikleri				Cephe Özellikleri	Tek Cumba	✓	Kül Cumba	Köşe Çıkma	✓	Kapı Tiplerine Göre	1 Grup Tıbbi	✓	2 Grup Tıbbi	✓	Yapı Destek Ele.	Payanda	✓	Fürüs	✓
					Ceph.Boyunca						3 Grup Tıbbi	✓	4 Grup Tıbbi	✓		Konsol	✓	İlişbir	✓
					Ceph.Boyunca						Pencere Pencere	✓	Giyinim Pencere	✓					
					Ceph.Boyunca						Vasosuz Pencere	✓	Vasosuz Pencere	✓					
İç Mekan Özellikleri				Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı	✓	Cumba-Giriş İlişkisi	Giriş Yan Cumba Orta	✓	Yapı Bezemeleri	Kat Sımsı	✓	Sıyak Sımsı	✓	Balkonun Konumlanış Yeri	Konsole Balkon	✓	Kat İstifi	✓
					Nişli Girişli Yapı		Cumba-Giriş Aynı Uzun	Cumba Orta			Sıyak Pençirli	✓	Alınlık	✓		Cumba Üstü Balkon	✓	İlişbir	✓
					Dış Sahanlıklı Y.		Cumba-Giriş Asimetrik	Cumba Orta			Söve	✓	Kili Taş	✓		Cumba Üstü Balkon	✓	İlişbir	✓
					Ceph. Bölün Çıkma						Ahşap Kökük	✓	Veranda Kökük	✓		Yapı Destek Ele.			
İç Mekan Özellikleri				Cephe Özellikleri	Tek Cumba	✓	Kül Cumba	Köşe Çıkma	✓	Kapı Tiplerine Göre	1 Grup Tıbbi	✓	2 Grup Tıbbi	✓	Yapı Destek Ele.	Payanda	✓	Fürüs	✓
					Ceph.Boyunca						3 Grup Tıbbi	✓	4 Grup Tıbbi	✓		Konsol	✓	İlişbir	✓
					Ceph.Boyunca						Pencere Pencere	✓	Giyinim Pencere	✓					
					Ceph.Boyunca						Vasosuz Pencere	✓	Vasosuz Pencere	✓					

Yapının geçmiş dönem kayıt ve görsellerine bakıldığında, orijinal durumunu büyük ölçüde koruduğu düşünülmektedir.

EK28 : 28 No'lu Yapiya Ait Envanter Fişi

ENVANTER NO: 28

İLÇE : ÜSKÜDAR

SEMT : KUZGUNCUK

ADA/PARSEL : 643 / 20

YAPIM YILI : 19.YY SONU

YAPIM ŞEKLİ: AHŞAP

KULLANIMI : KONUT

YAPI CEPHE VE DETAY GÖRSELLERİ

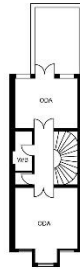
2020

YAPI PLAN ÇİZİMLERİ

ZEMİN KAT PLANI

1. KAT PLANI

2. KAT PLANI

İÇ MEKAN GÖRSELLERİ

YAPI GRUPLARI VE NOTLAR

Yapısal Özellikler	D.D. Plan Tipi	✓	Z+4	
	Kare Plan Tipi		Z+3	
	1 Cephe Açılı Plan			
	Serbest Plan Tipi			
Yapısal Özellikler	Kırma Çatı	✓	Z+1	✓
	Beşik Çatı	✓		
	Sundurma Çatı			
Cephe Özellikleri	Düz Girişli Yapı			
	Nişli Girişli Yapı	✓		
	Dış Sahanlıklı Y.			
	Ceph. Bölün Çıkma			
Cephe Özellikleri	Tek Çumba	✓	Kül Çumba	✓
	Köşe Çıkma			
	Ceph.Boyunca Çıkmasız			
	Düz Horta		Gönye	
Cumba-Giriş İlişkisi	Cumba-Giriş Aynı Fkren		Giriş Yan Cumba Orta	✓
	Cumba-Giriş Asimetrik		Cumbasız	
	1.Grup 1.Bölü		2.Grup 1.Bölü	✓
	3.Grup 1.Bölü			
Yapı Bezemeleri	Kat Silmesi	✓	Sakal Silmesi	✓
	Sakal Silmesi	✓	Alınak	✓
	Sakal Profili	✓	Kilit 1.ay	✓
	Söve	✓	Kilit 2.ay	✓
Balkonun Konumlanış Yeri	Kontrol Balkon	✓	Kat Başı Terazi	✓
	Cumba Üstü Balkon	✓	Hiçbiri	
	Yapı Destek Ele.			
	Payanda	✓	Fürüs	✓
İç Mekan Özellikleri	Konsole		Hiçbiri	
	Merdiven Tipi			
	Düz Kolla Merdivenli		Düz Kolla Kıvrı Dönel	
	L Merdivenli		U Merdivenli	
Duvar Bordürü	Dönel U Merdivenli	✓	Dönel Merdivenli	
	Çıtah Tavan			
	Göbekli Tavan	✓		

Yapının geçmiş dönem kayıt ve görsellerine bakıldığında, orijinal durumunu büyük ölçüde koruduğu düşünülmektedir.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad : Gül den AKINCI

Doğum Tarihi : 15 / 05 / 1990

Doğum Yeri : Silivri / İSTANBUL

Yabancı Diller : İngilizce (Orta) / İtalyanca (Başlangıç)

E – posta : gulden_akinci@hotmail.com

Eğitim Durumu :

DERECE	BÖLÜM / PROGRAM	ÜNİVERSİTE	YIL
Lisans	İç Mimarlık	Kocaeli Üniversitesi	2009-2013
Yüksek Lisans	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	İstanbul Kültür Üniversitesi	2018-2020
Doktora			

Akademik Ünvanlar

Araştırma Görevlisi : 2019 / İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi

Yüksek Lisans Tez Başlığı ve Danışman(lar)ı :

“Bellek – Mekan İlişkisi : Kuzguncuk Evlerinde Tipoloji”

Tez Danışmanı : Dr.Öğr.Üyesi Vehbi TOSUN